

Vlaamse Armoedemonitor 2014

Studiedienst van de
Vlaamse Regering

Vlaamse overheid

VLAAMSE ARMOEDEMONTITOR

Studiedienst van de Vlaamse Regering

Juni 2014

Samenstelling
Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
Studiedienst van de Vlaamse Regering

Jo Noppe

Verantwoordelijke uitgever
Josée Lemaître
Administrateur-generaal
Boudewijnlaan 30 bus 23
1000 Brussel

Depotnummer
D/2014/3241/137

<http://www.vlaanderen.be/svr>

VOORWOORD

Beste lezer,

Ook dit jaar presenteren we trots onze Vlaamse Armoedemonitor. Trots, niet omwille van de cijfers, maar omdat we met deze gedetailleerde gegevens ons armoedebelied beter kunnen afstemmen op de noden van onze samenleving en van mensen in armoede in het bijzonder.

In de nieuwe Armoedemonitor lezen we dat 680.000 Vlamingen onder de armoederisicodrempel leven. Dat brengt ons op een percentage van 10,9% van de bevolking waarmee we weer op het niveau van 2007 belanden. De helft van deze mensen is langdurig arm (minimum drie jaar in de vier meest recente jaren). Het armoedecijfer blijft de laatste jaren vrij constant. Opvallend is wel dat zonder sociale zekerheid de armoede in Vlaanderen 38% zou bedragen. Een sterke sociale zekerheid vormt dus een duidelijke buffer tegen armoede.

Vlaanderen heeft de crisis relatief goed overleefd en behoort in de Europese Unie nog steeds bij de beste leerlingen van de klas: op dit moment doen enkel Tsjechië en Nederland beter. Hiermee behalen we nu al de doelstelling van het Pact 2020 dat het aandeel inwoners dat in Vlaanderen in armoede leeft in 2020 laag moet liggen in vergelijking met de best presterende EU-landen. Ter vergelijking: Duitsland klokt af op 16% mensen in armoede.

Een andere doelstelling van het Pact 2020 is dat de inkomensongelijkheid tegen 2020 merkbaar moet dalen. In Europees perspectief halen we de top 5 van de best presterende EU-landen, zowel op basis van de inkomenskwintielverhouding (vergelijking tussen het inkomen van de 20% rijksten en de 20% armsten), als op basis van de Gini-coëfficiënt (maat die aangeeft hoe het inkomen verdeeld is over alle inkomensgroepen).

Om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken, zette de Vlaamse Regering de afgelopen jaren sterk in op kinderarmoede. Kinderarmoedebestrijding bestrijkt alle mogelijke domeinen van huisvesting, gezondheid, onderwijs, vrijetijdsparticipatie, tot werk en scholing van de ouders, gezinsondersteuning enz. Op al deze domeinen moeten we overkoepelend blijven inzetten zodat toekomstige ouders en toekomstige kinderen uit de armoede geraken en vooral blijven.

Het percentage kinderen onder de armoederisicodrempel schommelde de voorbije jaren tussen 10 en 11%. We hebben nog een heel eind af te leggen willen we tegen 2020 ons engagement voor de Europa 2020-strategie en het Vlaams Hervormingsprogramma halen. De Vlaamse Regering heeft zich er immers toe verbonden om het aantal kinderen in een gezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 50% te verminderen.

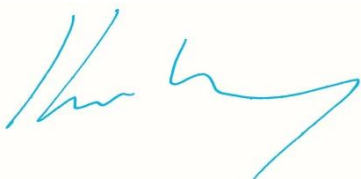
De nieuwe cijfers tonen aan dat 140.000 kinderen in armoede leven. Tegen 2020 mogen dat er nog 60.000 zijn. De problematiek mag dus niet geminimaliseerd worden, het is een schande dat 280.000 kinderen in Vlaanderen zich geen week vakantie kunnen veroorloven en dat 1 kind op 5 in een gezin waar weinig of niet wordt gewerkt gezondheidszorg moet uitstellen om financiële redenen. De cijfers die nu voorliggen zijn gebaseerd op EU-SILC-enquête van 2012 (inkomens 2011). De impact van het Vlaamse kinderarmoedebeleid zou in de volgende jaren meer zichtbaar moeten worden.

Naast deze doelgroep, zijn er nog andere groepen die we niet uit het oog mogen verliezen. Kijken we naar welke groepen het grootste risico lopen op om in armoede terecht te komen, dan komen we terecht bij gezinnen waar weinig of niet gewerkt wordt (bijna de helft heeft nu al een armoederisico), laaggeschoolden (armoederisico drie keer hoger dan hooggeschoolden), huurders (drie keer hoger dan eigenaars, 1/3 van de gezinnen in het laagste kwintiel besteedt meer dan 40% van hun inkomen aan woonkosten) en personen geboren buiten de EU (vier keer hoger dan personen geboren in de EU). Ook eenoudergezinnen, oudere koppels en personen geboren buiten de EU hebben het extra moeilijk. Zo leeft 40% van de personen in een eenoudergezin in een huis met structurele problemen. 130.000 65-plussers kampen met een te zware woonkost en 6% van hen leeft sociaal geïsoleerd. 100.000 mensen geboren buiten de EU (of 35% van deze groep) leven onder de armoedegrens.

De schulden van de Vlaming blijven stijgen: 6% van de Vlamingen leeft in een gezin met minstens één achterstallige betaling in het afgelopen jaar voor huur of hypotheek, elektriciteit, water, gas of een andere lening. Dat komt overeen met ongeveer 380.000 personen.

Daar waar de afsluitingen voor gas en elektriciteit min of meer stabiel blijven, blijven die voor water stijgen. In 2012 werden meer dan 5.000 mensen afgesloten van water, nochtans een basisbehoefte.

De Armoedemonitor is hard en legt de armoedeproblematiek onomwonden bloot. Een maatschappij die zichzelf respecteert, moet met deze kostbare gegevens aan de slag. Hopelijk geeft de Armoedemonitor moed en 'incentives' om de armoedeproblematiek nog efficiënter aan te pakken, met een extra focus op kinderarmoede. Want de kinderen van vandaag zijn de ouders van morgen.

Ingrid Lieten

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie,
Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Inleiding

Dit is de vierde editie van de Vlaamse Armoedemonitor. Deze monitor wordt jaarlijks opgemaakt ter ondersteuning van het Vlaamse armoedebeleid en wil op een bevattelijke en overzichtelijke manier de armoedesituatie en –evolutie in Vlaanderen in kaart brengen en opvolgen. Waar mogelijk wordt de Vlaamse armoedesituatie vergeleken met de situatie in de 28 lidstaten van de Europese Unie.

De Vlaamse Armoedemonitor is een omgevingsmonitor. Dat betekent dat niet de maatregelen van het armoedebeleid zelf in beeld worden gebracht, maar wel de bestaande armoedesituatie waaraan dat beleid iets wil veranderen.

Op inhoudelijk vlak wordt uitgegaan van de multi-aspectualiteit van de armoedeproblematiek. Armoede is meer dan een tekort aan inkomen. Het verwijst naar een geheel van onderling verbonden vormen van uitsluiting op verschillende domeinen van het individuele en sociale leven. Financiële moeilijkheden zijn tegelijk vaak oorzaak en gevolg van achterstelling op het vlak van tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, gezondheid en maatschappelijke participatie. Voor elk van deze levensdomeinen zijn indicatoren opgenomen. Aangezien de strijd tegen armoede bij kinderen een belangrijke prioriteit vormt van het Vlaamse armoedebeleid, bevat deze monitor ook een aantal indicatoren die specifiek focussen op de armoedesituatie van deze groep.

De Vlaamse Armoedemonitor brengt verschillende armoede-indicatoren samen die gebruikt worden in Europese, federale of andere Vlaamse monitorrapporten. Het gaat onder meer om indicatoren uit het Pact 2020, de EU2020-strategie, de Interfederale Armoedebaarometer en de Armoedebaarometer van Decenniumdoelen 2017. Deze worden aangevuld met eigen accenten en aandachtspunten gebaseerd op de prioriteiten van het Vlaamse armoedebeleid. Dat uit zich onder meer in de visualisering en bespreking van de verschillende armoededoelstellingen die door de Vlaamse Regering in het kader van het Pact 2020 en het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie werden geformuleerd.

De indicatoren in de Vlaamse Armoedemonitor zijn deels gebaseerd op gegevens uit administratieve databanken. Het gaat om gegevens van de VREG over energiearmoede, van de Nationale Bank van België over betalingsachterstand, van de FOD Sociale Zekerheid en POD Maatschappelijke Integratie over sociale bijstandsuitkeringen, van de VDAB over niet-werkende werkzoekenden, van het Steunpunt Studie en Schoolloopbanen over ongekwalificeerde uitstroom en van Kind en Gezin over geboorten in kansarme gezinnen.

De meeste indicatoren zijn echter gebaseerd op de resultaten van enquêtes. Het gaat ten eerste om de 'European Union Statistics on Income and Living Conditions' (EU-SILC). De EU-SILC is een door Eurostat gecoördineerde jaarlijkse enquête die sinds 2004 in alle lidstaten van de Europese Unie de inkomenssituatie en levensomstandigheden in kaart brengt. De EU-SILC

wordt voor België uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek (ADSEI) van de FOD Economie.

Voor de indicatoren over tewerkstelling en onderwijs wordt daarnaast gebruik gemaakt van de 'Enquête naar de Arbeidskrachten – Labour Force Survey' (EAK-LFS), het 'Programme for the International Assessment of Adult Competencies' (PIAAC) en het 'Programme for International Student Assessment' (PISA). Net als de EU-SILC is de EAK een door Eurostat gecoördineerde en voor België door ADSEI uitgevoerde enquête die erop gericht is om op Europees vlak vergelijkbare indicatoren te generen. PIAAC en PISA zijn door de OESO opgezette internationaal gestandaardiseerde beoordelingen van de cognitieve vaardigheden van respectievelijk de totale volwassen bevolking en de 15-jarigen.

Voor de indicatoren rond maatschappelijke participatie wordt ten slotte gebruik gemaakt van de resultaten van de 'Survey Sociaal-Culturele Verschuivingen in Vlaanderen' (SCV-survey) van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Deze survey wordt jaarlijks afgenomen bij een representatief staal van de meerderjarige Nederlandstalige inwoners van het Vlaamse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Wij willen hierbij SVR-collega Guy Pauwels bedanken voor de berekening van de indicatoren gebaseerd op de SCV-survey.

In deze editie van de Vlaamse Armoedemonitor wordt bij de presentatie van de EU-SILC-cijfers geen opdeling gemaakt naar huidige nationaliteit zoals in de vorige edities, maar naar geboorteland. Door enkel te kijken naar de huidige nationaliteit, blijft namelijk een behoorlijk grote groep buiten beeld: de vreemdelingen die in de loop der jaren de Belgische nationaliteit hebben verworven. De cijfers in deze editie van de Armoedemonitor naar geboorteland en die uit de vorige edities naar nationaliteit zijn daardoor niet vergelijkbaar.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat in surveyonderzoek bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen (zoals personen in collectieve huishoudens, personen zonder wettige verblijfsvergunning of dak- en thuislozen) niet of nauwelijks vertegenwoordigd zijn. Daarmee moet rekening gehouden worden bij de interpretatie van de armoedecijfers in deze monitor.

De surveyresultaten zijn eveneens onderhevig aan de gebruikelijke statistische foutenmarge. Deze foutenmarge is groter naarmate de steekproef waarop de cijfers berekend worden, kleiner is. Daarom worden in deze Vlaamse Armoedemonitor enkel de gegevens voor de gehele Vlaamse bevolking tot op 1 cijfer na de komma weergegeven. De gegevens per bevolkingsgroep worden afgerond tot op het procentpunt. Wanneer de percentages worden geëxtrapoleerd naar bevolkingsaantallen wordt om dezelfde reden afgerond op het niveau van 10.000 eenheden. Voor de belangrijkste armoede-indicatoren en voor de meest recente jaren worden ten slotte ook de bijhorende betrouwbaarheidsintervallen gevisualiseerd.

Alle opmerkingen en suggesties over deze monitor kan u kwijt via jo.noppe@dar.vlaanderen.be.

Vlaamse armoedesituatie en -evolutie

De Vlaamse Regering heeft van de strijd tegen armoede een topprioriteit gemaakt. Zij wil de inkomenssituatie van de armste gezinnen verbeteren en ervoor zorgen dat alle Vlamingen volwaardig aan alle domeinen van de samenleving kunnen participeren. Er wordt in deze Vlaamse Armoedemonitor achtereenvolgens aandacht besteed aan de inkomensarmoede, de materiële deprivatie en inkomensverdeling, de betalingsachterstand en de sociale bijstand. Daarna komt de sociale uitsluiting aan bod op het vlak van tewerkstelling, huisvesting, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie. Tot slot wordt ingezoomd op de armoede bij kinderen.

1. Financiële armoede en inkomensverdeling

1.1. *Bevolking onder de armoederisicodrempel*

Om zicht te krijgen op de armoedesituatie van een land of regio wordt traditioneel aangegeven hoeveel mensen moeten rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Deze drempel is bepaald op 60 procent van het mediaan netto beschikbare gestandaardiseerde huishoudinkomen in het land. Er wordt vanuit gegaan dat personen die leven in een huishouden dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel een verhoogd risico op armoede lopen. Door het huishoudinkomen te standaardiseren wordt rekening gehouden met de grootte en samenstelling van het huishouden.

De Belgische armoederisicodrempel lag volgens de EU-SILC-survey van 2012 voor een alleenstaande op 12.025 euro per jaar of 1.002 euro per maand. Omgerekend is dat voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen 2.104 euro per maand. Iets meer dan 1 op de 10 Vlamingen (11%) moest in 2012 zien rond te komen met een inkomen onder deze armoederisicodrempel (zie indicator I1). Dat komt overeen met ongeveer 680.000 personen. Het armoederisicopercentage (= het aandeel personen onder de armoederisicodrempel) is de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven, al lijkt er na een beperkte daling tussen 2010 en 2011 weer sprake van een stijging tussen 2011 en 2012. Deze schommelingen zijn echter statistisch niet significant. Een vergelijking met de periode vóór 2004 is moeilijk wegens een wijziging in de databron. Wel is het zo dat tussen 1994 en 1997 het armoederisicopercentage licht daalde, waarna het tussen 1997 en 2001 stabiel bleef.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel gedaald moet zijn tot maximaal 430.000 personen.

Het verschil in armoederisico tussen vrouwen en mannen blijft beperkt (zie indicator I2). Naar leeftijd scoren de leeftijdsgroepen tussen 18 en 64 jaar het best. Vooral personen ouder dan 65 jaar scoren opvallend minder goed. De minder goede positie van de Vlaamse ouderen blijkt tegelijk uit het feit dat bijna 1 op de 3 van het totale aantal personen onder de armoederisicodrempel 65 jaar of ouder is. Dit kan deels verklaard worden door het feit dat het armoederisicopercentage enkel rekening houdt met het ontvangen huishoudinkomen uit arbeid, vermogen, eigendom en sociale transfers, niet met de volledige waarde van eventueel beschikbare spaartegoeden of eigendommen of met de eventuele afwezigheid van woonuitgaven doordat de eigen woning al is afbetaald. Maar ook in Europees opzicht scoren de Vlaamse ouderen niet goed. Terwijl Vlaanderen bij de leeftijdsgroepen tot 50 jaar telkens de top haalt van de Europese rangschikking, zakt ze bij de personen van 65 jaar en ouder naar een 19de plaats in de ranglijst (zie indicator I5).

Personen in eenoudergezinnen en oudere koppels lopen een hoger risico op armoede dan gemiddeld (zie indicator I2). Bij beide groepen moet ongeveer een vijfde zien rond te komen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Naar aantal vormen de oudere koppels de grootste groep bij de personen onder de armoederisicodrempel, gevolgd door de alleenstaanden.

Werk vormt een belangrijke buffer tegen armoede. Het armoederisicopercentage ligt bij werkenden een pak lager dan bij werklozen, gepensioneerden en andere niet-actieven (zie indicator I2). Naar aantal vormen de niet-actieven de grootste groep onder de armoederisicodrempel, kort gevolgd door de gepensioneerden. Als gekeken wordt naar de werkintensiteit op gezinsniveau blijkt het risico op armoede het hoogst te liggen bij leden van gezinnen waar niet of slechts zeer beperkt wordt gewerkt (werkintensiteit < 0,2). Bijna de helft van de personen in deze gezinnen loopt een verhoogd risico op armoede.

Een job vormt echter geen sluitende bescherming tegen armoede. Dat blijkt uit het feit dat 90.000 Vlamingen die werken toch moeten rondkomen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel.

Naast tewerkstelling beperkt ook scholing het armoederisico (zie indicator I2). Het armoederisicopercentage van personen met een diploma hoger onderwijs ligt bijna 3 keer lager dan dat van personen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs.

Het armoederisicopercentage ligt bij huurders goed 3 keer hoger dan bij eigenaars.

Ten slotte ligt het armoederisico bij personen geboren buiten de EU 4 keer hoger dan bij personen geboren in de EU (inclusief België).

Het Vlaamse armoederisicopercentage (11%) lag in 2012 duidelijk lager dan het EU28-gemiddelde (17%) (zie indicator I4). Vlaanderen haalt daarmee een derde plaats in de EU-rangschikking na Tsjechië en Nederland. In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich als doelstelling gesteld dat het aandeel inwoners in Vlaanderen dat leeft in armoede in 2020 laag

moet liggen in vergelijking met de best presterende EU-landen. Die doelstelling is vandaag al gehaald.

Het is opvallend dat verschillende Oost- en Centraal-Europese landen (Tsjechië, Slowakije, Slovenië en Hongarije) niet beduidend slechter scoren dan de West- en Noord-Europese landen, terwijl de levensstandaard in die eerste groep landen toch lager ligt. Dat heeft te maken met het feit dat het hier gaat om een relatieve armoedemaat, berekend op basis van het mediaaninkomen in elk land afzonderlijk. Dat gebeurt vanuit de redenering dat een minimaal aanvaardbare levensstandaard - en dus ook de armoederisicodrempel - afhankelijk is van de specifieke sociaaleconomische situatie van het land in kwestie.

Als de inkomenssituatie van de bevolkingsgroepen die in het Vlaamse Gewest een hoger risico lopen op armoede vergeleken wordt met de situatie van deze groepen in de 28 EU-lidstaten, dan blijkt een diffuus beeld (zie indicator I5). Bij de meeste groepen haalt Vlaanderen een plaats binnen de top 5 van de EU-rangschikking. Bij de oudere bevolkingsgroepen (65-plussers en leden van koppels waarvan minstens 1 partner ouder is dan 65 jaar) zakt Vlaanderen met een score onder het EU-gemiddelde weg naar de (lagere) middenmoot. Ook bij de personen geboren buiten de EU valt Vlaanderen ver terug in de Europese rangschikking.

Bij de berekening van het armoederisicopercentage wordt traditioneel gebruik gemaakt van een armoederisicodrempel van 60% van het mediaan gestandaardiseerde netto beschikbare huishoudinkomen. Dat is een arbitraire keuze. Wie net boven deze 60%-drempel zit, komt hierdoor niet in beeld. Tegelijk is het zo dat wie beschikt over een inkomen dat maar net onder de armoederisicodrempel ligt, zich in een andere positie bevindt dan zij die moeten rondkomen met een inkomen dat een pak lager ligt dan de 60%-drempel.

Om zicht te krijgen op de spreiding van de inkomens rond de armoederisicodrempel kan men daarom de hoogte van de drempel laten variëren. In 2012 bleek 19% van de Vlamingen te beschikken over een inkomen lager dan 70% van het nationaal mediaaninkomen, 6% over een inkomen lager dan 50% van het mediaaninkomen en 3% over een inkomen lager dan 40% van het mediaaninkomen (zie indicator I6). Die aandelen bleven de laatste jaren vrij stabiel. In Europees opzicht scoort Vlaanderen in de 3 gevallen telkens op het niveau van de best presterende lidstaten (zie indicator I7).

Doordat de EU-SILC-survey werkt met een roterend panel – gezinnen worden verschillende jaren na elkaar bevraagd –, is het mogelijk om de inkomenssituatie van gezinnen over een aantal jaren heen te volgen. In 2011 (cijfers voor 2012 zijn nog niet beschikbaar) leefde 5% van de Vlamingen in een gezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel en in minstens 2 van de 3 voorgaande jaren (zie indicator I8). Dat komt overeen met ongeveer 310.000 personen. Als dat vergeleken wordt met het totale aandeel personen onder de armoederisicodrempel in 2011 dan blijkt dat de helft van de personen onder de armoederisicodrempel in Vlaanderen zich in een positie van langdurige armoede bevindt.

Net als bij het totale aandeel personen onder de armoederisicodrempel haalt Vlaanderen ook bij het aandeel personen in langdurige armoede een 3de plaats in de EU-rangschikking ([zie indicator I9](#)). Het procentueel aandeel van de langdurige armoede in de totale armoede ligt in Vlaanderen wel iets hoger dan in de andere landen met een relatief lage score op het aandeel personen in langdurige armoede.

1.2. Subjectieve armoede

In bovenstaande cijfers wordt op een objectieve manier nagegaan of het inkomen waarover mensen beschikken al dan niet boven een bepaalde drempel ligt. Maar de inkomensgerelateerde verwachtingen en behoeften verschillen van mens tot mens. De objectieve vergelijking van het beschikbare inkomen met de armoederisicodrempel wordt daarom best aangevuld met een subjectieve inschatting van het inkomen door de betrokkenen zelf.

In 2012 leefde 15% van de Vlamingen in een huishouden dat zelf aangeeft (zeer) moeilijk rond te komen met het beschikbare inkomen ([zie indicator I10](#)). Dat komt overeen met ongeveer 960.000 personen. Deze cijfers liggen de laatste jaren duidelijk hoger dan in de periode 2006-2007. De evolutie op het vlak van subjectieve armoede wijkt dus enigszins af van de evolutie van het percentage personen met een inkomen onder de armoederisicodrempel.

In tegenstelling tot de objectieve armoederisicopercentages zijn de verschillen tussen de leeftijdsgroepen bij deze indicator niet zo groot ([zie indicator I11](#)). En terwijl het bij de armoederisicopercentages vooral de ouderen zijn die minder goed scoren, zijn het hier eerder de jongere leeftijdsgroepen. Ook alleenstaanden en zeker leden van eenoudergezinnen geven vaker dan andere huishoudtypes aan (zeer) moeilijk rond te komen.

Wat socio-economische positie, opleiding en geboorteland betreft, lopen de resultaten van deze indicator grotendeels gelijk met de resultaten van de objectieve armoederisicopercentages. Personen die niet werken (zonder gepensioneerden) en leden van gezinnen waar niet of beperkt wordt gewerkt, hebben het moeilijker om rond te komen, net als laagopgeleiden, huurders en personen geboren buiten de EU.

Het is ten slotte weinig verwonderlijk dat het aandeel personen in subjectieve armoede afneemt naarmate het inkomensniveau stijgt. Tegelijk geven de scores per inkomenskwintiel aan dat subjectieve armoede niet beperkt blijft tot de personen onder de armoederisicodrempel (die allen in het laagste inkomenskwintiel zitten). Ook in het 2de kwintiel geeft een relatief grote groep aan (zeer) moeilijk rond te komen.

Er zijn in Vlaanderen relatief gezien minder personen die hun inkomenssituatie negatief beoordelen dan in de meeste EU-landen ([zie indicator I13](#)). Het Vlaamse Gewest haalt in de Europese rangschikking een 8ste plaats na de Scandinavische landen, Duitsland, Luxemburg,

Nederland en Oostenrijk. De verschillen tussen de lidstaten zijn opvallend groter dan bij de objectieve armoederisicopercentsages. In Zweden en Finland leeft maar 7% van de inwoners in een huishouden dat moeite heeft om financieel rond te komen. In Griekenland en Bulgarije loopt dat op tot meer dan 65%. De Zuid-, Centraal- en Oost-Europese landen scoren op deze indicator, in tegenstelling tot bij de objectieve armoederisicopercentsages, wel duidelijk minder goed dan de West- en Noord-Europese landen.

1.3. Ernstige materiële deprivatie

Op Europees niveau werd enkele jaren geleden een armoede-indicator ontwikkeld die niet zozeer focust op het inkomen zelf, maar op het feit of men mede dankzij dit inkomen kan genieten van een minimale levensstandaard. Dat gebeurt door na te gaan hoeveel items uit een lijst van 9 basisitems elk gezin moet missen omwille van financiële redenen. Vervolgens wordt per land of regio het percentage individuen berekend dat leeft in een gezin dat niet beschikt over minstens 4 van deze 9 items.

Volgens de EU-SILC van 2012 leefde 4% van de Vlamingen in een ernstig materieel gedepriveerd gezin (mist minstens 4 van 9 basisitems om financiële redenen) (zie indicator I14). Dat komt overeen met ongeveer 240.000 personen. Het aandeel ernstig gedepriveerden is tegenover 2010 duidelijk gestegen.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen in een ernstig materieel gedepriveerd gezin tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen dat leeft in een ernstig materieel gedepriveerd gezin moet dalen tot maximaal 120.000 personen.

Als wordt gekeken naar de afzonderlijke items van de deprivatiemaat dan blijkt dat de items 'een week vakantie per jaar kunnen betalen' en 'een onverwachte uitgave aankunnen,' voor de meeste problemen zorgen (zie indicator I18).

Groepen die minder goed scoren bij de objectieve armoederisicopercentsages en de subjectieve armoede, doen dat ook op vlak van ernstige materiële deprivatie (zie indicator I15). Het gaat om leden van eenoudergezinnen, werklozen, gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt, huurders, de laagste inkomensgroepen en personen geboren buiten de EU.

In Europees opzicht scoort Vlaanderen op het vlak van ernstige materiële deprivatie behoorlijk goed (zie indicator I17). Het haalt een 6de plaats na Luxemburg, Nederland en de Scandinavische landen. De hoogste deprivatiescores worden opgetekend in de EU-lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa.

1.4. Armoede volgens de EU2020-definitie

In 2010 werd door de Europese Unie een plan opgesteld om van de Unie tegen 2020 een slimme, duurzame en inclusieve economie te maken: de zogenaamde EU2020-strategie. Daarbij werden 5 centrale doelstellingen naar voor geschoven op 5 verschillende domeinen. Eén van die doelstellingen heeft betrekking op armoede en sociale inclusie. De bedoeling is om tegen 2020 het aantal armen of sociaal uitgesloten in de hele Unie met 20 miljoen te verminderen. Daarvoor werd ook een nieuwe armoede-indicator uitgewerkt. Deze indicator beschouwt iemand als arm of sociaal uitgesloten als hij voldoet aan minstens 1 van volgende voorwaarden:

1. hij of zij leeft in een gezin met een inkomen onder de nationale armoederisicodrempel;
2. hij of zij leeft in een gezin met ernstige materiële deprivatie (het gezin mist minstens 4 items uit een lijst van 9 basisitems omwille van financiële redenen);
3. hij of zij is jonger dan 60 jaar en leeft in een gezin met een zeer lage werkintensiteit.

Gemeten aan de hand van deze samengestelde EU2020-indicator leefde in 2012 16% van de Vlaamse bevolking in armoede of sociale uitsluiting (zie indicator I19). Dat komt neer op ongeveer 1 miljoen personen. Daarmee haalt Vlaanderen een 3de plaats in de Europese rangschikking (zie indicator I22).

Een deel van de personen in armoede of sociale uitsluiting voldoet tegelijk aan 2 of 3 van de genoemde voorwaarden. Goed 1% van de Vlamingen (80.000 personen) scoort negatief op alle 3 de criteria (zie indicator I23). Dat wil zeggen dat ze leven in een huishouden met een inkomen onder de armoededrempel, dat ernstig materieel gedepriveerd is en waar sprake is van een zeer lage werkintensiteit.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting volgens de EU2020-definitie tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting in Vlaanderen moet gedaald zijn tot maximaal 650.000 personen. Tegelijk gaat de Vlaamse Regering voor een 30%-reductie tegen 2020 op de 3 subindicatoren van de EU2020-indicator afzonderlijk. Dat betekent dus een 30%-reductie van het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel (zie indicator I1), een 30%-reductie van het aantal personen in ernstige materiële deprivatie (zie indicator I14) en een 30%-reductie van het aantal personen in een huishouden met zeer lage werkintensiteit (zie indicator A9).

1.5. Inkomensverdeling

Bovenstaande gegevens hebben vooral betrekking op de situatie van de minst gegoede groepen maar zeggen weinig over de wijze waarop het beschikbare inkomen verdeeld is over de gehele bevolking. Een vaak gebruikte maat om de inkomensverdeling in een land of regio in

kaart te brengen, is de inkomenskwintielverhouding die het aandeel van het inkomen van de 20% rijksten in het totale inkomen vergelijkt met dat van de 20% armsten. Deze verhouding lag in Vlaanderen in 2012 op 3,6 ([zie indicator I24](#)). Dat betekent dat het totale inkomen van de 20% rijksten 3,6 keer hoger ligt dan het totale inkomen van de 20% armsten.

Een andere maat voor de inkomensongelijkheid is de gini-coëfficiënt. Deze coëfficiënt kijkt niet enkel naar de inkomens van de 20% rijksten en armsten, maar brengt de inkomens van de gehele bevolking in rekening. De maat geeft een waarde tussen 0 en 100 waarbij 0 staat voor een samenleving waar iedereen een gelijk inkomen heeft en 100 voor een samenleving waar al het inkomen toekomt aan 1 persoon. Vlaanderen haalde in 2012 een waarde van 24,9 ([zie indicator I26](#)).

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich als doelstelling gesteld dat de inkomensongelijkheid tegen 2020 merkbaar moet dalen. Sinds 2004 is noch de inkomenskwintielverhouding, noch de gini-coëfficiënt significant gestegen of gedaald.

In Europees perspectief blijft de Vlaamse inkomensongelijkheid beperkt. Vlaanderen haalt zowel op basis van de inkomenskwintielverhouding als op basis van de gini-coëfficiënt een plaats in de top 5 van best presterende EU-landen ([zie indicatoren I25 en I27](#)).

1.6. Betalingsproblemen en schulden

Betalingsproblemen en schuldoverlast vormen vaak een belangrijk probleem voor mensen met een laag inkomen. Eind 2013 stonden 130.848 Vlamingen met afbetalingsmoeilijkheden geregistreerd bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België ([zie indicator S1](#)). Deze Centrale registreert alle kredieten die door natuurlijke personen worden afgesloten en de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten. Het aantal geregistreerde personen met betalingsachterstand is de afgelopen jaren duidelijk toegenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in deze cijfers enkel rekening wordt gehouden met kredieten (voor consumptie of hypotheek), maar niet met andere schulden zoals schulden voor huur, energiefacturen, gezondheidskosten, telefoon/internet of fiscale schulden.

In de EU-SILC-survey wordt jaarlijks gevraagd naar achterstallige betalingen voor huur of hypotheek, elektriciteit, water of gas of aankopen op afbetaling of een andere lening. In 2012 leefde 6% van de Vlamingen in een gezin met minstens 1 achterstallige betaling in het afgelopen jaar ([zie indicator S2](#)). Dat komt overeen met ongeveer 380.000 personen. In tegenstelling tot de bovenstaande cijfers van de Nationale Bank wordt hier niet alleen rekening gehouden met kredieten maar ook met andere mogelijke schulden. Het percentage personen in een huishouden met achterstallen gaat de laatste jaren in stijgende lijn.

Het aandeel personen met achterstallige betalingen verschilt beperkt naar geslacht (zie indicator S3). Betreffende leeftijd is er een opvallende afname naarmate de leeftijd stijgt. Grote gezinnen hebben vaker achterstallige betalingen dan personen uit andere huishoudgroepen. Werklozen en niet-actieven (exclusief gepensioneerden) hebben vaker achterstallen dan gepensioneerden. Personen in gezinnen waar niet of beperkt wordt gewerkt, hebben vaker achterstallen dan personen in andere gezinnen, laagopgeleiden vaker dan hoogopgeleiden, huurders vaker dan eigenaars, de lagere inkomensgroepen vaker dan de hogere inkomensgroepen en personen geboren buiten de EU vaker dan personen geboren binnen de EU.

In vergelijking met de andere Europese landen blijft het aandeel personen met betalingsproblemen in Vlaanderen eerder beperkt (zie indicator S4). Luxemburg, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Nederland scoren nog iets beter dan Vlaanderen.

Sinds 1999 bestaat de juridische procedure van collectieve schuldenregeling. Deze procedure werd in het leven geroepen om mensen die hun schulden niet meer de baas kunnen, de kans te geven om in de mate van het mogelijke hun schulden te betalen en tegelijk een menswaardig leven te leiden. Eind 2013 stonden er in Vlaanderen (inclusief het gerechtelijke arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde) in totaal 62.434 berichten van 'toelaatbaarheid van collectieve schuldenregeling' uit (zie indicator S1). Dat aantal is de voorbije jaren telkens met ongeveer 3.000 tot 5.000 eenheden toegenomen. De cijfers kunnen gezien worden als een aanwijzing van de meest extreme vorm van overmatige schuldenlast.

1.7. Sociale uitkeringen

Sociale transfers spelen een belangrijke rol bij de bestrijding van armoede. Zonder sociale uitkeringen zou 38% van de Vlaamse bevolking onder de armoederisicodrempel terecht komen (zie indicator U1). Als de pensioenen gezien worden als primaire inkomens en niet als transfers, gaat het nog steeds om 22% van de bevolking. Die aandelen blijven de laatste jaren min of meer stabiel.

De sociale zekerheid zorgt onder meer voor een vervangingsinkomen bij loonverlies door pensionering, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Begin 2013 ontvingen goed 1,1 miljoen Vlamingen een pensioenuitkering (zie indicator U3). Het is gezien de vergrijzing van de bevolking weinig verwonderlijk dat dit aantal jaarlijks gestaag toeneemt. Het aantal door de RVA vergoede werklozen ligt sinds 2011 net onder de 300.000 personen. In 2009 en 2010 lag dat aantal iets boven die grens. Begin 2012 ontvingen bijna 110.000 Vlamingen een uitkering voor arbeidsongeschiktheid (incl. arbeidsongevallen en beroepsziekten). Dat aantal neemt de afgelopen jaren gestaag toe.

Naast de klassieke sociale uitkeringen (pensioenen, werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen en kinderbijslag), probeert de overheid via de sociale bijstandsuitkeringen de inkomenssituatie van de minst gegoede groepen te verbeteren. Het gaat in eerste instantie om het leefloon dat men ontvangt in het kader van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) en het equivalent leefloon in het kader van het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH). Het RMH is er voor mensen die niet in aanmerking komen voor het RMI omdat ze niet voldoen aan bepaalde voorwaarden betreffende leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. In de praktijk gaat het vooral om kandidaat-vluchtelingen en vreemdelingen met een verblijfsvergunning die niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister.

In 2012 ontvingen in Vlaanderen per maand gemiddeld 23.230 personen een leefloon ([zie indicator U4](#)). Dat aantal is na een duidelijke stijging in 2009 en 2010 sinds 2011 weer iets gedaald. Nog eens gemiddeld 8.897 personen per maand ontvingen in 2012 een equivalent leefloon.

Naast het (equivalent) leefloon kan het RMI en het RMH ook ingevuld worden via een tewerkstellingsmaatregel met tussenkomst van het OCMW. Het aantal tewerkstellingsmaatregelen is de voorbije jaren gestaag gestegen tot gemiddeld 5.593 per maand in 2012.

Het aantal leefloontrekkers ligt bij vrouwen duidelijk hoger dan bij mannen ([zie indicator U5](#)). Het aantal 18-24-jarigen met een leefloon ligt niet veel lager dan het aantal leefloontrekkers bij de 45- tot 64-jarigen, ondanks het grote verschil in omvang van de 2 leeftijdsgroepen. Naar huishoudtype valt het grote aantal alleenstaande leefloontrekkers op. Dat is ook het geval bij het equivalent leefloontrekkers. De cijfers bevestigen ten slotte dat het equivalent leefloon vooral toegekend wordt aan niet-EU-burgers.

Slechts een beperkt aantal 65-plussers ontvangt een leefloon omdat zij aparte regelingen kennen: het Gewaarborgd Inkomen voor Bejaarden (GIB) dat sinds 2002 geleidelijk vervangen wordt door de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO). Meestal gaat het om een toeslag bovenop het pensioen, zodat men een bedrag bekommt dat vergelijkbaar is met het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt maar die door omstandigheden geen of geen voldoende loopbaan hebben kunnen opbouwen. Begin 2013 ging het samen om 58.906 ouderen ([zie indicator U6](#)).

Personen met een handicap kunnen een beroep doen op een Inkomensvervangende Tegemoetkoming (IVT) indien zij geen arbeid kunnen verrichten en/of een Integratie-tegemoetkoming (IT) indien zij bijkomende kosten te dragen hebben vanwege een vermindering van hun zelfredzaamheid. Begin 2013 werd in Vlaanderen aan 79.102 personen een IVT en/of een IT uitgekeerd ([zie indicator U6](#)). Het aantal personen met een IVT en/of IT neemt de laatste jaren opvallend toe. Factoren die hierin mogelijk een rol spelen zijn de vergrijzing van de bevolking, een betere bekendheid van het stelsel en een snellere behandeling van de aanvragen.

De gewaarborgde gezinsbijslag ten slotte is bedoeld voor gezinnen die op basis van hun beroepsactiviteit geen enkel recht kunnen doen gelden op kinderbijslag of slechts een recht genieten op een bedrag dat lager ligt dan de gewaarborgde gezinsbijslag. Begin 2013 ging het om 4.838 rechtgevendende kinderen ([zie indicator U6](#)).

2. Sociale uitsluiting

Armoede uit zich niet alleen op financieel vlak maar gaat veelal gepaard met uitsluiting en achterstelling op heel wat andere domeinen. Er wordt achtereenvolgens ingegaan op de bestaande achterstelling op het vlak van tewerkstelling, huisvesting, gezondheid, onderwijs en maatschappelijke participatie.

2.1. Achterstelling op de arbeidsmarkt

Werk vormt ontegensprekelijk een belangrijke buffer tegen armoede. Het risico om in armoede terecht te komen, ligt bij personen met een job beduidend lager. Dat bleek al uit de armoederisicopercents van werkenden en niet-werkenden ([zie indicator I2](#)).

De Vlaamse werkzaamheidsgraad schommelt sinds 2007 rond 72% ([zie indicator A1](#)). Bepaalde groepen – vooral ouderen, personen met een handicap, personen geboren buiten de EU en laaggeschoolden – blijven echter moeilijk toegang vinden tot de arbeidsmarkt. De lage werkzaamheidsgraad bij ouderen blijft een probleem. De Vlaamse arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door een specifiek leeftijdsgebonden arbeidspatroon. Een erg hoge arbeidsdeelname tussen 25 en 49 jaar zorgt in combinatie met een beperkte deelname bij jongeren en ouderen voor sterk samengedrukte loopbanen. De arbeidsdeelname van de 55-tot 64-jarigen is de voorbije jaren wel duidelijk gestegen, waardoor nu 4 op de 10 personen in deze groep aan het werk is. Bij de laaggeschoolden en personen geboren buiten de EU is er de laatste jaren eerder sprake van een afname van de arbeidsdeelname. Bij de personen met een handicap gaat de arbeidsdeelname sinds 2010 weer vooruit.

Uit de Europese vergelijking blijkt duidelijk dat de lage werkzaamheidsgraad bij ouderen en personen geboren buiten de EU de voornaamste pijnpunten blijven op de Vlaamse arbeidsmarkt ([zie indicator A2](#)).

De afgelopen jaren kende de ILO-werkloosheidsgraad in Vlaanderen een fluctuerend verloop ([zie indicator A3](#)). De werkloosheidsgraad lag het hoogst in de periode 2004-2005. Het laagste niveau werd bereikt in 2008. In 2009 en 2010 steeg de werkloosheidsgraad sterk ten opzichte van 2008. In 2011 daalde de werkloosheidsgraad weer waarna hij in 2012 opnieuw licht steeg. De beperkte arbeidsdeelname van bovengenoemde kansengroepen vertaalt zich niet alleen in een lagere werkzaamheidsgraad, maar veelal ook in een hogere ILO-werkloosheidsgraad ([zie indicator A4](#)). Het verschil tussen de vrouwelijke en de totale werkloosheidsgraad is sinds 2009

nagenoeg volledig verdwenen. Bij de laaggeschoolden is er wel nog steeds sprake van een behoorlijk verschil. Maar het grootste verschil is te vinden bij de personen geboren buiten de EU. De werkloosheidsgraad lag in 2012 bij deze laatste groep bijna 4 keer hoger dan de totale werkloosheidsgraad.

De werkloosheidsgraad van jongeren tussen 15 en 24 jaar is sinds 2011 na een sterke stijging in 2009 en 2010 weer gedaald. Ook de werkzaamheidsgraad van deze groep is relatief laag (28% in 2012), maar dat hangt voornamelijk samen met de lange schoolloopbaan van de jonge Vlamingen en is dus niet echt problematisch. De werkloosheidsgraad van jongeren is dat wel. Gebrek aan werkervaring speelt de jongeren parten. Daarenboven worden ze vaker aangeworven met een tijdelijk contract of als uitzendkracht zodat ze geregeld weer in de werkloosheid terechtkomen.

De ouderen die niet werken, zitten voornamelijk in de inactiviteit en dus minder in de werkloosheid. Daardoor ligt de werkloosheidsgraad bij de 55- tot 64-jarigen - ondanks hun beperkte arbeidsdeelname - niet hoger dan de totale werkloosheidsgraad.

Door de relatief lage totale werkloosheidsgraad in Vlaanderen ligt ook de werkloosheidsgraad van de verschillende groepen met een lagere arbeidsdeelname veelal ver onder het EU-gemiddelde (zie indicator A5). De enige uitzondering hierop is de werkloosheidsgraad van personen geboren buiten de EU. Daar ligt de werkloosheidsgraad ongeveer op hetzelfde niveau als het EU-gemiddelde.

Wat de langdurige werkloosheidsgraad betreft, scoort Vlaanderen zeer behoorlijk in vergelijking met de EU-lidstaten. Het haalt samen met Oostenrijk de eerste plaats in de EU-rangschikking (zie indicator A6).

De administratieve gegevens van de VDAB over het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) bevestigen grotendeels bovenstaande bevindingen (zie indicatoren A7 en A8). Onder invloed van de economische crisis liep het aantal NWWZ in 2009 en 2010 aanzienlijk op. In 2011 daalde het aantal NWWZ waarna dat aantal in 2012 weer licht steeg. De meest recente cijfers tonen aan dat die stijging zich in 2013 heeft doorgezet.

In 2012 leefde 9% van de Vlamingen tot 60 jaar in een gezin met een zeer lage werkintensiteit (zie indicator A9). Dat komt overeen met ongeveer 450.000 personen. Dat aandeel lijkt tussen 2004 en 2008 gedaald maar tussen 2010 en 2012 weer iets gestegen. Deze schommelingen zijn echter statistisch niet significant.

Net bij de gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt, worden de hoogste armoederisicopercentsages gemeten. In 2012 beschikte 48% van de leden van gezinnen met een zeer lage werkintensiteit over een inkomen onder de armoederisicodrempel (zie indicator I2).

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit tussen

2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 dat aantal gedaald moet zijn tot maximaal 250.000 personen.

Bij het percentage personen in gezinnen met een zeer lage werkintensiteit bezet Vlaanderen in de Europese rangschikking een plaats in de betere middenmoot (zie indicator A11).

Tewerkstelling mag dan wel een belangrijke buffer vormen tegen armoede, toch is het geen sluitende bescherming. Dat blijkt uit het feit dat 3% van de werkende Vlamingen (ongeveer 90.000 personen) in 2012 moest rondkomen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel (zie indicator A12). Dat aandeel ligt in Europees opzicht wel laag (zie indicator A14). Het armoederisicopercentage ligt duidelijk hoger bij laaggeschoolde werkenden, bij deeltijds werkenden (minder dan 30 uur per week), bij zelfstandigen en bij werkenden met een tijdelijk contract (zie indicator A13).

2.2. Huisvestingsproblemen

Door Eurostat wordt de grens voor een te zware woonkost gelegd op 40% van het beschikbare huishoudinkomen. In 2012 leefde 8% van de Vlamingen in een huishouden met een te zware woonkost (zie indicator H1). Dat komt overeen met ongeveer 510.000 personen. Het aandeel en aantal personen met te zware woonkosten is sinds 2010 jaarlijks licht gestegen.

Te zware woonkosten komen relatief vaker voor bij ouderen, alleenstaanden en leden van eenoudergezinnen, werklozen, gepensioneerden en andere niet-actieven, leden van gezinnen met lage werkintensiteit, laaggeschoolden, huurders, de laagste inkomensgroep en personen geboren buiten de EU (zie indicator H2).

In Europees perspectief haalt Vlaanderen voor het probleem van te zware woonkosten een plaats in de betere middenmoot (zie indicator H3).

Dat de woonkost behoorlijk kan doorwegen op het gezinsbudget blijkt ook uit het feit dat een aanzienlijke groep gezinnen problemen heeft met het betalen van de elektriciteits- of gasfactuur (zie indicator H4). Een klant die zijn energiekosten niet tijdig betaalt, krijgt een herinneringsbrief in de bus. Wie daarop binnen een bepaalde termijn niet reageert, krijgt een aangetekende ingebrekestelling. Reageert de klant ook hier niet op of komt hij de in een afbetalingsplan gemaakte afspraken niet na, dan mag de commerciële leverancier het contract met zijn klant opzeggen. Als de klant geen nieuwe commerciële leverancier vindt, dan neemt de netbeheerder in zijn rol van sociale leverancier de levering van elektriciteit en/of gas over. Eind 2013 ging het om 80.295 huishoudens voor elektriciteit en 58.421 voor gas. Het aantal door de netbeheerders van elektriciteit en gas voorziene huishoudens nam in 2012 voor het eerst in lange tijd weer af.

Bij wanbetaling bij de sociale leverancier plaatst de netbeheerder een budgetmeter die de klant verplicht om vooraf te betalen voor de levering van elektriciteit en/of gas. Indien de klant niet vooraf betaalt, valt de stroomlevering terug op een minimale levering van 10 ampère. Het

wordt dan moeilijk om meerdere toestellen tegelijk te gebruiken. Bij gas wordt in het geval van niet-betaling via de budgetmeter de levering helemaal afgesloten. Het aantal budgetmeters voor elektriciteit lag in 2013 iets lager dan in 2012. Eind 2013 verbruikte bijna 43.000 huishoudens stroom via een budgetmeter. In de loop van 2009 werden ook de eerste budgetmeters geplaatst voor de levering van gas. Eind 2013 ging het om 27.554 huishoudens. Dat aantal lag ongeveer op hetzelfde niveau als in 2012.

Bij blijvende wanbetaling kan een vraag tot volledige afsluiting voorgelegd worden aan de Lokale Adviescommissie (LAC) van de gemeente. In de wintermaanden worden in dergelijke situatie elektriciteit en gas niet afgesloten. In de loop van 2012 werden na LAC-advies 1.150 afnemers volledig afgesloten van de elektriciteitsvoorzieningen en 1.809 gezinnen van aardgastoevoer. Het aantal afgesloten afnemers voor elektriciteit en gas lag in 2013 respectievelijk beperkt hoger en ongeveer op hetzelfde niveau als in 2012.

Het aantal gezinnen waarvan de watertoevoer is afgesloten (met en zonder LAC-advies), is in de meest recente jaren wel sterk gestegen. In 2012 ging het in totaal om 5.074 gezinnen. Bij 4.202 gezinnen gebeurde de waterafsluiting na LAC-advies.

Bijna een vijfde van de Vlaamse bevolking leefde in 2012 in een huis met structurele gebreken aan het dak, de ramen, deuren en muren, zonder adequate verwarming, met een gebrek aan elementair comfort of met een gebrek aan ruimte (zie indicator H5). Dat komt overeen met goed 1,2 miljoen personen. Dat aandeel is na een stijging in 2010 en 2011, in 2012 weer iets gedaald.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen dat woont in een huis met een gebrekkige kwaliteit tussen 2006 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal bewoners van dergelijke huizen gedaald moet zijn tot maximaal 690.000 personen.

Het aandeel personen met huisvestingsproblemen neemt af met de leeftijd (zie indicator H6). Daarnaast zijn er meer problemen bij groepen die ook minder goed scoren op de andere indicatoren: de eenoudergezinnen, grote gezinnen en alleenstaanden, de werklozen en niet-actieven (exclusief de gepensioneerden), de gezinnen waar slechts beperkt wordt gewerkt, de laaggeschoolden, de huurders, de laagste inkomensgroepen en de personen geboren buiten de EU.

2.3. Onderwijs

Opleiding speelt een belangrijke rol in de strijd tegen armoede. Dat bleek al herhaaldelijk uit de uiteenlopende scores van hoog- en laagopgeleiden op de verschillende armoede-indicatoren.

Uit de resultaten van het grootschalige PISA-onderzoek van de OESO blijkt vooreerst dat Vlaanderen in vergelijking met andere Europese landen behoorlijk scoort als het gaat om leesvaardigheid en wiskundige prestaties van 15-jarigen. Wel nam het aantal laaggeletterde leerlingen tussen 2000 en 2012 licht toe ([zie indicator O2](#)). Bovendien valt een groot verschil op tussen meisjes en jongens: meisjes scoren beter dan jongens. Bij wiskundige geletterdheid draait de verhouding tussen jongens en meisjes om. Hier scoren jongens net iets beter dan meisjes. Ook het percentage laagpresteerders inzake wiskundige geletterdheid is de voorbije jaren toegenomen.

Sinds kort volgt de OESO niet alleen de lees- en cijfervaardigheid van 15-jarigen maar ook de lees- en cijfervaardigheid van de volledige bevolking van 16 tot 65 jaar. Dat gebeurt via de PIAAC-survey. Ook Vlaanderen nam aan deze survey deel. Uit de eerste resultaten blijkt dat in 2012 15% van de Vlamingen van 16 tot 65 jaar beschouwd kunnen worden als laaggeletterd ([zie indicator O1](#)). Een gelijkaardig aandeel Vlamingen (14%) kan beschouwd worden als 'laaggecijferd'. Als vergeleken wordt met het IALS-onderzoek uit 1996 blijkt dat de laaggeletterdheid in Vlaanderen sindsdien nagenoeg stabiel gebleven is.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om de laaggeletterdheid in Vlaanderen tegen 2020 te doen dalen tot 3% van de bevolking.

Het totale aandeel schoolverlaters zonder diploma in Vlaanderen daalde volgens de administratieve SSL-gegevens de afgelopen jaren gestaag. De gegevens van de EAK-enquête tonen een iets ander beeld ([zie indicator O3](#)). Beide bronnen maken wel duidelijk dat mannen beduidend minder goed scoren dan vrouwen als het gaat om het vroegtijdig verlaten van de schoolbanken.

In Europees opzicht haalt Vlaanderen een 9de plaats in de EU-rangschikking ([zie indicator O4](#)).

2.4. Gezondheid en zorg

Het aandeel Vlamingen van 16 jaar en ouder dat zijn gezondheid als (zeer) slecht omschrijft, ligt de laatste jaren iets hoger dan in de periode 2006-2008 ([zie indicator G1](#)). In 2012 ging het om 7% van de Vlaamse bevolking. Bepaalde groepen zijn duidelijk minder tevreden over de eigen gezondheid ([zie indicator G2](#)). Dat de gezondheidssituatie verslechtert met de leeftijd lijkt voor de hand te liggen. Daaruit volgt ook een mindere score bij oudere koppels en gepensioneerden. De slechtere situatie van alleenstaanden houdt ten dele verband met leeftijd aangezien er in deze groep relatief veel ouderen zitten. Andere groepen die de eigen gezondheid vaker als (zeer) slecht omschrijven, zijn niet-actieven, leden van gezinnen met een zeer lage werkintensiteit, laaggeschoolden, huurders, personen uit de laagste inkomensgroepen en personen geboren buiten de EU. Het geeft aan dat de gezondheidssituatie van een individu samenhangt met diens sociaaleconomische situatie. In de Europese rangschikking scoort Vlaanderen met een 5de plaats relatief goed ([zie indicator G3](#)).

Er bestaat voor een beperkt deel van de bevolking nog steeds een probleem van toegang tot de gezondheidszorg. In 2012 leefde 3% van de Vlamingen in een gezin dat in het voorbije jaar minstens 1 keer een bezoek aan de arts of tandarts heeft moeten uitstellen omwille van financiële redenen. Dat komt overeen met ongeveer 190.000 personen ([zie indicator G4](#)). Dat aandeel is tegenover 2011 weer licht gedaald. Ook hier scoren enkele groepen opvallend minder goed: leden van eenoudergezinnen, werklozen, leden van gezinnen met lage werkintensiteit, huurders, personen uit de laagste inkomensgroep en personen geboren buiten de EU ([zie indicator G5](#)).

2.5. Maatschappelijke participatie

Armoede en bestaansonzekerheid gaan ten slotte ook gepaard met achterstelling op het vlak van maatschappelijke integratie en participatie. Zo participeren de meest kwetsbare groepen minder aan cultuur, aan sport en aan het verenigingsleven.

In 2013 nam bijna een kwart van de volwassen Vlamingen niet deel aan culturele activiteiten ([zie indicator M1](#)). Dat komt overeen met goed 1,1 miljoen Vlamingen. Het aandeel niet-participanten ligt in 2013 op hetzelfde niveau als in 2011 en 2012, maar is sinds 2006 wel gestegen. De niet-participatie aan cultuur ligt beduidend hoger bij ouderen en gepensioneerden, alleenstaanden, samenwonenden zonder kinderen, laaggeschoolden en personen uit de laagste inkomensgroepen ([zie indicator M2](#)).

Een gelijkaardige situatie doet zich voor op het vlak van sportparticipatie. Ook daar zijn het vooral de ouderen en gepensioneerden, alleenstaanden en alleenstaande ouders, laaggeschoolden en personen uit de laagste inkomensgroepen die minder participeren ([zie indicator M4](#)). Nochtans wordt sport hier ruim opgevat en omvat het ook activiteiten zoals wandelen en fietsen. Het totale aandeel Vlamingen dat niet sport, lag in 2013 op 43% van de volwassen bevolking ([zie indicator M3](#)). Het gaat om ongeveer 2,2 miljoen Vlamingen. Het aandeel niet-sporters is na een duidelijke stijging in de jaren daarvoor sinds 2012 weer afgenomen.

Op het vlak van actieve deelname aan het verenigingsleven zien we min of meer hetzelfde beeld: werklozen, laagopgeleiden, huurders en personen uit de laagste inkomensgroepen zijn minder actief ([zie indicator M6](#)). In totaal blijkt iets minder dan de helft van de volwassen Vlamingen geen actief lid van 1 of meer verenigingen ([zie indicator M5](#)). Dat komt overeen met 2,4 miljoen personen. Het aandeel niet-participanten lag de voorbije jaren steeds net onder de helft van de Vlamingen, uitgezonderd in 2009 en 2011.

De verschillen tussen groepen zijn minder uitgesproken - of lopen in een aantal gevallen zelfs in de andere richting - bij de intensiteit van sociale contacten met burens, familie en vrienden of kennissen ([zie indicator M8](#)). Het zijn niet de 65-plussers die het hoogste risico lopen op sociale isolatie, wel de 25- tot 49-jarigen. Er blijkt ook geen duidelijk verschil te zijn naar opleidings- en inkomensniveau. Werklozen scoren wel opvallend slechter dan de andere

groepen. Bijna 9% van de volwassen Vlamingen had in 2013 minder dan wekelijks contact met burens, familie, vrienden of kennissen ([zie indicator M7](#)). Het gaat om ongeveer 420.000 personen. Het aandeel Vlamingen dat risico loopt op sociale isolatie is na een opvallende stijging tussen 2010 en 2012, in 2013 weer gedaald.

Het aandeel Vlamingen dat geen of zeer zelden gebruik maakt van internet daalt de laatste jaren behoorlijk snel, al lijkt de intensiteit van die daling in de meest recente jaren af te zwakken. Maar in 2013 maakt toch nog steeds een kwart van de volwassen Vlamingen niet regelmatig gebruik van internet ([zie indicator M9](#)). Dat komt overeen met ongeveer 1,2 miljoen personen. Het verschil naar leeftijd is zeer groot ([zie indicator M10](#)). Bij de jongste groep gaat het om een te verwaarlozen aandeel, bij de oudste groep om 70%. Daarmee verbonden is ook de hoge score van gepensioneerden en alleenstaanden. Er zijn daarnaast duidelijke verschillen naar geslacht, opleiding en inkomensniveau: de niet-participatie ligt bij mannen lager dan bij vrouwen, bij hoogopgeleiden lager dan bij laagopgeleiden en bij de hogere inkomensgroepen lager dan bij de lagere inkomensgroepen.

3. Kinderarmoede

Aangezien kinderen een belangrijke aandachtsgroep vormen voor het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid, zijn in de Vlaamse Armoedemonitor een aantal indicatoren opgenomen die specifiek focussen op de situatie van deze groep.

Als het huishoudinkomen afgezet wordt ten opzichte van de Belgische armoederisicodrempel, blijkt de situatie van de Vlaamse kinderen niet opvallend af te wijken van de situatie van de totale bevolking ([zie indicator K1](#)). In 2012 woonde 11% van de Vlamingen van 0 tot 17 jaar in een huishouden met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer 140.000 kinderen. Dat aandeel schommelt de voorbije jaren tussen 10% en 11%. In Europees opzicht scoort Vlaanderen op dit vlak zeer goed ([zie indicator K3](#)).

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal kinderen in een gezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal kinderen onder de armoederisicodrempel gedaald moet zijn tot maximaal 60.000 kinderen.

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en geboorteland en opleidingsniveau van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meeste recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Uit deze oefening blijkt er op vlak van armoederisicopercentages bij de Vlaamse kinderen geen verschil naar geslacht en leeftijd ([zie indicator K2](#)). Naar huishoudtype zijn vooral de kinderen in eenoudergezinnen er minder goed aan toe. Dat geldt zeker ook voor kinderen in gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt. Ook kinderen die leven in een gezin waar geen van de volwassenen minstens een diploma hoger secundair onderwijs heeft, kinderen in een gezin dat de eigen woning huurt en kinderen in een gezin waarvan minstens 1 volwassene geboren is buiten de EU, scoren duidelijk minder goed.

Het aandeel kinderen in een gezin dat zelf aangeeft moeilijk rond te komen, ligt beperkt hoger dan bij de totale bevolking ([zie indicator K4](#)). Het zijn dezelfde groepen kinderen als bij de objectieve armoederisicopercentages die minder goed scoren: kinderen in eenoudergezinnen, kinderen in gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt, kinderen in laagopgeleide gezinnen, kinderen in gezinnen die huren en kinderen in niet-EU-gezinnen.

Ook bij de cijfers over ernstige materiële deprivatie gaat het om dezelfde groepen kinderen die zich in een mindere positie bevinden ([zie indicator K5](#)). Het aandeel Vlaamse kinderen dat leeft in een gezin in ernstige materiële deprivatie blijft beperkt. Het gaat om 4% van de Vlaamse kinderen. Dat komt overeen met ongeveer 50.000 kinderen. De totaalscore op de samengestelde ernstige materiële deprivatiemaat mag dan wel relatief laag liggen, toch leven 280.000 Vlaamse kinderen in een gezin dat zich geen week vakantie buitenshuis kan veroorloven of dat een onverwachte uitgave van 900 euro niet aankan ([zie indicator K6](#)).

Bij de woonsituatie valt vooral op dat kinderen vaker in huizen wonen van mindere kwaliteit dan de totale bevolking ([zie indicator K8](#)). Op het vlak van woonkosten blijft het verschil met de totale bevolking beperkt ([zie indicator K7](#)). Betreffende woonkosten en kwaliteit van de huisvesting zijn het weer dezelfde groepen kinderen die minder goed scoren: kinderen in eenoudergezinnen, kinderen in gezinnen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt, kinderen in laagopgeleide gezinnen, kinderen in gezinnen die huren en kinderen in niet-EU-gezinnen.

Ten slotte blijkt er weinig verschil tussen het aandeel kinderen en het aandeel in de totale bevolking dat leeft in een gezin dat medische zorg moet uitstellen omwille van financiële redenen ([zie indicator K9](#)). Ook hier duiken weer dezelfde groepen kinderen op die zich in een mindere positie bevinden.

Een alternatieve indicator die verschillende van de hierboven behandelde aspecten van de armoedesituatie bij kinderen tegelijk in rekening tracht te brengen, werd begin jaren 1990 ontwikkeld door Kind en Gezin ([zie indicator K10](#)).

Aan de hand van het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van de kinderen, de huisvesting en de gezondheidssituatie van het gezin, wordt nagegaan hoeveel kinderen geboren worden in een kansarm gezin. Een gezin

wordt als kansarm beschouwd als het op minstens 3 van de voorgenoemde criteria zwak scoort. Sinds 2010 wordt niet meer gewerkt met jaarcijfers maar met het gemiddelde van het jaar en de 2 voorgaande jaren. Dat zorgt voor robuustere resultaten. Om de verandering in de berekening te accentueren, spreekt Kind en Gezin nu van een kansarmoede-index. In 2013 haalde de index een score van 11,2. Dat betekent dat 11,2% van de geboorten in de periode 2011-2013 in het Vlaamse Gewest plaatsvond in een kansarm gezin. Ook voor de voorgaande jaren werd een indexscore berekend volgens de nieuwe formule. Daaruit blijkt dat de kansarmoede-index sinds 2005 behoorlijk sterk is toegenomen.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede tussen 2008 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het percentage geboorten in kansarme gezinnen gedaald moet zijn tot maximaal 4%.

INDICATOREN

INDICATORENSET VLAAMSE ARMOEDEMONTITOR

Inkomensarmoede en inkomensverdeling

I 1-5	Bevolking onder de armoederisicodrempel
I 6-7	Diepte van de inkomensarmoede
I 8-9	Bevolking in langdurige armoede
I 10-13	Subjectieve beoordeling van de inkomenssituatie
I 14-18	Ernstige materiële deprivatie
I 19-23	Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie
I 24-25	Inkomenskwintielverhouding (S80/S20)
I 26-27	Gini-coëfficiënt

Schulden en betalingsachterstand

S 1	Betalingsachterstand en collectieve schuldenregeling
S 2-4	Achterstallige betalingen voor wonen, nutsvoorzieningen en leningen

Uitkeringen sociale zekerheid en bijstand

U 1-2	Impact sociale transfers op armoederisicopercantage
U 3	Sociale zekerheid: vervangingsinkomens
U 4-6	Sociale bijstand

Arbeid

A 1-2	Werkzaamheidsgraad
A 3-5	Werkloosheidsgraad (ILO)
A 6	Langdurige werkloosheidsgraad (ILO)
A 7-8	Niet-werkende werkzoekenden (VDAB)
A 9-11	Zeer lage werkintensiteit
A 12-14	Arme werkenden

Huisvesting

H 1-3	Te zware woonkost
H 4	Energiearmoede: klanten sociale leveranciers, budgetmeters en afsluitingen
H 5-6	Kwaliteit van de huisvesting

Onderwijs

O 1	Laaggeletterdheid bij de totale bevolking
O 2	Laaggeletterdheid en zwakke wiskundige prestaties bij jongeren
O 3-4	Ongekwalficeerde uitstroom

Gezondheid en zorg

G 1-3	Subjectieve beoordeling van de gezondheidssituatie
G 4-5	Uitstel gezondheidszorg om financiële redenen

Maatschappelijke participatie

M 1-2	Niet-participatie aan cultuur
M 3-4	Niet-participatie aan sport
M 5-6	Niet-participatie aan verenigingen
M 7-8	Risico op sociale isolatie
M 9-10	Geen internetgebruik

Kinderarmoede

K 1-3	Kinderen onder de armoederisicodrempel
K 4	Kinderen in subjectieve armoede
K 5-6	Kinderen in ernstige materiële deprivatie
K 7	Kinderen in een gezin met te zware woonkost
K 8	Kinderen met slechte woningkwaliteit
K 9	Kinderen in gezin dat gezondheidszorg moet uitstellen om financiële redenen
K 10	Kansarmoede-index van Kind en Gezin

Indicator I1**Bevolking onder de armoederisicodrempel: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers

DIMENSIES

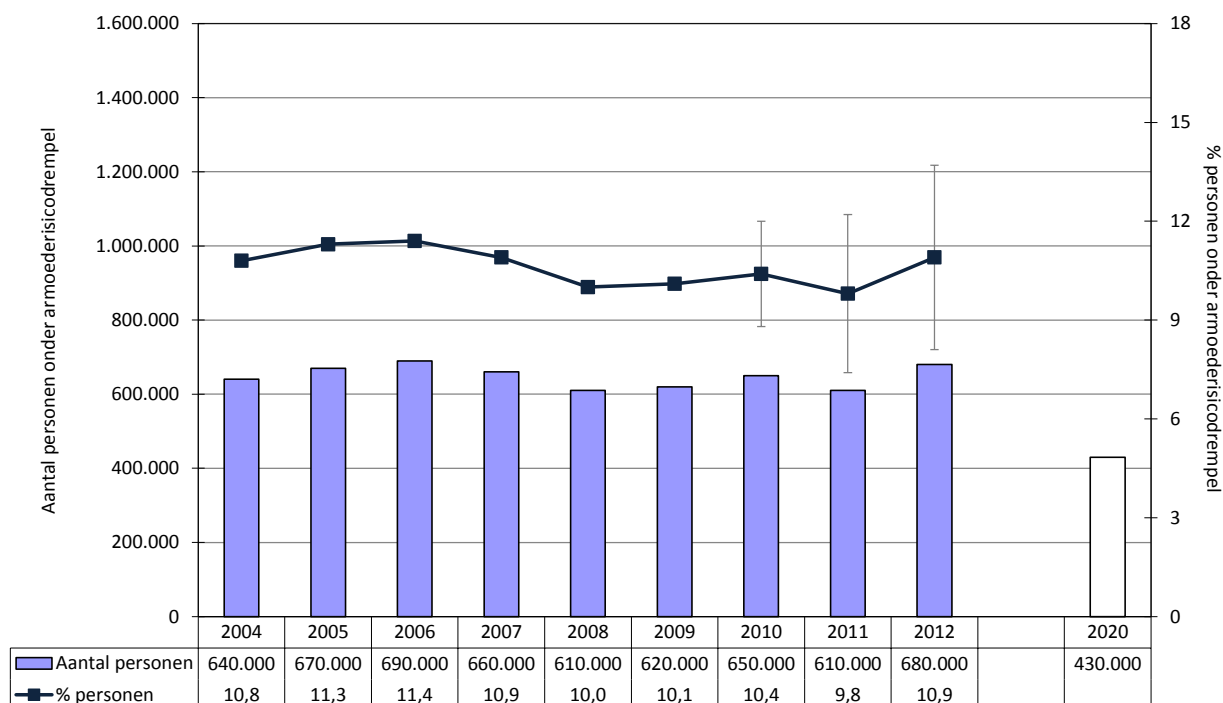
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

De Belgische armoederisicodrempel (= 60% van het mediaan gestandaardiseerde huishoudinkomen) lag volgens de EU-SILC-survey van 2012 voor een alleenstaande op 12.025 euro per jaar of 1.002 euro per maand. Voor elke bijkomende volwassene in het huishouden wordt dat bedrag verhoogd met een factor 0,5, voor elk kind met een factor 0,3. Voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen ($1 + 0,5 + 0,3 + 0,3$) ligt de armoederisicodrempel zo op 2.104 euro per maand (= 1.002 euro x 2,1). Er wordt vanuit gegaan dat personen die leven in een huishouden dat moet rondkomen met een inkomen onder die drempel, een verhoogd risico lopen op armoede.

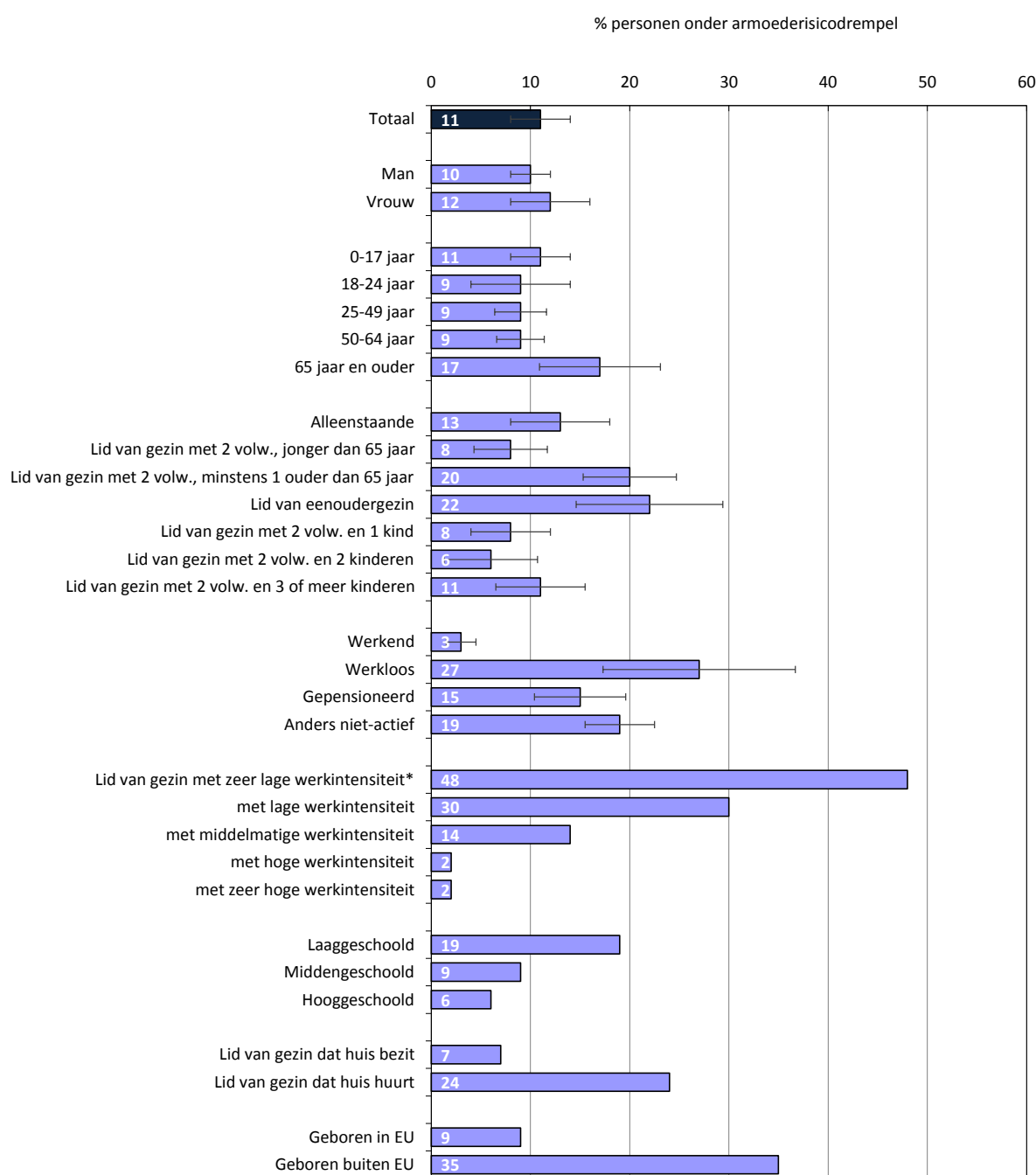
Iets meer dan 1 op de 10 personen (11%) moest volgens de cijfers van de EU-SILC-survey van 2012 in Vlaanderen zien rond te komen met een inkomen onder deze armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer 680.000 personen. Deze indicator wordt berekend op basis van het beschikbare huishoudinkomen in het jaar vóór de survey. De cijfers van de survey van 2012 hebben dus eigenlijk betrekking op het huishoudinkomen van 2011.

Het armoederisicopercentage is de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven, al lijkt er na een beperkte daling tussen 2010 en 2011 weer sprake van een stijging tussen 2011 en 2012. Deze schommelingen zijn echter statistisch niet significant (zie de betrouwbaarheidsintervallen aangegeven in de figuur). De vergelijking maken met de periode vóór 2004 is moeilijk wegens een breuk in de tijdreeks (overgang van de ECHP-survey naar de EU-SILC-survey). Wel is het zo dat tussen 1994 en 1997 het armoederisicopercentage licht is gedaald waarna het tussen 1997 en 2001 min of meer stabiel is gebleven.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal personen met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel gedaald moet zijn tot maximaal 430.000 personen.

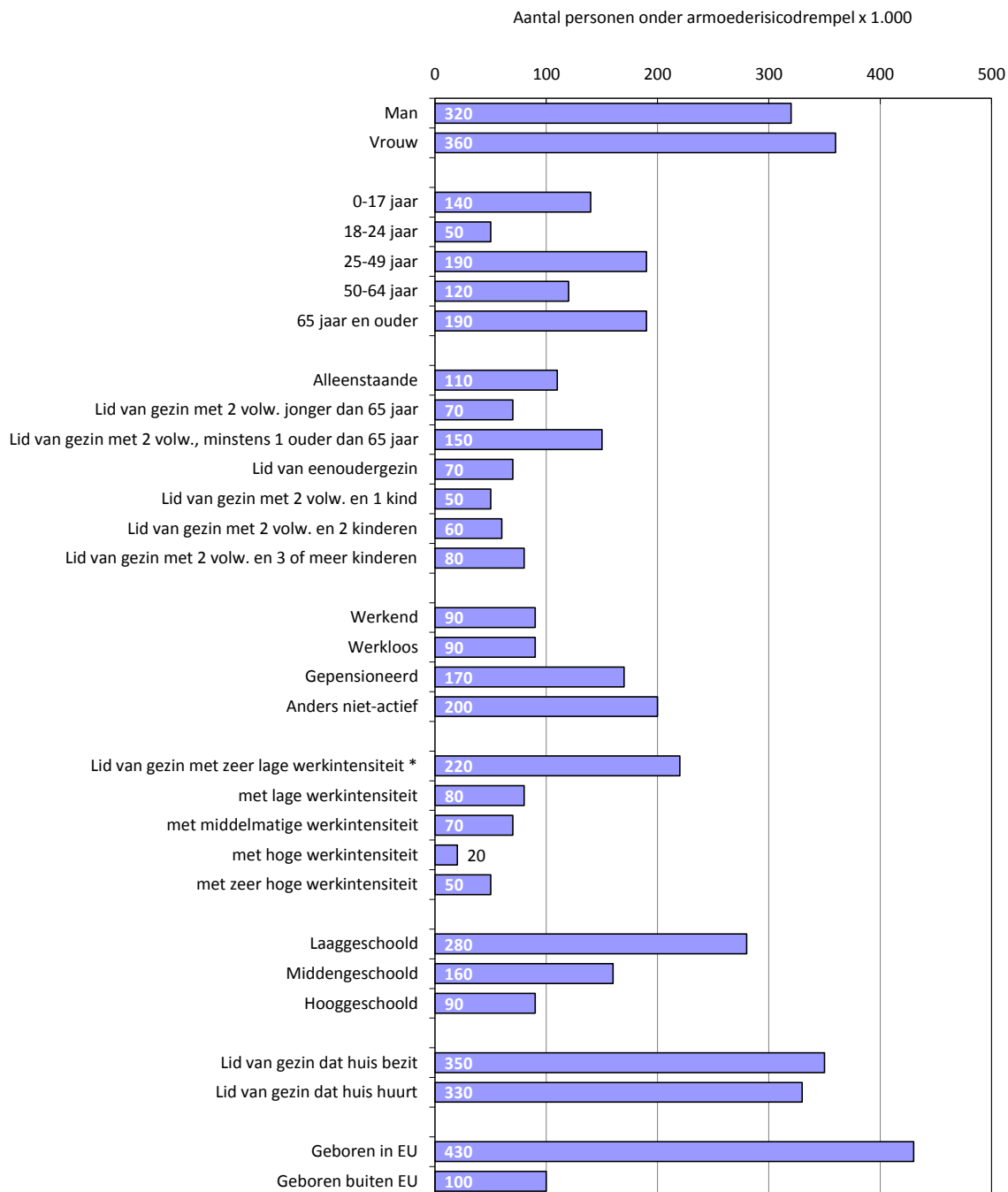
Indicator I2	Bevolking onder de armoederisicodrempel: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage en aantal personen met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstitel en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm		

Percentage personen met huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

Aantal personen met huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

Indicator I3
Bevolking onder de armoederisicodrempel: evolutie situatie risicogroepen
Omschrijving

Percentage personen met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers, bij die groepen waarvan het armoederisicopercentage in 2012 minstens 1,5 keer hoger ligt dan het algemene armoederisicopercentage

DIMENSIES

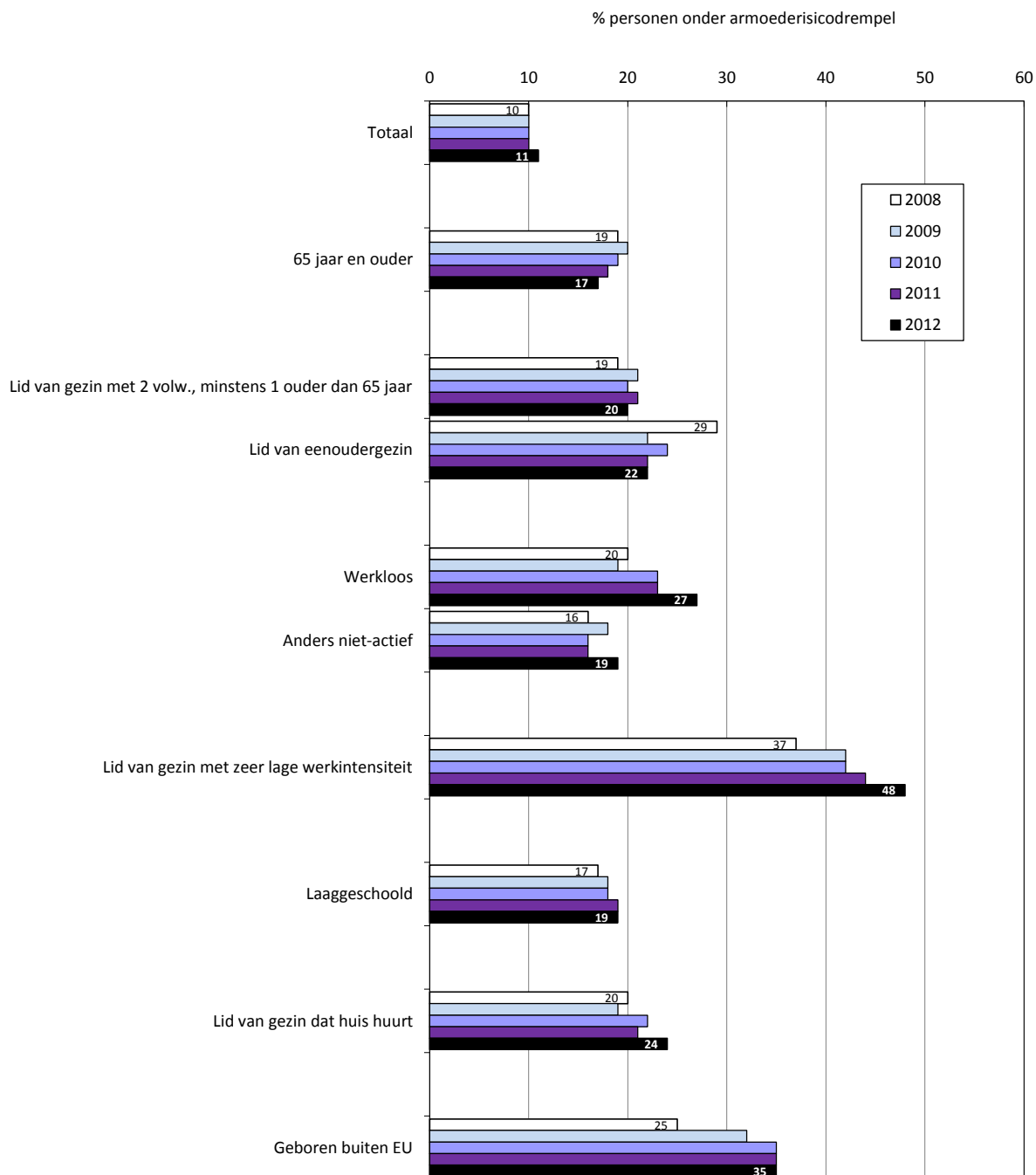
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2008-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Indicator I4**Bevolking onder de armoederisicodrempel: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel na sociale transfers en hoogte van de nationale armoederisicodrempel voor een alleenstaande in euro (bedrag per jaar)

DIMENSIES

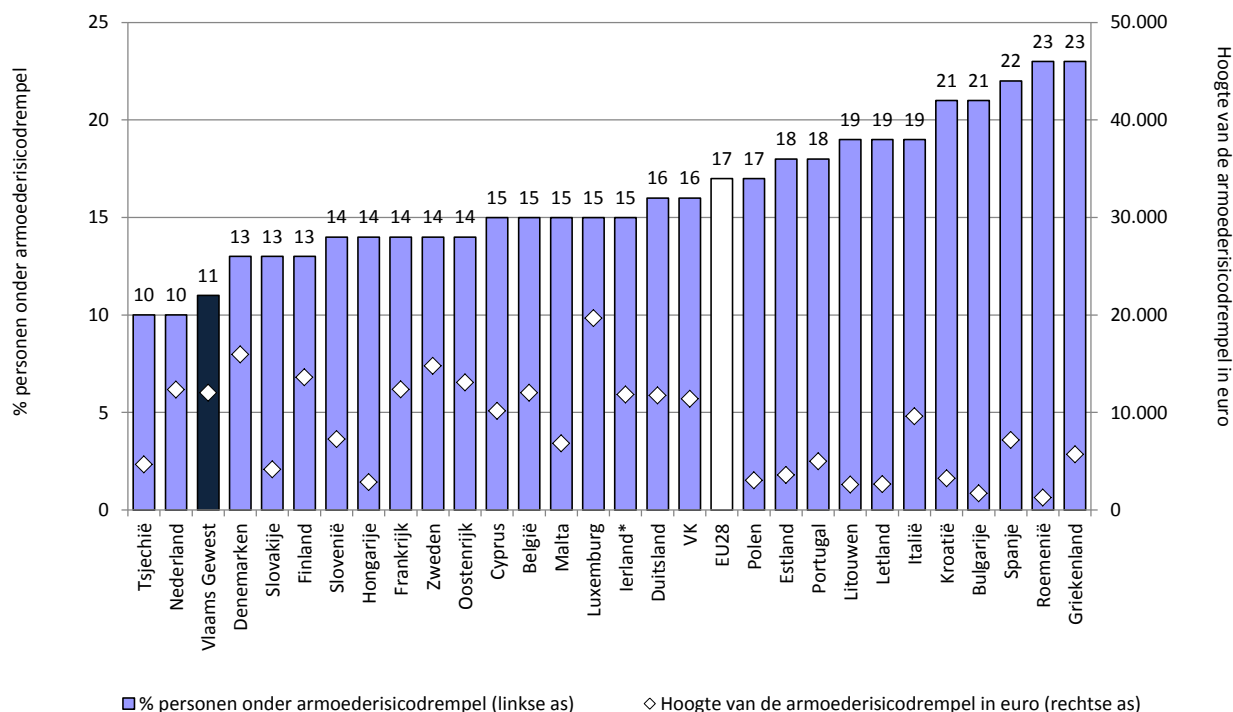
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Toelichting

Het Vlaamse armoederisicopercentage (11%) lag in 2012 duidelijk lager dan het EU28-gemiddelde (17%). Vlaanderen haalde daarmee in 2012 een derde plaats in de EU-rangschikking, na Tsjechië en Nederland. In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich als doelstelling gesteld dat het aandeel inwoners in Vlaanderen dat leeft in armoede in 2020 laag moet liggen in vergelijking met de best presterende EU-landen. Die doelstelling is vandaag al gehaald.

Het is opvallend dat verschillende Oost- en Centraal-Europese landen (Tsjechië, Slovakije, Slovenië en Hongarije) niet beduidend slechter scoren dan de West- en Noord-Europese landen, terwijl de levensstandaard in die eerste groep landen toch lager ligt. Dat heeft te maken met het feit dat het hier gaat om een relatieve armoedemaat, berekend op basis van het mediaaninkomen in elk land afzonderlijk. Dat gebeurt vanuit de redenering dat een minimaal aanvaardbare levensstandaard - en dus ook de armoederisicodrempel - afhankelijk is van de specifieke sociaaleconomische situatie van het land in kwestie. In de grafiek is op de rechteras de hoogte van de armoederisicodrempel in elk land af te lezen. Daaruit blijkt dat de armoederisicodrempel sterk verschilt van land tot land. Daarmee moet bij de interpretatie van de armoederisicopercentages zeker rekening gehouden worden.

Indicator I5
Bevolking onder de armoederisicodrempel: Europese vergelijking risicogroepen
Omschrijving

Percentage personen met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel na sociale transfers, bij die groepen waarvan het armoederisicopercentage in het Vlaamse Gewest in 2012 minstens 1,5 keer hoger ligt dan het algemene armoederisicopercentage

DIMENSIES

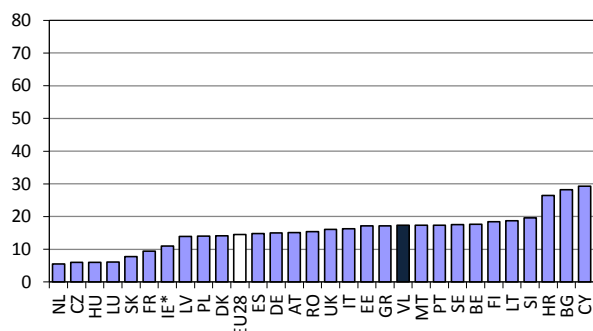
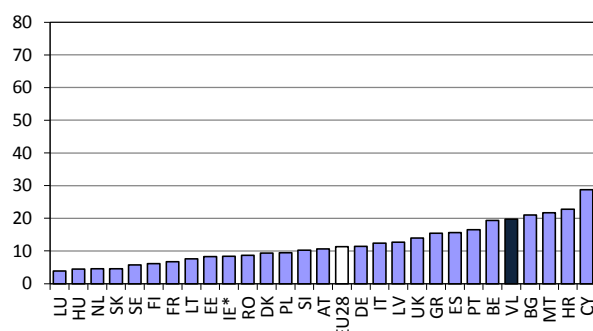
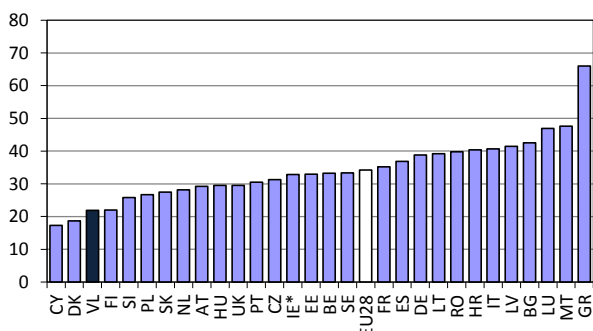
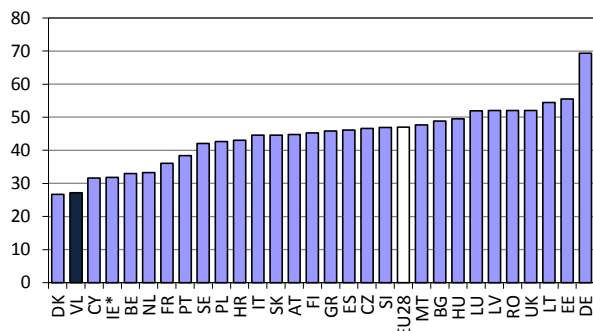
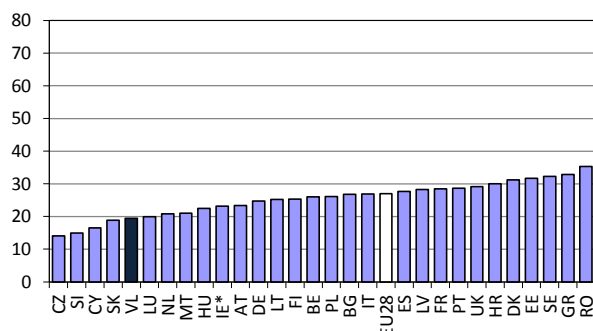
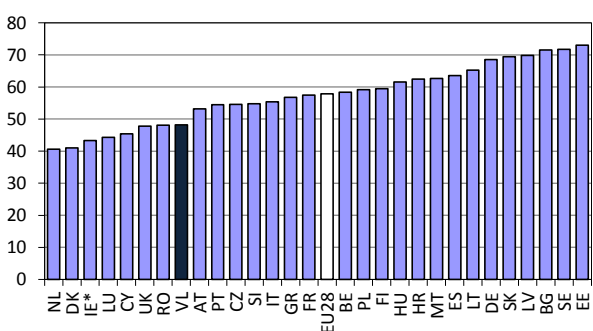
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

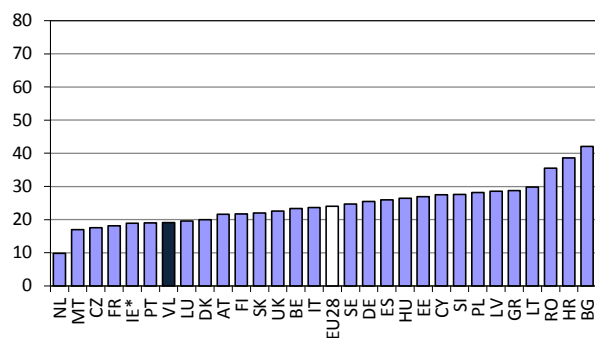
Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

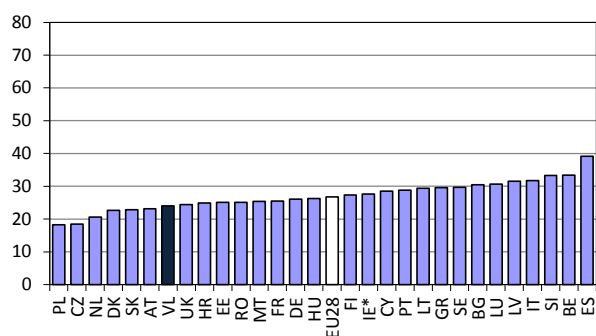
65-plussers

Leden van gezin met 2 volw., minstens 1 > 65 jaar

Leden van een eenoudergezin

Werklozen

Niet-actieven excl. werklozen/gepensioneerden

Leden van gezin met zeer lage werkintensiteit

* Cijfer voor 2011.

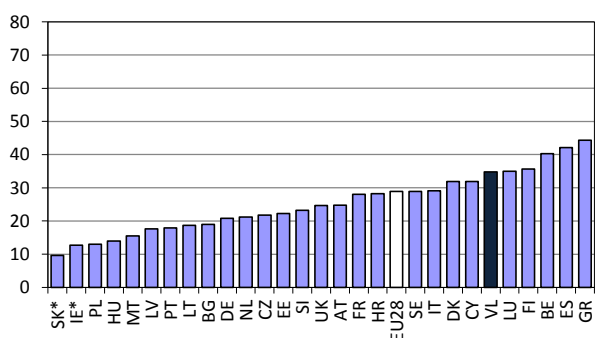
Laaggeschoolden

Leden van gezin dat huis huurt

Personen geboren buiten de EU

* Cijfer voor 2011.

Toelichting

Als de inkomenssituatie van de bevolkingsgroepen die in het Vlaamse Gewest een hoger risico lopen op armoede (minstens 1,5 keer het gemiddelde armoederisico) vergeleken wordt met de situatie van deze groepen in de 28 EU-lidstaten, dan blijkt een diffuus beeld. Bij de meeste groepen haalt Vlaanderen een plaats binnen de top 10 van de EU-rangschikking. Bij de oudere bevolkingsgroepen (65-plussers en leden van koppels waarvan minstens 1 partner ouder is dan 65 jaar) zakt Vlaanderen met een score onder het EU-gemiddelde weg naar de (lagere) middenmoot. Ook bij de personen geboren buiten de EU valt Vlaanderen ver terug in de Europese rangschikking.

Indicator I6**Diepte van de inkomensarmoede: evolutie****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder 40%, 50% en 70% van het nationaal mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen na sociale transfers

DIMENSIES

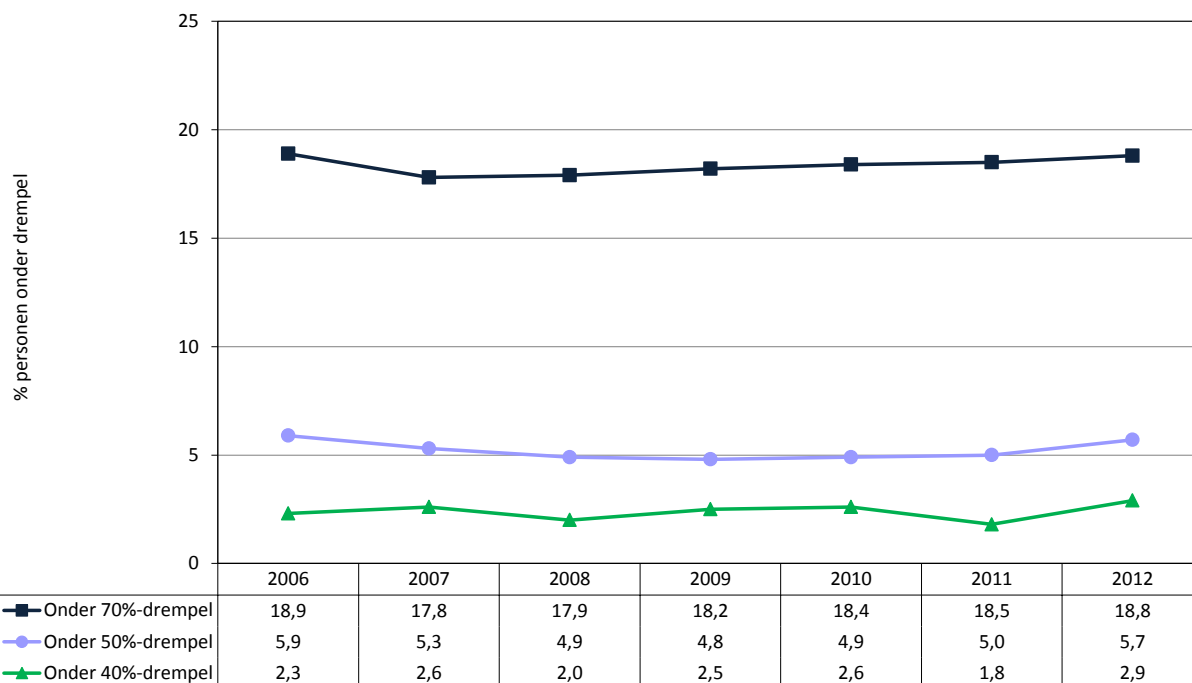
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2006-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

Om zicht te krijgen op de spreiding van de inkomens rond de armoederisicodrempel en dus de diepte van de inkomensarmoede kan men de hoogte van de armoederisicodrempel (normaal 60% van het nationaal mediaaninkomen) laten variëren. In 2012 bleek 19% van de Vlamingen te beschikken over een inkomen lager dan 70% van het nationaal mediaaninkomen, 6% over een inkomen lager dan 50% van het mediaaninkomen en 3% lager dan 40% van het mediaaninkomen. Die aandelen bleven de laatste jaren vrij stabiel.

Net als bij de klassieke armoededrempel (60% van het nationaal mediaaninkomen) scoort Vlaanderen ook bij de 40%-, bij de 50%- en bij de 70%-drempel op hetzelfde niveau als de best presterende EU-landen (zie indicator I7).

Indicator I7
Diepte van de inkomensarmoede: Europese vergelijking
Omschrijving

Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder 40%, 50% en 70% van het nationaal mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen na sociale transfers

DIMENSIES

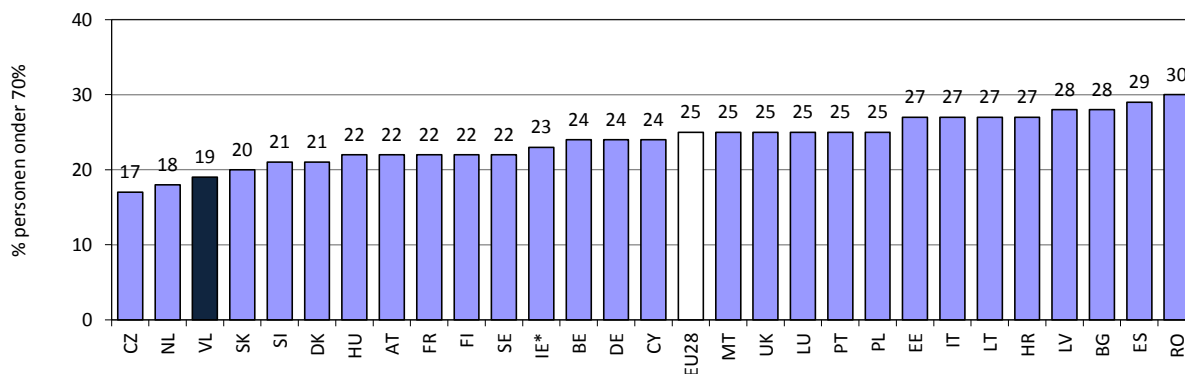
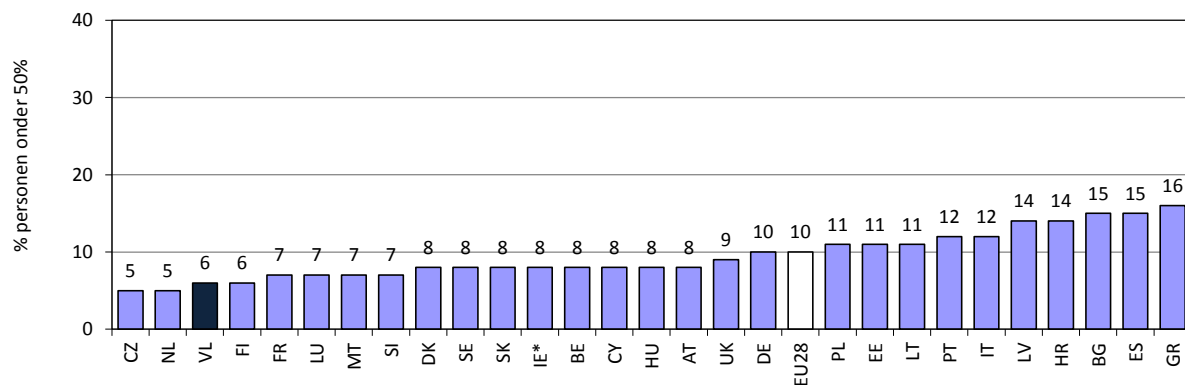
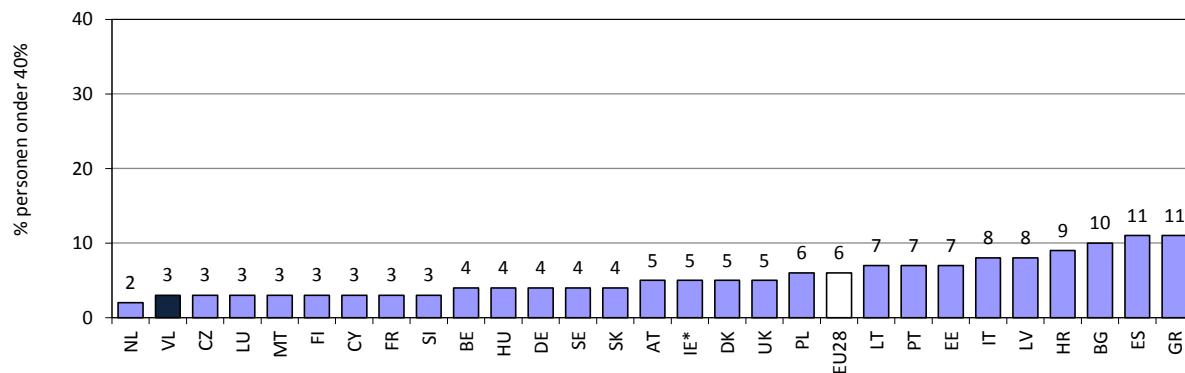
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator I8**Bevolking in langdurige armoede: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers tijdens jaar x en tijdens minstens 2 van de 3 voorgaande jaren

DIMENSIES

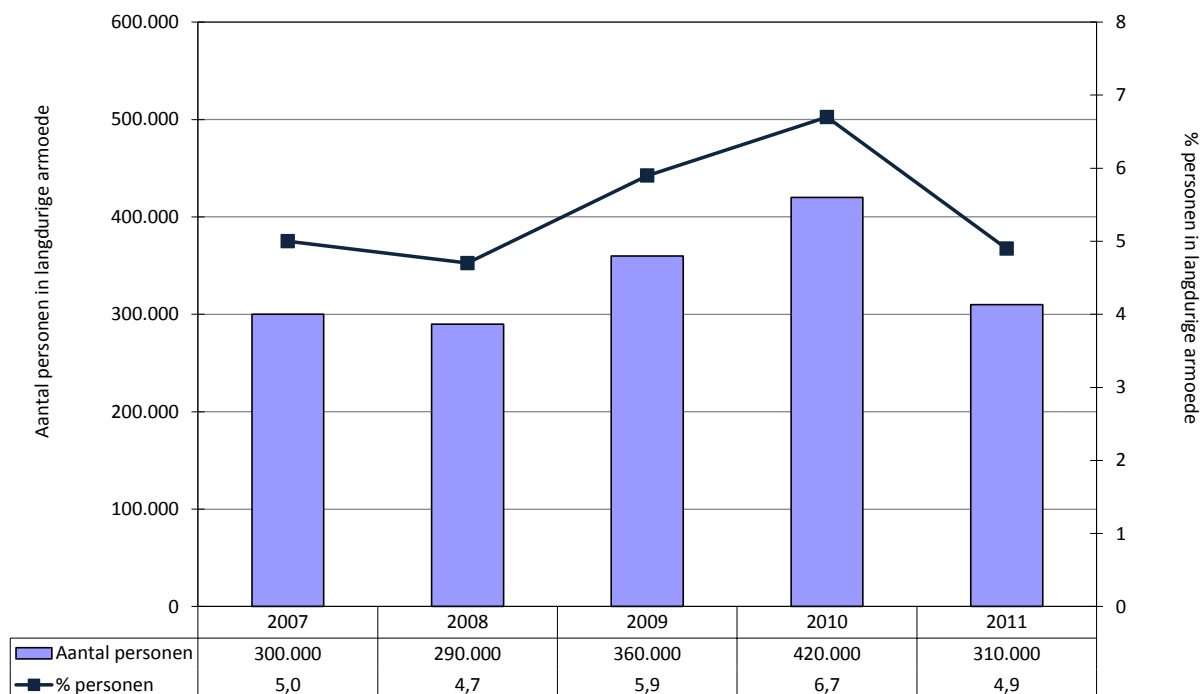
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2007-2011

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm>

Toelichting

Doordat de EU-SILC-survey een panelsurvey is – gezinnen worden verschillende jaren na elkaar bevraagd – is het mogelijk om de inkomenssituatie van gezinnen over een aantal jaren heen te volgen. In 2011 (cijfers voor 2012 zijn nog niet beschikbaar) leefde 5% van de Vlamingen in een gezin met een inkomen onder de armoeddrempel in 2011 en in minstens 2 van de 3 voorgaande jaren. Dat komt overeen met ongeveer 310.000 personen. Als dat vergeleken wordt met het totale aandeel personen onder de armoeddrempel in 2011 dan blijkt de helft van het totaal aantal personen in armoede in Vlaanderen zich in een positie van langdurige armoede te bevinden.

Indicator I9**Bevolking in langdurige armoede: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel na sociale transfers tijdens jaar x en tijdens minstens 2 van de 3 voorgaande jaren en procentueel aandeel van de langdurige armoede in het totaal aantal personen onder de armoederisicodrempel in jaar x

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie (geen cijfers beschikbaar voor Frankrijk, Ierland en Kroatië)

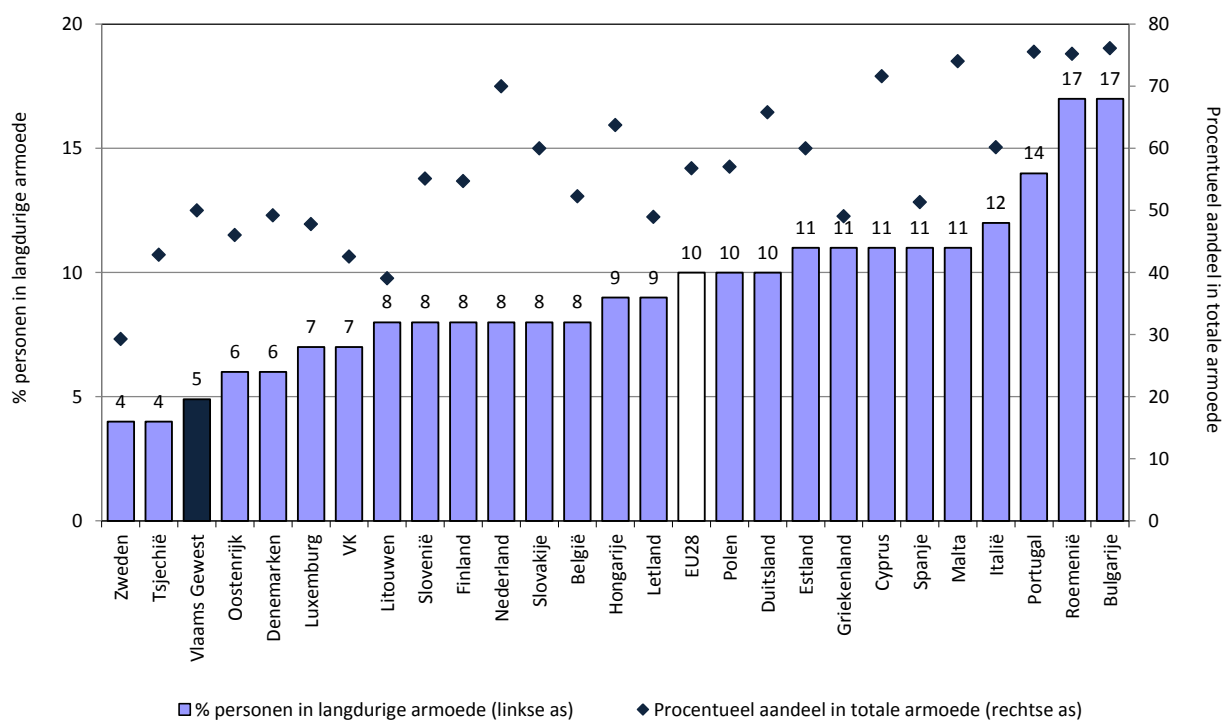
Tijd 2011

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/245.htm>

Toelichting

Net als bij aandeel personen onder de armoeddrempel (zie indicator I4) haalt Vlaanderen ook bij het aandeel personen in langdurige armoede een derde plaats in de EU28-rangschikking. Het procentueel aandeel van de langdurige armoede in de totale armoede ligt in Vlaanderen wel iets hoger dan in de andere landen met een relatief lage score op het aandeel personen in langdurige armoede.

Indicator I10**Subjectieve beoordeling van de inkomenssituatie: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen

DIMENSIES

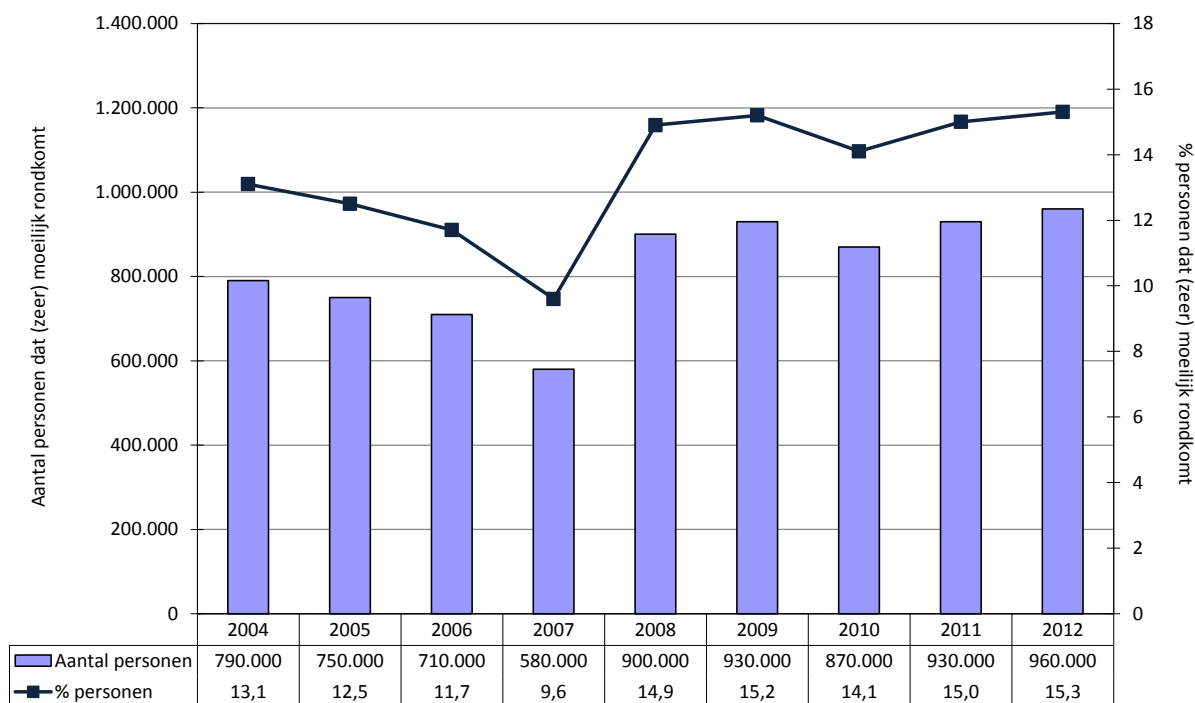
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/245.htm>

Toelichting

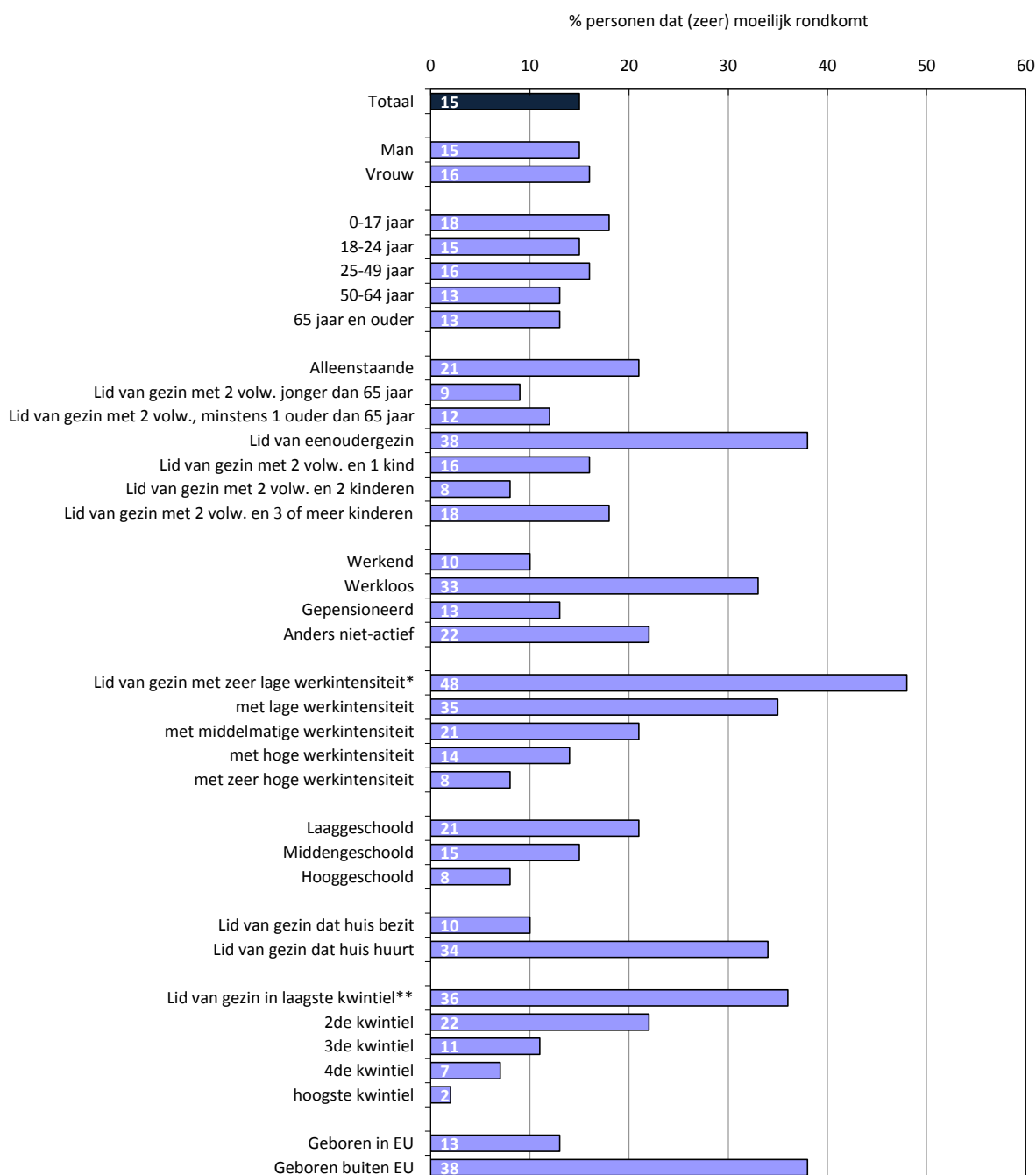
Bij de indicatoren I1 tot I9 wordt op een objectieve manier nagegaan of het inkomen waarover mensen beschikken al dan niet onder een bepaalde drempel ligt. Maar de inkomensgerelateerde verwachtingen en behoeften verschillen van mens tot mens. De objectieve vergelijking van het beschikbare inkomen met de armoederisicodrempel wordt daarom best aangevuld met een subjectieve inschatting van het inkomen door de betrokkenen zelf.

In 2012 leefde 15% van de Vlamingen in een huishouden dat zelf aangeeft (zeer) moeilijk rond te komen met het beschikbare inkomen. Dat komt overeen met ongeveer 960.000 personen. Deze cijfers liggen de laatste jaren duidelijk hoger dan in de periode 2006-2007.

In tegenstelling tot het percentage personen onder de armoederisicodrempel dat berekend wordt op basis van het totale huishoudinkomen in het jaar voorafgaand aan de survey (bij de EU-SILC-survey van 2012 gaat het dus om het inkomen uit 2011), heeft de subjectieve armoedemaat betrekking op de situatie op het moment waarop de survey wordt afgenomen (de EU-SILC-survey van 2012 werd afgenomen medio 2012).

Indicator I11	Subjectieve beoordeling van de inkomenssituatie: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage en aantal personen dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstitel, huishoudinkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/245.htm		

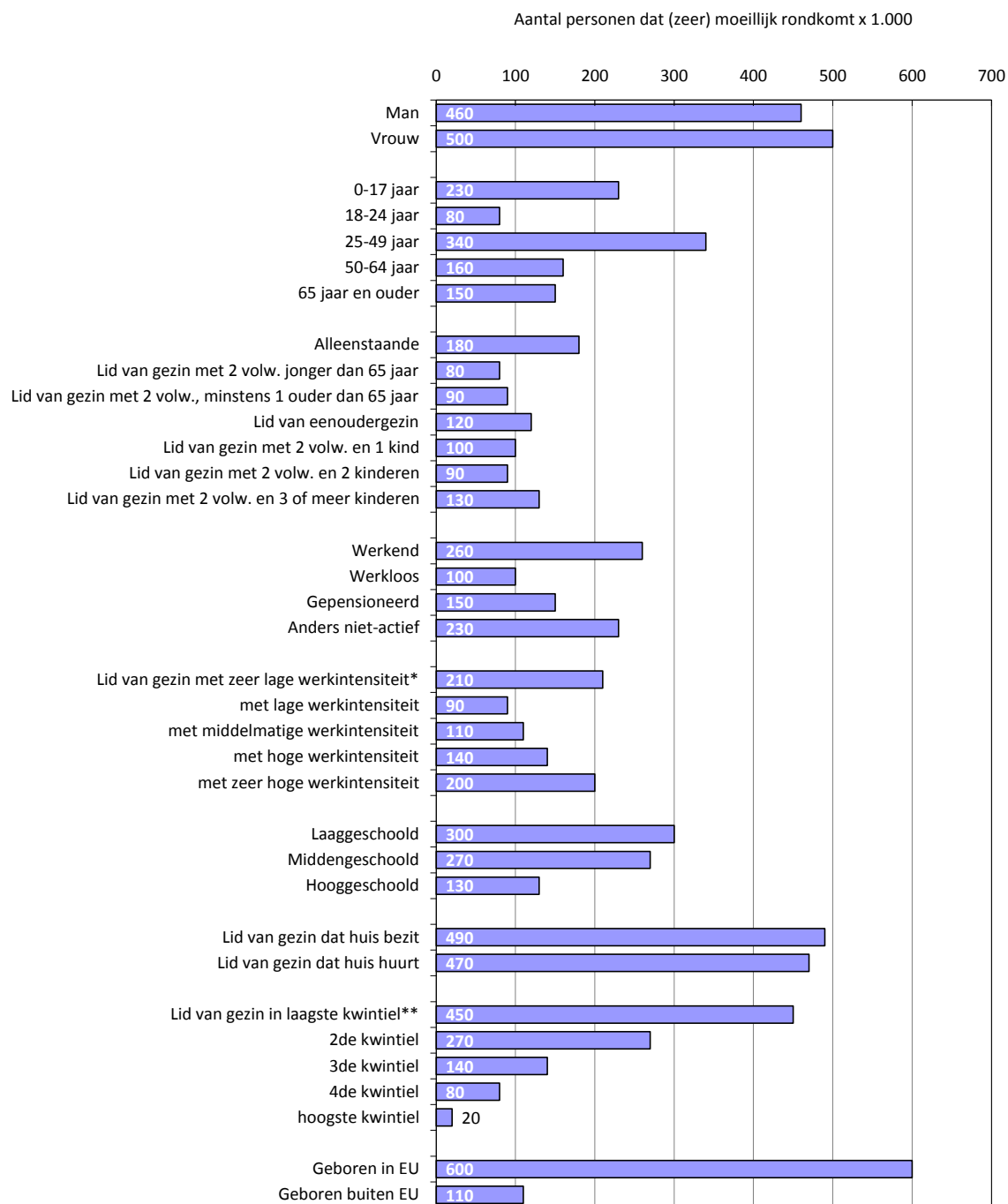
Percentage personen dat (zeer) moeilijk rondkomt

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen dat (zeer) moeilijk rondkomt

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ /W tussen 0,2 en 0,45/W tussen 0,45 en 0,55/W tussen 0,55 en 0,85/W $> 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator I12

Subjectieve beoordeling van de inkomenssituatie: evolutie situatie risicogroepen

Omschrijving

Percentage personen dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen, bij die groepen waarvan het subjectieve armoedepercentage minstens 1,5 keer hoger ligt dan het algemene subjectieve armoedepercentage

DIMENSIES

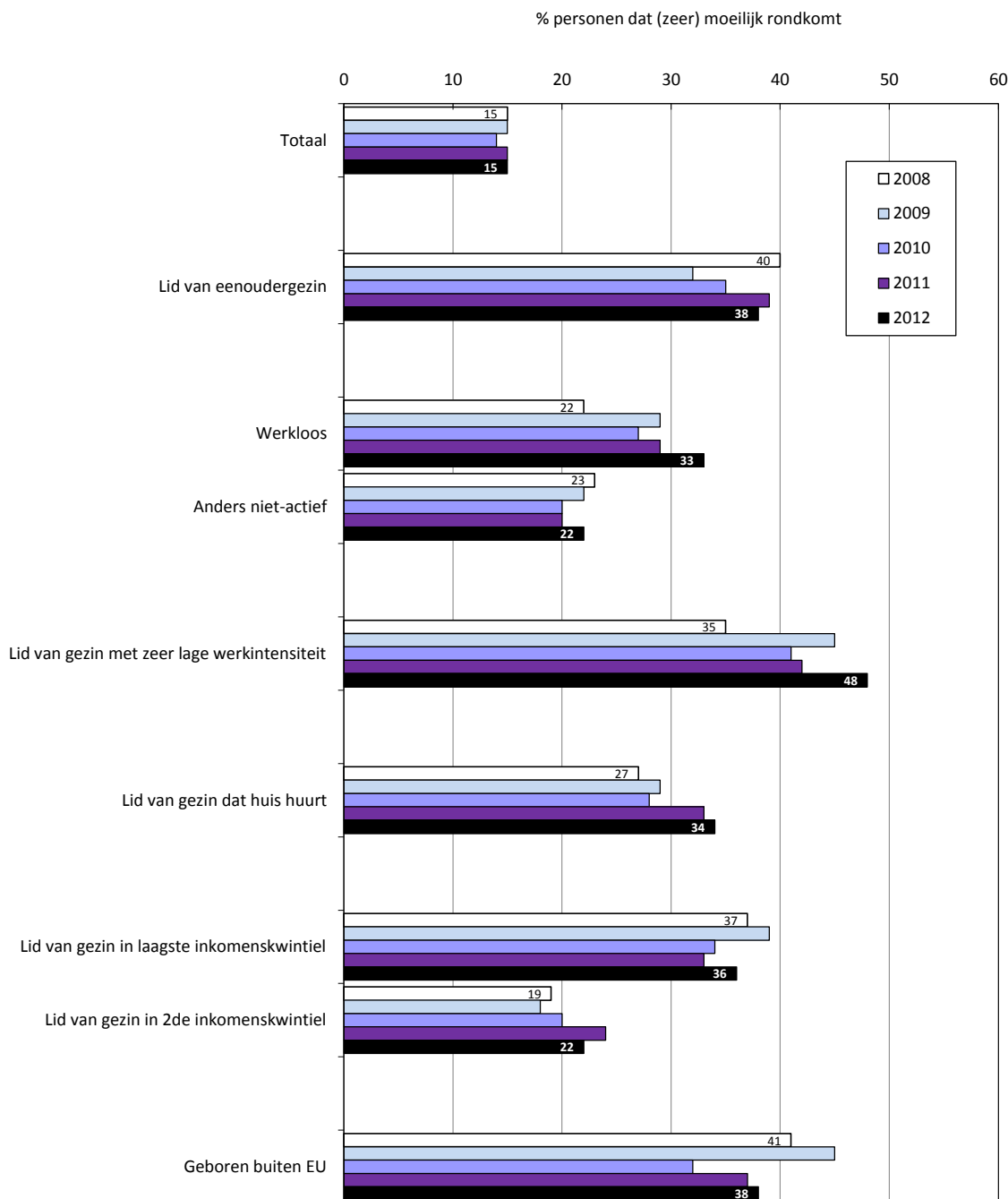
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2008-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/245.htm>

Indicator I13

Subjectieve beoordeling van de inkomenssituatie: Europese vergelijking

Omschrijving

Percentage personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen

DIMENSIES

Ruimte
Tijd

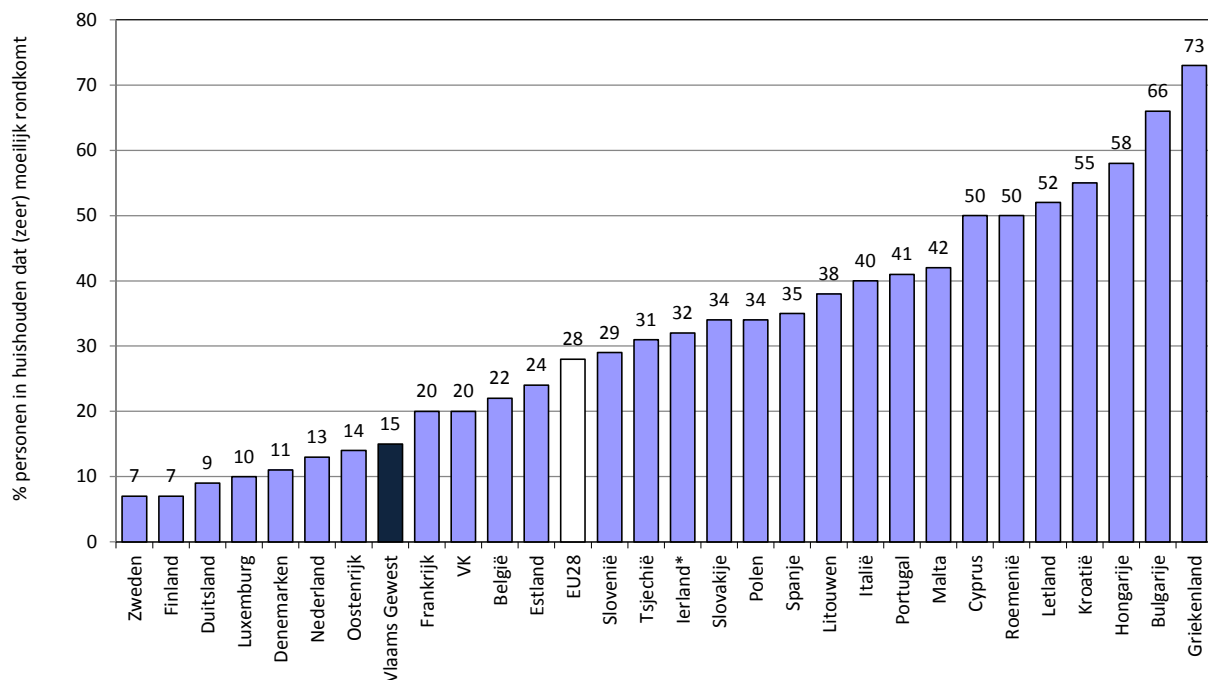
Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/245.htm>

Indicator I14**Ernstige materiële deprivatie: evolutie samengestelde maat****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden dat minstens 4 van volgende 9 items mist omwille van financiële redenen: 1 week vakantie buitenshuis per jaar, een maaltijd met vis, vlees, kip of vegetarisch alternatief om de 2 dagen, een wasmachine, een kleuren-tv, een telefoon/GSM, een auto, de rekeningen voor huur, hypotheek, nutsvoorzieningen of andere aankopen kunnen betalen, het huis degelijk kunnen verwarmen, beperkte onverwachte financiële uitgave (900 euro) kunnen doen

DIMENSIES

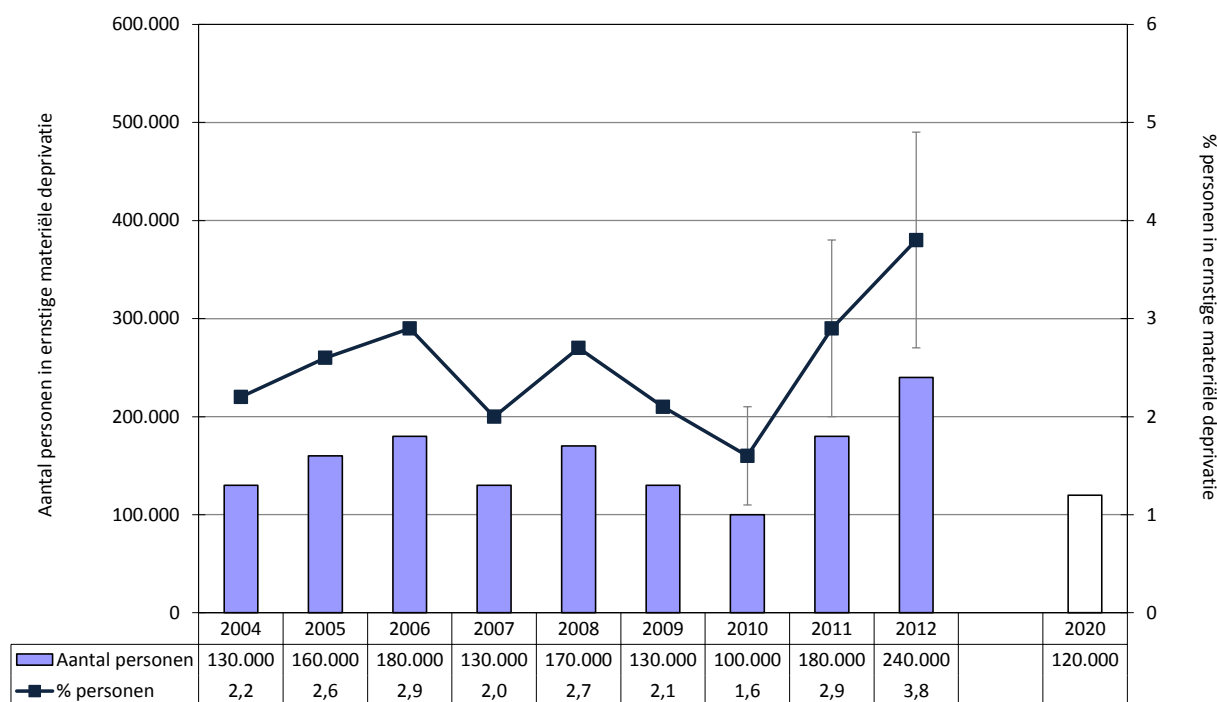
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

Op Europees niveau werd enkele jaren geleden een armoede-indicator ontwikkeld die niet zozeer focust op het inkomen zelf, maar op het feit of men mede dankzij dit inkomen kan genieten van een minimale levensstandaard. Dat gebeurt door na te gaan hoeveel items uit een lijst van 9 basisitems elk gezin moet missen omwille van financiële redenen. Vervolgens wordt per land of regio het percentage individuen berekend dat leeft in een gezin dat niet beschikt over minstens 4 van de 9 items.

Volgens de EU-SILC van 2012 leefde 4% van de Vlamingen in een ernstig materieel gedepriveerd gezin (mist minstens 4 van 9 basisitems om financiële redenen). Dat komt overeen met ongeveer 240.000 personen. Het aandeel ernstig gedepriveerden is tegenover 2010 duidelijk gestegen.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen in een ernstig materieel gedepriveerd gezin tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen dat leeft in een ernstig materieel gedepriveerd gezin moet dalen tot maximaal 120.000 personen.

Indicator I15
Ernstige materiële deprivatie: situatie per bevolkingsgroep
Omschrijving

Percentage personen dat leeft in een huishouden dat minstens 4 van 9 items mist omwille van financiële redenen (zie indicator I14), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstittel, huishoudinkomen en geboorteland (18+)

DIMENSIES

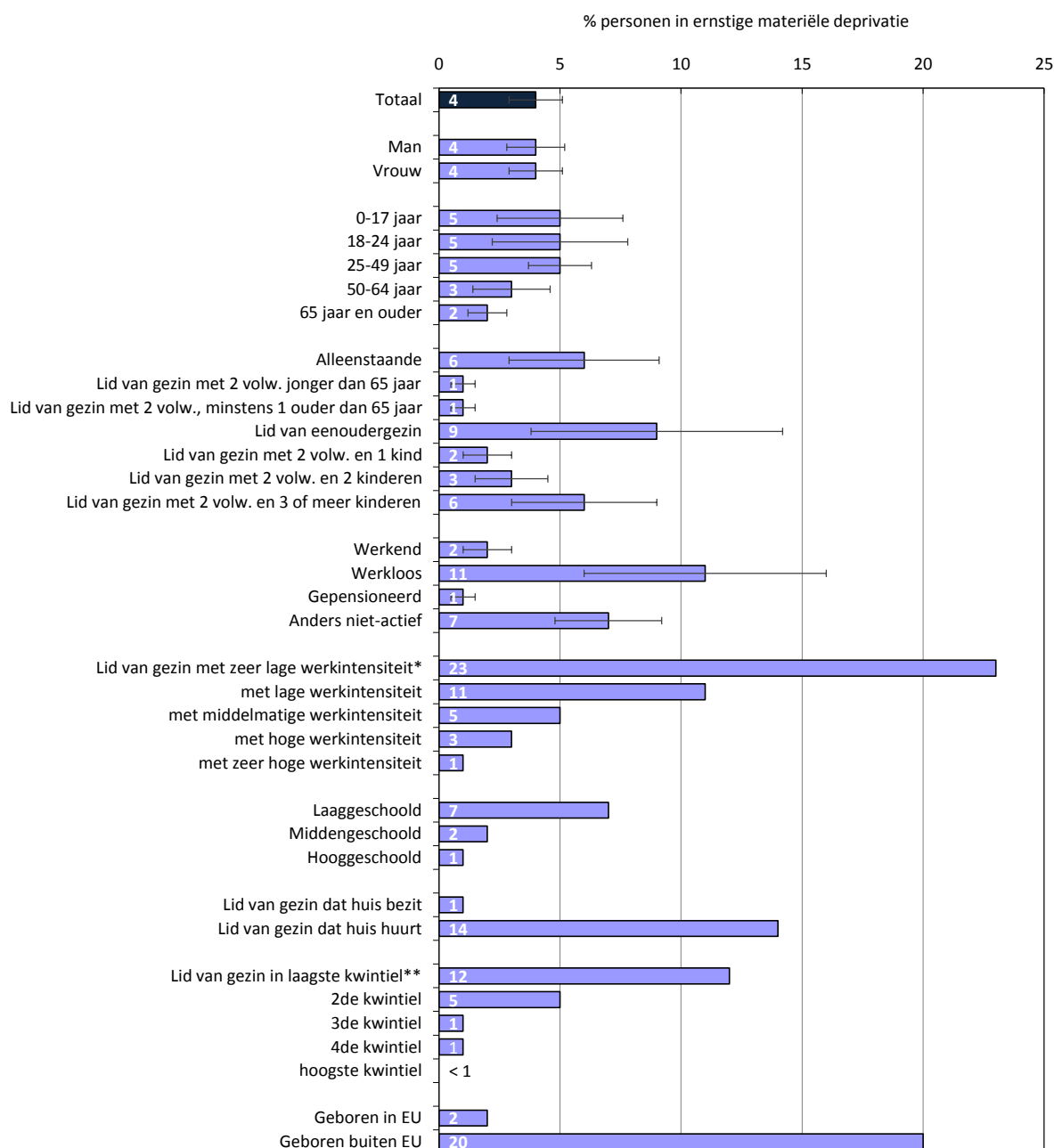
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

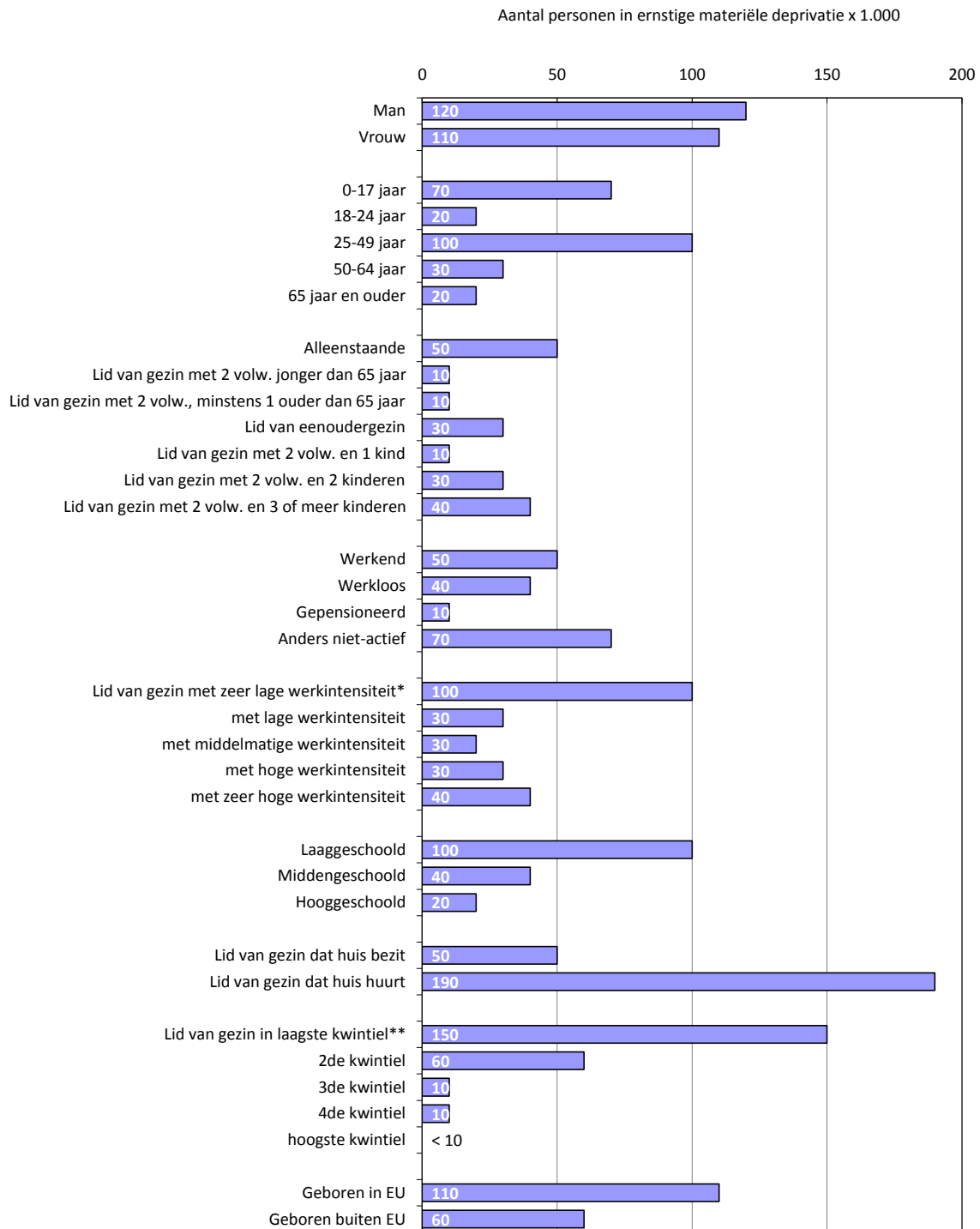
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Percentage personen in huishouden in ernstige materiële deprivatie

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen in huishouden in ernstige materiële deprivatie

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator I16**Ernstige materiële deprivatie: evolutie situatie risicogroepen****Omschrijving**

Percentage personen dat leeft in een huishouden dat minstens 4 van 9 items mist omwille van financiële redenen (zie indicator I14) bij die groepen waarvan het percentage minstens 1,5 keer hoger ligt dan het algemene percentage

DIMENSIES

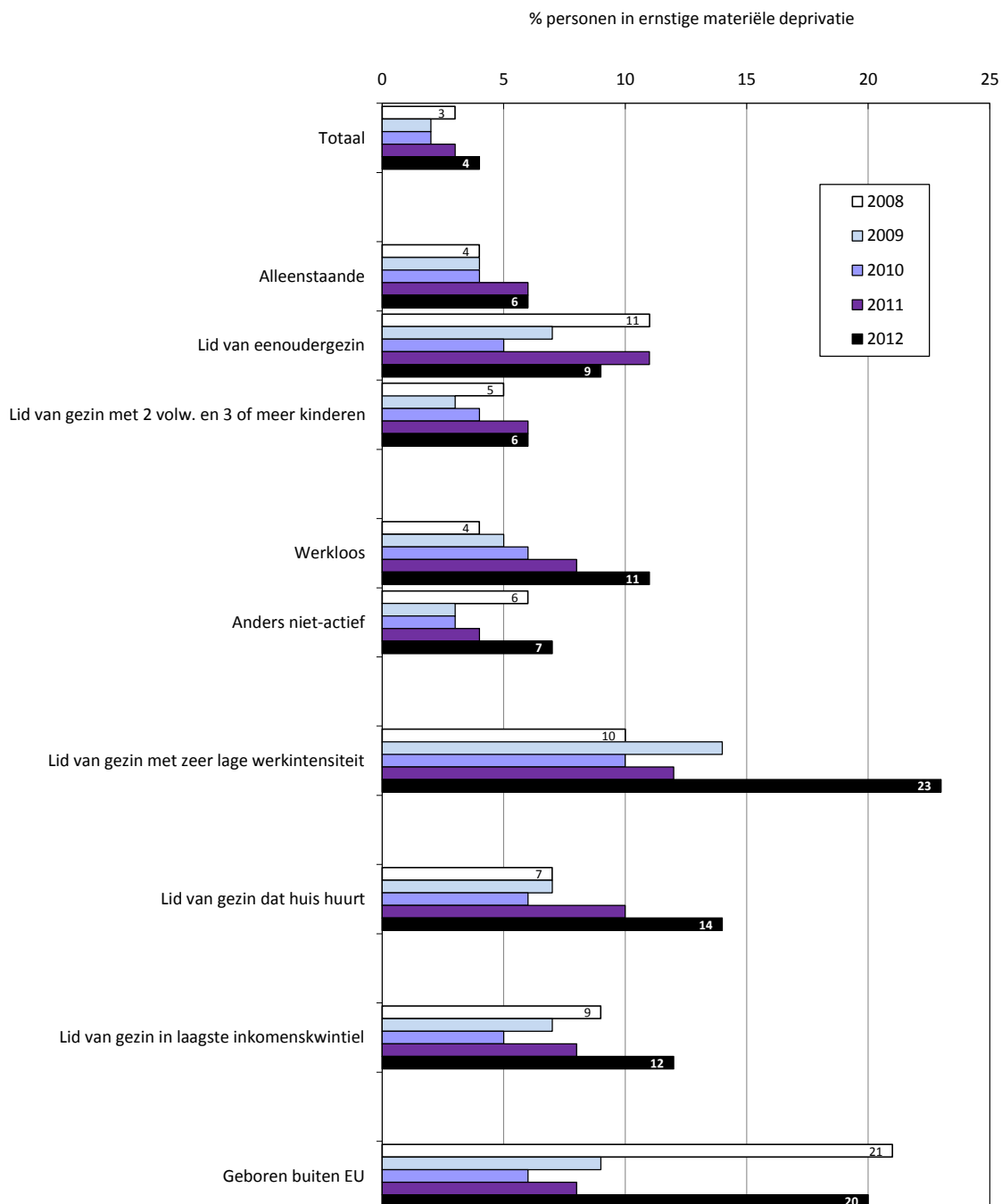
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2008-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Indicator I17**Ernstige materiële deprivatie: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden dat minstens 4 van volgende 9 items mist omwille van financiële redenen: 1 week vakantie buitenshuis per jaar, een maaltijd met vis, vlees, kip of vegetarisch alternatief om de 2 dagen, een wasmachine, een kleuren-tv, een telefoon, een auto, de rekeningen voor huur, hypotheek, nutsvoorzieningen of andere aankopen kunnen betalen, het huis degelijk kunnen verwarmen, beperkte onverwachte financiële uitgave (900 euro) kunnen doen

DIMENSIES

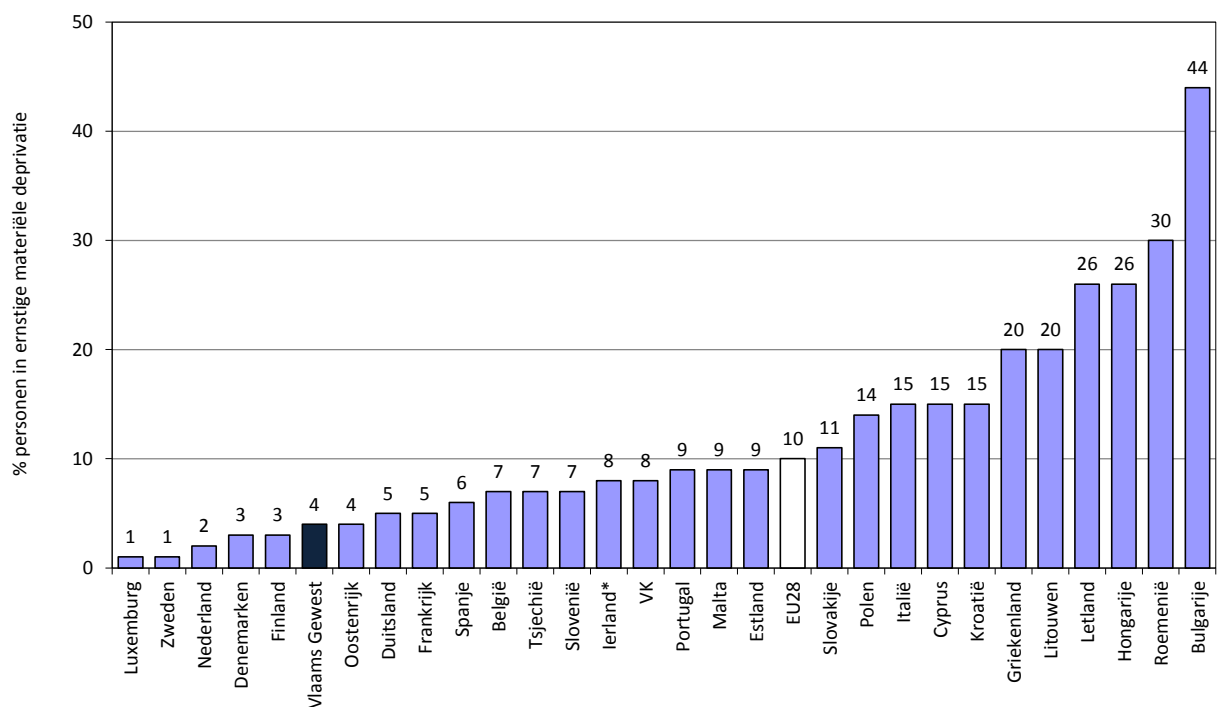
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator I18**Ernstige materiële deprivatie: score op afzonderlijke items****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden:

1. dat zich per jaar geen week vakantie buitenshuis kan veroorloven
2. dat zich geen maaltijd met vlees, kip, vis of vegetarisch alternatief kan veroorloven om de 2 dagen
3. dat niet beschikt over een wasmachine omwille van financiële redenen
4. dat niet beschikt over een kleuren-tv omwille van financiële redenen
5. dat niet beschikt over een telefoon of GSM omwille van financiële redenen
6. dat niet beschikt over een auto omwille van financiële redenen
7. dat tijdens het afgelopen jaar minstens 1 achterstallige betaling had inzake hypotheek/huur, nutsvoorzieningen (gas, elektriciteit, water) en leningen (aankopen op afbetaling of andere leningen)
8. dat het huis niet degelijk kan verwarmen omwille van financiële redenen
9. dat een onverwachte noodzakelijke uitgave (900 euro) niet uit eigen middelen kan betalen

DIMENSIES

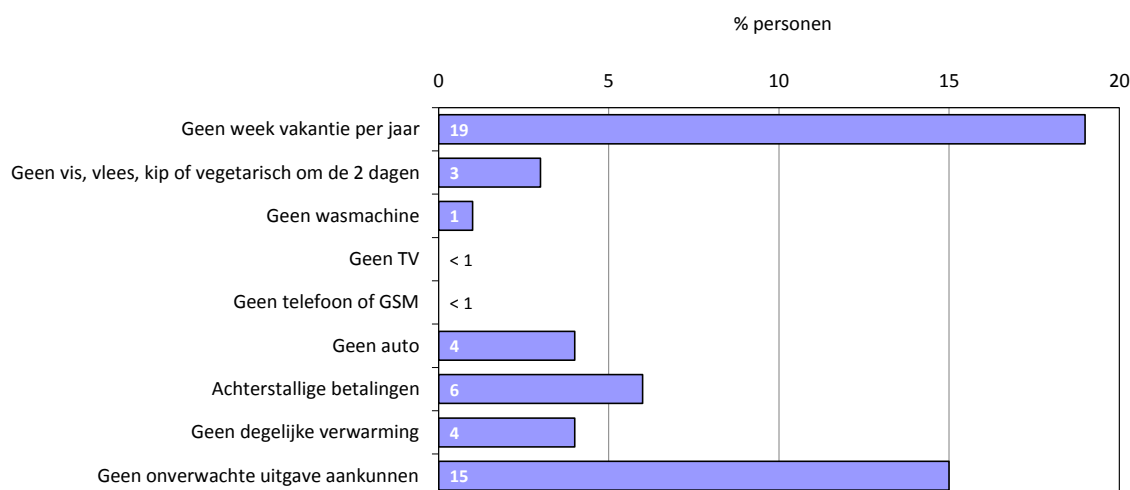
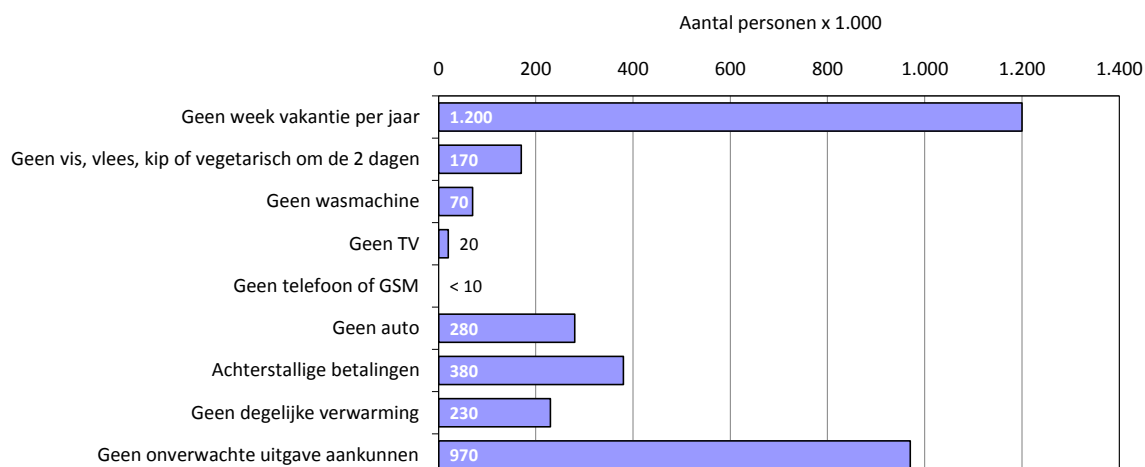
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Percentage personen**Aantal personen**

Indicator I19**Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat voldoet aan minstens 1 van 3 onderstaande voorwaarden:

1. leeft in een gezin met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel na sociale transfers (zie indicator I1)
2. leeft in een gezin dat ernstig materieel gedepriveerd is (= mist minstens 4 van 9 items omwille van financiële redenen) (zie indicator I14)
3. is niet ouder dan 59 jaar en leeft in een gezin waarvan de totale werkintensiteit lager ligt dan 0,20 (zie indicator A9)

DIMENSIES

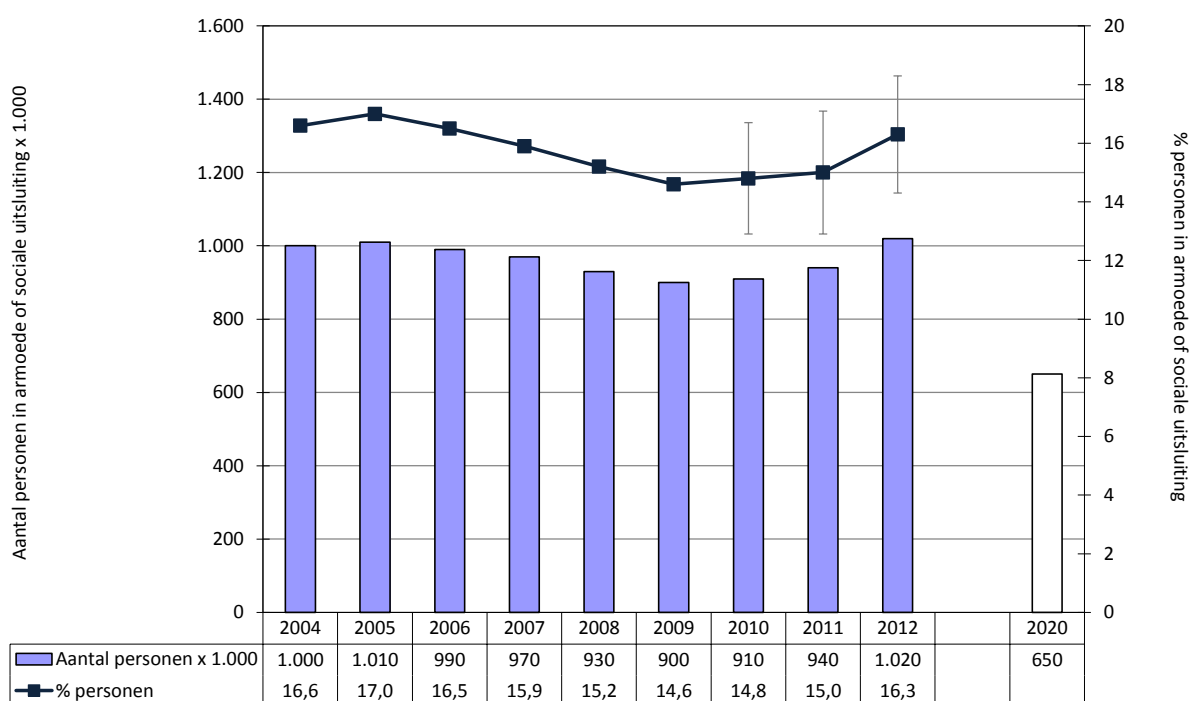
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

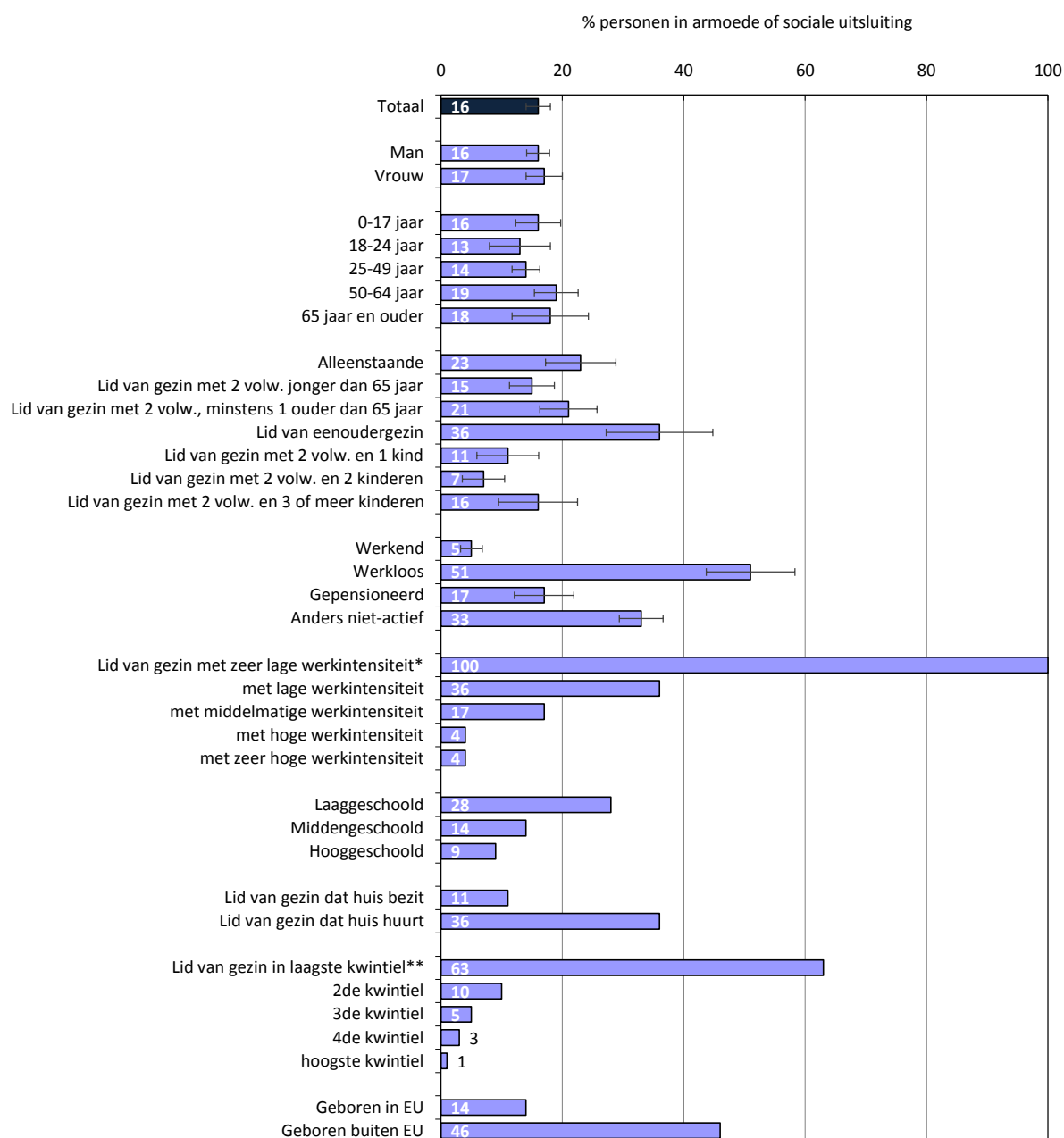
De Europese Unie stelt zich in haar EU2020-strategie tot doel om het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting tegen 2020 met 20 miljoen te verminderen. Het gaat om personen die leven in een huishouden met een gestandaardiseerd inkomen onder de nationale armoederisicodrempel en/of leven in een huishouden dat ernstig materieel gedepriveerd is en/of jonger zijn dan 60 jaar en leven in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit.

In 2012 ging het om 16% van de Vlamingen. Dat komt overeen met goed 1 miljoen personen. Tussen 2005 en 2009 is het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting licht gedaald. Tot 2011 is dat aantal min of meer constant gebleven. Tussen 2011 en 2012 lijkt er weer sprake van een stijging. Deze schommelingen zijn echter statistisch niet significant.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 in Vlaanderen het aantal personen in armoede of sociale uitsluiting volgens de EU2020-definitie gedaald moet zijn tot maximaal 650.000 personen. Tegelijk gaat de Vlaamse Regering voor een 30%-reductie tegen 2020 op de 3 subindicatoren van de EU2020-indicator afzonderlijk. Dat betekent dus een 30%-reductie van het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel (zie indicator I1), een 30%-reductie van het aantal personen in ernstige materiële deprivatie (zie indicator I14) en een 30%-reductie van het aantal personen in een huishouden met zeer lage werkintensiteit (zie indicator A9).

Indicator I20	Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage en aantal personen in armoede of sociale uitsluiting (zie indicator I19), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstiel, huishoudinkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

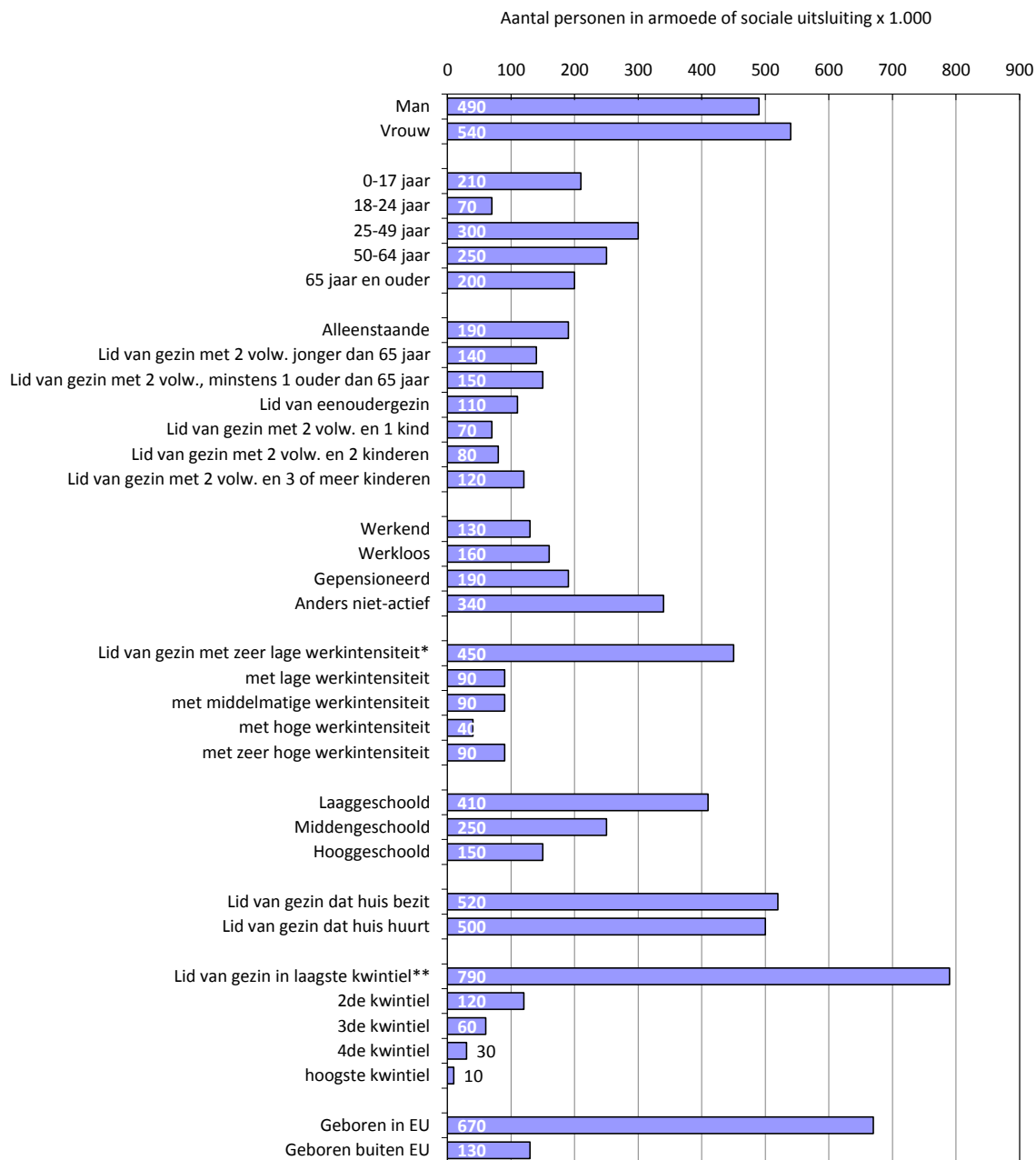
Percentage personen in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

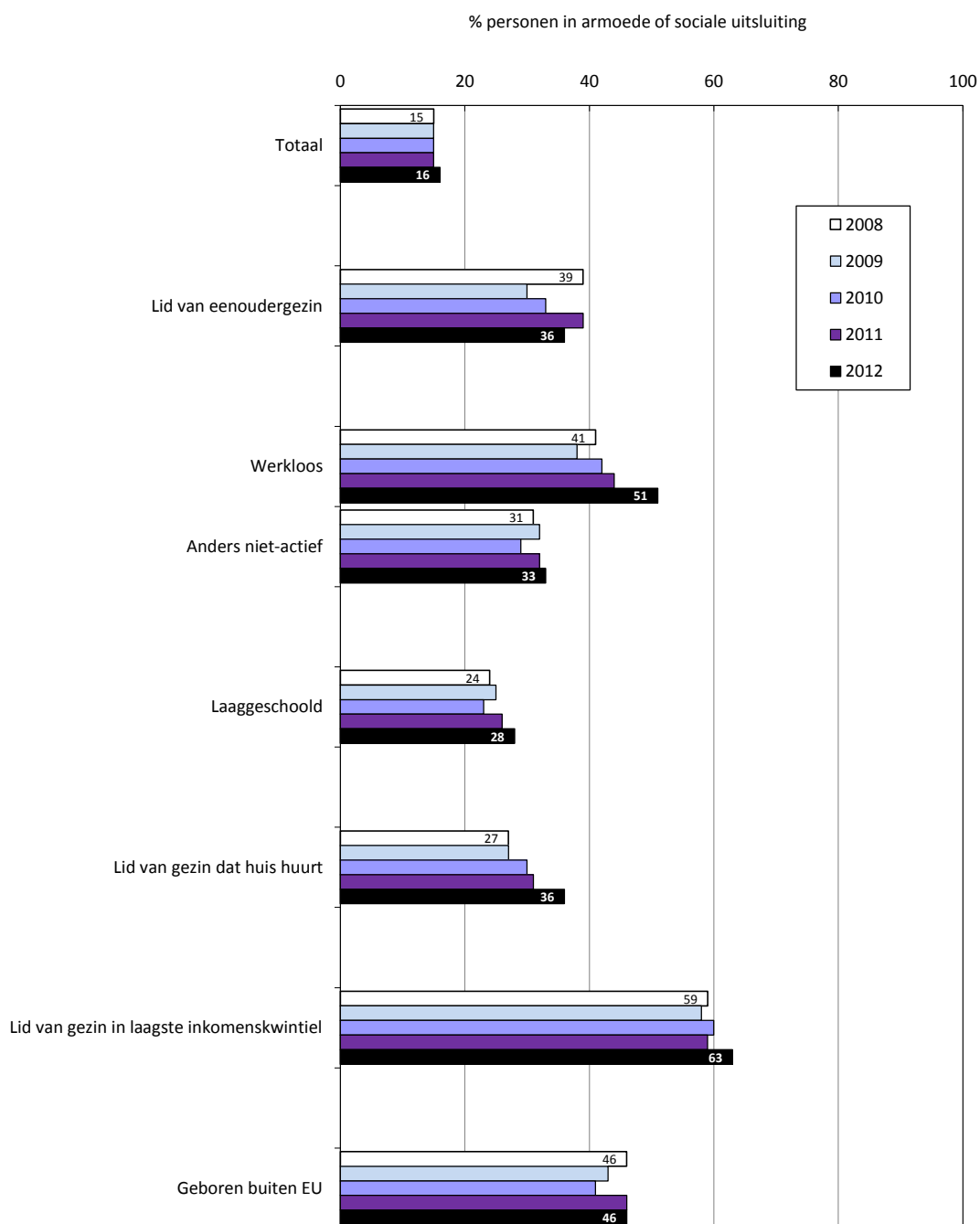
Aantal personen in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie

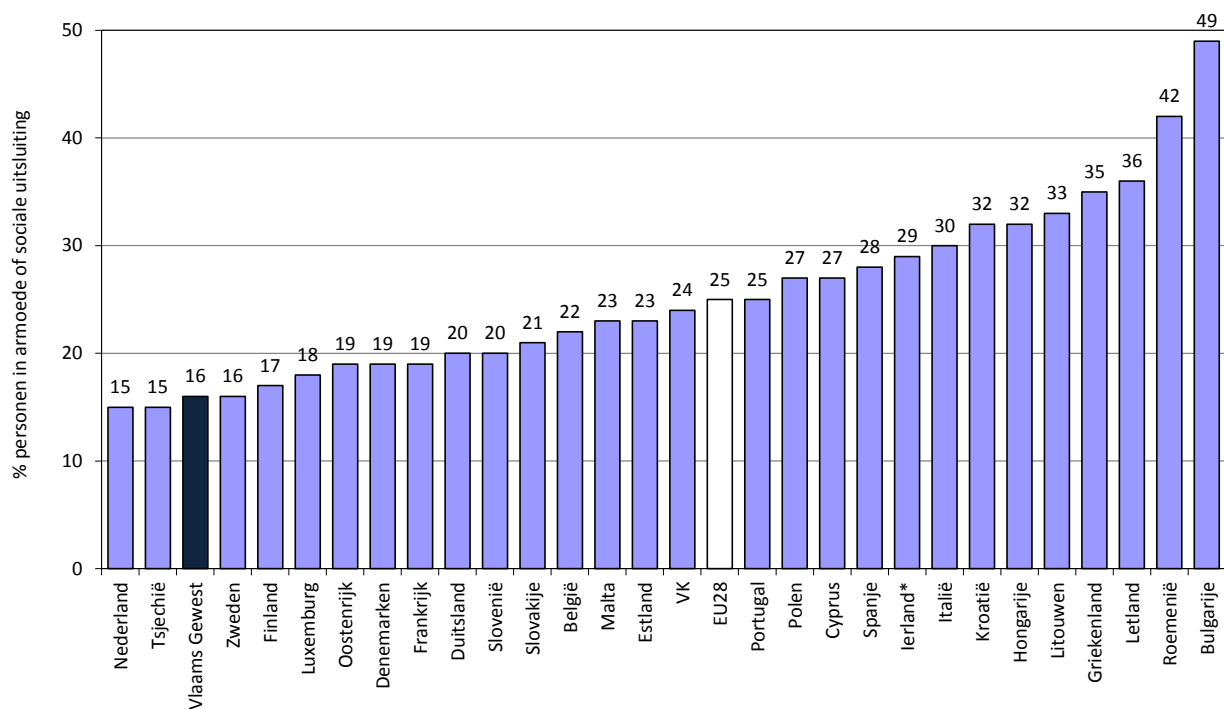
* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator I21	Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie: evolutie situatie risicogroepen		
Omschrijving	Percentage personen in armoede of sociale uitsluiting (zie definitie indicator I19) bij die groepen waarvan het percentage minstens 1,5 keer hoger ligt dan het algemene percentage (personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit halen per definitie een score van 100% op deze indicator)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2008-2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

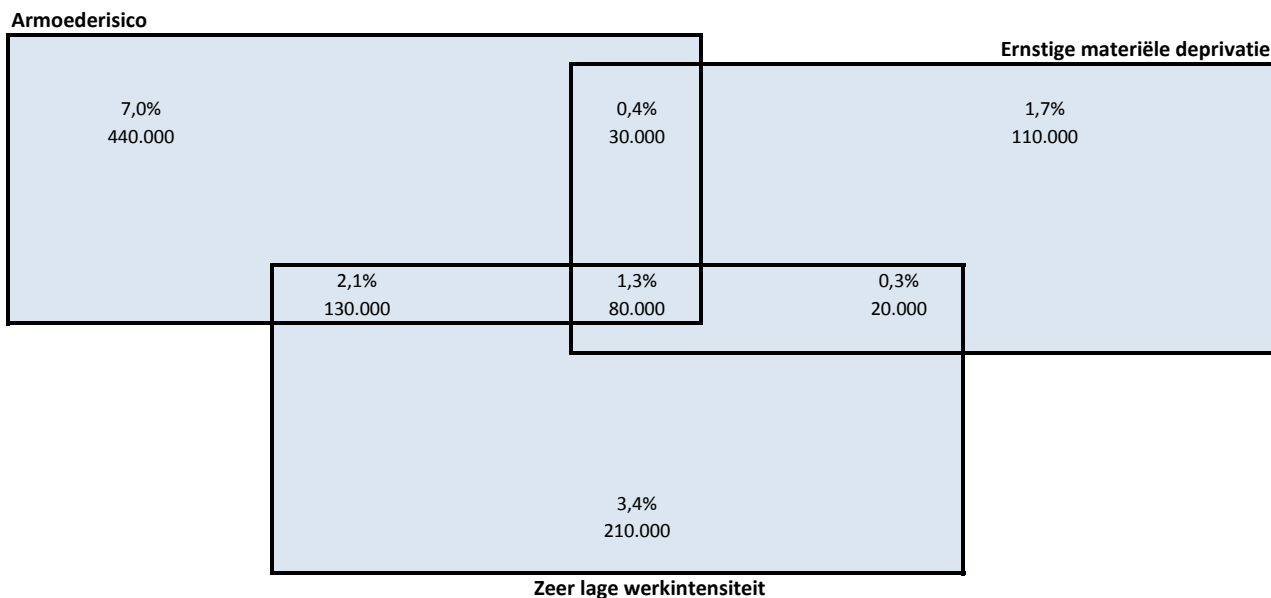

Indicator I22	Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie: Europese vergelijking		
Omschrijving	Percentage personen van 0 tot 99 jaar in armoede of sociale uitsluiting (zie indicator I19)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

* Cijfer voor 2011.

Indicator I23	Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens EU2020-definitie: diagram	
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat voldoet aan slechts 1 of tegelijk aan 2 of 3 van de voorwaarden om te behoren tot de groep personen in armoede of sociale uitsluiting (zie indicator I19)	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest
	Tijd	2012
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek	
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm	

Toelichting

In het Vlaamse Gewest leefden in 2012 volgens de EU2020-definitie 16% van de Vlamingen in armoede of sociale uitsluiting (zie indicator I19). Dat komt overeen met goed 1 miljoen personen. Het gaat om de personen die leven in een huishouden met een gestandaardiseerd inkomen onder de nationale armoederisicodrempel en/of leven in een huishouden dat ernstig materieel gedepriveerd is en/of jonger zijn dan 60 jaar en leven in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit.

Een deel van deze personen voldoen tegelijk aan 2 of 3 van de genoemde criteria. Goed 1% van de Vlamingen (80.000 personen) scoort negatief op alle 3 de criteria. Dat wil zeggen dat ze leven in een huishouden met een inkomen onder de armoeddrempel, dat ernstig materieel gedepriveerd is en waar sprake is van een zeer lage werkintensiteit.

Indicator I24**Inkomenskwintielverhouding (S80/S20): evolutie****Omschrijving**

Verhouding van het aandeel van het inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het hoogste inkomen (hoogste kwintiel) in het totale inkomen tot het aandeel van het inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het laagste inkomen (laagste kwintiel) in het totale inkomen

DIMENSIES

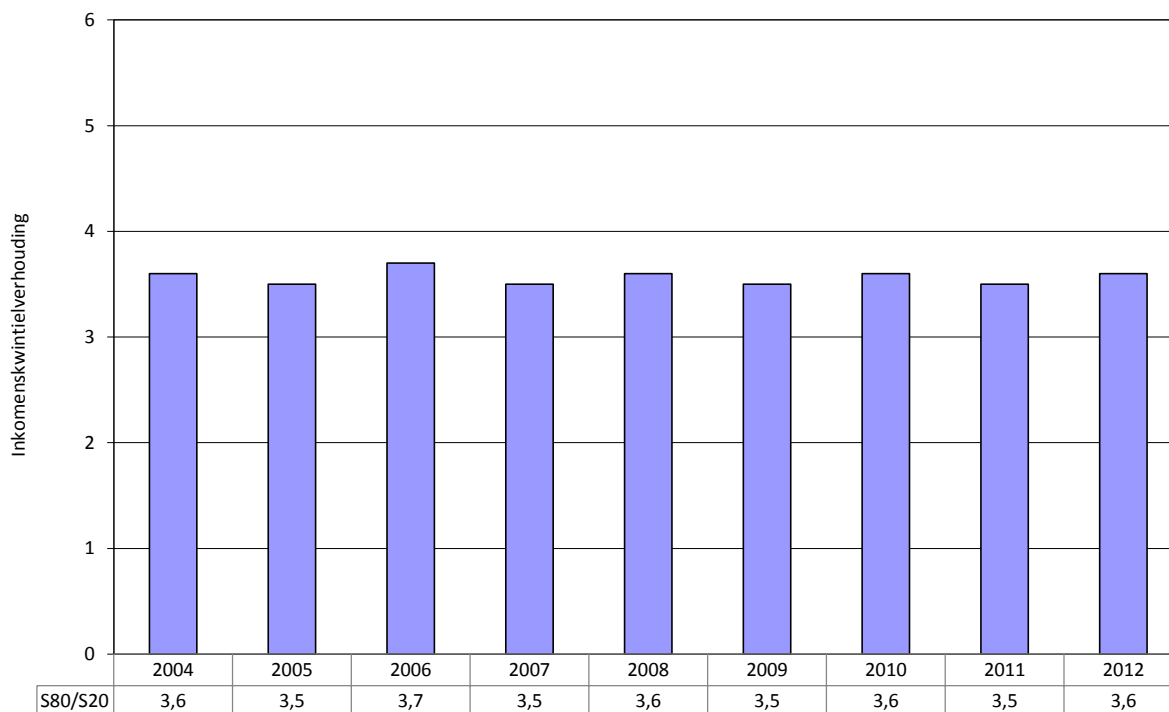
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/240.htm>

Toelichting

Er bestaan verschillende maten om de inkomensverdeling in een land of regio in kaart te brengen. Een in de Europese armoedepannen vaak gebruikte maat is de inkomenskwintielverhouding (S80/S20) die het totale inkomen van de 20% rijksten vergelijkt met dat van de 20% armsten. Deze verhouding lag in Vlaanderen in 2012 op 3,6. Dat betekent dat het inkomen van de 20% rijksten 3,6 keer hoger ligt dan het inkomen van de 20% armsten. Dat cijfer blijft de voorbije jaren nagenoeg stabiel.

Indicator I25
Inkomenskwintielverhouding (S80/S20): Europese vergelijking
Omschrijving

Verhouding van het aandeel van het inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het hoogste inkomen (hoogste kwintiel) in het totale inkomen tot het aandeel van het inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het laagste inkomen (laagste kwintiel) in het totale inkomen

DIMENSIES
Ruimte

Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie

Tijd

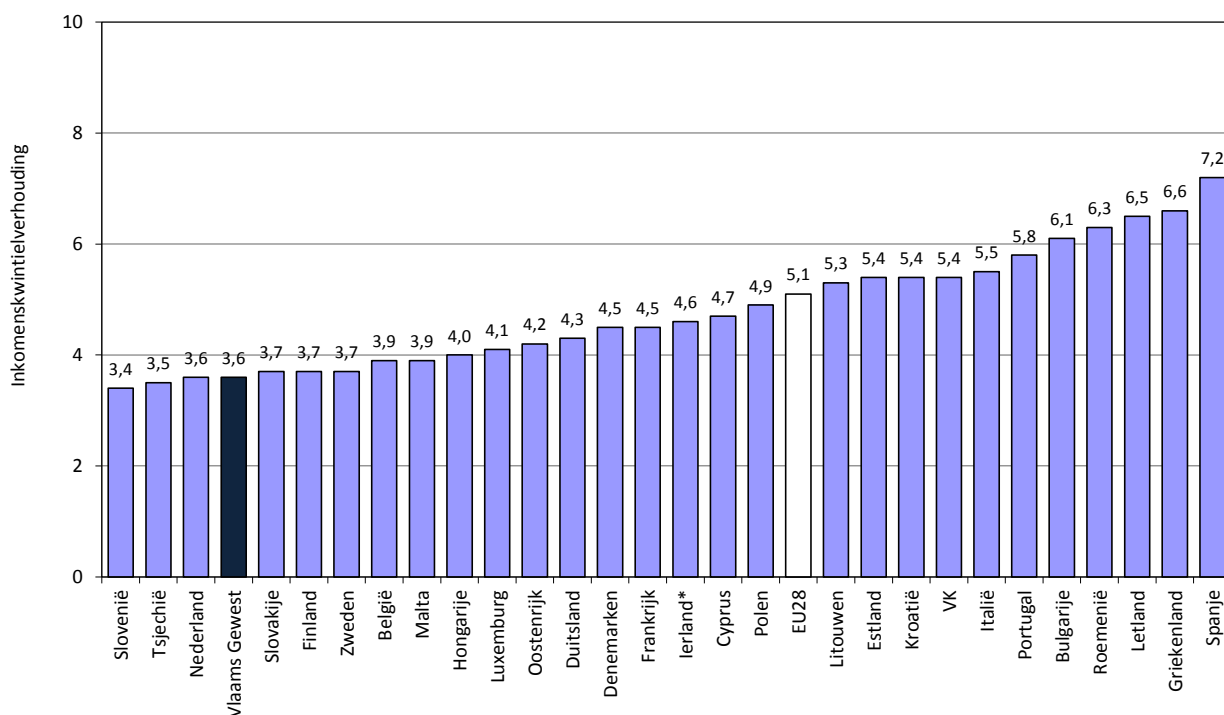
2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/240.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator I26**Gini-coëfficiënt: evolutie****Omschrijving**

Synthetische maat van het cumulatieve aandeel van het equivalent inkomen dat opgenomen wordt door de cumulatieve percentages van het aantal individuen. De waarde van de coëfficiënt varieert van 0 (volledige inkomensgelijkheid) tot 100 (volledige ongelijkheid).

DIMENSIES

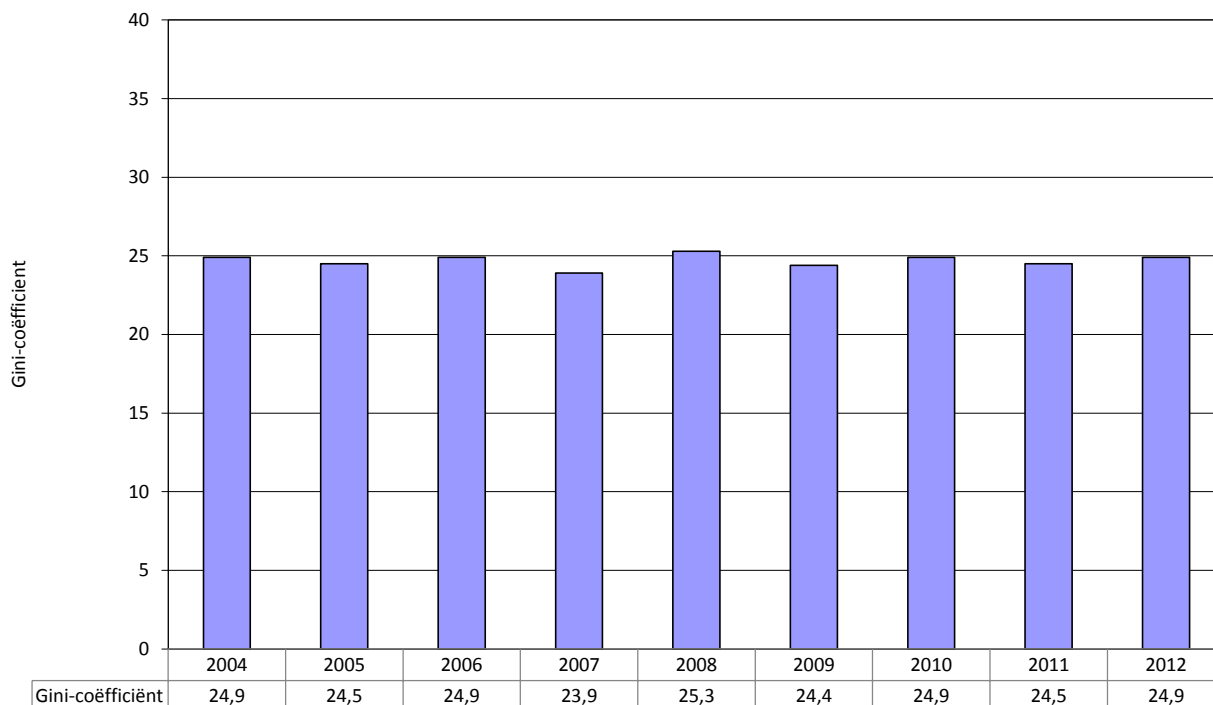
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/239.htm>

Toelichting

De gini-coëfficiënt is een maat die inzicht geeft in de wijze waarop het inkomen verdeeld is tussen de inwoners van een land of regio. Deze maat varieert van 0 (volledige inkomensgelijkheid) tot 100 (volledige ongelijkheid). De gini-coëfficiënt is de voorbije jaren niet significant gestegen of gedaald in Vlaanderen.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich als doelstelling gesteld dat de inkomensongelijkheid en dus de gini-coëfficiënt tegen 2020 merkbaar zou dalen. Voorlopig is er in de cijfers geen sprake van een duidelijke daling.

Indicator I27**Gini-coëfficiënt: Europese vergelijking****Omschrijving**

Synthetische maat van het cumulatieve aandeel van het equivalent inkomen dat opgenomen wordt door de cumulatieve percentages van het aantal individuen. De waarde van de coëfficiënt varieert van 0 (volledige inkomensgelijkheid) tot 100 (volledige ongelijkheid).

DIMENSIES

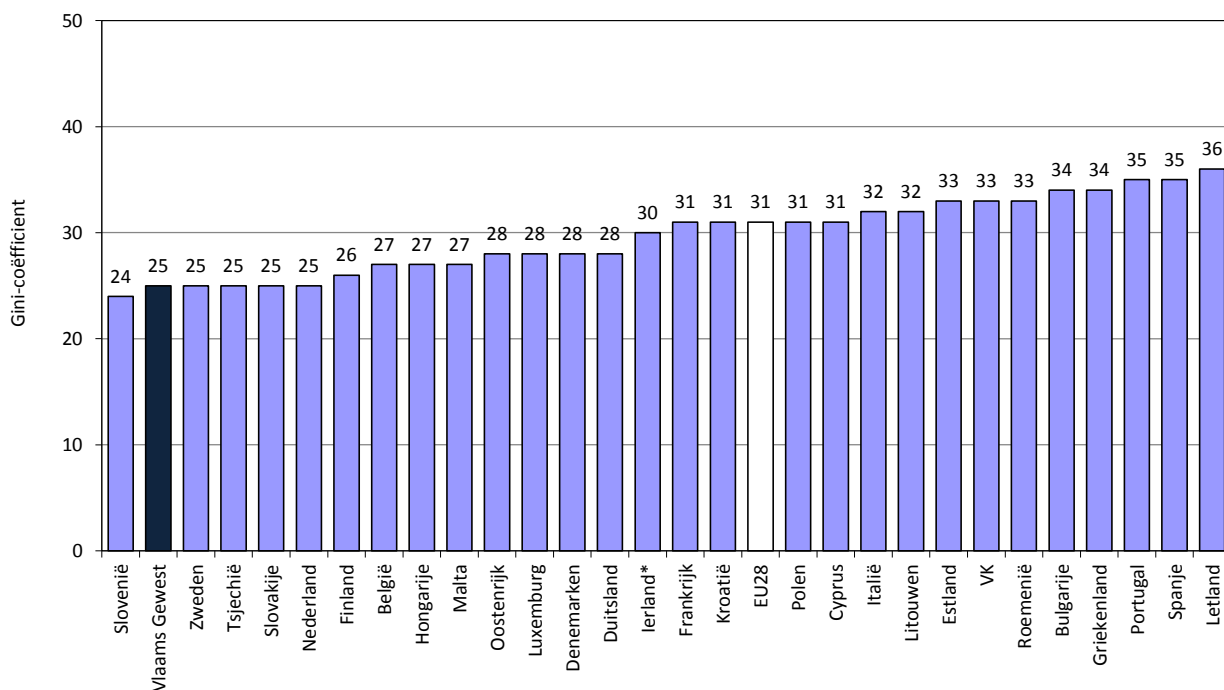
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

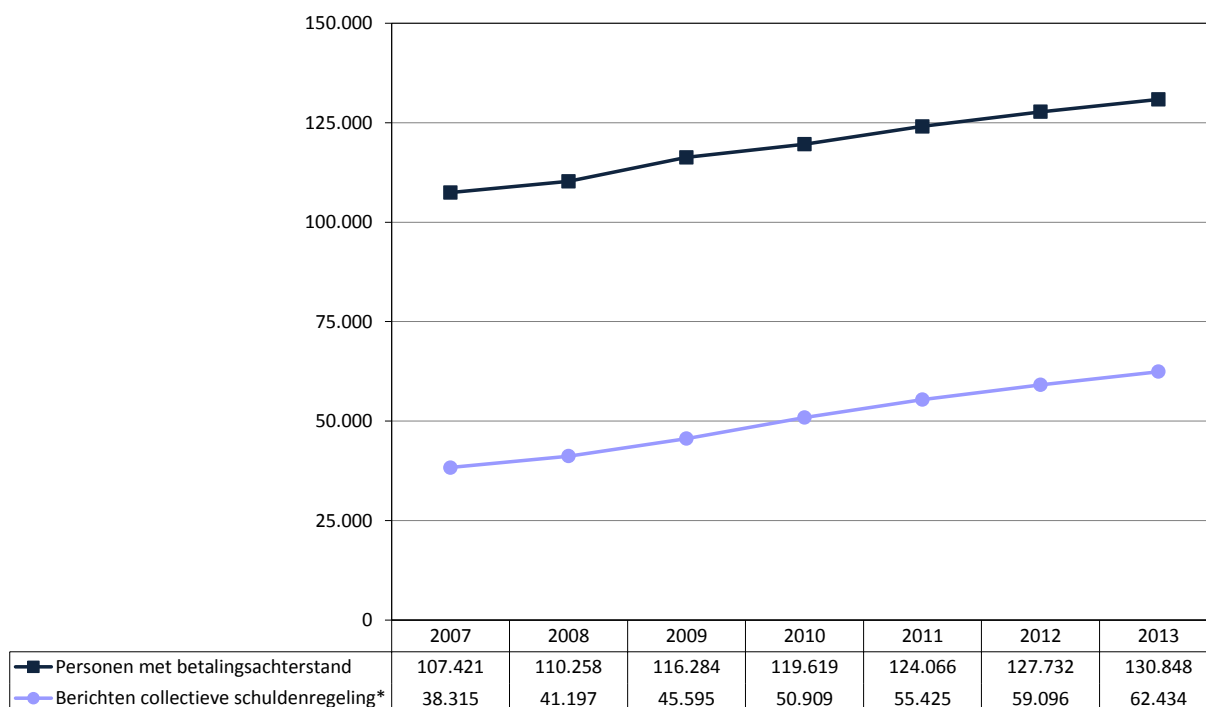
Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/239.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator S1	Betalingsachterstand en collectieve schuldenregeling: evolutie		
Omschrijving	Aantal geregistreerde personen met betalingsachterstand en aantal uitstaande berichten van toelaatbaarheid van collectieve schuldenregeling, telkens op 31 december		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2007-2013	
BRON	Nationale Bank van België		
Voor meer informatie	www.nbb.be		

* Cijfers inclusief het gerechtelijke arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

Toelichting

Schuldoverlast is vaak een belangrijk probleem voor mensen in armoede. Eind 2013 stonden 130.848 Vlamingen met afbetalingsmoeilijkheden geregistreerd bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België. Deze Centrale registreert alle kredieten die door natuurlijke personen (voor privé doeleinden) worden afgesloten evenals de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten. Kredietgevers zijn verplicht de centrale te raadplegen vooraleer ze een krediet toekennen. Het aantal geregistreerde personen met betalingsachterstand is de afgelopen jaren duidelijk toegenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in deze cijfers enkel rekening wordt gehouden met kredieten (voor consumptie of hypotheek), maar niet met andere schulden zoals schulden voor huur, energiefacturen, gezondheidskosten, telefoon/internet of fiscale schulden.

Wie geconfronteerd wordt met overmatige schuldenlast of ernstige financiële moeilijkheden kan een beroep doen op de procedure van collectieve schuldenregeling. Eind 2013 stonden er in Vlaanderen (inclusief het gerechtelijke arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde) in totaal 62.434 berichten van 'toelaatbaarheid van collectieve schuldenregeling' uit. Dit cijfer kan gezien worden als een aanwijzing voor de meest extreme vorm van overmatige schuldenlast.

Indicator S2**Achterstallige betalingen voor wonen, nutsvoorzieningen en leningen: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden met minstens 1 achterstallige betaling inzake hypotheek/huur, nutsvoorzieningen (gas, elektriciteit, water) en leningen (aankopen op afbetaling of andere leningen) tijdens het afgelopen jaar

DIMENSIES

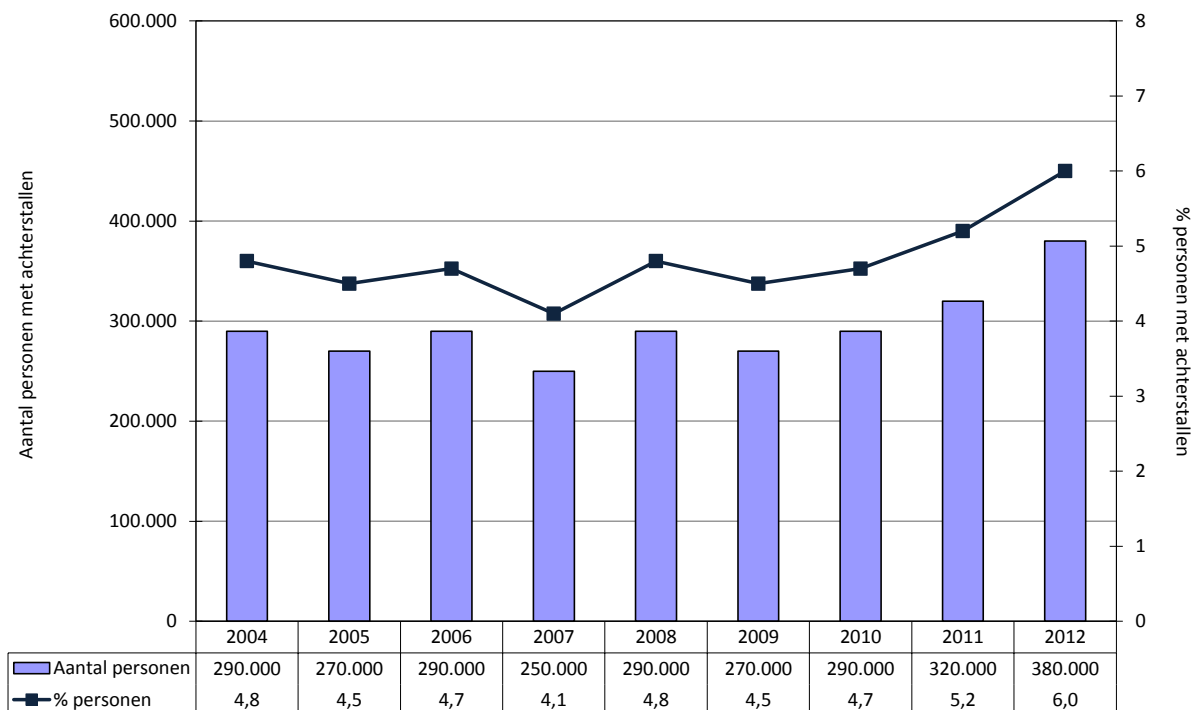
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

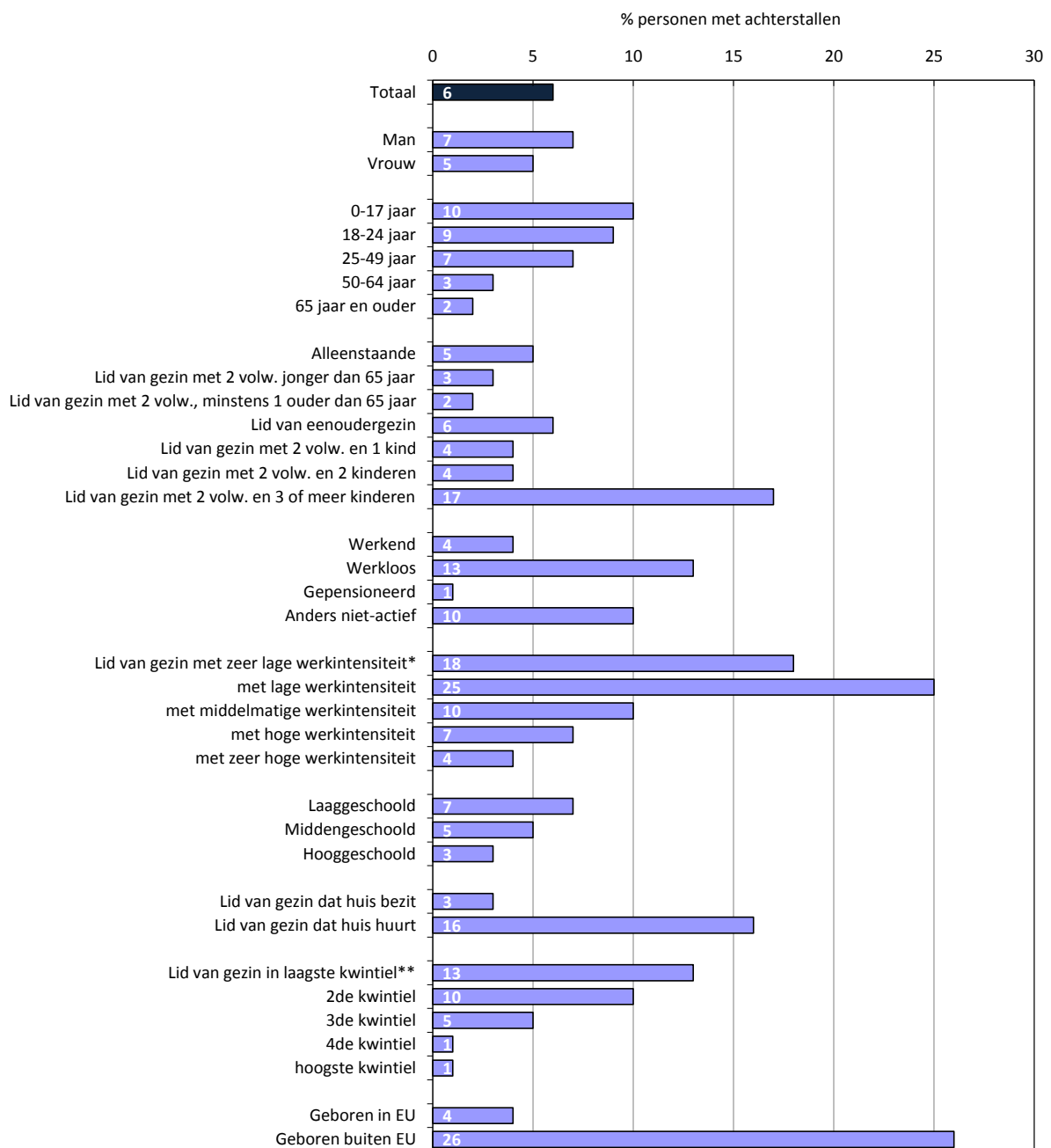
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

In 2012 leefde 6% van de Vlamingen in een gezin met minstens 1 achterstallige betaling in het afgelopen jaar voor huur of hypotheek, elektriciteit, water of gas of een andere lening. Dat komt overeen met ongeveer 380.000 personen. In tegenstelling tot de cijfers van de Centrale voor Krediet aan Particulieren van de Nationale Bank over het aantal geregistreerde personen met betalingsachterstand (zie indicator S1) wordt hier niet alleen rekening gehouden met kredieten maar ook met andere mogelijke schulden (huur, nutsvoorzieningen...).

Indicator S3	Achterstallige betalingen voor wonen, nutsvoorzieningen en leningen: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen dat leeft in een huishouden met minstens 1 achterstallige betaling (zie indicator S1), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstiel, huishoudinkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

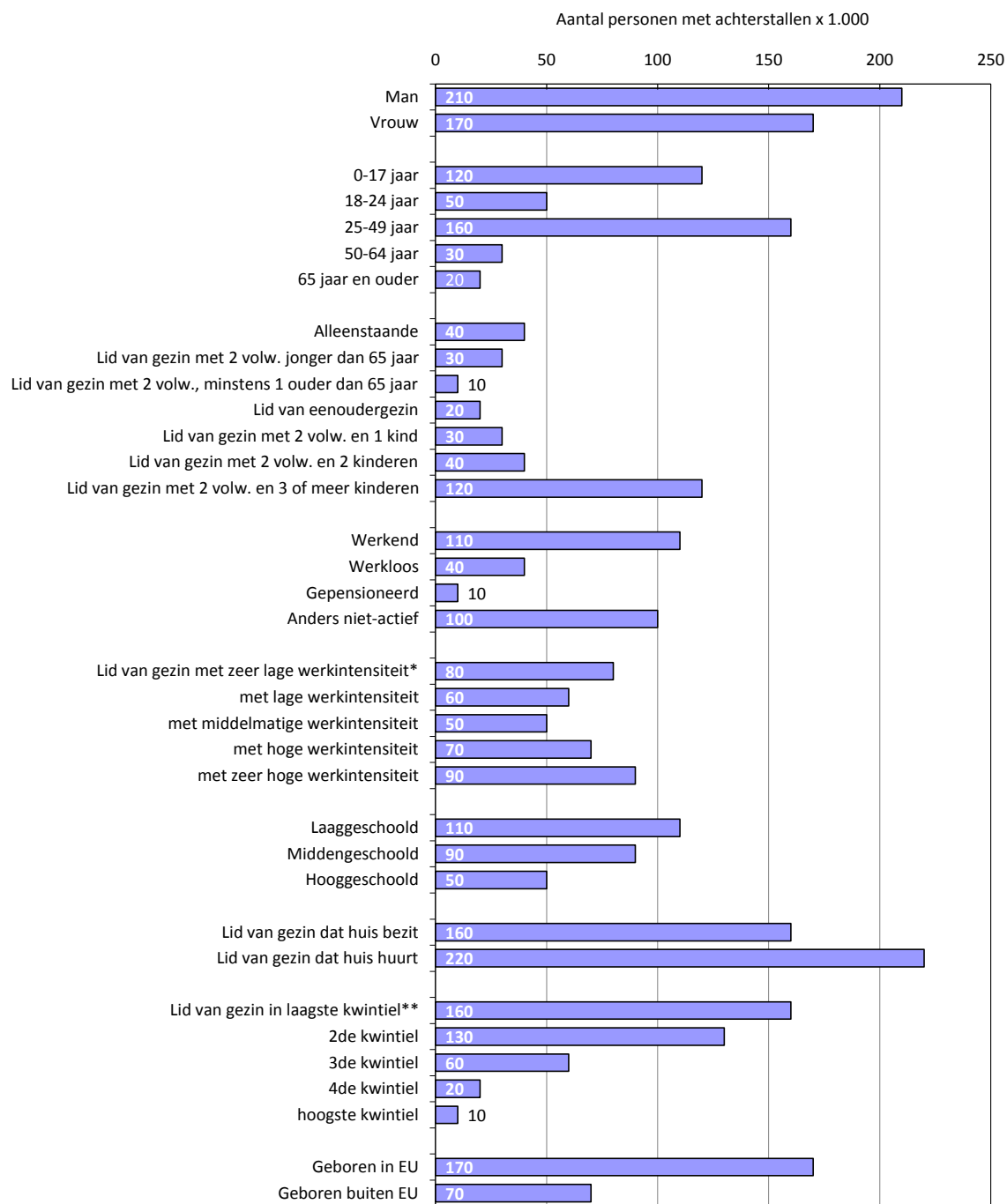
Percentage personen met achterstallen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$, W tussen 0,2 en 0,45, W tussen 0,45 en 0,55, W tussen 0,55 en 0,85, $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen met achterstallen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbaar maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator S4**Achterstallige betalingen voor wonen, nutsvoorzieningen en leningen: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden met minstens 1 achterstallige betaling inzake hypotheek/huur, nutsvoorzieningen (gas, elektriciteit, water) en leningen (aankopen op afbetaling of andere leningen) tijdens het afgelopen jaar

DIMENSIES

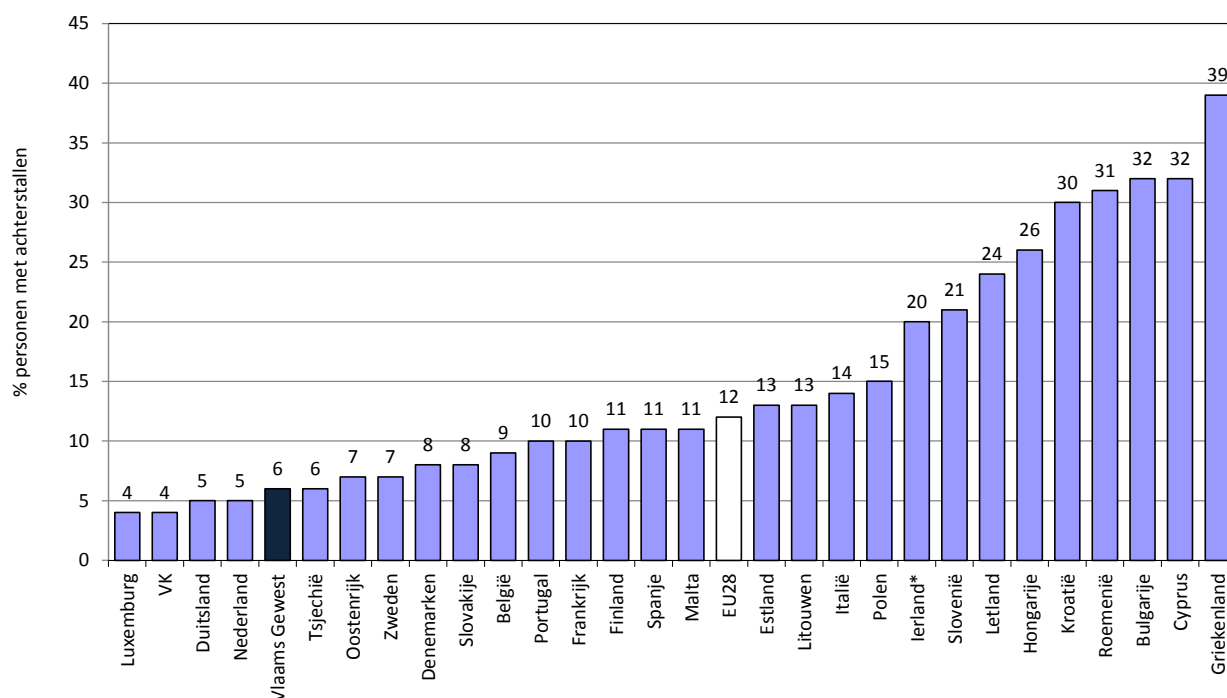
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

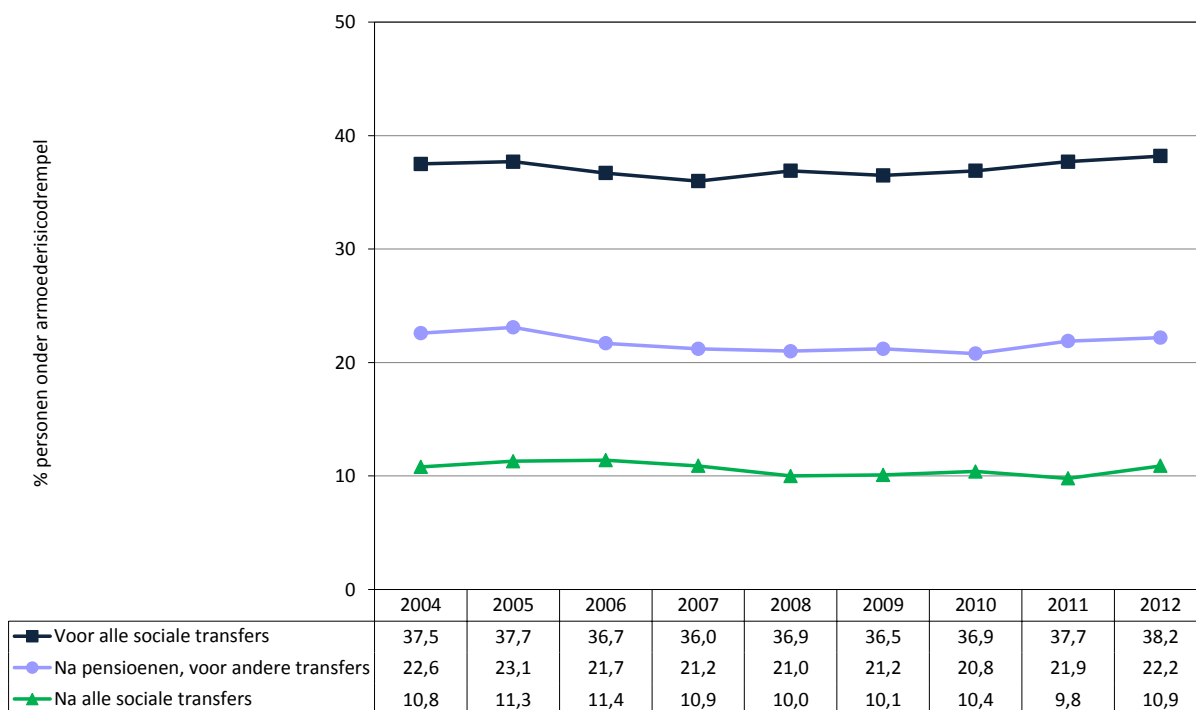
Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator U1	Impact sociale transfers op armoederisicopercantage: evolutie		
Omschrijving	Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel voor alle sociale transfers, na pensioenen en voor andere sociale transfers, na alle sociale transfers		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2004-2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

Toelichting

Sociale transfers spelen een belangrijke rol bij de bestrijding van armoede. Zonder sociale uitkeringen zou 38% van de Vlaamse bevolking onder de armoederisicodrempel terecht komen. Als de pensioenen gezien worden als primaire inkomens en niet als transfers, gaat het nog steeds om 22% van de bevolking. Die aandelen blijven de laatste jaren min of meer stabiel.

Indicator U2
Impact sociale transfers op armoederisicopercantage: Europese vergelijking
Omschrijving

Percentage personen van 0 tot 99 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel voor alle sociale transfers, na pensioenen en voor andere sociale transfers, na alle sociale transfers

DIMENSIES

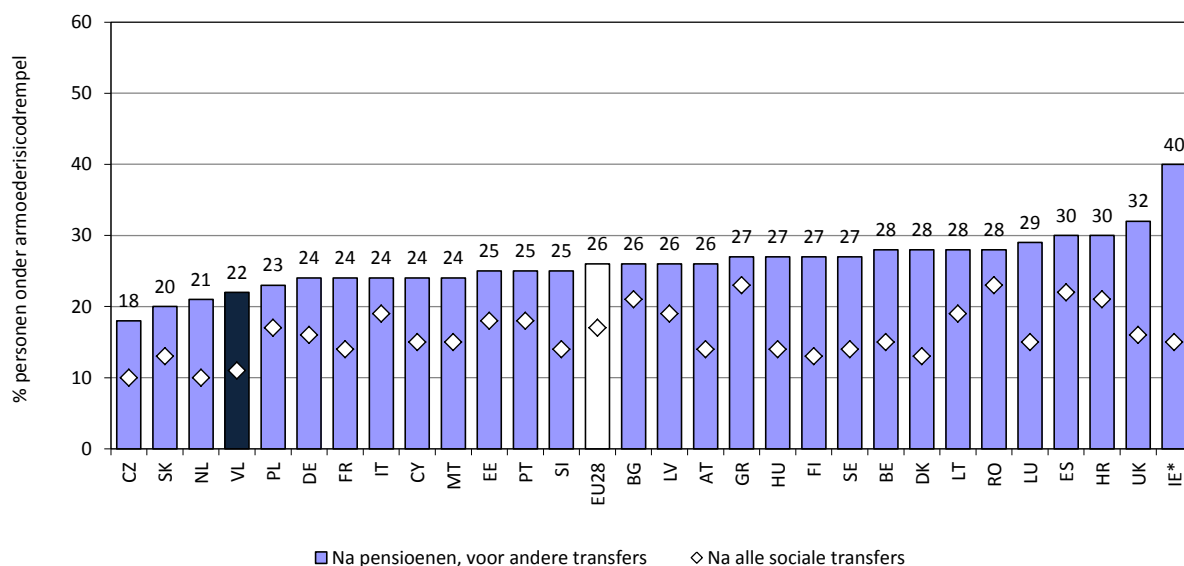
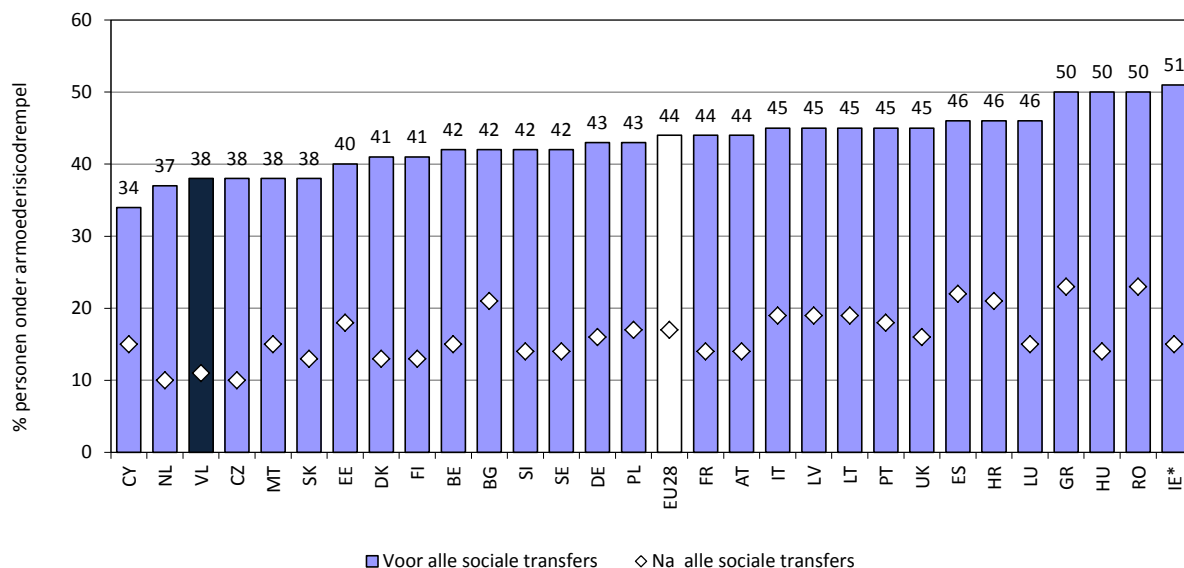
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator U3**Sociale zekerheid: vervangingsinkomens****Omschrijving**

Aantal personen met een pensioenuitkering (inclusief IGO/GIB), aantal door de RVA vergoede werklozen en aantal begunstigden van een uitkering voor arbeidsongeschiktheid, telkens bij het begin van het jaar

DIMENSIES

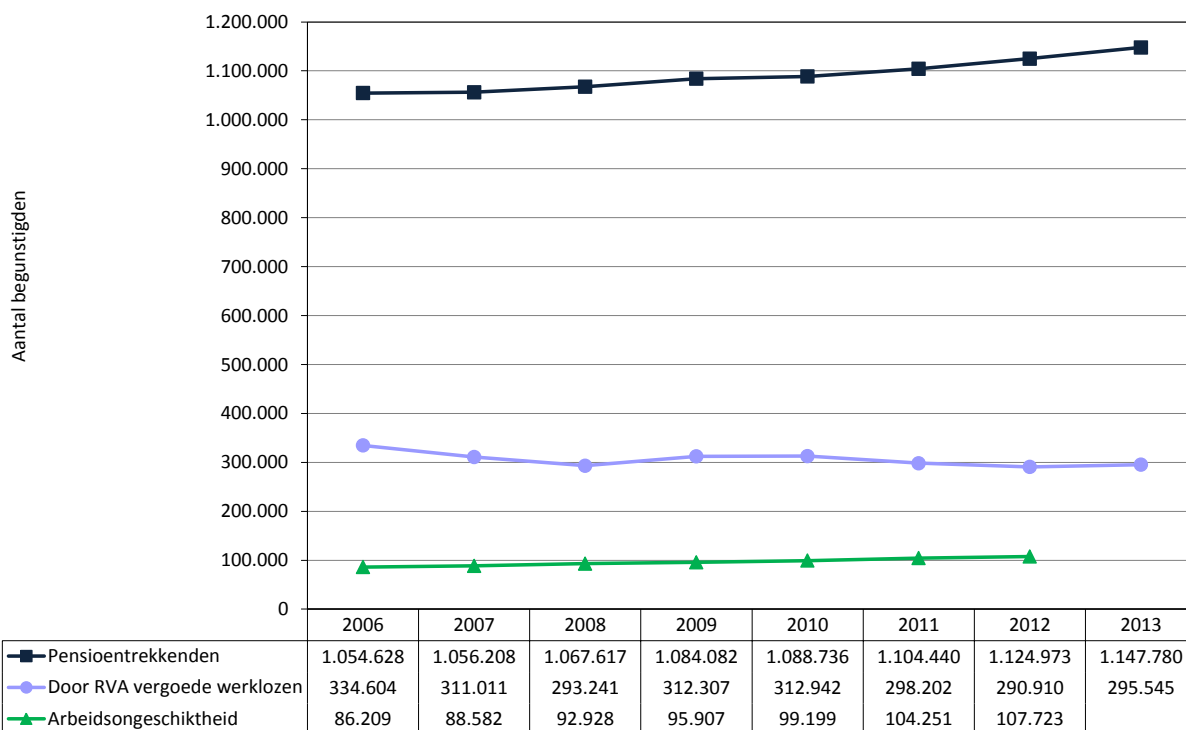
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2005-2013

BRON

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ)

Voor meer informatie

<http://www.rva.be>
<https://www.ksz-bcss.fgov.be/>

Toelichting

Sociale transfers spelen een belangrijke rol bij de bestrijding van armoede. Zo zorgt de sociale zekerheid voor een vervangingsinkomen bij loonverlies door pensionering, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid.

Begin 2013 ontvingen goed 1,1 miljoen Vlamingen een pensioenuitkering. Het is gezien de vergrijzing van de bevolking weinig verwonderlijk dat dit aantal jaarlijks gestaag toeneemt.

Het aantal door de RVA vergoede werklozen ligt sinds 2011 net onder de 300.000 personen. In 2009 en 2010 lag dat aantal iets boven die grens. Naast de vergoede werklozen keert de RVA ook nog uitkeringen uit voor de ondersteuning van werknemers bij tijdelijke werkloosheid, opleiding of deeltijdse tewerkstelling met behoud van rechten en uitkeringen voor werknemers die met de steun van de RVA de werktijd aanpassen via loopbaanonderbreking of tijdskrediet (in de figuur zijn enkel de door de RVA vergoede werklozen opgenomen).

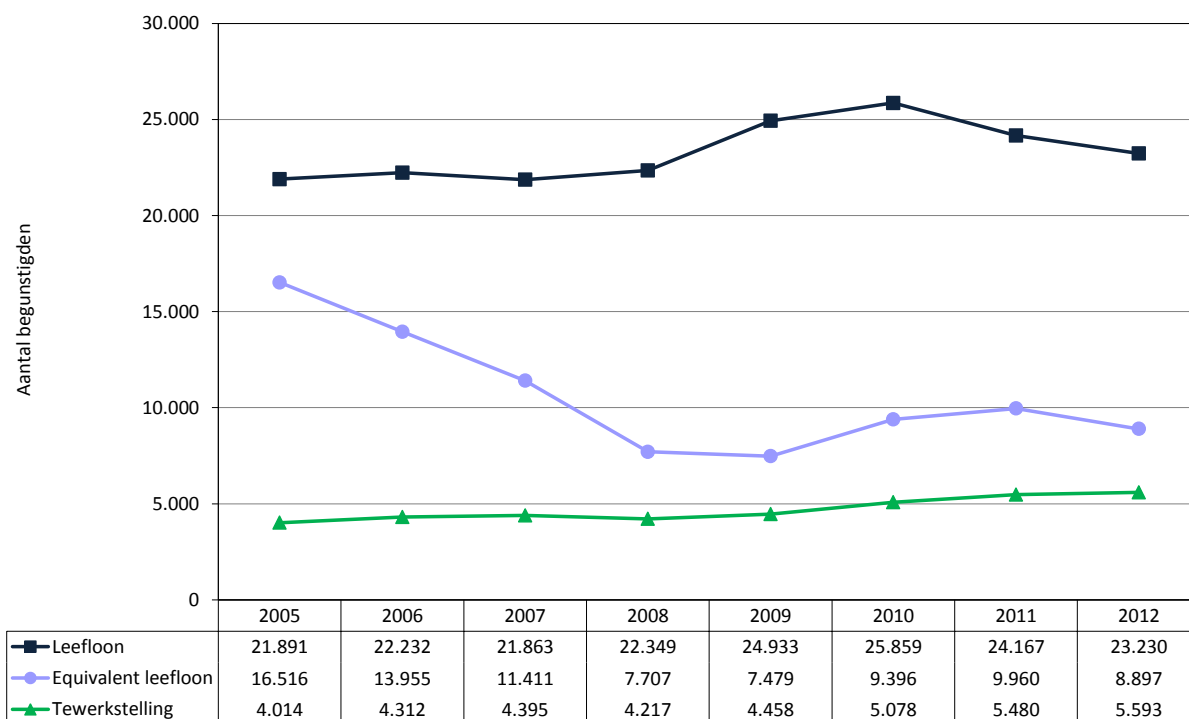
Begin 2012 ontvingen bijna 110.000 Vlamingen een uitkering voor arbeidsongeschiktheid (incl. arbeidsongevallen en beroepsziekten). Dat aantal neemt de afgelopen jaren gestaag toe.

Indicator U4 Sociale bijstand: Recht op Maatschappelijke Integratie en Maatschappelijke Hulp - evolutie

Omschrijving Gemiddeld maandelijks aantal begunstigden van het (equivalent) leefloon en van tewerkstellingsmaatregelen in het kader van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) en het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH)

DIMENSIES
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2005-2012

BRON POD Maatschappelijke Integratie
Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2685.htm>

Toelichting

Naast de klassieke sociale uitkeringen (pensioenen, werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen en kinderbijslag), probeert de overheid via de sociale bijstand de armoedesituatie van de minst gegoede groepen te verbeteren.

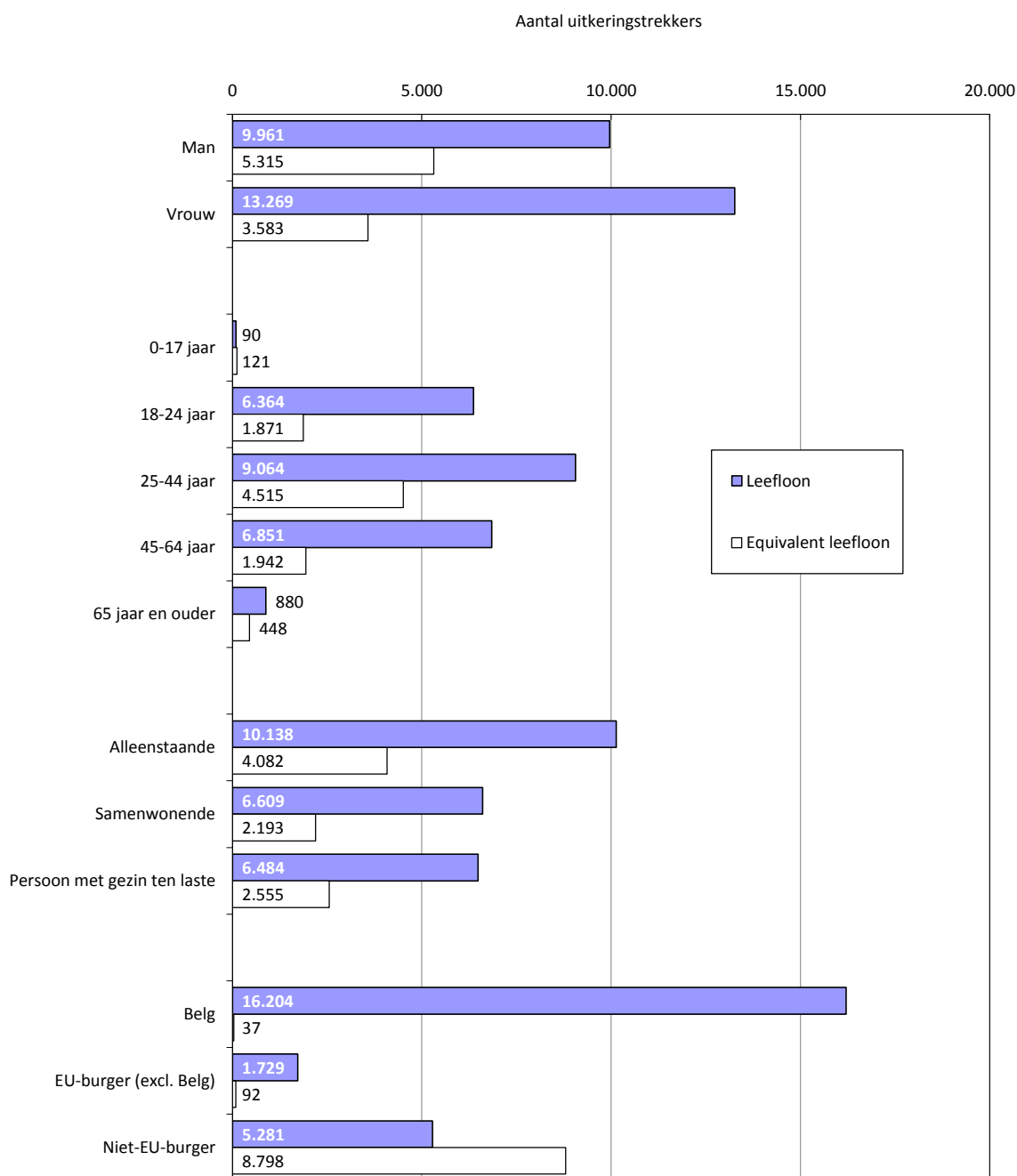
Het gaat vooreerst om het leefloon dat men ontvangt in het kader van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) en het equivalent leefloon dat men ontvangt in het kader van het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH). Het RMH is er voor mensen die niet in aanmerking komen voor het RMI omdat ze niet voldoen aan bepaalde voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. In de praktijk gaat het vooral om kandidaat-vluchtelingen en vreemdelingen met een verblijfsvergunning die niet ingeschreven zijn in het bevolkingregister.

In 2012 ontvingen in Vlaanderen per maand gemiddeld 23.230 personen een leefloon. Dat aantal is na een duidelijke stijging tussen 2008 en 2010 in de meest recente jaren weer iets gedaald. Nog eens gemiddeld 8.897 personen per maand ontvingen in 2012 een equivalent leefloon, een lichte daling tegenover 2011.

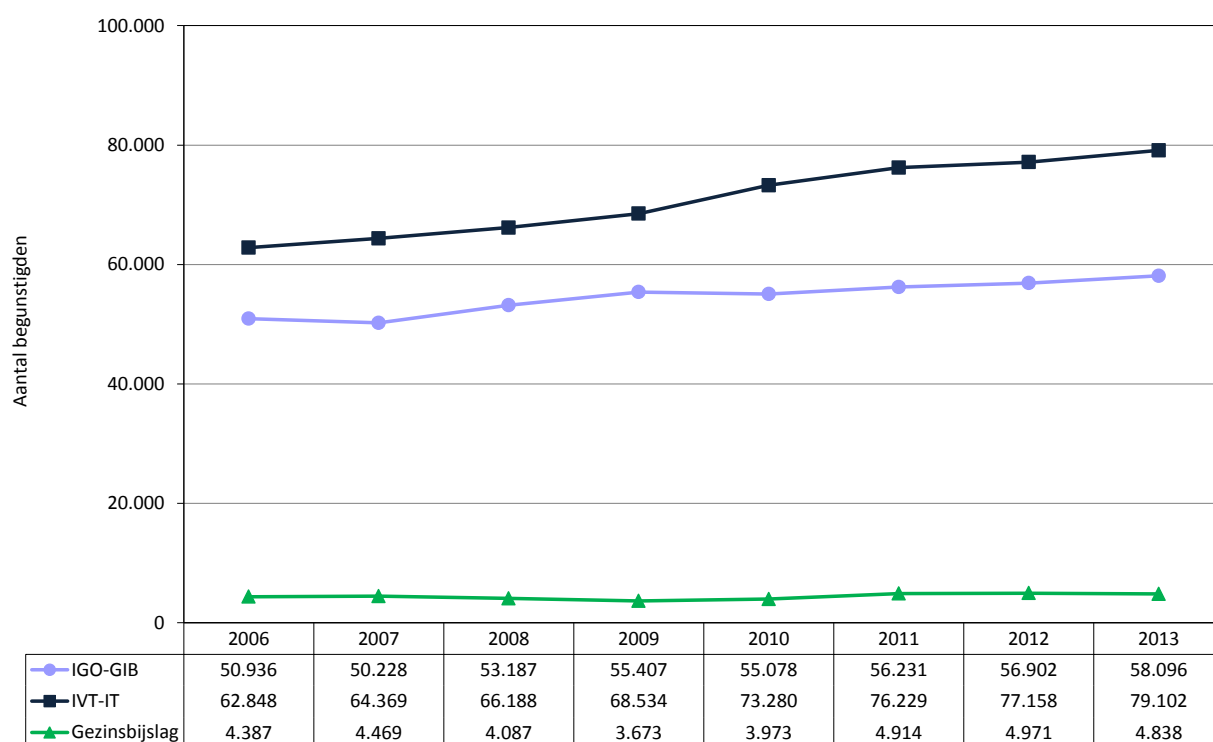
Het gaat hier niet om het aantal personen dat recht heeft op het (equivalent) leefloon maar om het aantal personen dat het (equivalent) leefloon effectief ontvangt. Om uiteenlopende redenen maakt een bepaald deel van de personen die recht hebben op het (equivalent) leefloon in de praktijk geen gebruik van dat recht. Hoe groot dat aandeel is, is echter moeilijk te schatten.

Naast het (equivalent) leefloon kan het RMI en het RMH ook ingevuld worden via een tewerkstellingsmaatregel met tussenkomst van het OCMW. Het aantal tewerkstellingsmaatregelen is de voorbije jaren gestaag gestegen.

Indicator U5	Sociale bijstand: Recht op Maatschappelijke Integratie en Maatschappelijke Hulp - situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Gemiddeld maandelijks aantal begunstigden van het (equivalent) leefloon in het kader van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI) en het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype en nationaliteit		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	POD Maatschappelijke Integratie		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2685.htm		

Indicator U6	Sociale bijstand: uitkeringen voor ouderen, personen met een handicap en kinderen		
Omschrijving	Aantal begunstigden van de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) of het Gewaarborgd Inkomen voor Bejaarden (GIB), de Inkomensvervangende Tegemoetkoming aan Personen met een Handicap (IVT) en/of de Integratietegemoetkoming voor Personen met een Handicap (IT) en het aantal op de gewaarborgde gezinsbijslag rechtgevendende kinderen (tot 24 jaar), telkens bij het begin van het jaar		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2006-2013	
BRON	Rijksdienst voor Pensioenen, FOD Sociale Zekerheid Directie-generaal Personen met een Handicap, Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/254.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/256.htm		

Toelichting

Slechts een beperkt aantal 65-plussers ontvangt een leefloon omdat zij aparte regelingen kennen: het Gewaarborgd Inkomen voor Bejaarden (GIB) dat sinds 2002 geleidelijk vervangen wordt door de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO). Meestal gaat het om een toeslag bovenop het pensioen, zodat men een bedrag bekommt dat vergelijkbaar is met het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt maar die door omstandigheden geen of geen voldoende loopbaan hebben kunnen opbouwen. Op 1 januari 2013 ging het samen om 58.096 ouderen. Het aantal uitgekeerde GIB's gaat sinds 2002 elk jaar achteruit. Het aantal IGO's schommelde tot 2007 rond 40.000, maar gaat sinds 2008 in stijgende lijn.

Personen met een handicap kunnen een beroep doen op een Inkomensvervangende Tegemoetkoming (IVT) indien zij geen arbeid kunnen verrichten en/of een Integratietegemoetkoming (IT) indien zij bijkomende kosten te dragen hebben vanwege een vermindering van hun zelfredzaamheid. Begin 2013 werd in Vlaanderen aan 79.102 personen een IVT en/of een IT uitgekeerd. Het aantal personen met een IVT en/of IT neemt de laatste jaren opvallend toe. Factoren die hierin mogelijk een rol spelen zijn de vergrijzing van de bevolking, een betere bekendheid van het stelsel en een snellere behandeling van de aanvragen.

De gewaarborgde gezinsbijslag ten slotte is bedoeld voor gezinnen die op basis van hun beroepsactiviteit geen enkel recht kunnen doen gelden op kinderbijslag, of slechts een recht genieten op een bedrag dat lager ligt dan de gewaarborgde gezinsbijslag. Begin 2013 ging het om 4.838 rechtgevendende kinderen.

Indicator A1**Werkzaamheidsgraad: evolutie en situatie van bevolkingsgroepen met lagere arbeidsdeelname****Omschrijving**

Percentage werkenden (= personen die in de referentieweek van de bevraging minstens 1 uur arbeid hebben verricht) in de totale bevolking van 20 tot 64 jaar en in verschillende bevolkingsgroepen met een lagere arbeidsdeelname

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

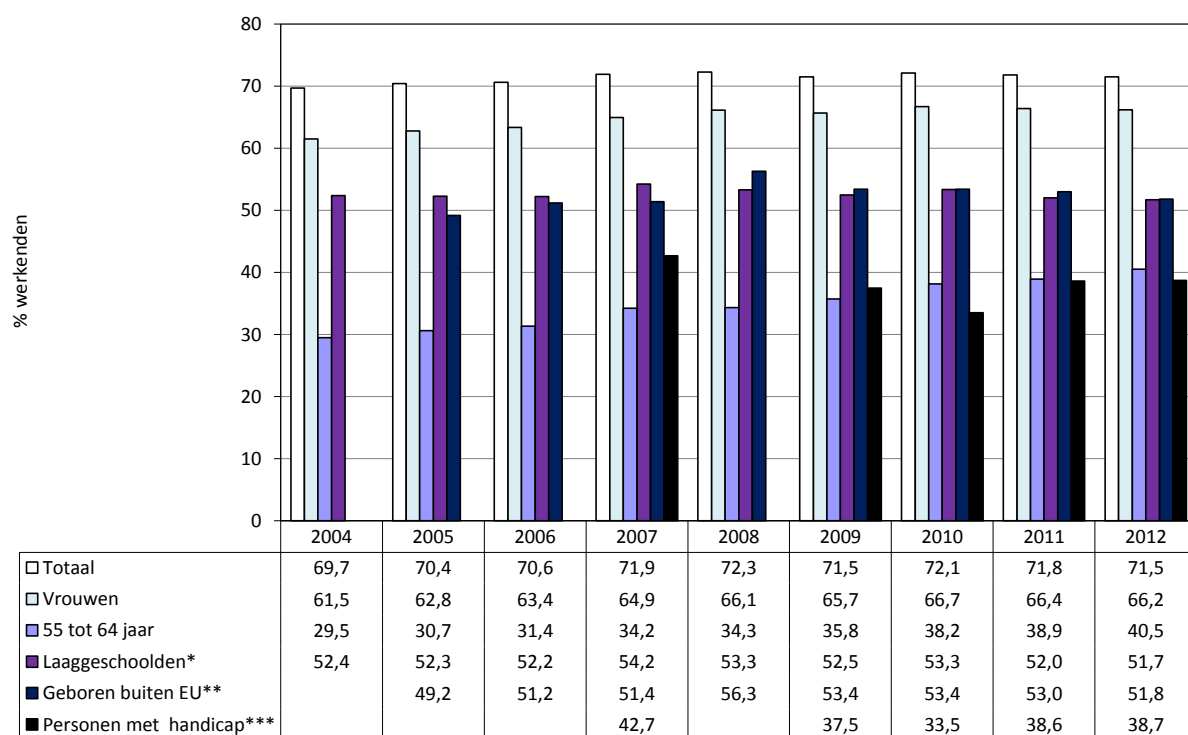
BRON

EAK, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3456.htm>

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3461.htm>

* Personen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs bij 25-64 jarigen.

** In 2005 en 2006 gaat het om EU25, vanaf 2007 EU27.

*** Personen die hinder ondervinden in dagelijkse bezigheden door handicap, langdurige ziekte of aandoening. In 2007 cijfers voor 2de kwartaal, vanaf 2009 jaarcijfers.

Toelichting

Sinds 2007 schommelt de totale werkzaamheidsgraad in Vlaanderen rond 72%. Een aantal groepen blijft echter ondervertegenwoordigd op de Vlaamse arbeidsmarkt: ouderen, personen met een handicap, personen geboren buiten de EU, laaggeschoolden en vrouwen.

De lage werkzaamheidsgraad bij ouderen vormt een van de voornaamste pijnpunten op de arbeidsmarkt. De Vlaamse arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door een specifiek leeftijdsgebonden arbeidspatroon. Een erg hoge arbeidsdeelname tussen 25 en 49 jaar zorgt in combinatie met een beperkte deelname bij jongeren en ouderen voor sterk samengedrukte loopbanen. De arbeidsdeelname van de 55- tot 64-jarigen is de voorbije jaren wel duidelijk gestegen, waardoor nu 4 op de 10 personen in deze groep aan het werk is. Ook de arbeidsdeelname van vrouwen gaat er gestaag op vooruit. Bij de laaggeschoolden en personen geboren buiten de EU is er eerder sprake van een afname. Bij de personen met een handicap gaat de arbeidsdeelname sinds 2010 weer vooruit.

Indicator A2**Werkzaamheidsgraad: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage werkenden (= personen die in de referentieweek van de bevraging minstens 1 uur arbeid hebben verricht) in de bevolking van 20 tot 64 jaar naar verschillende bevolkingsgroepen met een lagere arbeidsdeelname

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest en 27 lidstaten van de Europese Unie (zonder Kroatië)
Tijd 2012

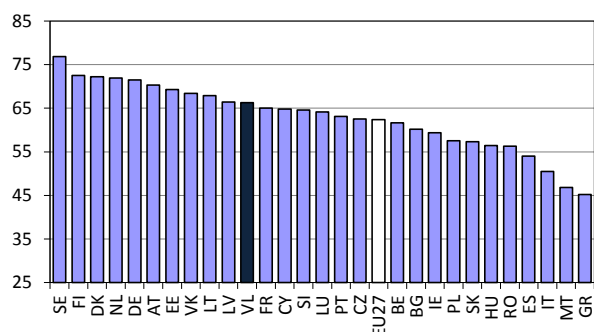
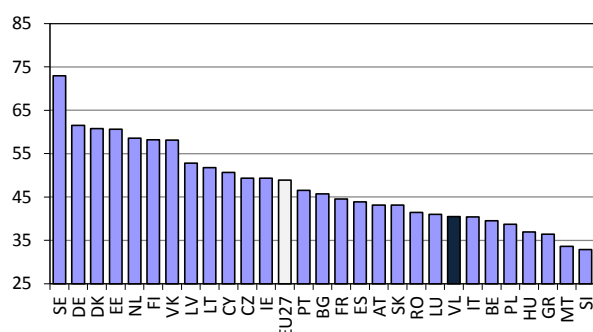
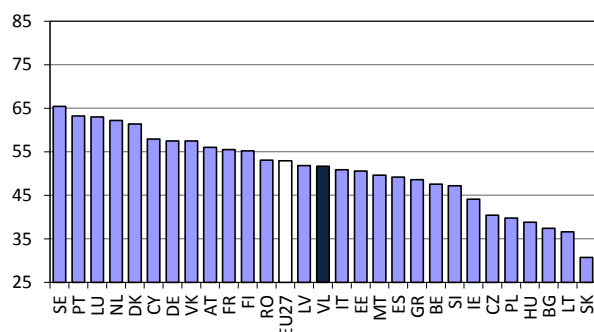
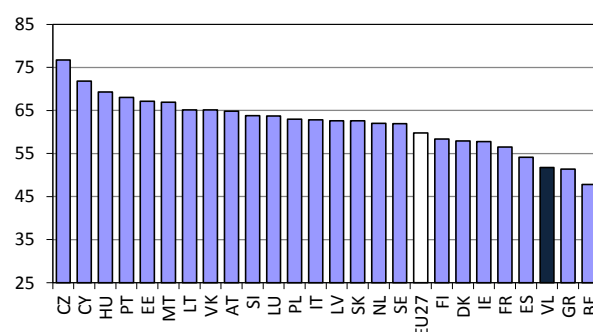
BRON

EAK - LFS, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3456.htm>

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3461.htm>

Vrouwen**55- tot 64-jarigen****Laaggeschoolden*****Geboren buiten de EU****

* Personen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs van 25 tot 64 jaar.

** In 2005 en 2006 gaat het om EU25, vanaf 2007 EU27.

Toelichting

Bij de vrouwen ligt de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen hoger dan het EU-gemiddelde en bij de laaggeschoolden op nagenoeg hetzelfde niveau als het EU-gemiddelde waardoor Vlaanderen voor deze groepen een plaats in de middenmoot van de EU-lidstaten inneemt.

Bij de andere groepen blijkt een ander beeld. Dat de lage werkzaamheidsgraad bij ouderen een van de voornaamste pijnpunten is op de Vlaamse arbeidsmarkt is, blijkt duidelijk uit de vergelijking met de scores van de EU-lidstaten. Vlaanderen scoort met een werkzaamheidsgraad van 41% heel wat minder dan de meeste EU-lidstaten en het EU-gemiddelde. Hetzelfde geldt voor de situatie van de personen geboren buiten de Europese Unie. Ook bij deze groep scoort Vlaanderen niet goed in vergelijking met het gros van de EU-lidstaten.

Indicator A3**Werkloosheidsgraad (ILO): evolutie van totale en (zeer) langdurige werkloosheid****Omschrijving**

Percentage werklozen in de beroepsbevolking (= werkenden en werklozen) van 15 tot 64 jaar gemeten volgens de criteria van de International Labour Organization (ILO) (geen werk hebben, de afgelopen 4 weken specifieke stappen hebben ondernomen om werk te vinden en binnen de 2 weken beschikbaar zijn voor werk), percentage langdurige werklozen (langer dan 1 jaar) in de beroepsbevolking, percentage zeer langdurige werklozen (langer dan 2 jaar) in de beroepsbevolking

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest

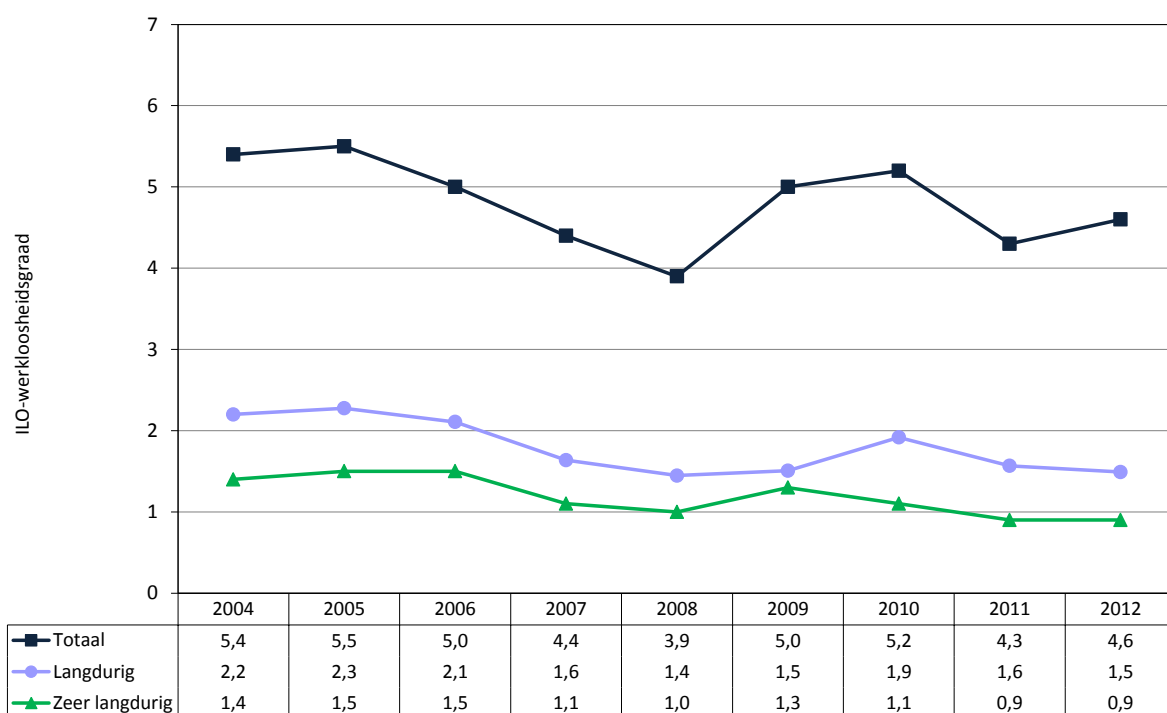
Tijd 2004-2012

BRON

EAK, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/394.htm>

Toelichting

De afgelopen jaren kende de ILO-werkloosheidsgraad in Vlaanderen een fluctuerend verloop. De werkloosheidsgraad lag het hoogst in de periode 2004-2005. Het laagste niveau werd bereikt in 2008. In 2009 en 2010 steeg de werkloosheidsgraad sterk ten opzichte van 2008. In 2011 daalde de werkloosheidsgraad weer waarna hij in 2012 opnieuw licht steeg.

De langdurige werkloosheidsgraad volgt met enige vertraging grotendeels hetzelfde patroon als de totale werkloosheidsgraad en lag het hoogst in 2005. In 2012 ging het om 1,5% van de Vlaamse beroepsbevolking. De zeer langdurige werkloosheidsgraad ligt sinds 2011 onder 1% van de beroepsbevolking.

Indicator A4**Werkloosheidsgraad (ILO): situatie van bevolkingsgroepen met lagere arbeidsdeelname****Omschrijving**

Percentage werklozen in de beroepsbevolking (= werkenden en werklozen) van 15 tot 64 jaar gemeten volgens de criteria van de International Labour Organization (ILO) (geen werk hebben, de afgelopen 4 weken specifieke stappen hebben ondernomen om werk te vinden en binnen de 2 weken beschikbaar zijn voor werk) en in verschillende bevolkingsgroepen met een lagere arbeidsdeelname

DIMENSIES

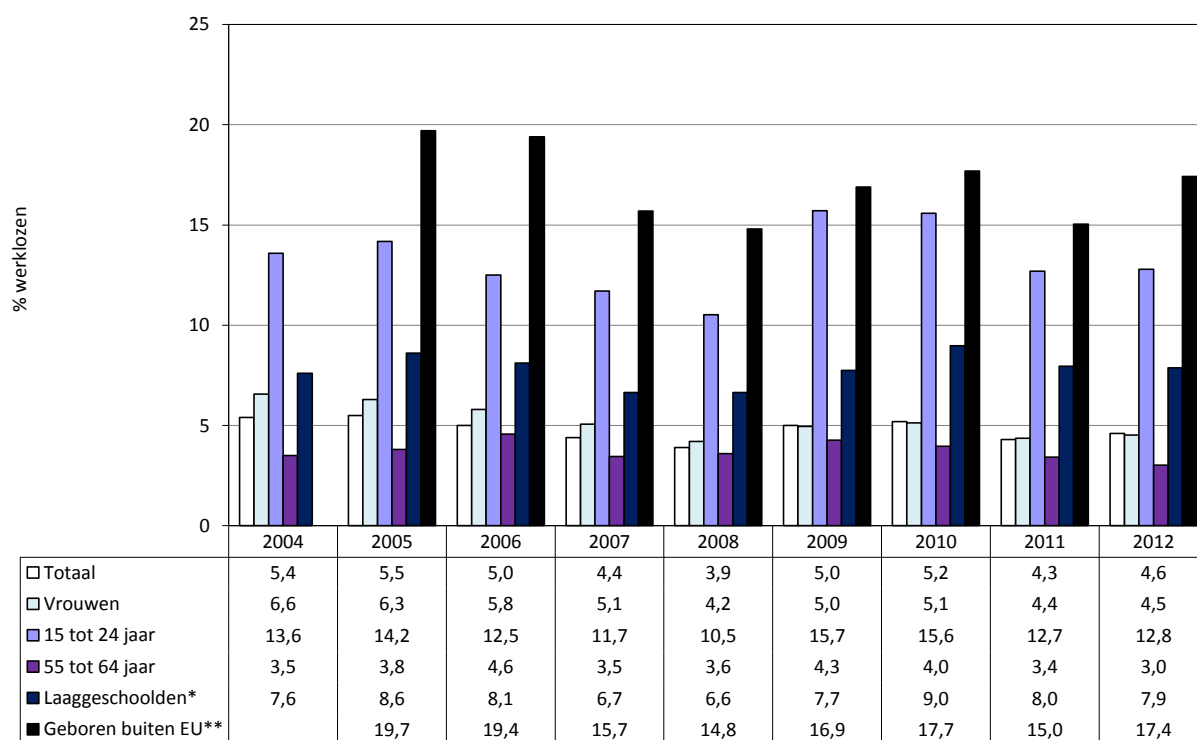
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EAK, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/393.htm>
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/395.htm>

* Personen tussen 20 en 64 jaar met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs.

** In 2005 en 2006 gaat het om EU25, vanaf 2007 EU27.

Toelichting

De mindere arbeidsdeelname van vrouwen, laaggeschoolden en personen geboren buiten de EU vertaalt zich niet alleen in een lagere werkzaamheidsgraad (zie indicator A1), maar ook in een hogere ILO-werkloosheidsgraad.

Het verschil tussen de vrouwelijke en de totale werkloosheidsgraad is sinds 2009 nagenoeg volledig verdwenen. Bij de laaggeschoolden is er wel nog steeds sprake van een behoorlijk verschil. Het grootste verschil is echter te vinden bij de personen geboren buiten de EU. De werkloosheidsgraad lag in 2012 bij deze laatste groep bijna 4 keer hoger dan de totale werkloosheidsgraad.

De werkloosheidsgraad van jongeren tussen 15 en 24 jaar is sinds 2011 na een sterke stijging in 2009 en 2010 weer gedaald. Ook de werkzaamheidsgraad van deze groep is relatief laag (28% in 2012), maar dat hangt voornamelijk samen met de lange schoolloopbaan van de jonge Vlamingen en is dus niet echt problematisch. De werkloosheidsgraad van jongeren is dat wel. Gebrek aan werkervaring speelt de jongeren parten. Daarenboven worden ze vaker aangeworven met een tijdelijk contract of als uitzendkracht zodat ze geregeld weer in de werkloosheid terechtkomen.

De ouderen die niet werken, zitten voornamelijk in de inactiviteit en dus minder in de werkloosheid. Daardoor ligt de werkloosheidsgraad bij de 55- tot 64-jarigen - ondanks hun beperkte arbeidsdeelname - niet hoger dan de totale werkloosheidsgraad.

Indicator A5**Werkloosheidsgraad (ILO): Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage werklozen in de beroepsbevolking (= werkenden en werklozen) van 15 tot 64 jaar gemeten volgens de criteria van de International Labour Organization (ILO) (geen werk hebben, de afgelopen 4 weken specifieke stappen hebben ondernomen om werk te vinden en binnen de 2 weken beschikbaar zijn voor werk) en in verschillende bevolkingsgroepen met een lagere arbeidsdeelname

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest en 27 lidstaten van de Europese Unie (zonder Kroatië)
Tijd 2012

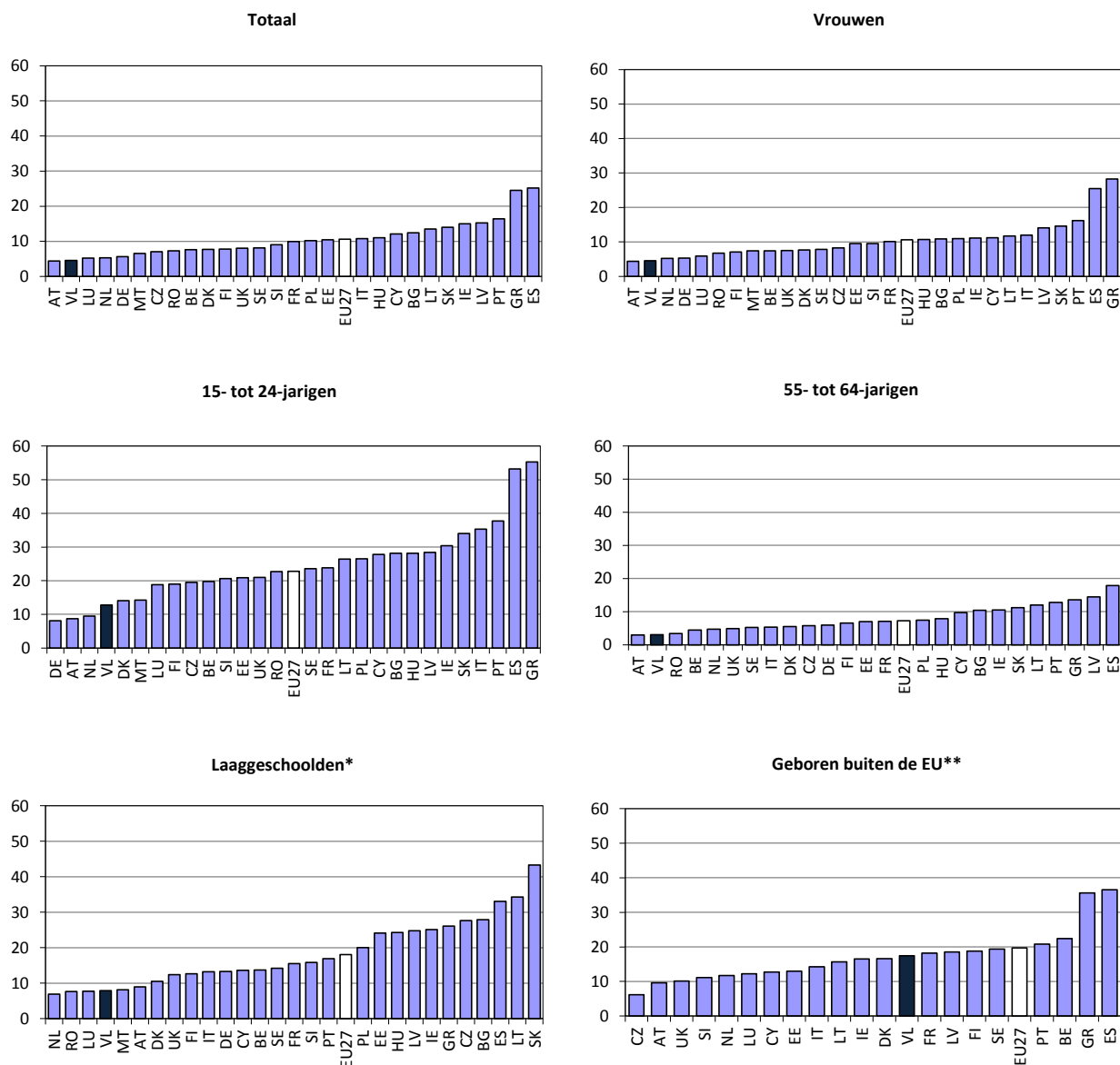
BRON

EAK - LFS, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/393.htm>

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/395.htm>

Toelichting

Door de relatief lage totale werkloosheidsgraad in Vlaanderen in vergelijking met de lidstaten van de EU ligt ook de werkloosheidsgraad van de verschillende groepen met een lagere arbeidsdeelname veelal (ver) onder het EU-gemiddelde. De enige uitzondering hierop is de werkloosheidsgraad van personen geboren buiten de Europese Unie. Daar ligt de werkloosheidsgraad ongeveer op hetzelfde niveau als het EU-gemiddelde.

Indicator A6**Langdurige werkloosheidsgraad (ILO): Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage langdurige werklozen (langer dan 1 jaar) in de beroepsbevolking van 15 tot 64 jaar

DIMENSIES

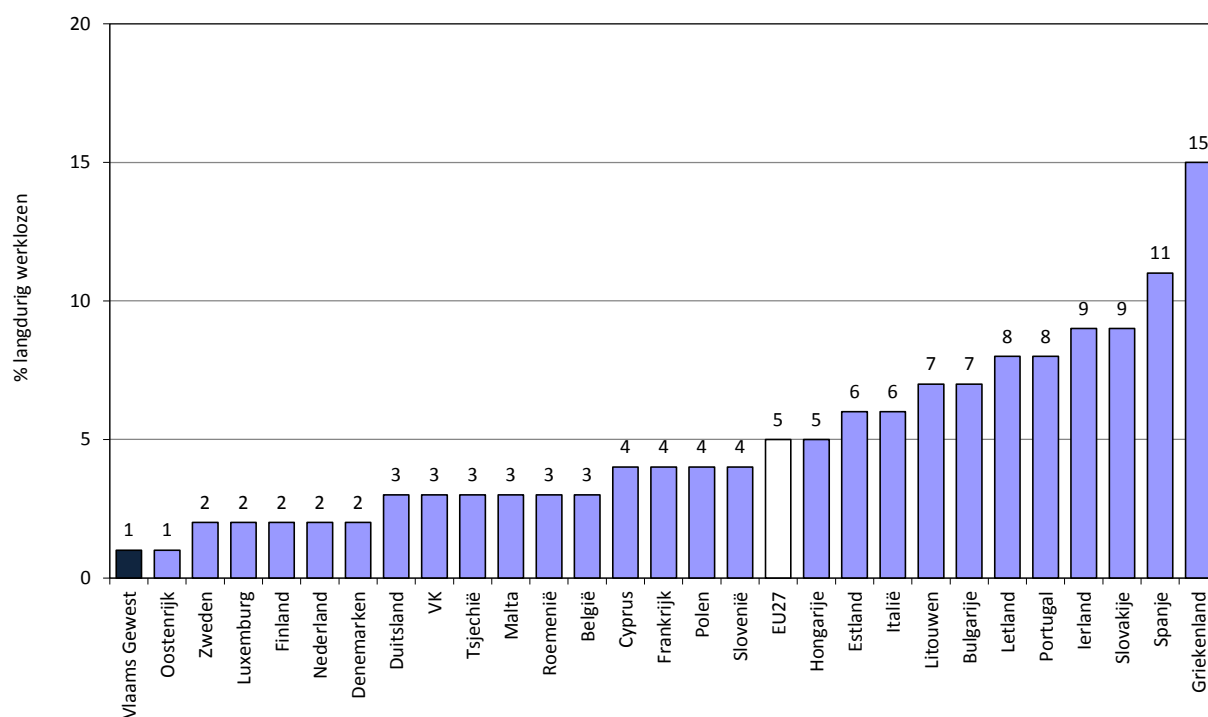
Ruimte Vlaams Gewest en 27 lidstaten van de Europese Unie (zonder Kroatië)
Tijd 2012

BRON

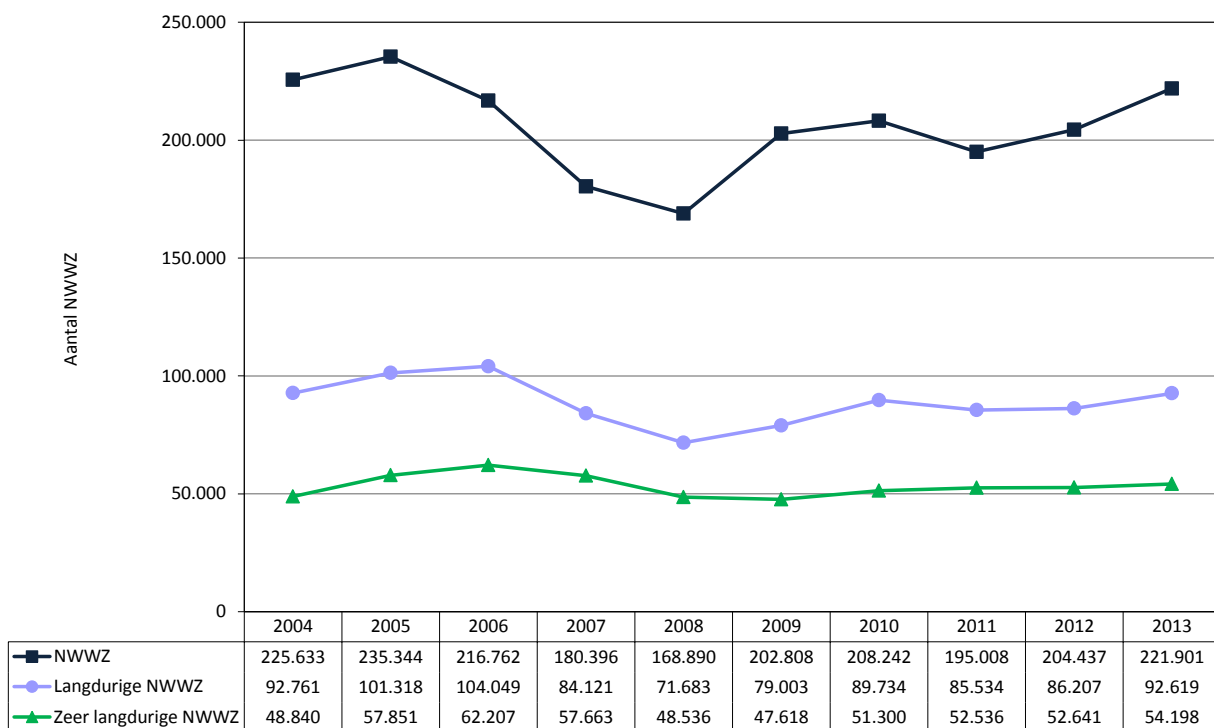
EAK - LFS, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2290.htm>

Indicator A7	Niet-werkende werkzoekenden (VDAB): evolutie van totale en (zeer) langdurige werkloosheid		
Omschrijving	Gemiddeld maandelijks aantal bij de VDAB ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) van 18 tot 65 jaar, aantal langdurige NWWZ (langer dan 1 jaar) en aantal zeer langdurige NWWZ (langer dan 2 jaar)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2004-2013	
BRON	VDAB		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/2171.htm		

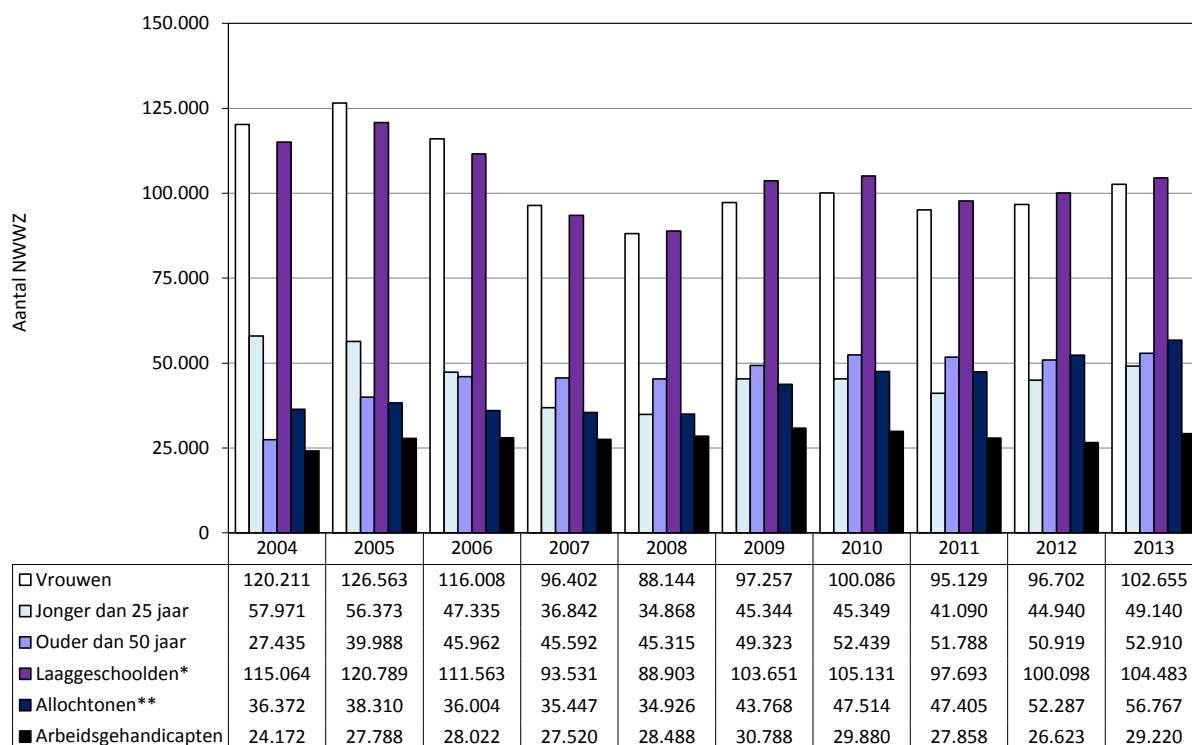

Toelichting

Net als de ILO-werkloosheidsgraad (zie indicator A3) kende ook het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) ingeschreven bij de VDAB de laatste 10 jaar een fluctuerend verloop. Het totale aantal NWWZ lag het hoogst in 2005 en het laagst in 2008. Onder invloed van de economische crisis liep het aantal NWWZ in 2009 en 2010 aanzienlijk op en bleef tot 2012 min of meer constant. In 2013 is het aantal NWWZ nog verder gestegen.

Het aantal langdurige en zeer langdurige NWWZ lag in 2013 nagenoeg even hoog als in de periode 2010-2012.

Indicator A8	Niet-werkende werkzoekenden (VDAB): situatie van bevolkingsgroepen met lagere arbeidsdeelname		
Omschrijving	Gemiddeld maandelijks aantal bij de VDAB ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) van verschillende bevolkingsgroepen met een lagere arbeidsdeelname		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2004-2013	
BRON	VDAB - Arvastat		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/433.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/421.htm		

* Personen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs.

** Vóór 2007 gebaseerd op nationaliteit, vrijwillige registratie en een door de VDAB ontwikkeld naamherkenningsprogramma; na 2007 gaat het om personen met een huidige of vorige nationaliteit van buiten de EU27.

Toelichting

Na een daling tussen 2005 en 2008 is het aantal NWWZ bij alle groepen gestegen tussen 2008 en 2009. Deze groepen volgen daarna een daling van het totaal aantal NWWZ in dezelfde periode (zie indicator A7). In 2010 lag het aantal NWWZ bij alle groepen nagenoeg op hetzelfde niveau als in 2009. In 2011 nam het aantal NWWZ bij alle groepen af, al is die daling niet bij alle groepen even groot. Vooral bij de vrouwen, jongeren en laaggeschoolden nam het aantal NWWZ duidelijk af. Bij de ouderen en de allochtonen gaat het slechts om een (zeer) beperkte daling. In 2012 en 2013 is er bij de meeste groepen weer sprake van een stijging, behalve bij de ouderen en bij de personen met een arbeidshandicap.

Indicator A9**Zeer lage werkintensiteit: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 59 jaar dat leeft in een gezin waarvan de totale werkintensiteit lager ligt dan 0,20. De werkintensiteit is de verhouding van het aantal gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden van 18 tot 59 jaar tot het aantal maanden dat alle volwassen leden van het huishouden van 18 tot 59 jaar zouden kunnen werken.

DIMENSIES

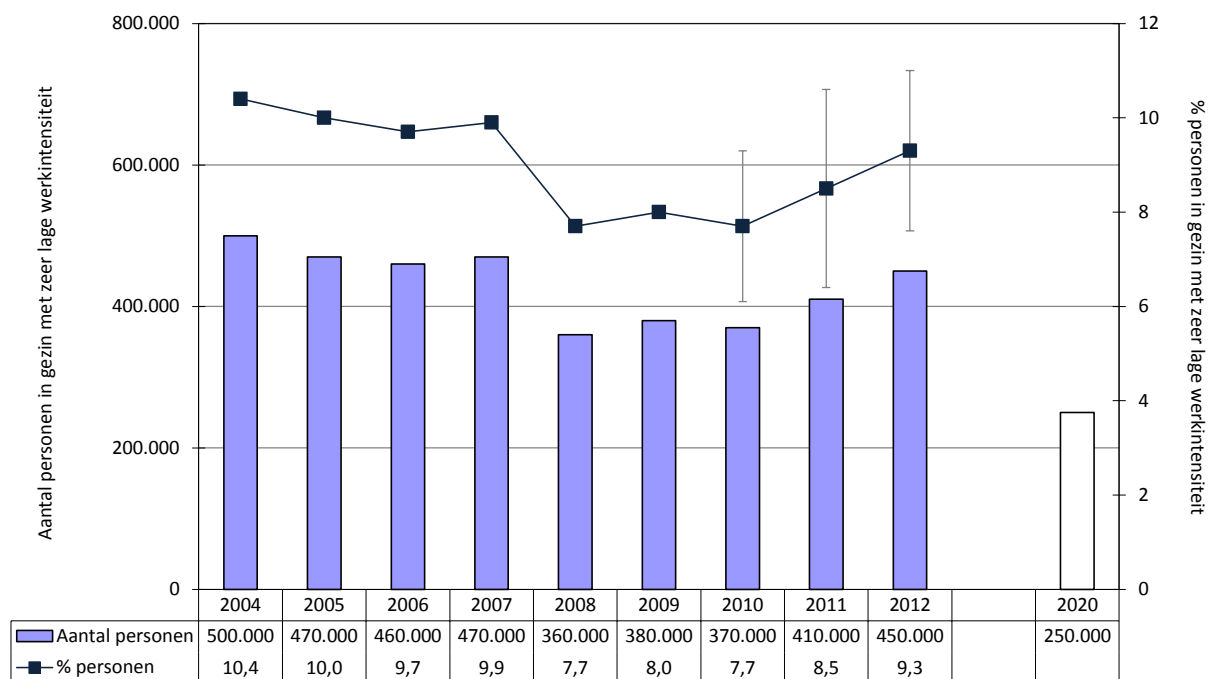
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

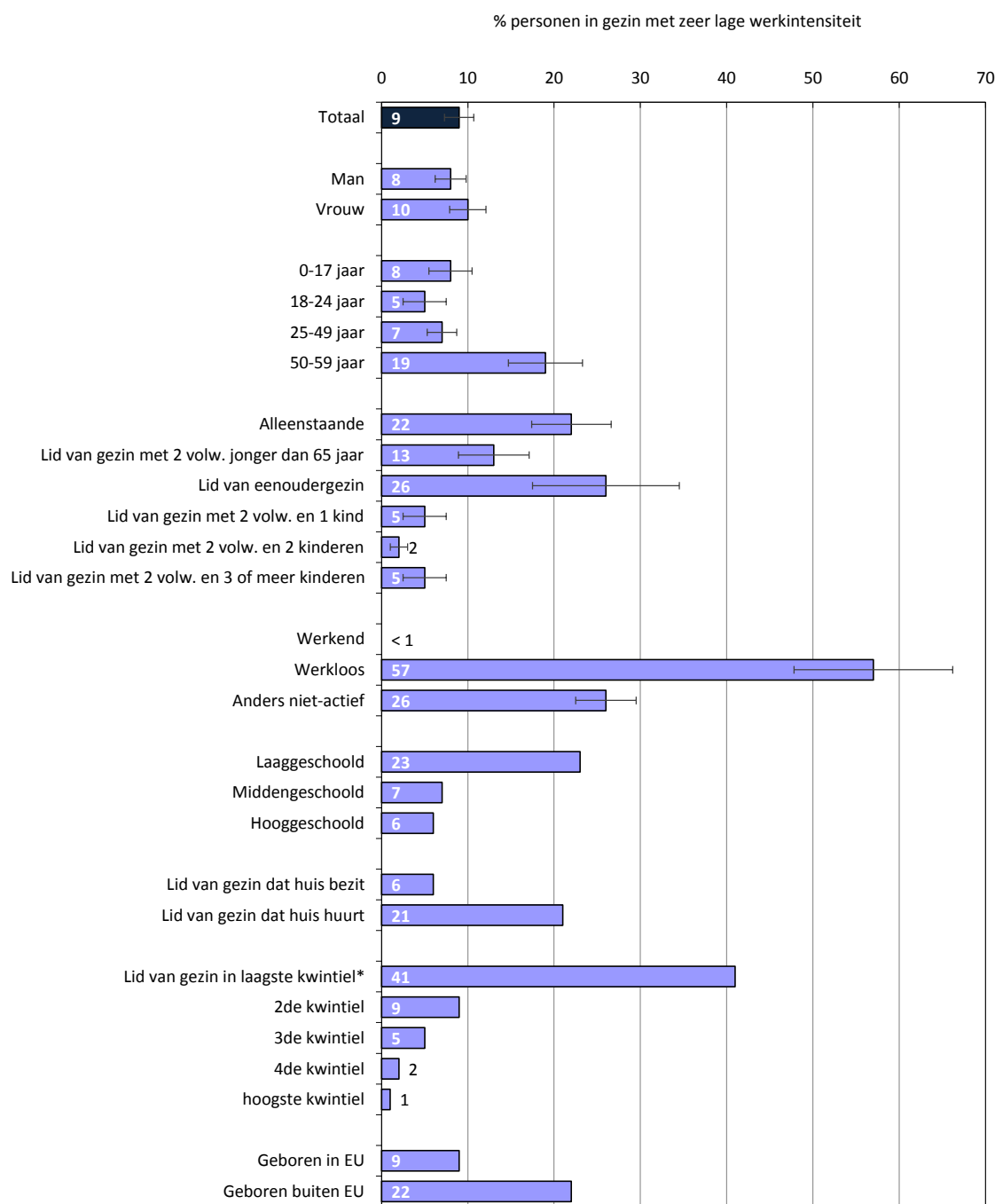
Toelichting

In 2012 leefde 9% van de Vlamingen tot 60 jaar - goed voor ongeveer 450.000 personen - in een gezin met een zeer lage werkintensiteit. Dat aandeel lijkt tussen 2004 en 2008 gedaald maar tussen 2010 en 2012 weer gestegen. Deze schommelingen zijn echter statistisch niet significant.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 dat aantal personen gedaald moet zijn tot maximaal 250.000 personen.

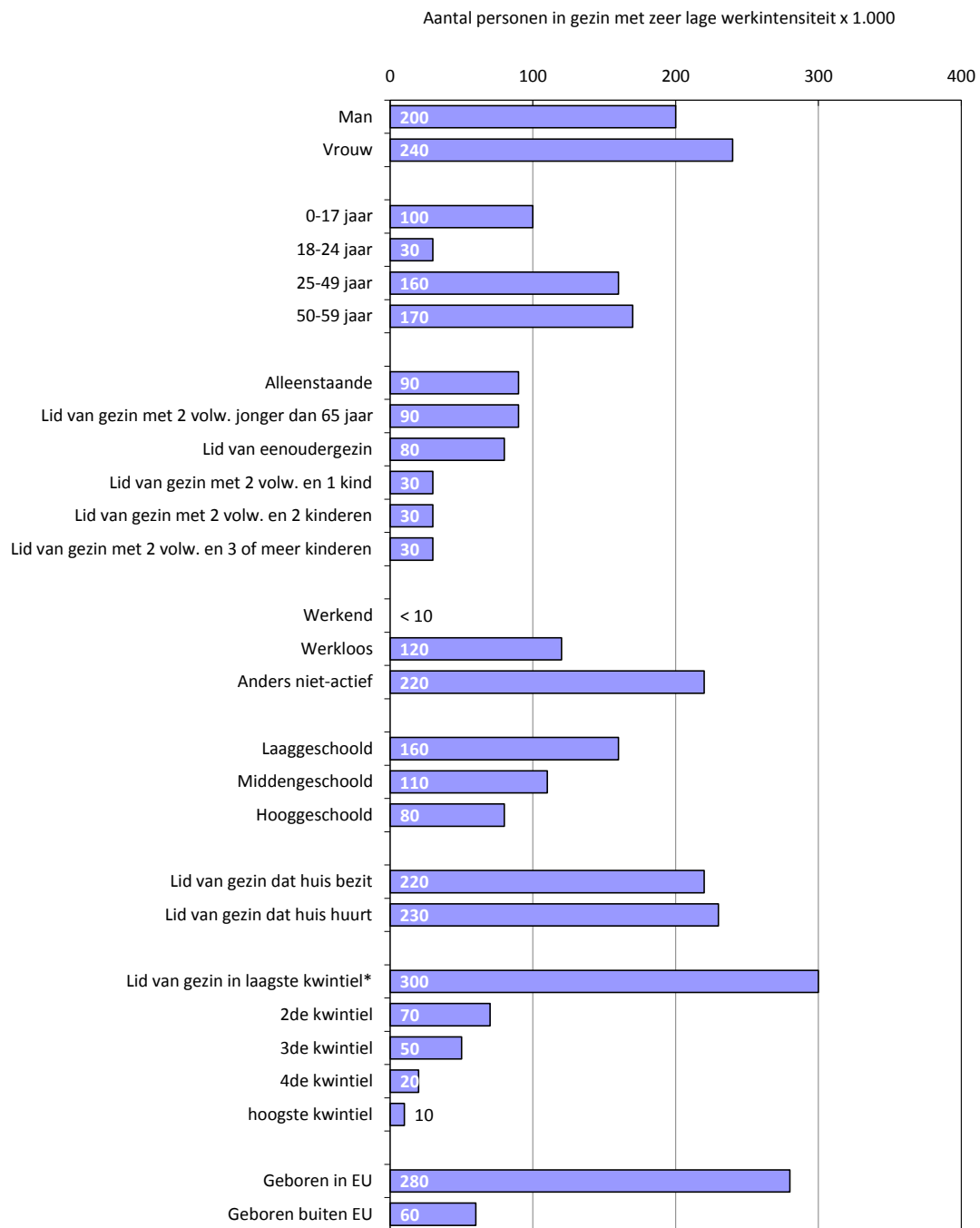
Indicator A10	Zeer lage werkintensiteit: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 0 tot 59 jaar dat leeft in een gezin waarvan de totale werkintensiteit lager ligt dan 0,20 (zie indicator A9), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), opleiding (18+), bewonerstiel, inkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

Percentage personen in gezin met zeer lage werkintensiteit

* Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen in gezin met zeer lage werkintensiteit

* Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator A11**Zeer lage werkintensiteit: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 59 jaar dat leeft in een gezin waarvan de totale werkintensiteit lager ligt dan 0,20. De werkintensiteit is de verhouding van het aantal gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden van 18 tot 59 jaar tot het aantal maanden dat alle volwassen leden van het huishouden van 18 tot 59 jaar zouden kunnen werken.

DIMENSIES

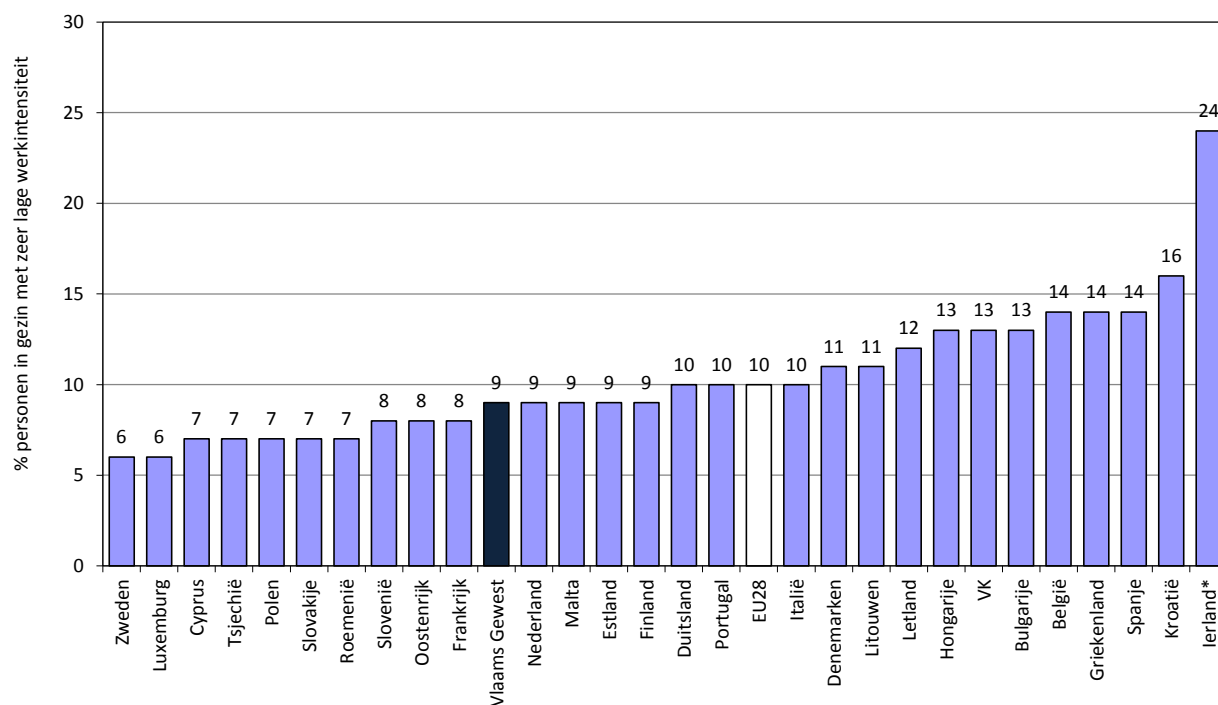
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator A12**Arme werkenden: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 16 jaar en ouder dat als werkend wordt beschouwd met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers

DIMENSIES

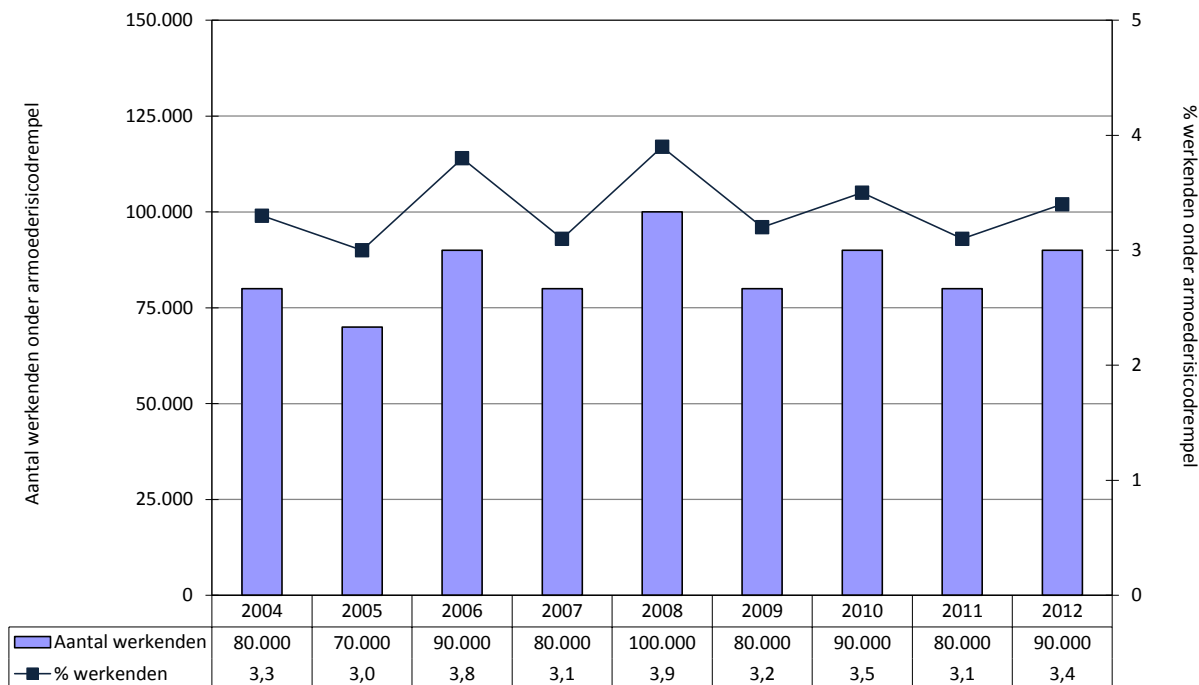
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

Uit de armoederisicopercentages bleek al dat werk een belangrijke buffer vormt tegen armoede (zie indicator I2). Het risico op armoede ligt bij personen met een job beduidend lager dan bij werklozen, gepensioneerden en andere niet-actieven.

Maar al lijkt het hier te gaan om een laag percentage (3% in 2012), dit komt overeen met een behoorlijk grote groep: ongeveer 90.000 Vlamingen moeten ondanks het feit dat ze aan het werk zijn toch zien rond te komen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel. Omgekeerd betekent dit dat een vrij grote groep van de personen onder de armoederisicodrempel al aan het werk is.

Indicator A13**Arme werkenden: situatie per bevolkingsgroep****Omschrijving**

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat als werkend wordt beschouwd met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers, naar geslacht, leeftijd, opleiding, aantal werkuren per week, statuut en type contract

DIMENSIES

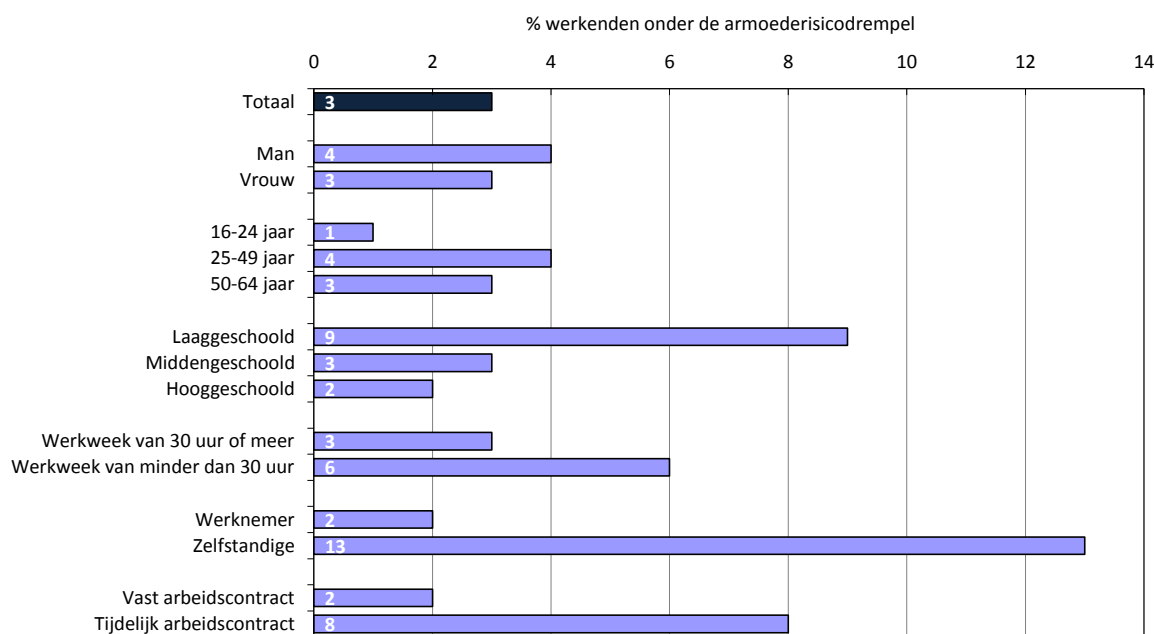
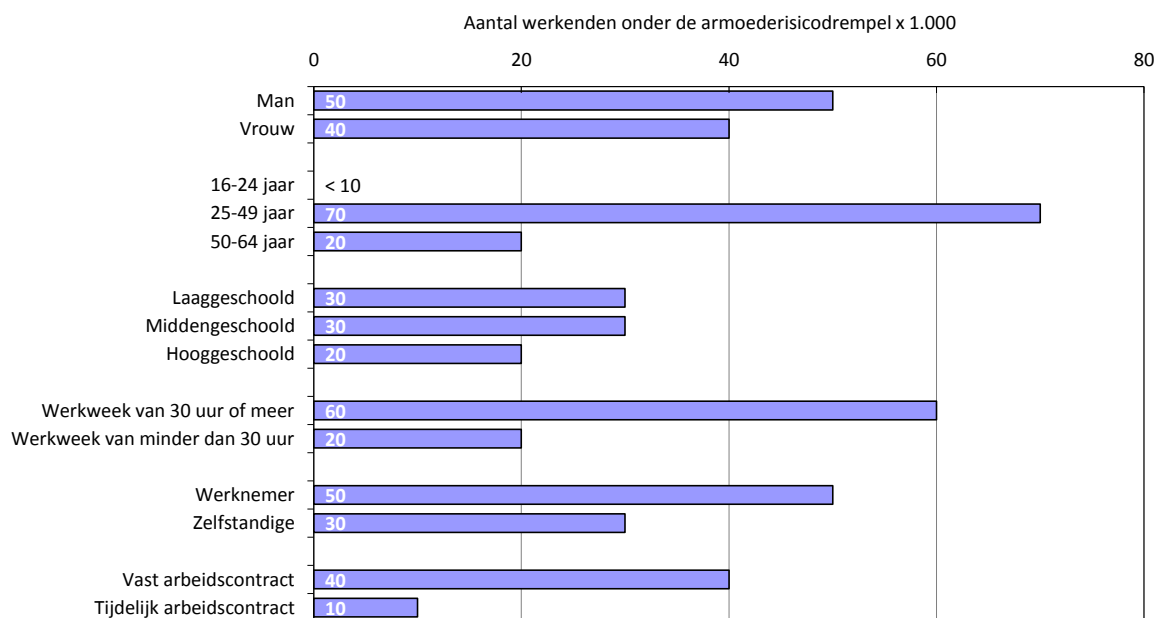
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm>

Percentage werkenden met huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel**Aantal werkenden met huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel**

Indicator A14**Arme werkenden: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat als werkend wordt beschouwd met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisodrempel na sociale transfers

DIMENSIES

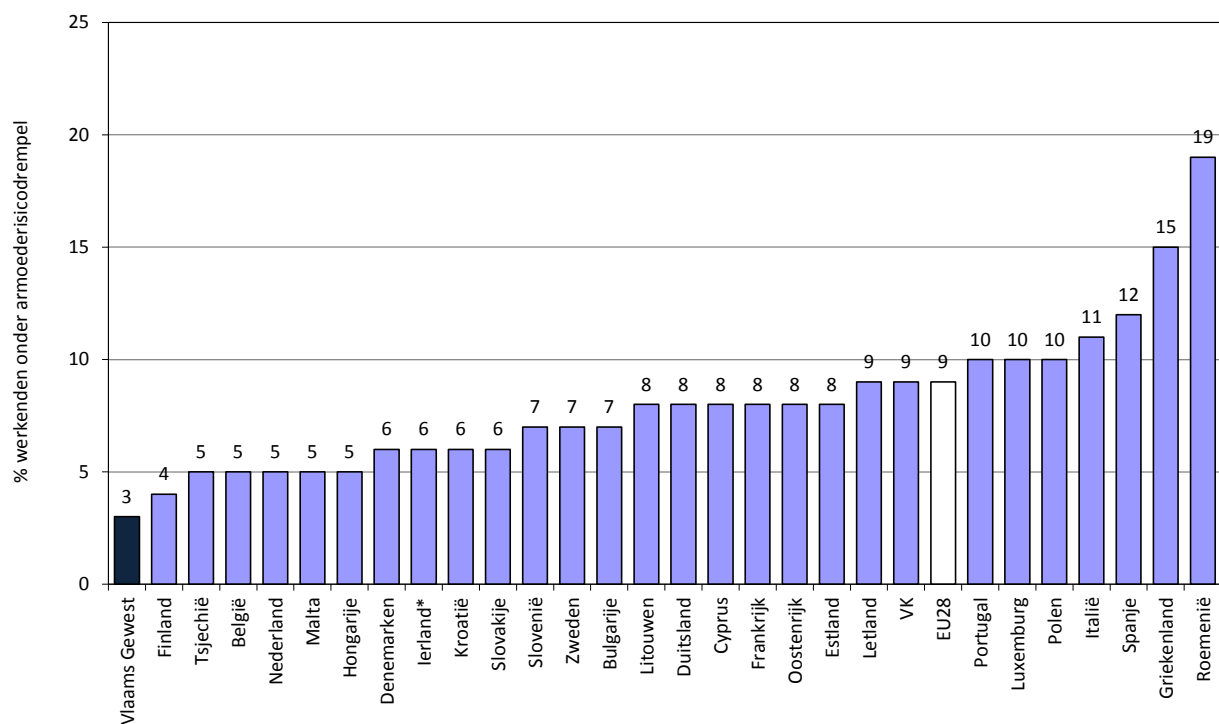
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator H1**Te zware woonkost: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden waar de totale woonkost (huur of aflossing van de lening, verzekering, taksen, onderhoud en nutsvoorzieningen) meer dan 40% bedraagt van het beschikbare huishoudinkomen

DIMENSIES

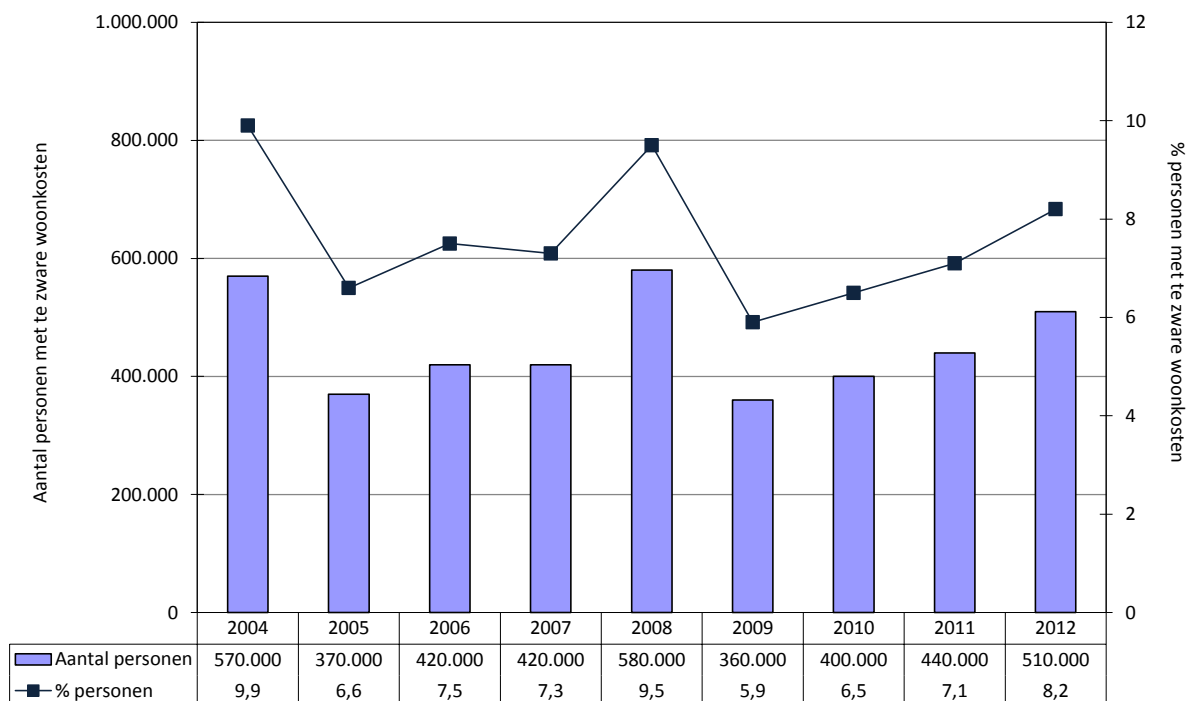
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

Door het Europese statistiekbureau Eurostat wordt de grens voor een te zware woonkost gelegd op 40% van het beschikbare huishoudinkomen. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met de 'naakte' woonkosten (betalingen voor de lening en huur) maar ook met uitgaven voor verzekeringen, verplichte lasten, regulier onderhoud en herstellingen, belastingen en betalingen voor nutsvoorzieningen (water, elektriciteit, gas en verwarming).

In 2012 leefde 8% van de Vlamingen in een huishouden met een te zware woonkost. Dat komt overeen met ongeveer 510.000 personen. Het aandeel en aantal personen met te zware woonkosten is sinds 2009 weer licht gestegen.

Indicator H2
Te zware woonkost: situatie per bevolkingsgroep
Omschrijving

Percentage en aantal personen dat leeft in een huishouden waar de totale woonkost (huur of aflossing van de lening, verzekering, taken, onderhoud en nutsvoorzieningen) meer dan 40% bedraagt van het beschikbare huishoudinkomen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstitel en geboorteland (18+)

DIMENSIES

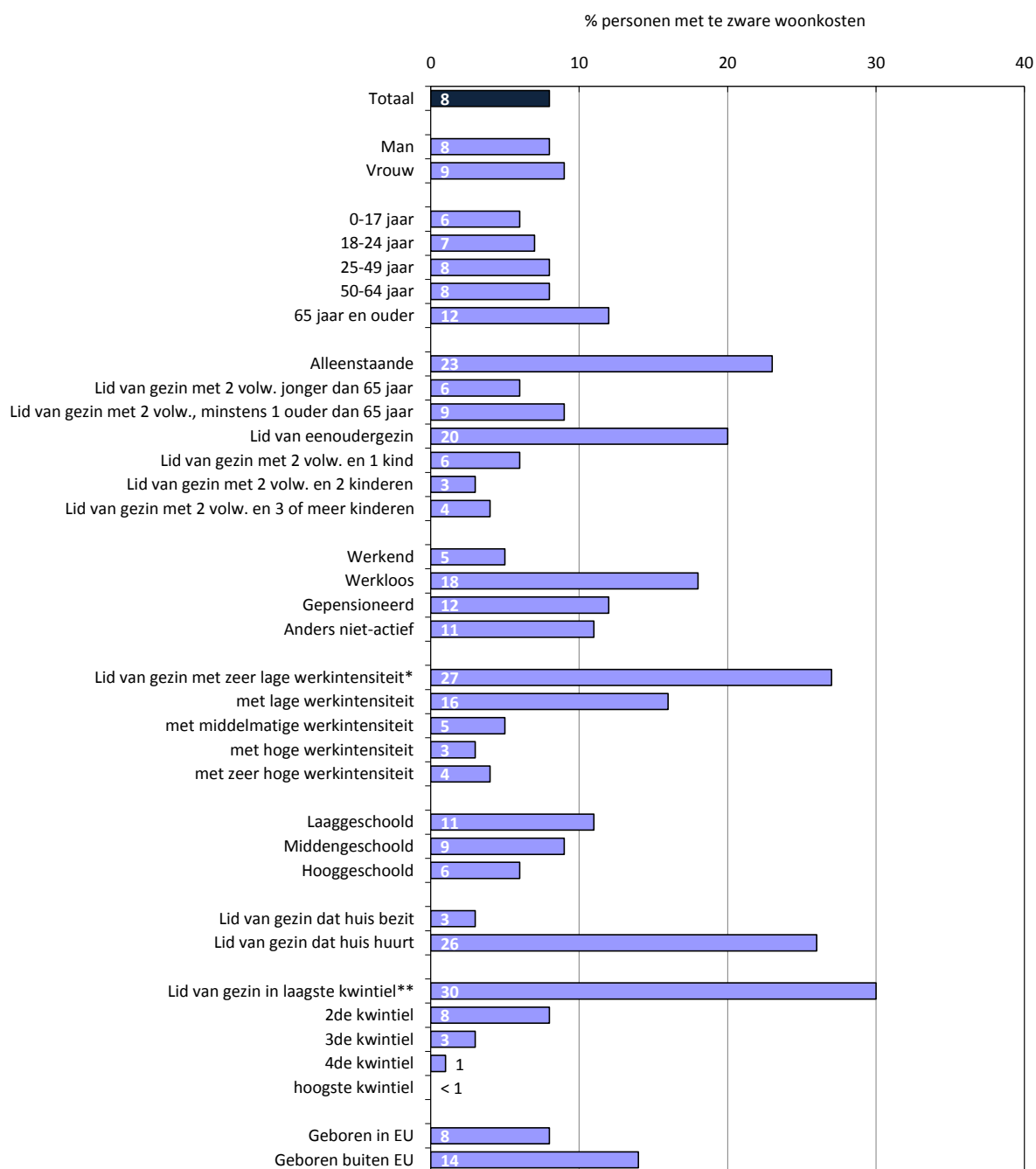
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

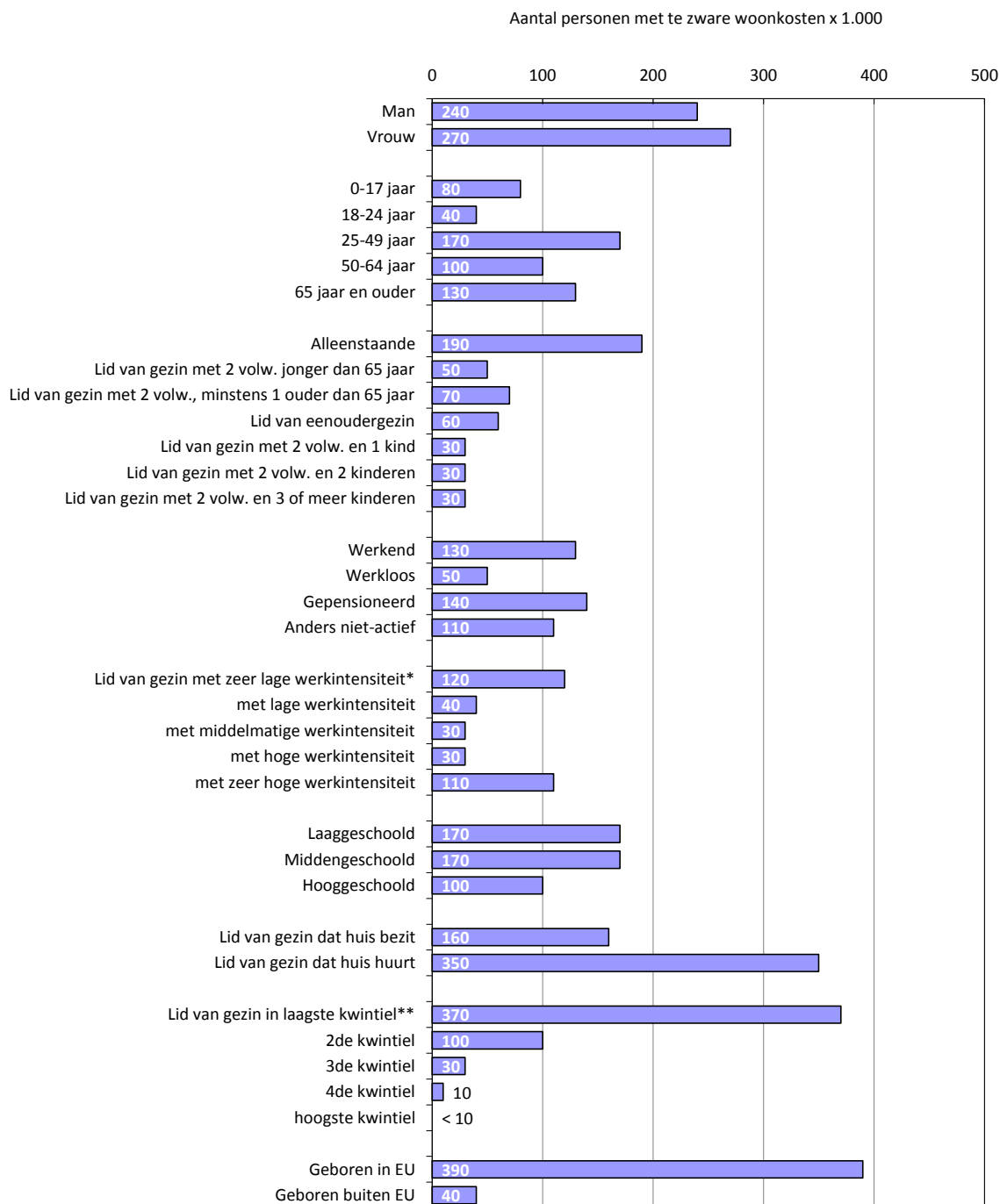
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Percentage personen met te zware woonkosten

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen met te zware woonkosten

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator H3**Te zware woonkost: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden waar de totale woonkost (huur of aflossing van de lening, verzekering, taksen, onderhoud en nutsvoorzieningen) meer dan 40% bedraagt van het beschikbare huishoudinkomen

DIMENSIES

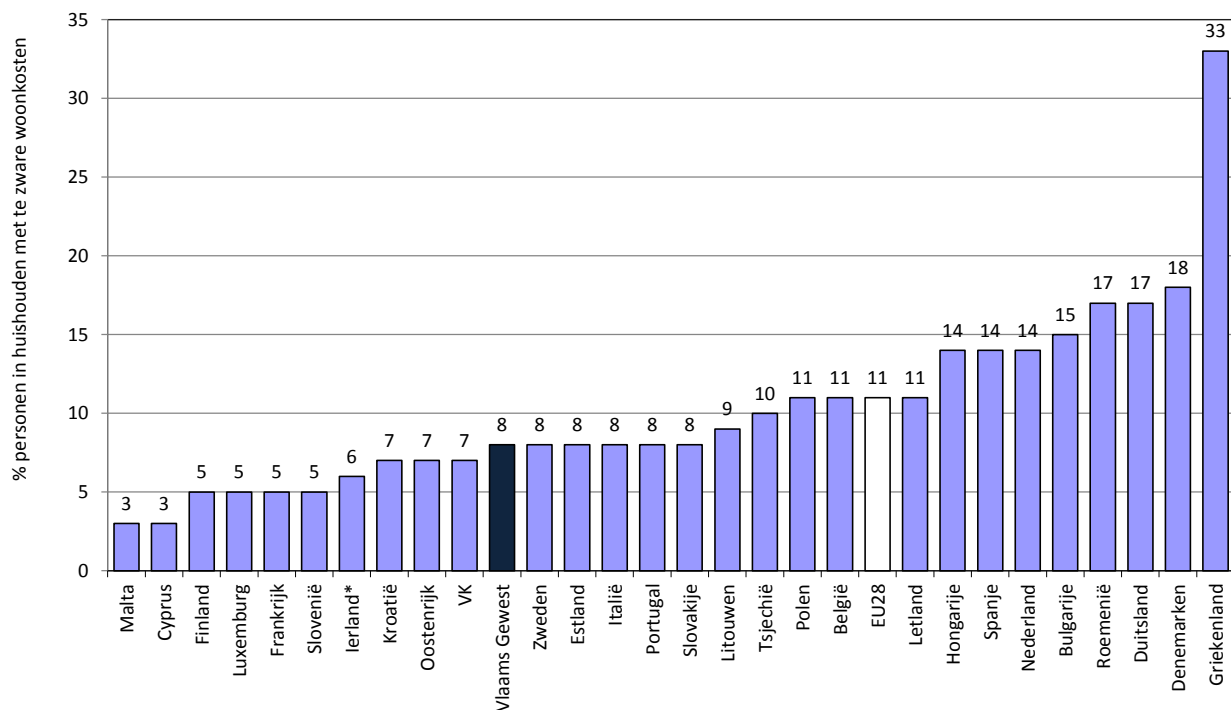
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator H4
Energiearmoede - klanten sociale leveranciers, budgetmeters en afsluitingen: evolutie
Omschrijving

Het aantal huishoudelijke afnemers van elektriciteit en gas dat wordt beleverd door de netbeheerders in hun rol van sociale leverancier, het aantal ingeschakelde budgetmeters en stroombegrenzers, telkens op 31 december en het aantal van de elektriciteit-, gas- en watertoevoer afgesloten huishoudelijke afnemers in de loop van het jaar (bij gas en elektriciteit na LAC-advies, bij water met en zonder LAC-advies)

DIMENSIES

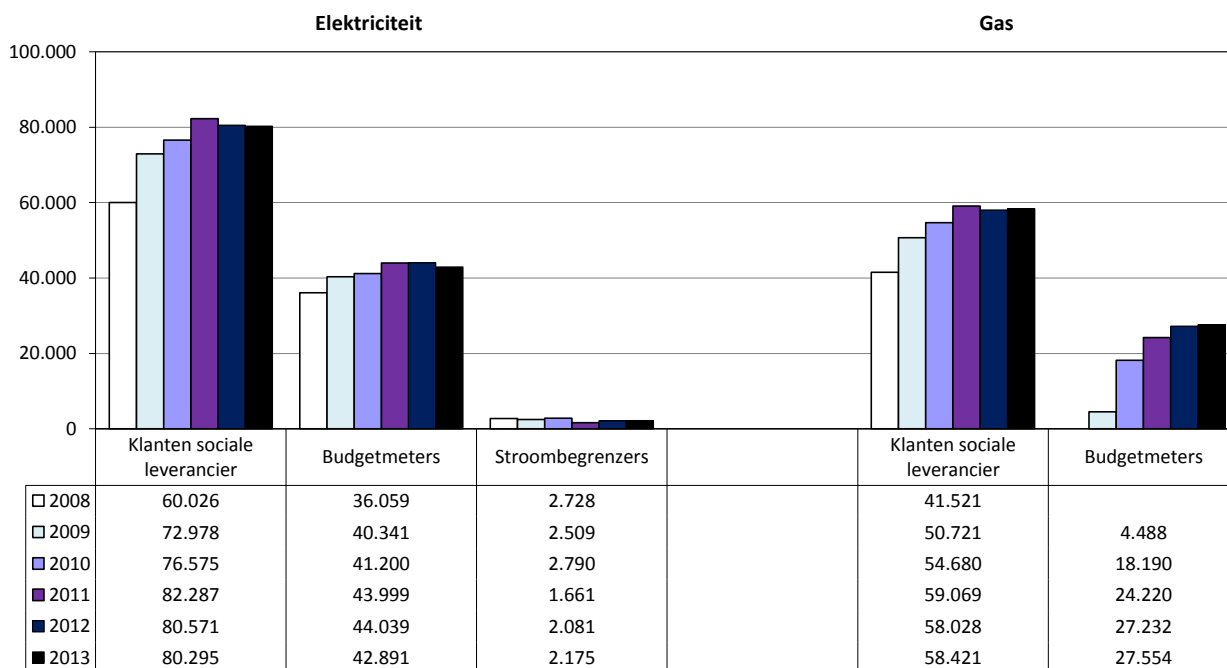
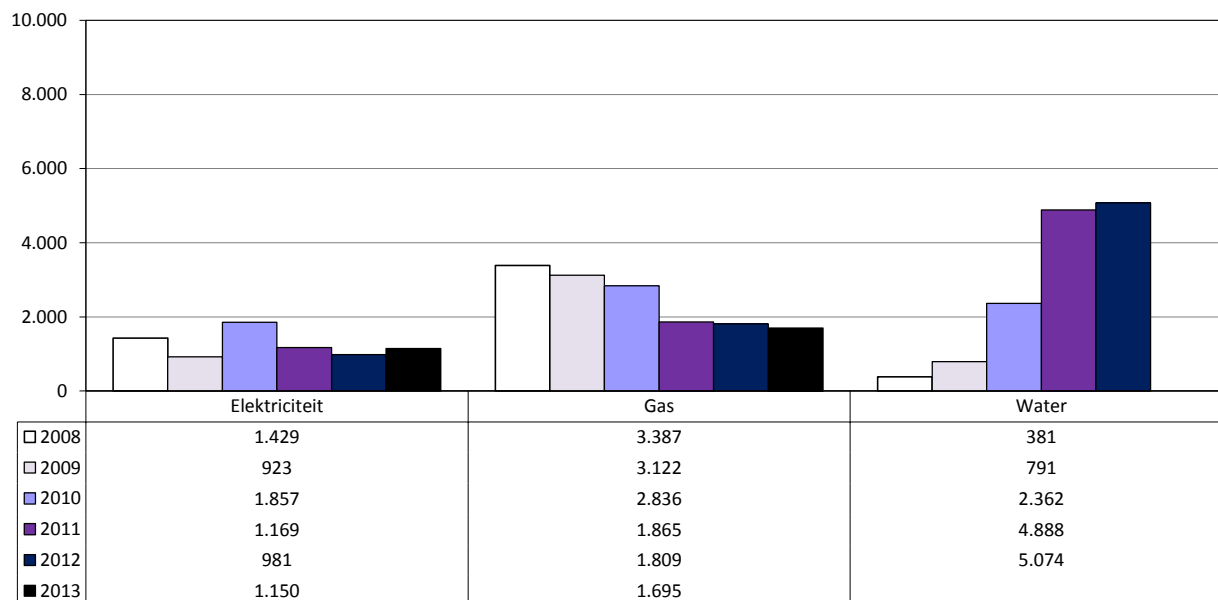
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2008-2013

BRON

VREG en VMM

Voor meer informatie

www.vreg.be
www.vmm.be

Afgesloten huishoudelijke afnemers*

* Bij gas en elektriciteit enkel afsluitingen na LAC-advies, bij water afsluitingen met en zonder LAC-advies.

Toelichting

Het aantal door de netbeheerders van elektriciteit en gas voorziene huishoudens nam in 2012 voor het eerst in lange tijd weer af. Het gaat enkel om klanten van wie het leveringscontract werd opgezegd door de commerciële leverancier omwille van wanbetaling die geen nieuwe commerciële leverancier hebben gevonden en die zoals wettelijk bepaald verder worden beleverd door de netbeheerders in hun rol van sociale leverancier. Eind 2013 ging het om 80.295 huishoudens voor elektriciteit en 58.421 voor gas. Dat komt overeen met respectievelijk 3,0% en 3,4% van het totaal aantal huishoudelijke afnemers.

Bij de meeste van de door de netbeheerder van elektriciteit voorziene huishoudens werd een budgetmeter geplaatst. Tot en met 2006 vereiste de regelgeving dat bij klanten van de netbeheerder dadelijk een budgetmeter geïnstalleerd werd. Begin 2007 werd de wetgeving aangepast waardoor enkel nog een budgetmeter geplaatst wordt bij afnemers die hun facturen ook bij de netbeheerders niet correct betalen. Het aantal budgetmeters voor elektriciteit lag in 2013 iets lager dan in 2012. Eind 2013 verbruikte bijna 43.000 huishoudens stroom via een budgetmeter. In de loop van 2009 werden ook de eerste budgetmeters geplaatst voor de levering van gas. Eind 2013 ging het om 27.554 huishoudens. Dat aantal lag ongeveer op hetzelfde niveau als in 2012. Eind 2013 verbruikten nog 2.175 Vlaamse gezinnen elektriciteit via een stroombegrenzer. Hun verbruik werd daardoor begrensd tot een vermogen van 10 ampère.

Bij wanbetaling bij de netbeheerder dient een vraag tot afsluiting van een klant voorgelegd te worden aan de Lokale Adviescommissie van de gemeente (LAC). Het aantal na LAC-advies afgesloten afnemers voor elektriciteit en gas lag in 2013 respectievelijk beperkt hoger en ongeveer op hetzelfde niveau als in 2012. Het aantal van de watertoevoer afgesloten gezinnen daarentegen is in de meest recente jaren wel sterk gestegen. Bij de waterafsluitingen gaat het om cijfers over afsluitingen met en zonder LAC-advies. In 2012 gebeurde 4.202 van de 5.074 waterafsluitingen na LAC-advies. Cijfers over waterafsluitingen na LAC-advies voor de voorgaande jaren zijn niet beschikbaar.

Indicator H5**Kwaliteit van de huisvesting: evolutie****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huis met één of meerdere van volgende problemen: gebrek aan elementair comfort (bad of douche, warm stromend water, een toilet met waterspoeling in de woning zelf), gebrek aan ruimte (minder dan 1 kamer per lid van het gezin), minstens 1 van 4 mogelijke structurele problemen (lekkend dak, geen adequate verwarming, schimmel en vocht, rottende ramen en deuren)

DIMENSIES

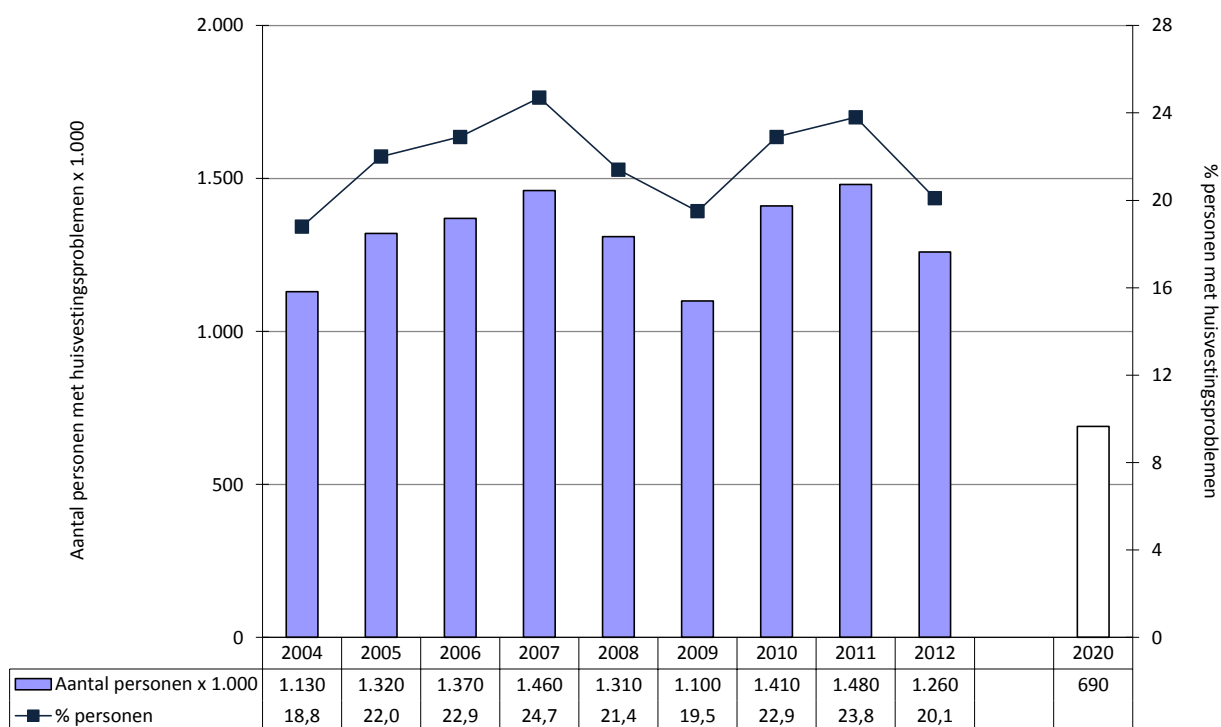
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

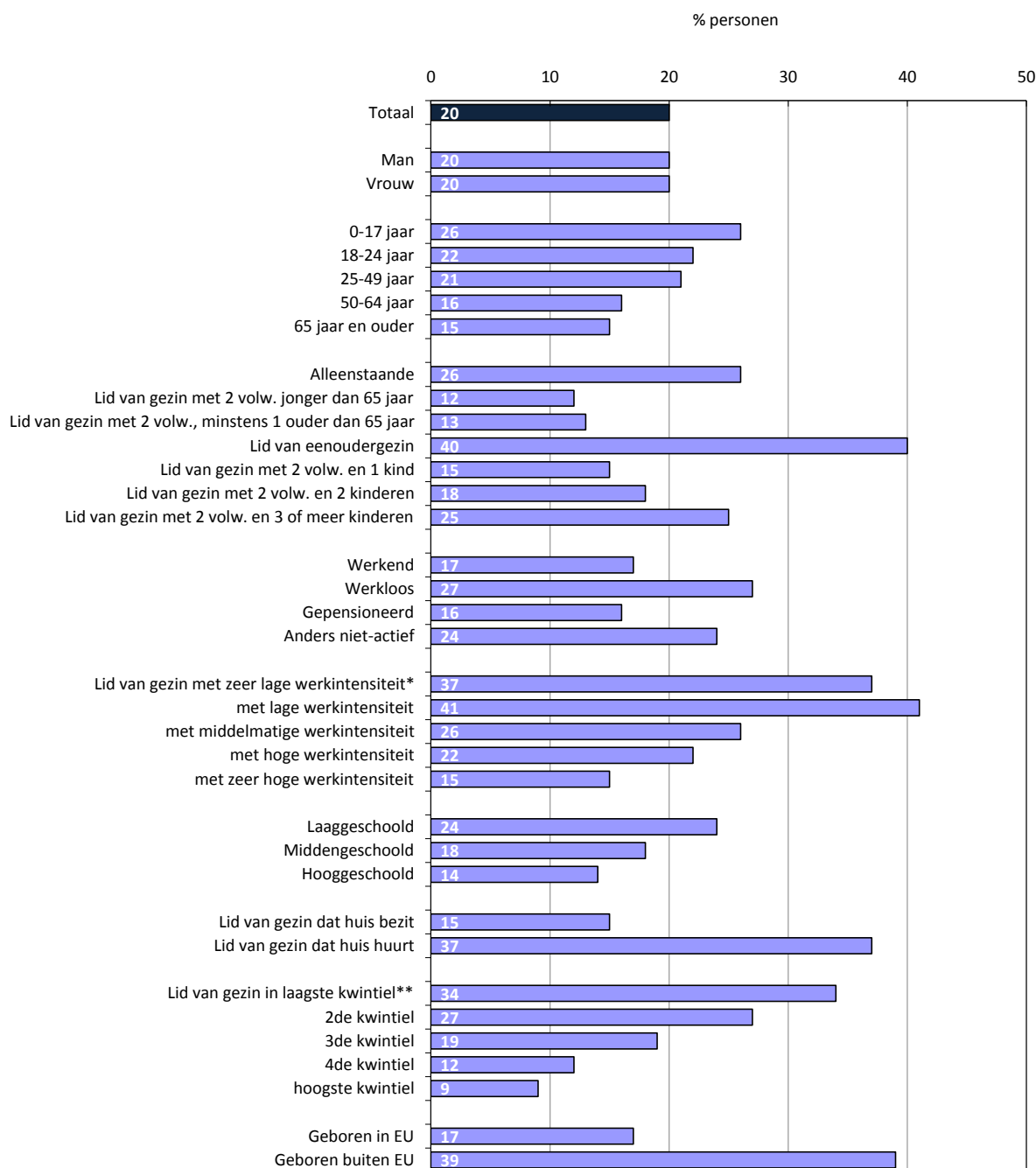
Toelichting

Bijna een vijfde van de bevolking in het Vlaamse Gewest (19%) leefde in 2012 in een huis met structurele problemen, een gebrek aan basiscomfort en/of een gebrek aan ruimte. Dat aandeel is na een stijging in 2010 en 2011, in 2012 weer iets gedaald.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal personen dat woont in een huis met een gebrekkige kwaliteit tussen 2006 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal bewoners van dergelijke huizen gedaald moet zijn tot maximaal 690.000 personen.

Indicator H6	Kwaliteit van de huisvesting: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen dat leeft in een huis met gebrekkige kwaliteit (zie indicator H5), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstitel, inkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm		

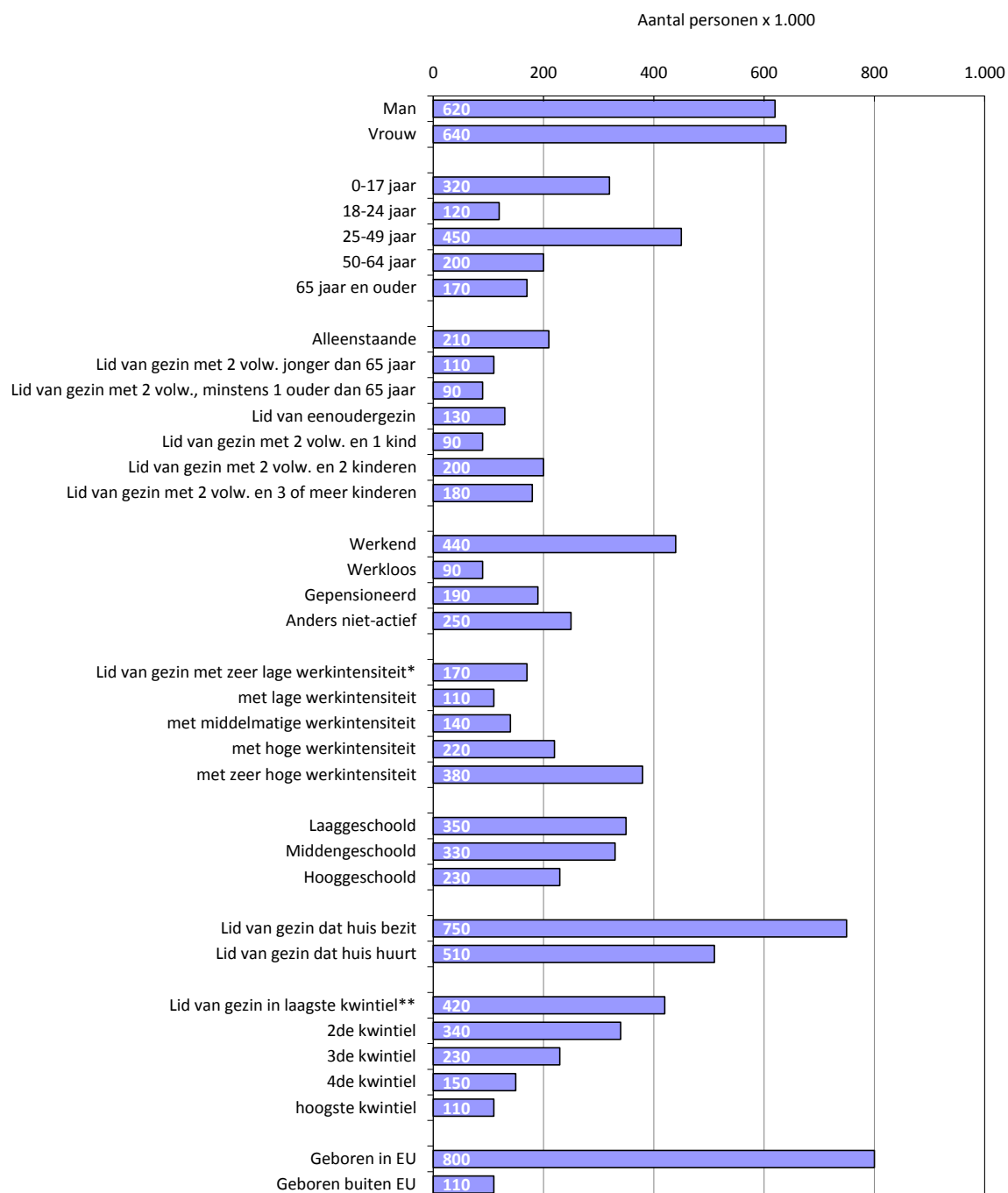
Percentage personen met huisvestingsproblemen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

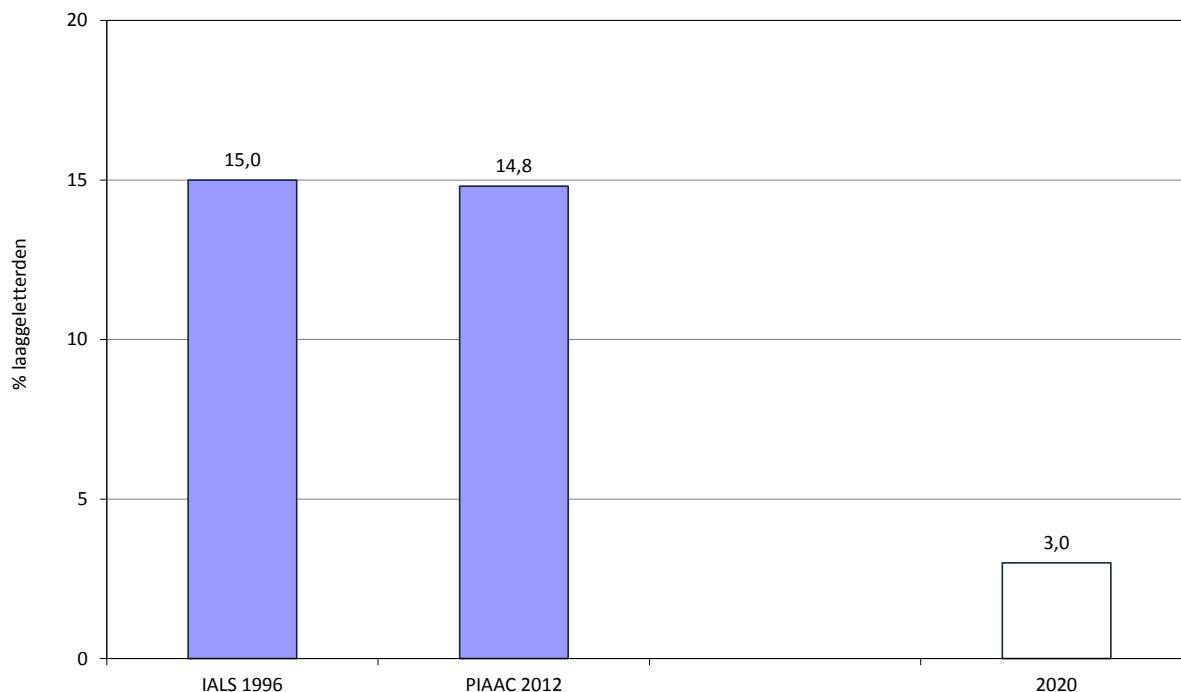
Aantal personen met huisvestingsproblemen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator O1	Laaggeletterdheid bij de totale bevolking: evolutie		
Omschrijving	Percentage personen van 16 tot 65 jaar die onder niveau 2 scoren op de geletterdheidsschaal van de International Adult Literacy Survey (IALS 1996) en het Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC 2012)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	1996-2012, doelstelling 2020	
BRON	IALS & PIAAC, OESO		
Voor meer informatie	http://www.piaac.ugent.be/over-piaac		

Toelichting

In 2012 is in Vlaanderen 15% van de volwassenen tussen 16 en 65 jaar laaggeletterd. Het gaat om personen die scoren onder niveau 2 op de PIAAC-geletterdheidsschaal. Dat niveau wordt beschouwd als de drempel voor functionele geletterdheid. Volwassenen die onder dit niveau presteren, beschikken niet over de vaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de moderne maatschappij.

Het opnemen van vragen uit eerdere geletterdheidsonderzoeken in de PIAAC-testen maakt het mogelijk om de Vlaamse PIAAC-resultaten van 2012 te vergelijken met die van IALS uit 1996. De verdeling van de Vlaamse bevolking overheen de leesvaardigheidsniveaus veranderde niet tussen beide onderzoeken: zowel in 1996 als in 2012 bereikt 15% van de ondervraagden de benchmark van niveau 2 niet en kan dus beschouwd worden als laaggeletterd.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om de laaggeletterdheid in Vlaanderen tegen 2020 te doen dalen tot 3% van de bevolking.

Indicator O2**Laaggeletterdheid en zwakke wiskundige prestaties bij jongeren: evolutie****Omschrijving**

Percentage leerlingen van 15 jaar die onder niveau 2 scoren op de gecombineerde leesvaardigheidschaal en de gecombineerde wiskundige geletterdheidschaal van het Programme for International Student Assessment (PISA)

DIMENSIES

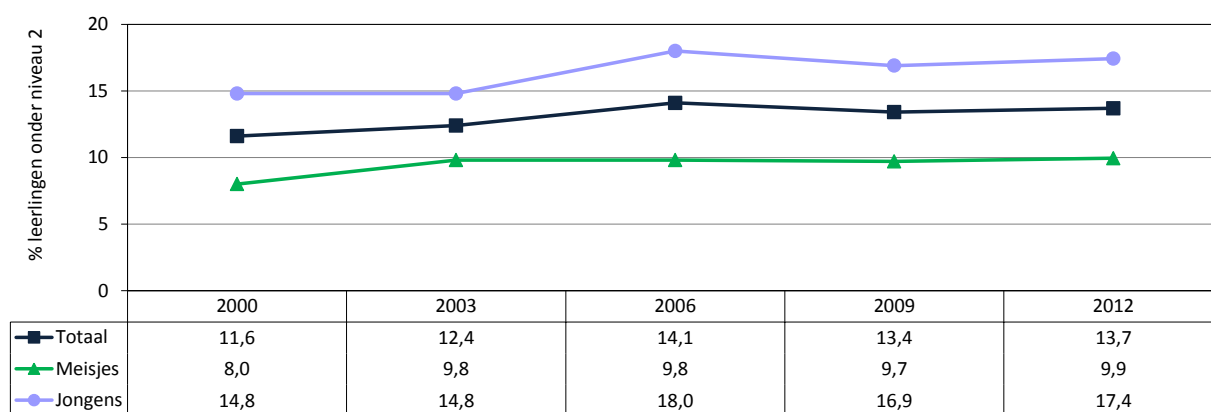
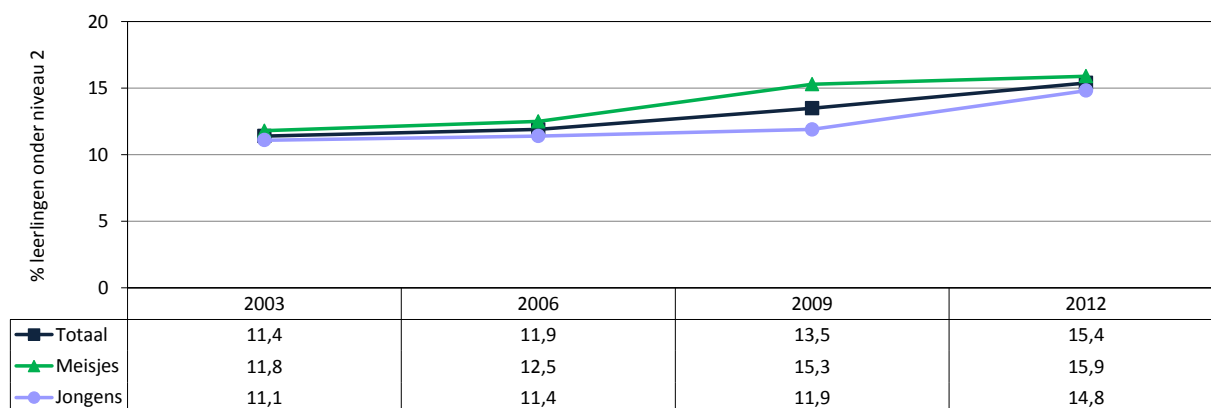
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2000-2012

BRON

PISA, OESO

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/992.htm>

Leesvaardigheid**Wiskundige geletterdheid***

* Geen cijfers voor 2000 beschikbaar.

Toelichting

Hoewel Vlaanderen in vergelijking met andere Europese landen behoorlijk scoort qua geletterdheid van 15-jarigen, nam het aantal laaggeletterde leerlingen (leerlingen onder niveau 2 op de gecombineerde leesvaardigheidschaal) tussen 2000 en 2012 licht toe. Bovendien valt het grote verschil op tussen meisjes en jongens: meisjes scoren beter dan jongens. Bij wiskundige geletterdheid draait de verhouding tussen jongens en meisjes om. Hier scoren jongens het best. Ook het percentage laagpresteerders inzake wiskundige geletterdheid is de voorbije jaren toegenomen.

Indicator O3**Ongekwalficeerde uitstroom: evolutie****Omschrijving**

Percentage jongeren van 18 tot 24 jaar met maximaal een diploma lager secundair onderwijs dat geen verder onderwijs volgt en tijdens de afgelopen 4 weken niet deelgenomen heeft aan een opleiding (EAK-gegevens) en percentage 22-jarigen dat niet beschikt over een kwalificatie van het niveau secundair onderwijs en zich niet meer in het leerplichtonderwijs bevindt (SSL-gegevens)

DIMENSIES

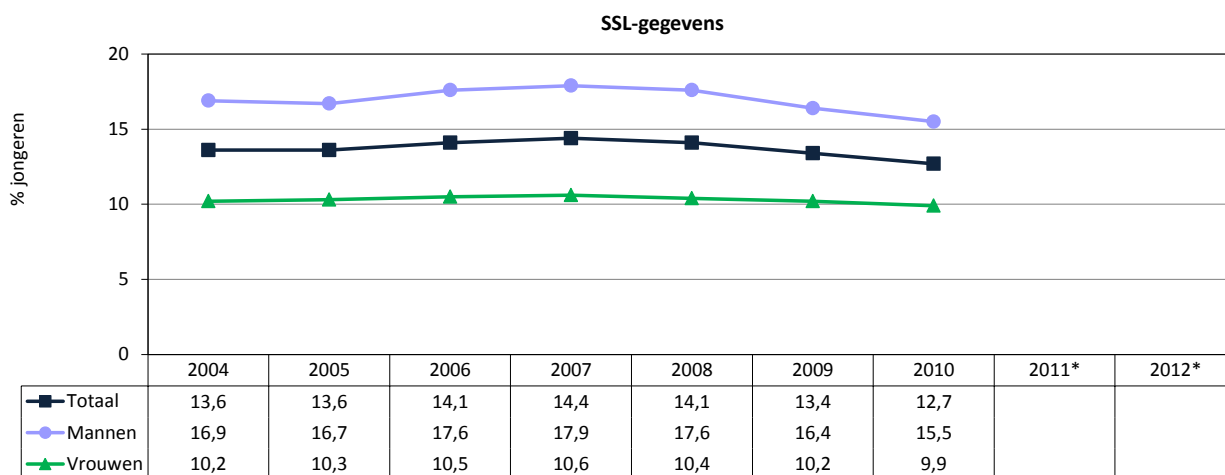
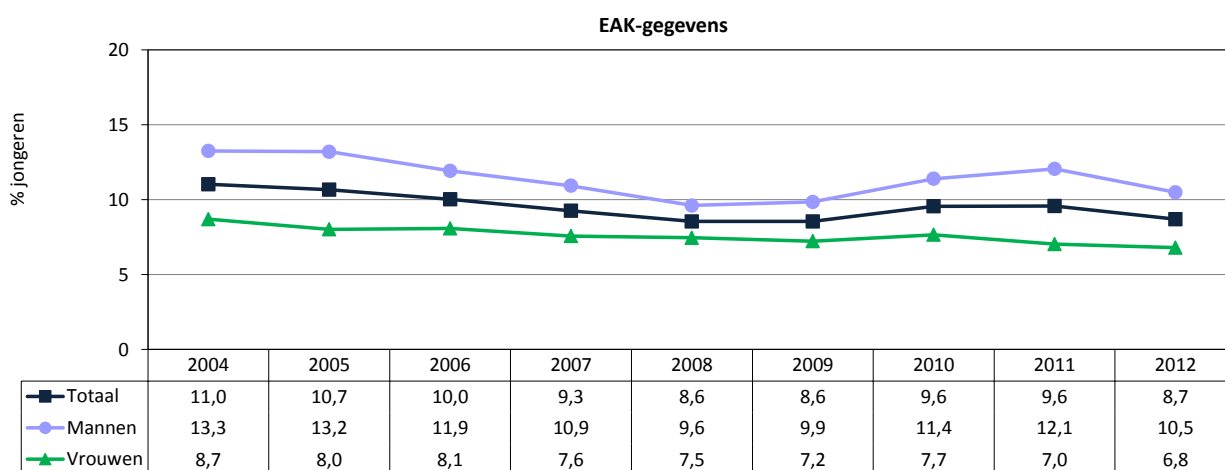
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EAK, Algemene Directie Statistiek
Steunpunt Studie en Schoolloopbanen (SSL)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2290.htm>
<http://www.steunpuntloopbanen.be>

* Nog geen cijfers beschikbaar voor 2011 en 2012.

Toelichting

Het aandeel vroegtijdige schoolverlaters kan worden gemonitord op basis van surveygegevens (EAK-gegevens) of administratieve gegevens (SSL-gegevens). De EAK-gegevens geven aan dat het aandeel schoolverlaters zonder diploma in Vlaanderen in 2012 iets lager ligt dan in 2010 en 2011. Het gaat om 9% van de 18- tot 24-jarigen. Vrouwen scoren duidelijk beter dan mannen.

De administratieve gegevens verzameld door het Steunpunt Studie en Schoolloopbanen (SSL) geven hogere cijfers. Dat is mogelijk een gevolg van het feit dat bij de SSL-gegevens geen rekening wordt gehouden met opleidingen buiten het leerplichtonderwijs en dat er in tegenstelling tot bij de EAK-gegevens niet gewerkt wordt met een bevraging van de betrokkene zelf maar met gegevens gebaseerd op administratieve databanken. Volgens de SSL-gegevens is er in 2010 sprake van 13% vroegtijdige schoolverlaters in Vlaanderen. Dat aandeel neemt de laatste jaren beperkt af. Net als bij de EAK-gegevens valt ook hier het grote verschil op tussen vrouwen en mannen.

Indicator O4
Ongekwalficeerde uitstroom: Europese vergelijking
Omschrijving

Percentage jongeren (18-24 jaar) met maximaal een diploma lager secundair onderwijs dat geen verder onderwijs volgt en tijdens de afgelopen 4 weken niet deelgenomen heeft aan een opleiding

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest en 27 lidstaten van de Europese Unie (zonder Kroatië)

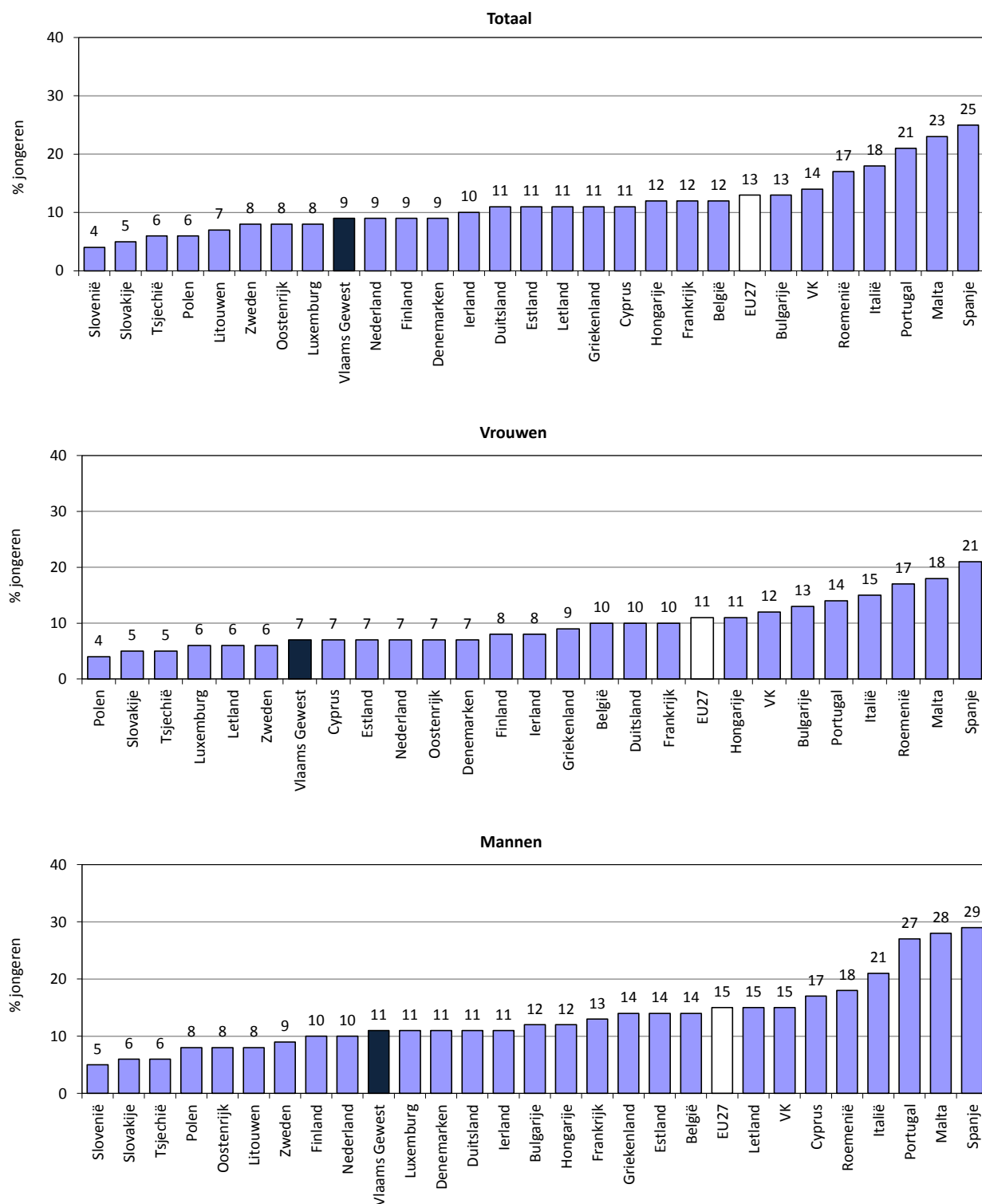
Tijd 2012

BRON

EAK - LFS, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2290.html>

Indicator G1**Subjectieve beoordeling van de gezondheidssituatie: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 16 jaar en ouder dat zijn of haar gezondheidstoestand als slecht tot zeer slecht omschrijft

DIMENSIES

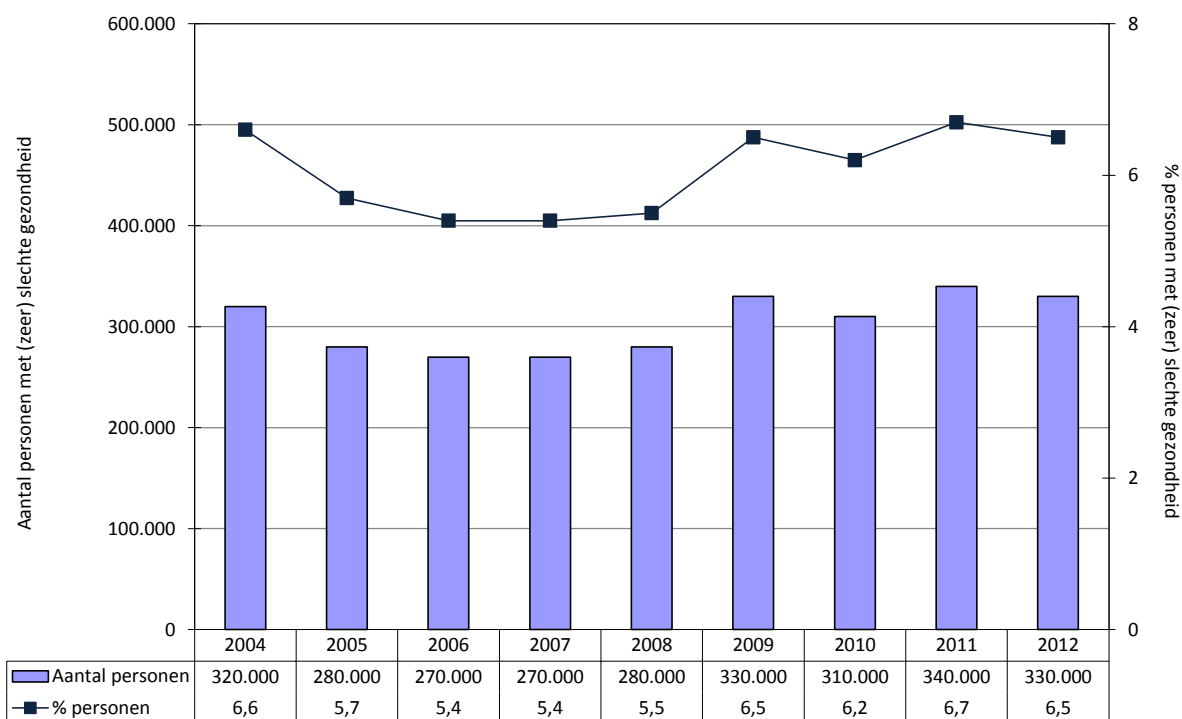
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

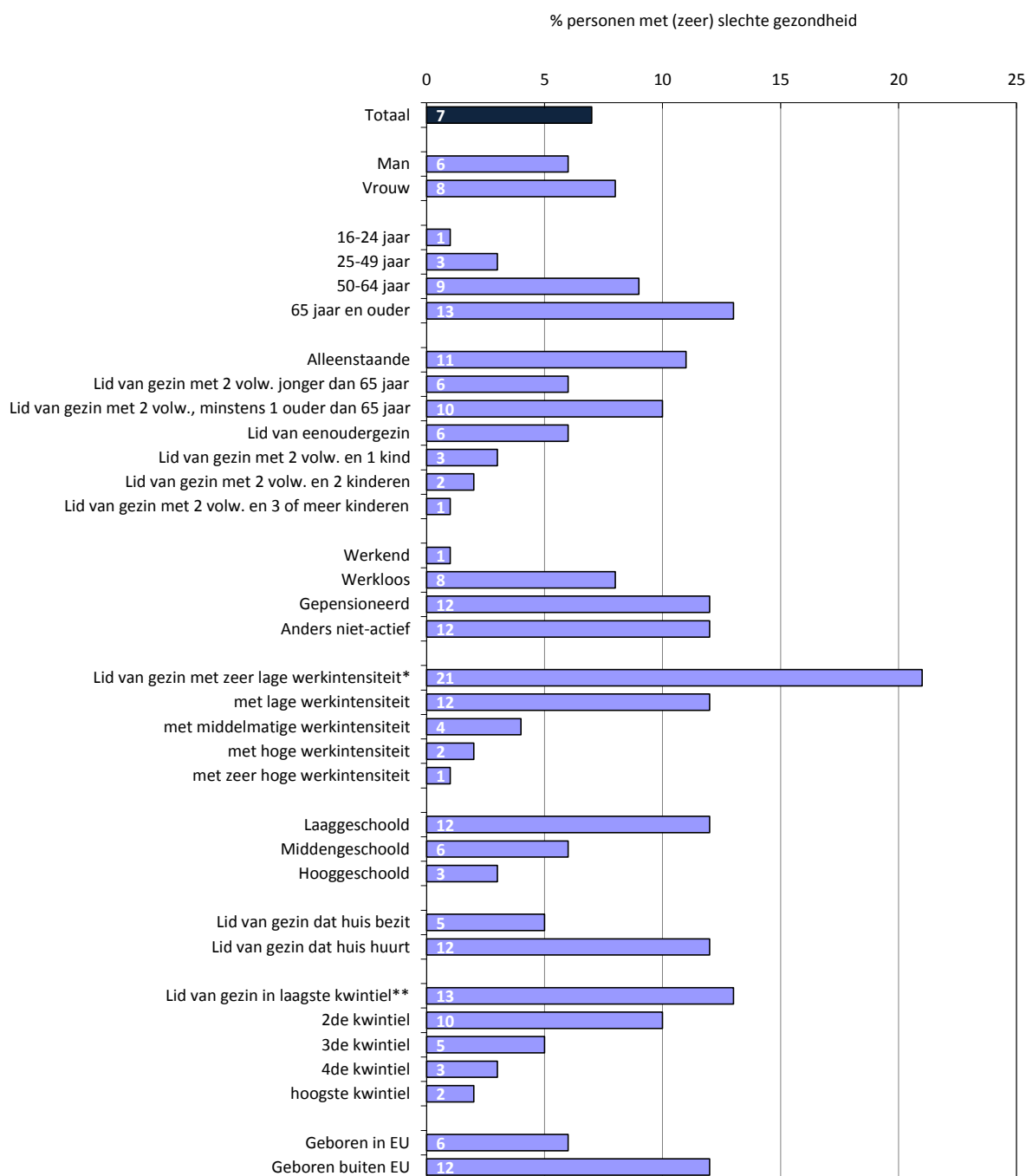
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

In 2012 omschreven bijna 7% van de Vlamingen van 16 jaar en ouder hun gezondheidstoestand als slecht of zeer slecht. Dat komt overeen met ongeveer 330.000 personen. Dat aandeel ligt in de periode 2009-2011 iets hoger dan in de periode 2006-2008.

Indicator G2	Subjectieve beoordeling van de gezondheidssituatie: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen van 16 jaar en ouder dat zijn of haar gezondheidstoestand als slecht tot zeer slecht omschrijft, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstittel, inkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

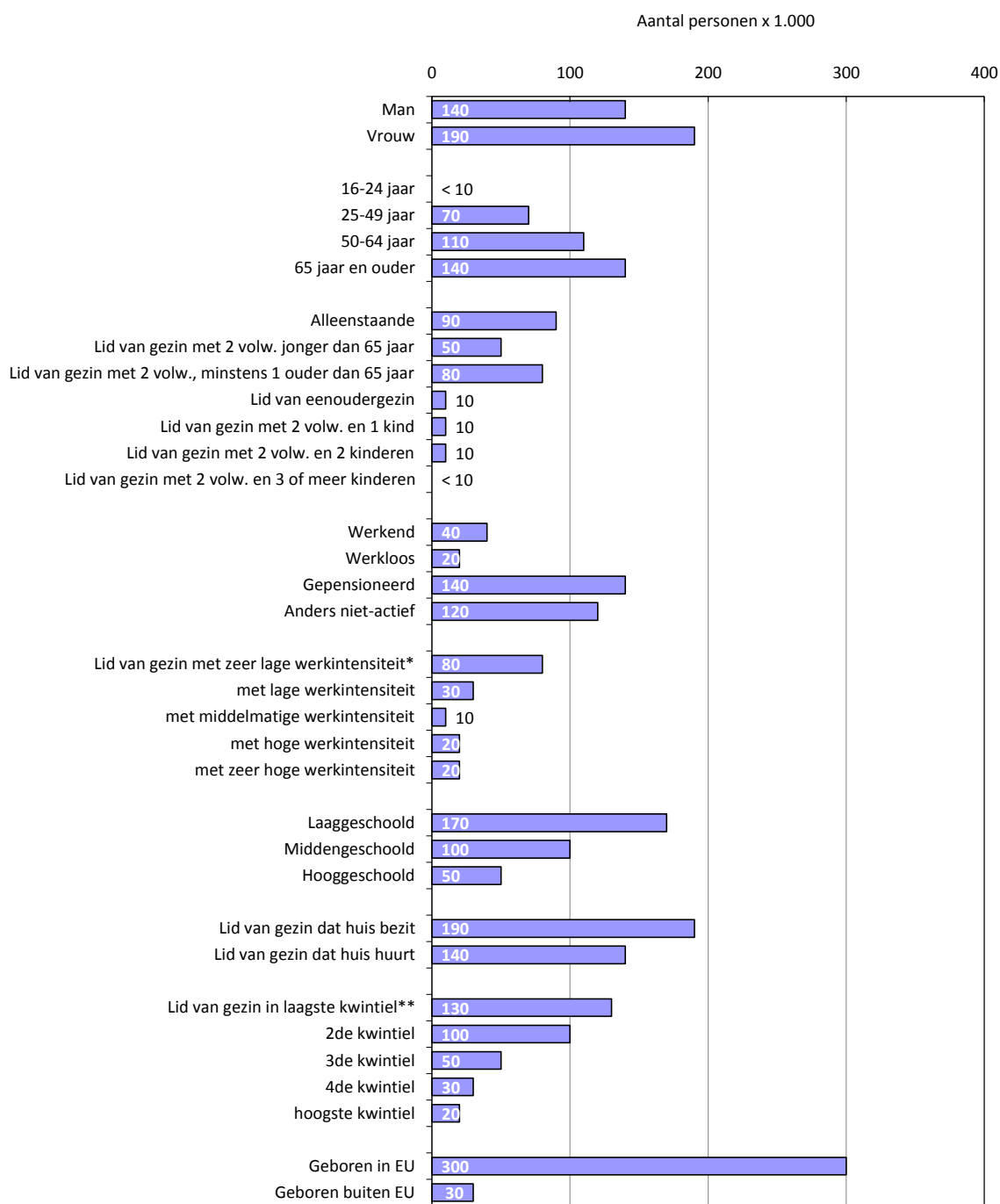
Percentage personen met (zeer) slechte gezondheid

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen met (zeer) slechte gezondheid

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator G3**Subjectieve beoordeling van de gezondheidssituatie: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat zijn of haar gezondheidstoestand als slecht tot zeer slecht omschrijft

DIMENSIES

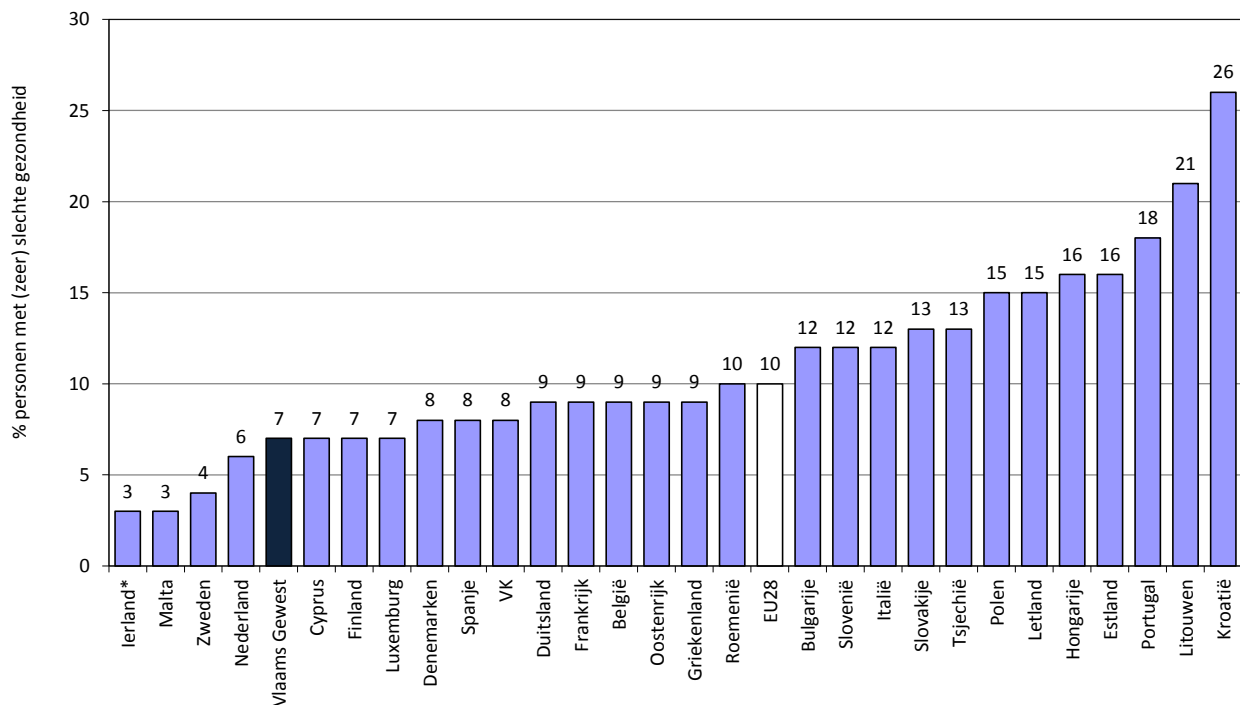
Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator G4**Uitstel gezondheidszorg om financiële redenen: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 99 jaar dat leeft in een huishouden waarvan één van de leden in het voorbije jaar een bezoek aan de arts of tandarts heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen

DIMENSIES

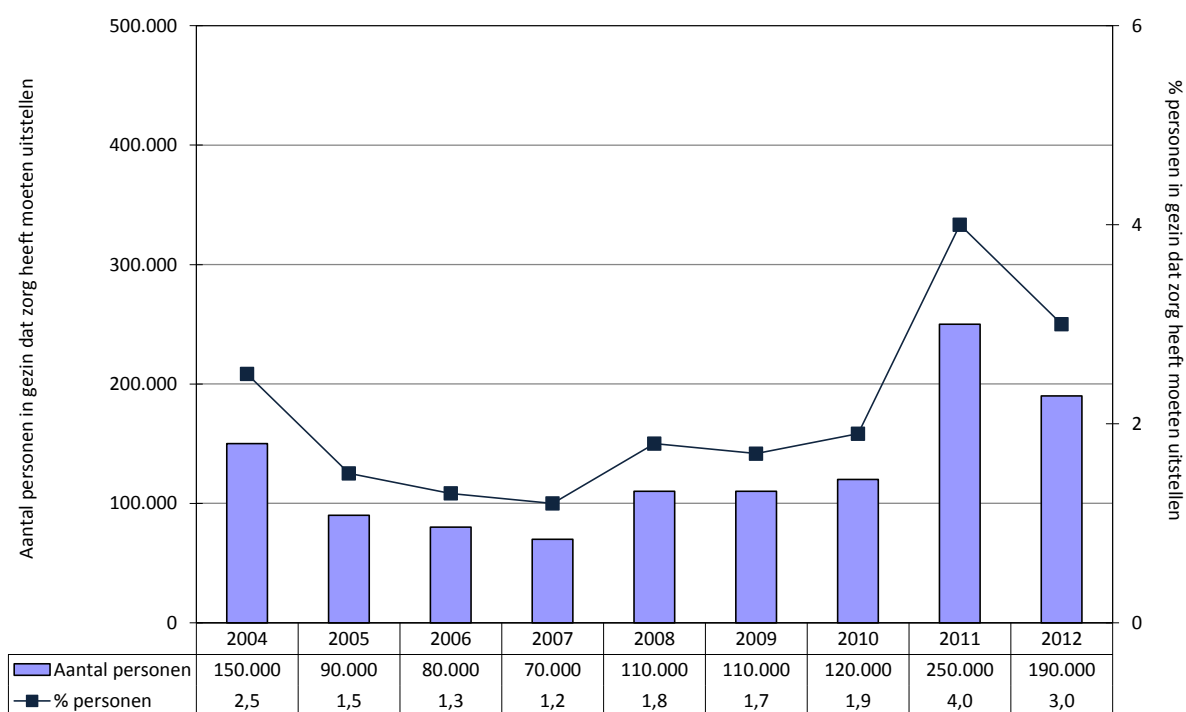
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

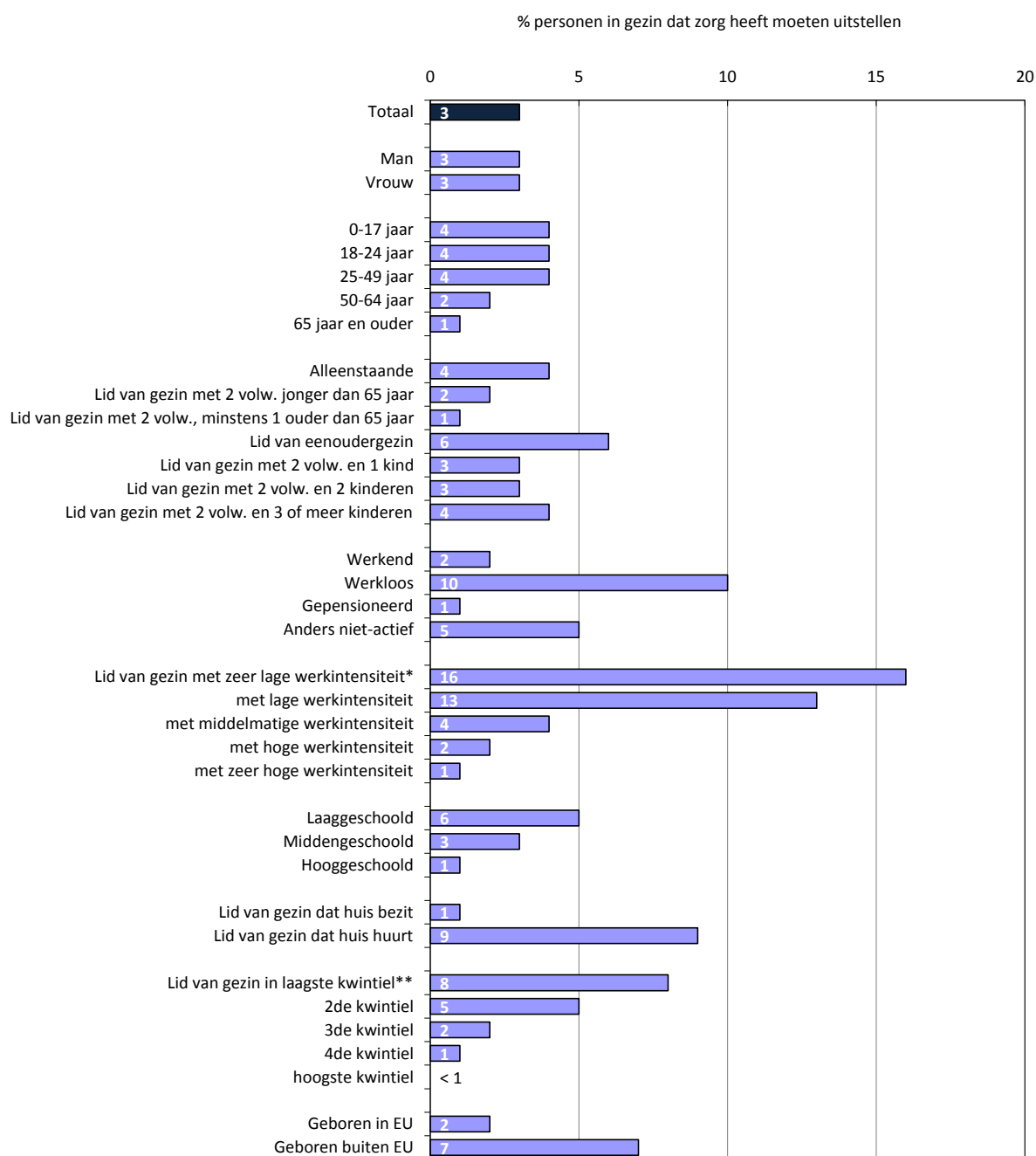
<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

In 2012 leven 3% van de Vlamingen (ongeveer 190.000 personen) in een huishouden dat gezondheidszorgen heeft moeten uitstellen om financiële redenen. Dat aandeel is tegenover 2011 weer licht gedaald.

Indicator G5	Uitstel gezondheidszorg om financiële redenen: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen dat leeft in een huishouden waar één van de leden in het voorbije jaar een bezoek aan de arts of tandarts heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus (16+), werkintensiteit van het huishouden (0-59), opleiding (18+), bewonerstitel, inkomen en geboorteland (18+)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	2012	
BRON	EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

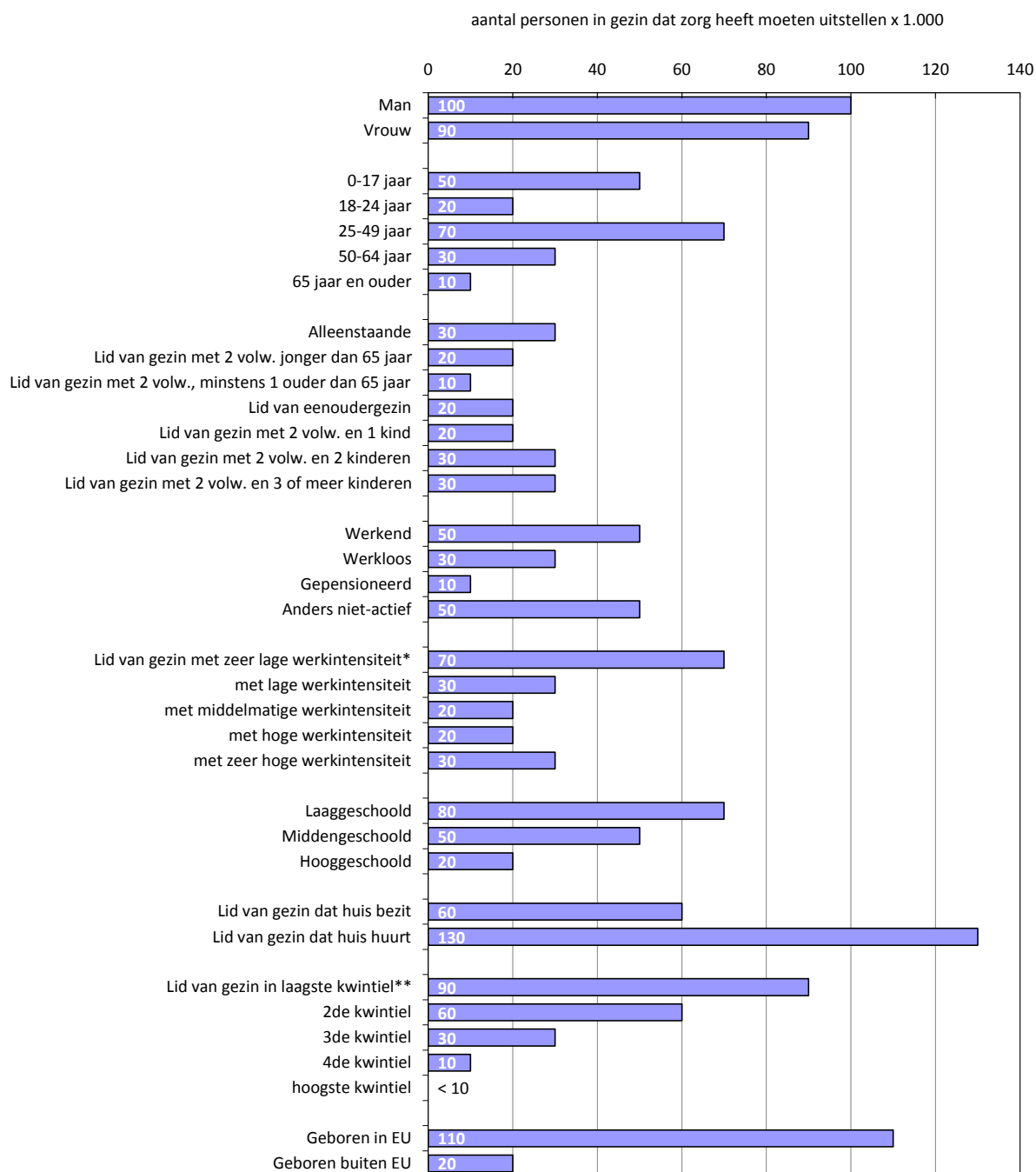
Percentage personen in gezin dat zorg heeft moeten uitstellen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Aantal personen in gezin dat zorg heeft moeten uitstellen

* * Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehandeerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Laagste kwintiel: 20% armste Vlaamse gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste Vlaamse gezinnen.

Indicator M1**Niet-participatie aan cultuur: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 18 jaar tot 85 jaar dat niet participeert aan cultuur. Het gaat om personen die niet minstens 1 keer per jaar 1 van volgende cultuuractiviteiten ondernemen: het bijwonen van een opera of klassiek concert, een pop- of rockconcert, een jazz- of bluesconcert, een folkoptreden of traditioneel concert, een dans- of balletvoorstelling, een theatervoorstelling, museumbezoek, bibliotheekbezoek en bioscoopbezoek.

DIMENSIES

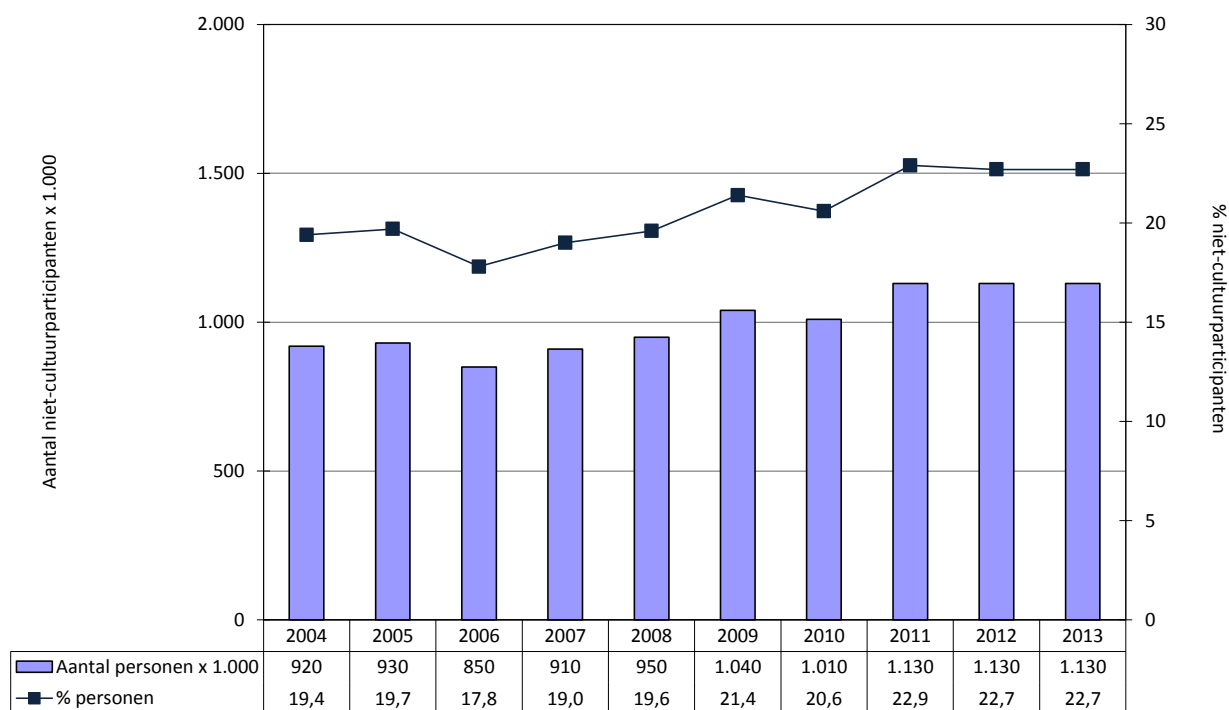
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004-2013

BRON

SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering

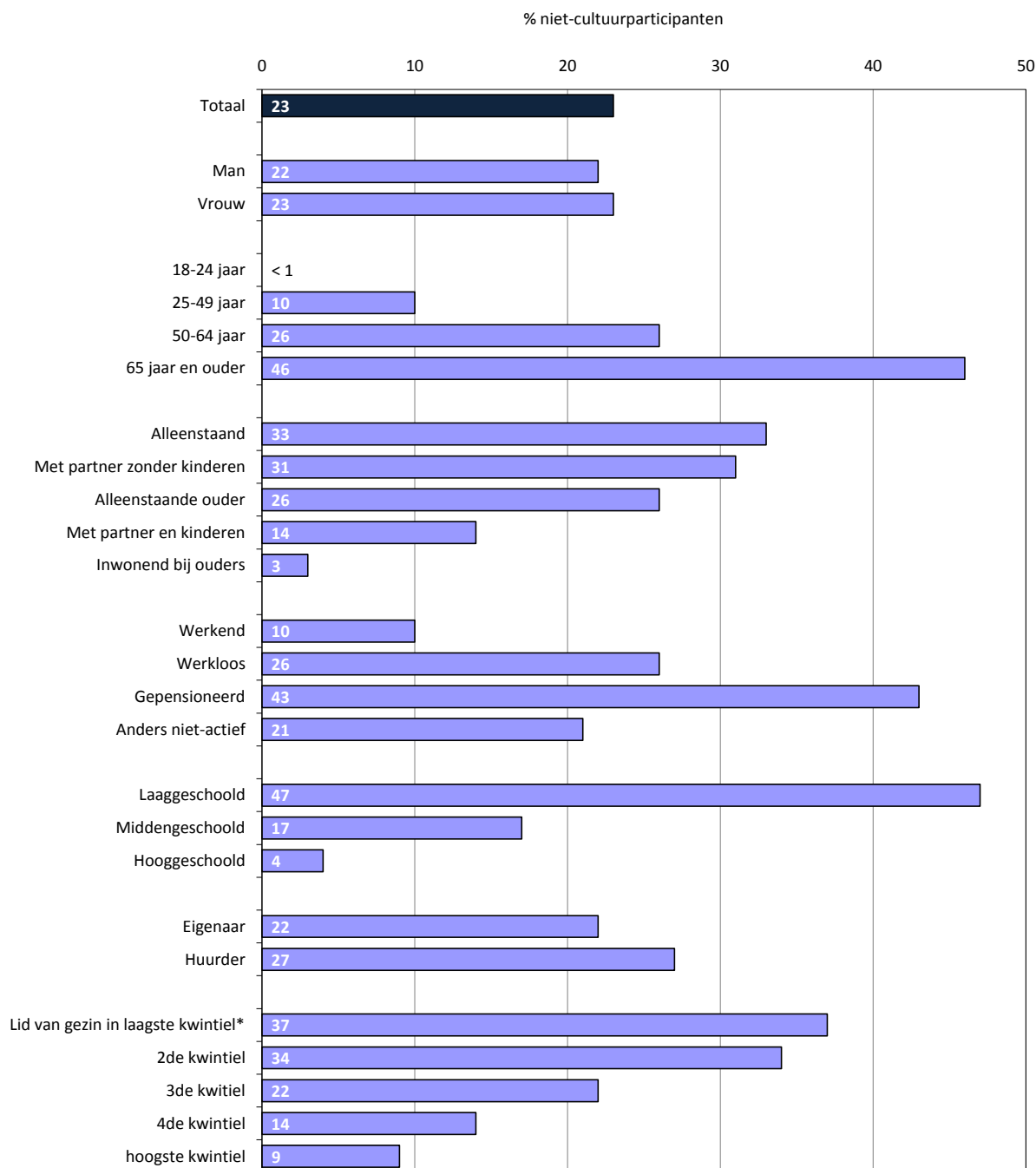
Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/629.htm>

Toelichting

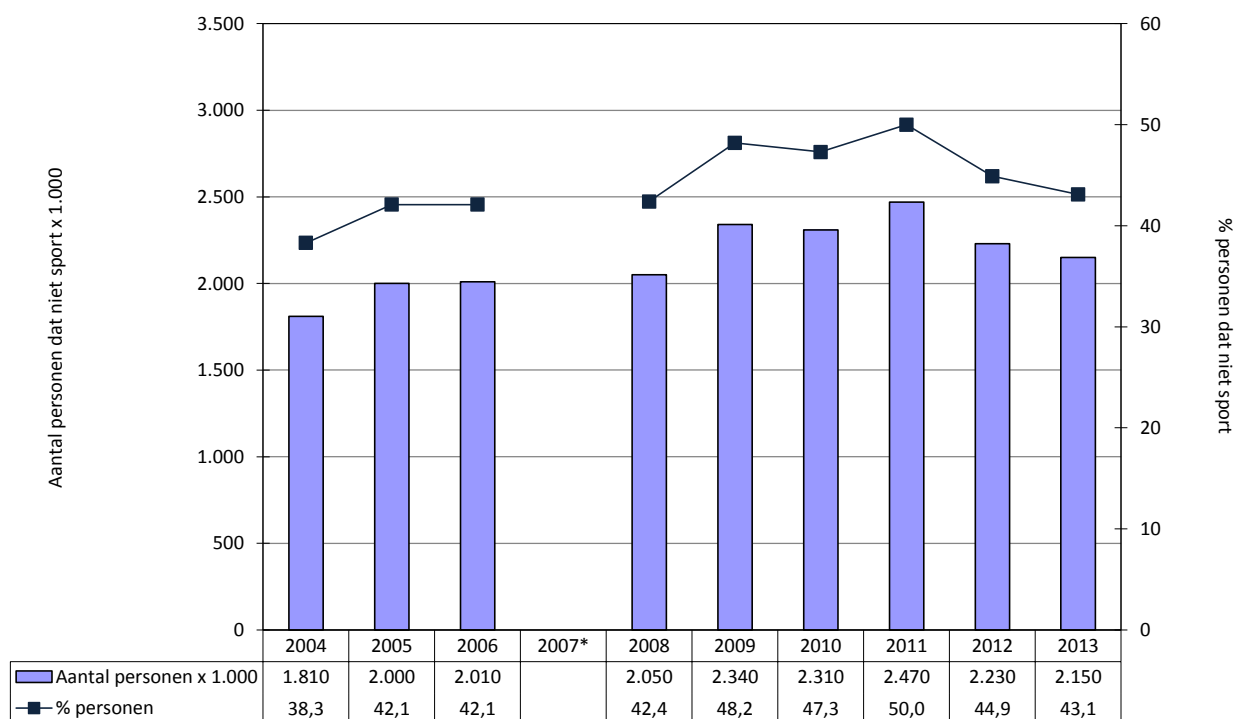
In 2013 namen 23% van de Vlamingen van 18 tot 85 jaar (ongeveer 1,1 miljoen personen) niet deel aan culturele activiteiten. Het aandeel niet-participanten ligt in 2013 op hetzelfde niveau als in 2011 en 2012, maar is sinds 2006 wel duidelijk gestegen.

Indicator M2	Niet-participatie aan cultuur: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat niet participeert aan cultuur (zie indicator M1), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap	
	Tijd	2013	
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/629.htm		

* Laagste kwintiel: 20% armste gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste gezinnen.

Indicator M3	Niet-participatie aan sport: evolutie		
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat niet aan sport doet (inclusief fietsen en wandelen)		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap	
	Tijd	2004-2013	
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2515.htm		

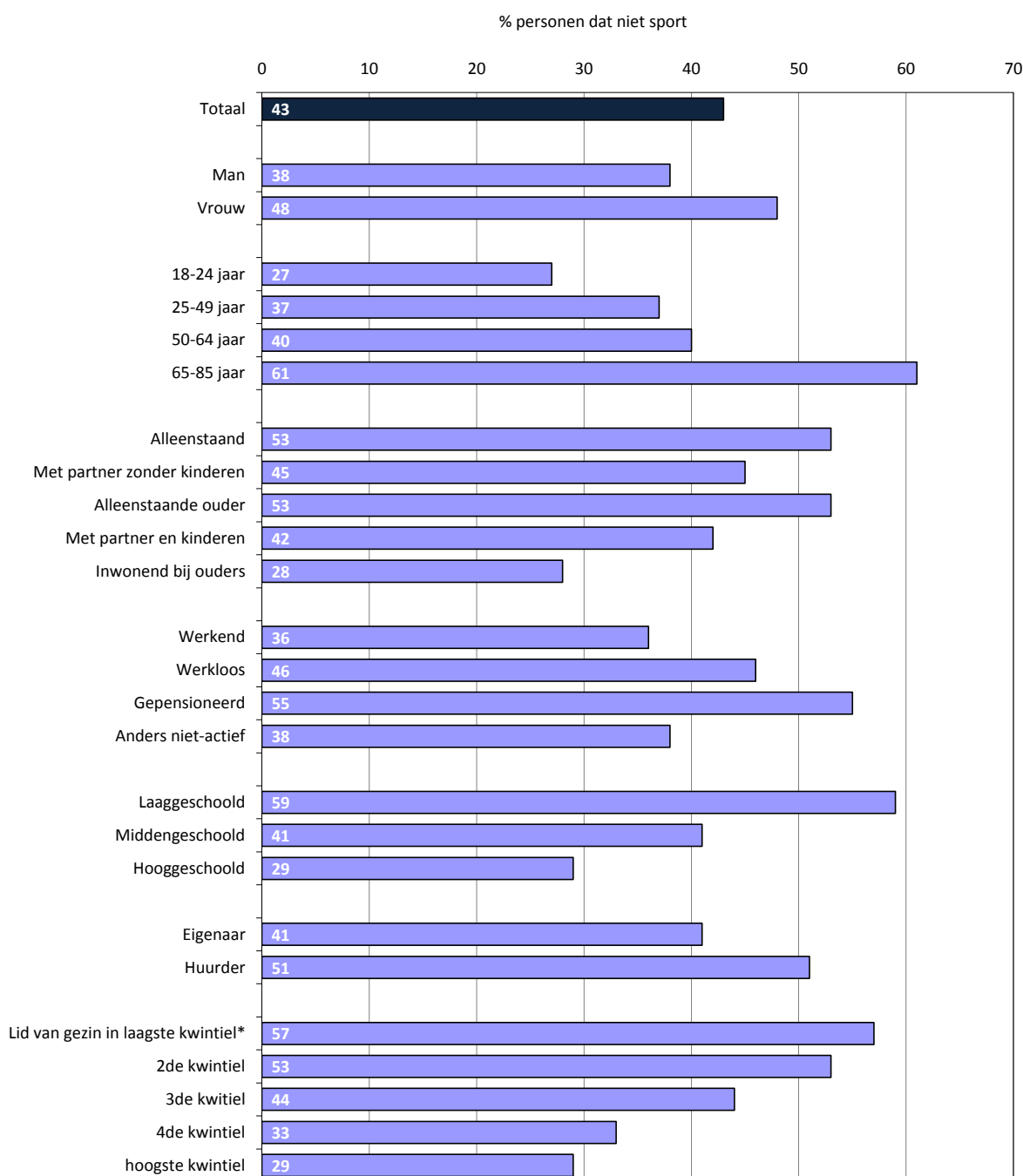

* Niet bevraagd in 2007.

Toelichting

In 2013 deed 43% van de Vlamingen van 18 tot 85 jaar (ongeveer 2,2 miljoen personen) niet aan sport. Sport wordt hierbij ruim opgevat: ook wandelen en fietsen wordt als sportbeoefening beschouwd. Het aandeel niet-sporters is na een duidelijke stijging tot 2011 in 2012 en 2013 weer afgenomen.

Indicator M4	Niet-participatie aan sport: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat niet aan sport doet (inclusief fietsen en wandelen), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap	
	Tijd	2013	
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2515.htm		

* Laagste kwintiel: 20% armste gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste gezinnen.

Indicator M5**Niet-participatie aan verenigingen: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat van geen enkele vereniging actief lid is

DIMENSIES

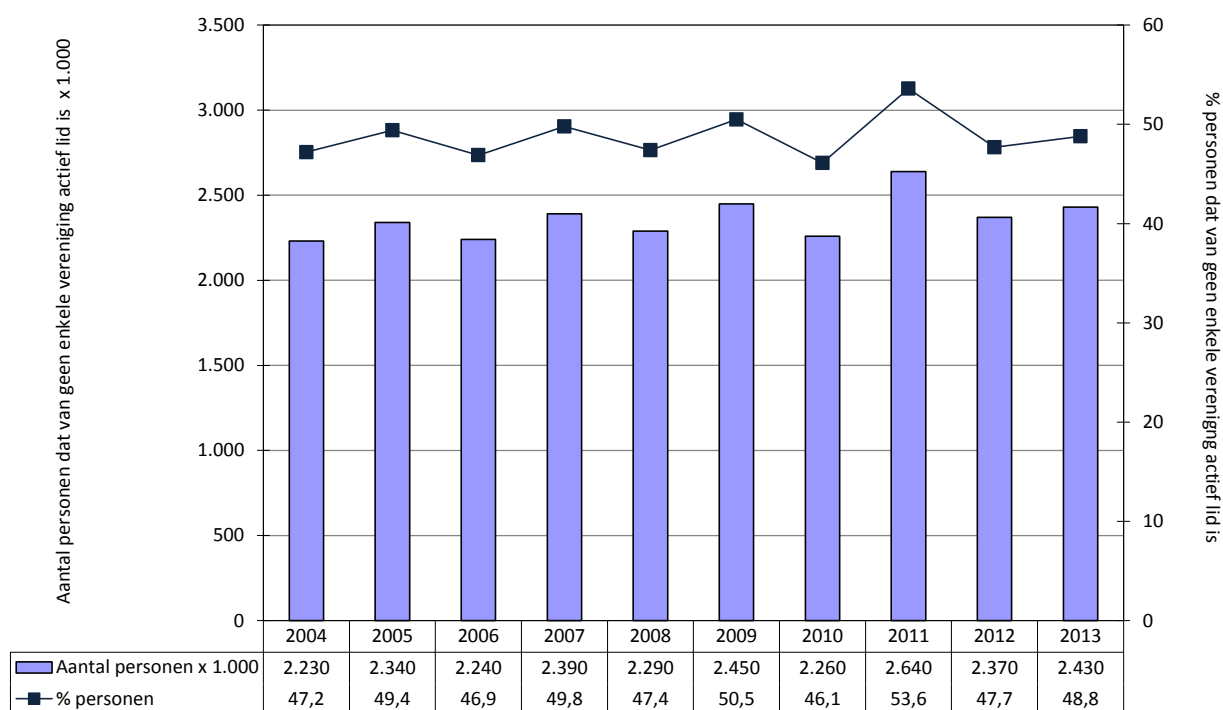
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004-2013

BRON

SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering

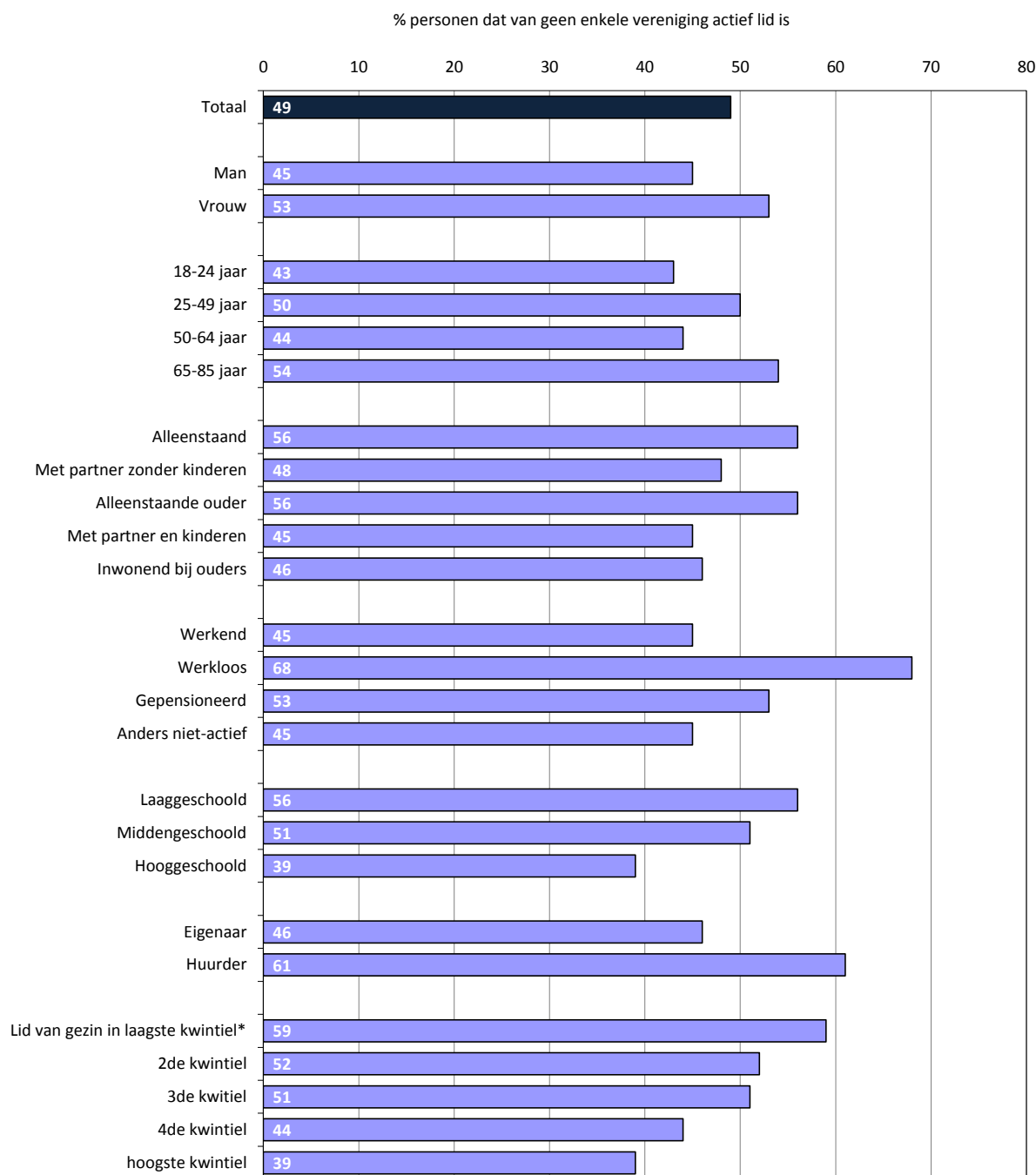
Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/634.htm>

Toelichting

In 2013 was 49% van de Vlamingen van 18 jaar tot 85 jaar (ongeveer 2,4 miljoen personen) van geen enkele vereniging actief lid of bestuurslid. Het aandeel Vlamingen dat niet participeert aan verenigingen lag de voorbije jaren steeds net onder de helft, uitzonderd in 2009 en 2011.

Indicator M6	Niet-participatie aan verenigingen: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat van geen enkele vereniging actief lid is, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap	
	Tijd	2013	
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/634.htm		

* Laagste kwintiel: 20% armste gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste gezinnen.

Indicator M7**Risico op sociale isolatie: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat minder dan wekelijks contact heeft met burens, met niet-inwonende familie of met vrienden/kennissen

DIMENSIES

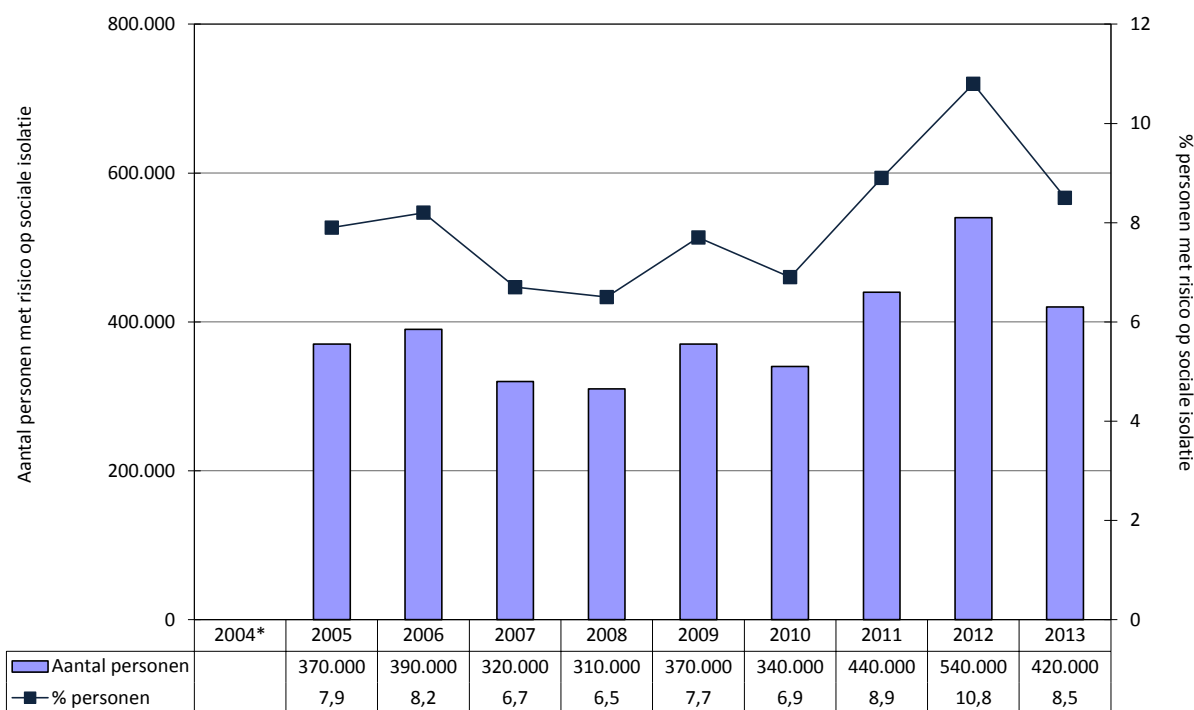
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004-2013

BRON

SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm>

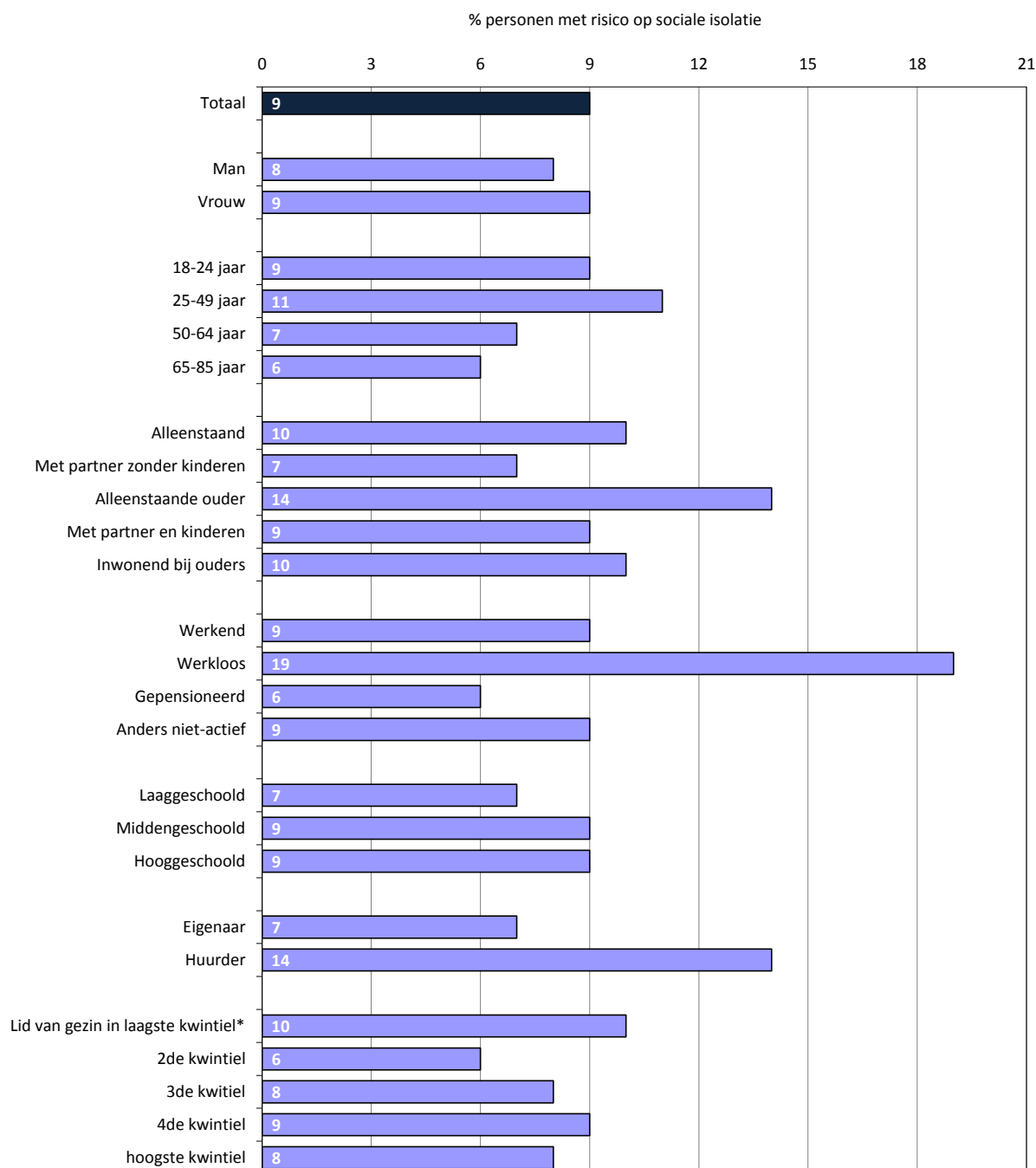

* Niet bevraagd in 2004.

Toelichting

In 2013 had 9% van de Vlamingen van 18 tot 85 jaar (ongeveer 420.000 personen) minder dan wekelijks contact met zijn of haar burens, niet-inwonende familie en/of vrienden of kennissen. Deze groep loopt een verhoogd risico op sociale isolatie. Het aandeel Vlamingen dat risico loopt op sociale isolatie is na een opvallende stijging tussen 2010 en 2012, in 2013 weer gedaald.

Indicator M8	Risico op sociale isolatie: situatie per bevolkingsgroep	
Omschrijving	Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat minder dan wekelijks contact heeft met burens, met niet-inwonende familie of met vrienden/kennissen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap
	Tijd	2013
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering	
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm	

* Laagste kwintiel: 20% armste gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste gezinnen.

Indicator M9**Geen internetgebruik: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat tijdens de laatste 3 maanden geen internet heeft gebruikt

DIMENSIES

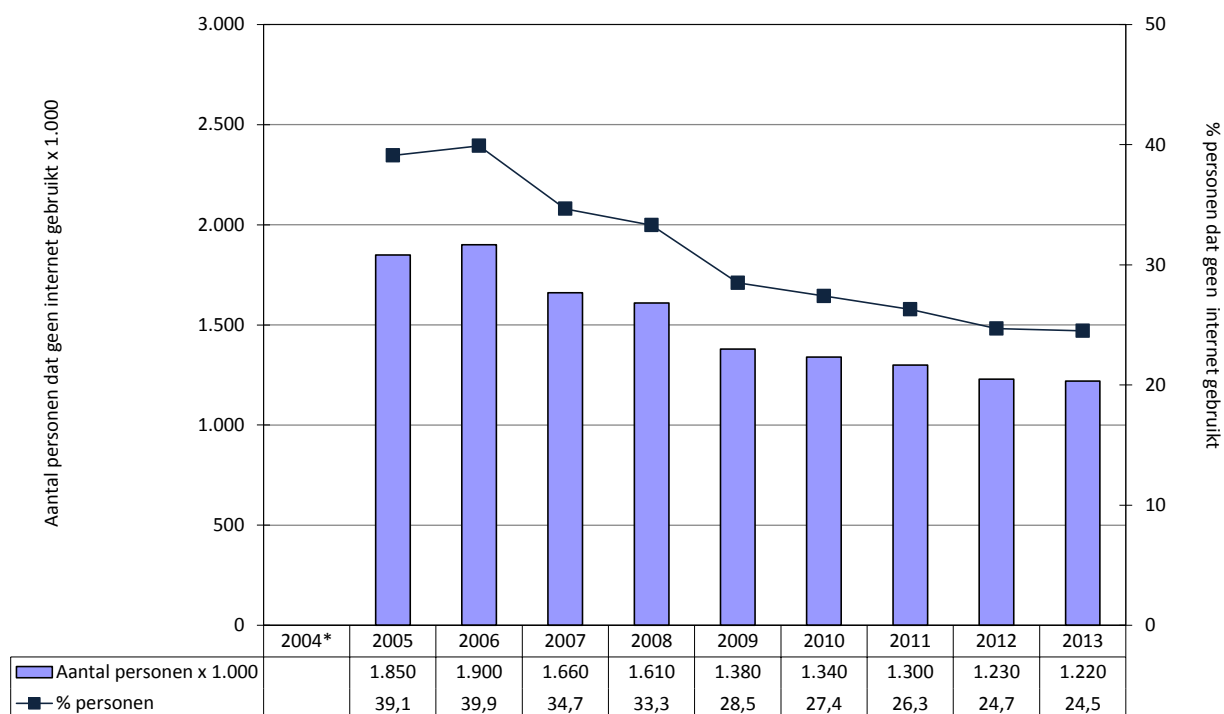
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004-2013

BRON

SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2915.htm>

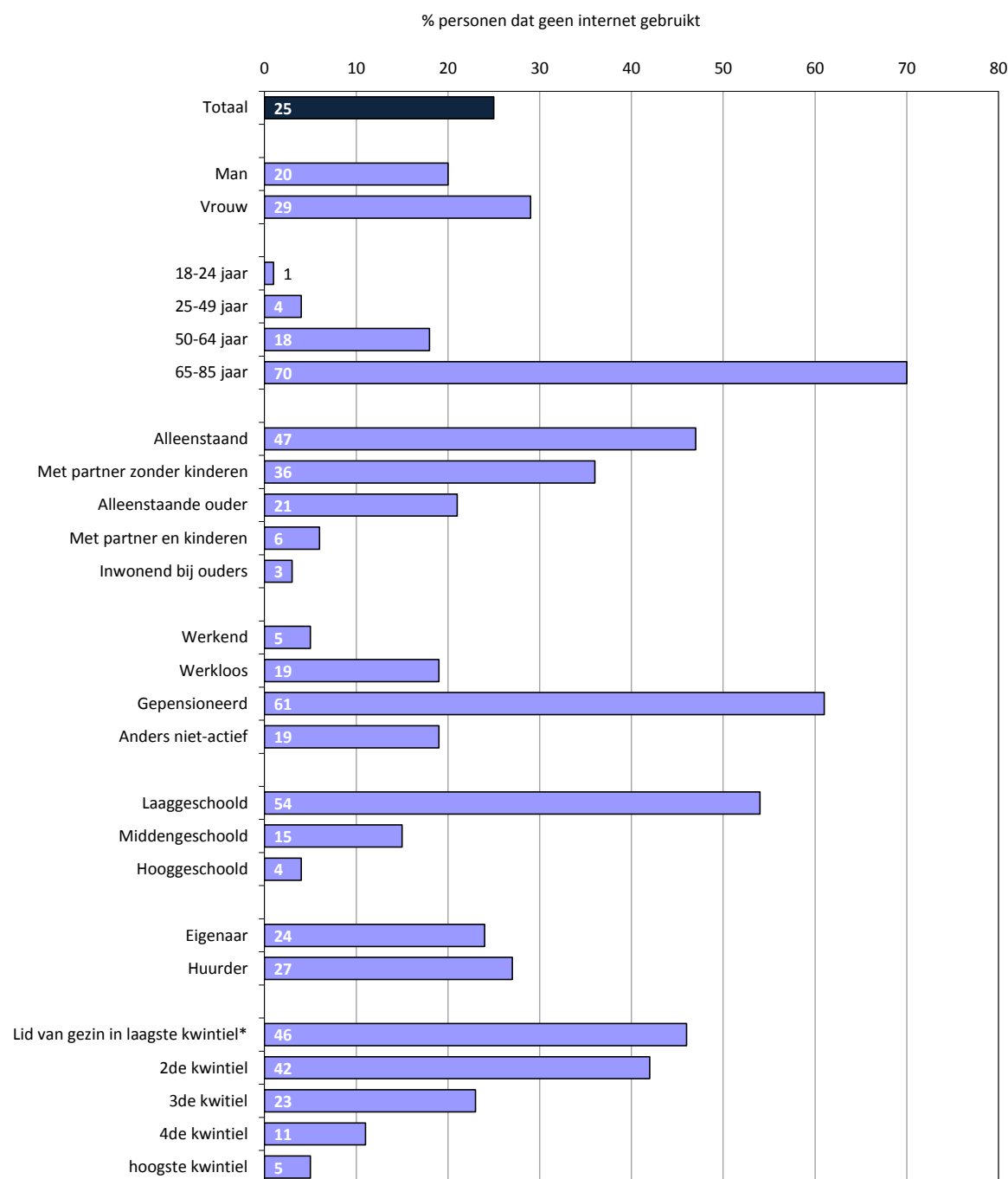

* Niet bevraagd in 2004.

Toelichting

In 2013 had 25% van de Vlamingen van 18 tot 85 jaar en ouder (ongeveer 1,2 miljoen personen) in de laatste 3 maanden voor de bevraging geen gebruik gemaakt van het internet. Het aandeel niet-internetgebruikers neemt de voorbije jaren duidelijk af.

Indicator M10	Geen internetgebruik: situatie per bevolkingsgroep		
Omschrijving	Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat tijdens de laatste 3 maanden geen internet heeft gebruikt, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap	
	Tijd	2013	
BRON	SCV-survey, Studiedienst van de Vlaamse Regering		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2915.htm		

* Laagste kwintiel: 20% armste gezinnen; hoogste kwintiel: 20% rijkste gezinnen.

Indicator K1**Kinderen onder de armoederisicodrempel: evolutie****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers

DIMENSIES

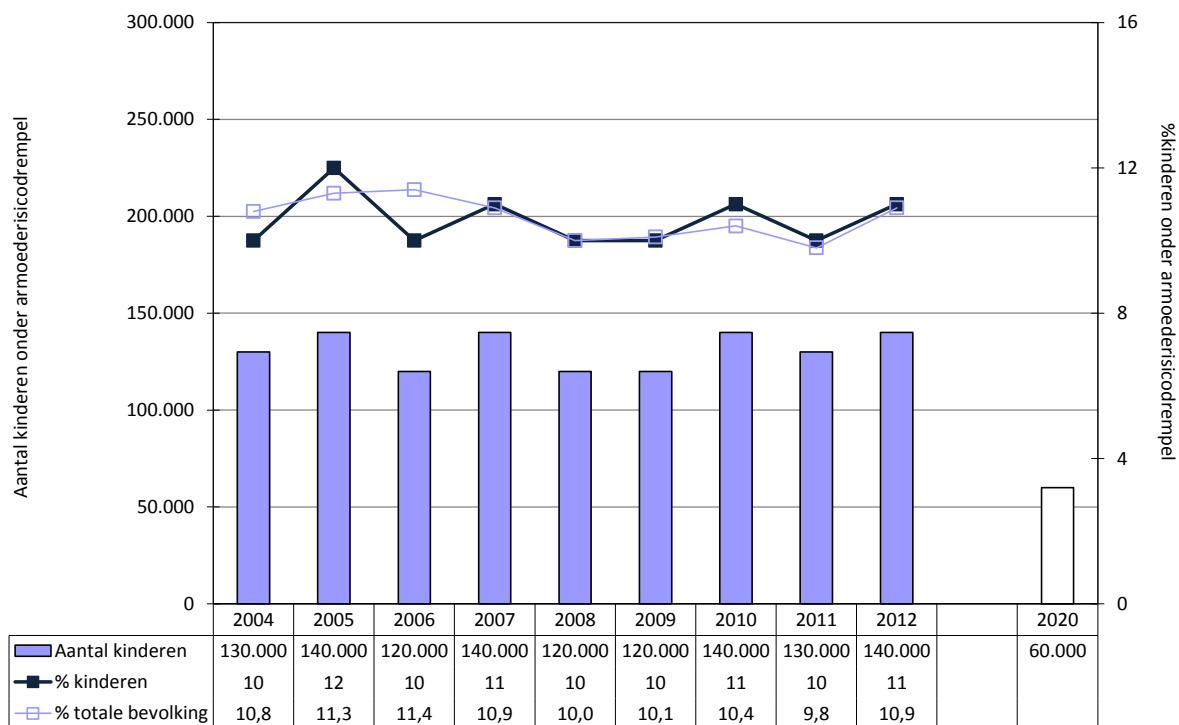
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004-2012, doelstelling 2020

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Toelichting

In 2012 leefde 11% van de Vlaamse kinderen van 0 tot 17 jaar in een gezin met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer 140.000 kinderen. Dat aandeel schommelt de voorbije jaren tussen 10% en 11%. Deze schommelingen zijn statistisch niet significant.

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie heeft de Vlaamse Regering er zich toe verbonden om het aantal kinderen in een gezin met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal kinderen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel gedaald moet zijn tot maximaal 60.000 kinderen.

Indicator K2**Kinderen onder de armoederisicodrempel: situatie per groep****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de Belgische armoederisicodrempel na sociale transfers, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstitel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders

DIMENSIES

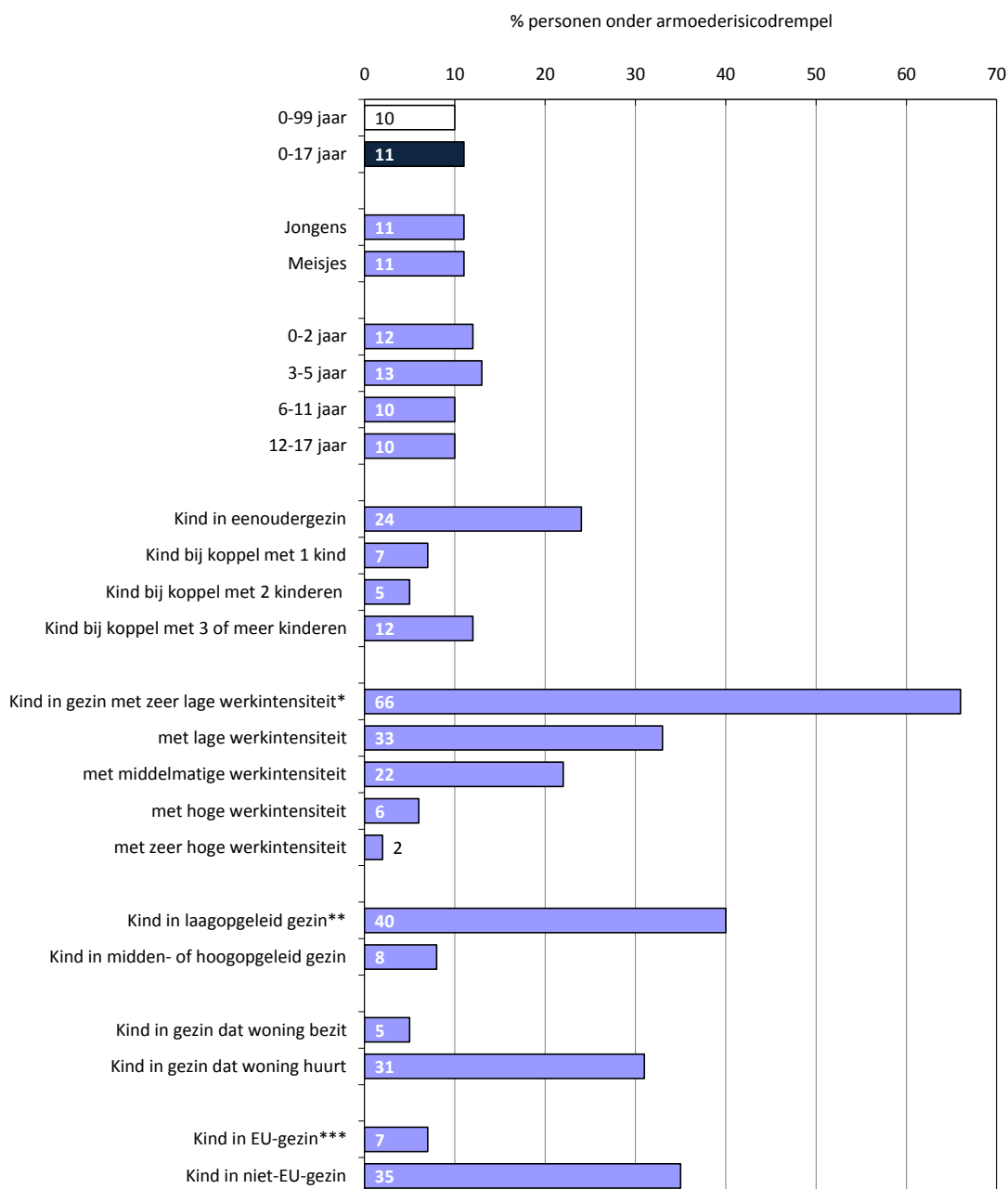
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2010-2012

BRON

Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

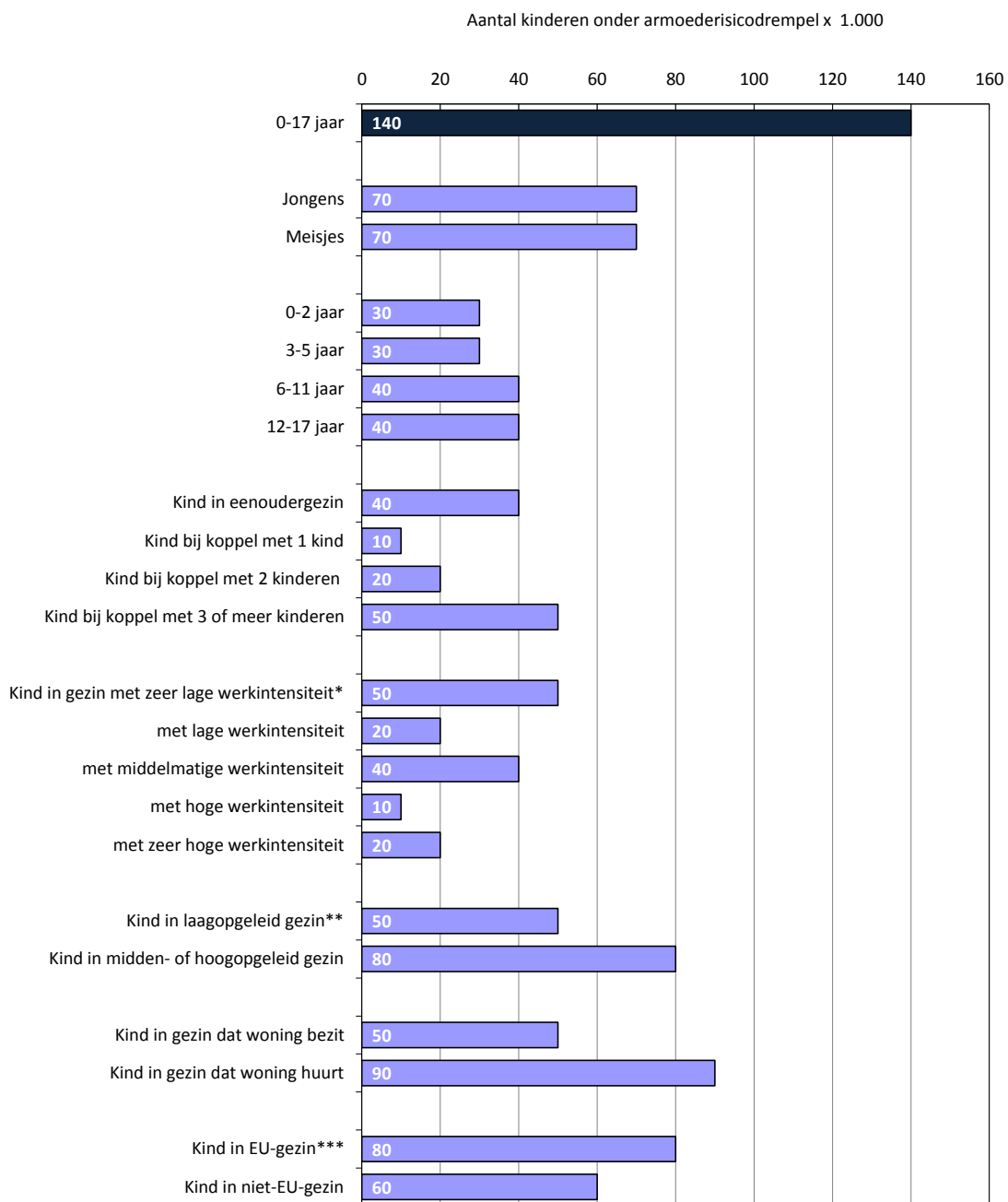
% kinderen onder de armoederisicodrempel

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen onder de armoederisicodrempel

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meeste recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K3**Kinderen onder de armoederisicodrempel: Europese vergelijking****Omschrijving**

Percentage personen van 0 tot 17 jaar met een gestandaardiseerd beschikbaar huishoudinkomen onder de nationale armoederisicodrempel na sociale transfers

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest en 28 lidstaten van de Europese Unie

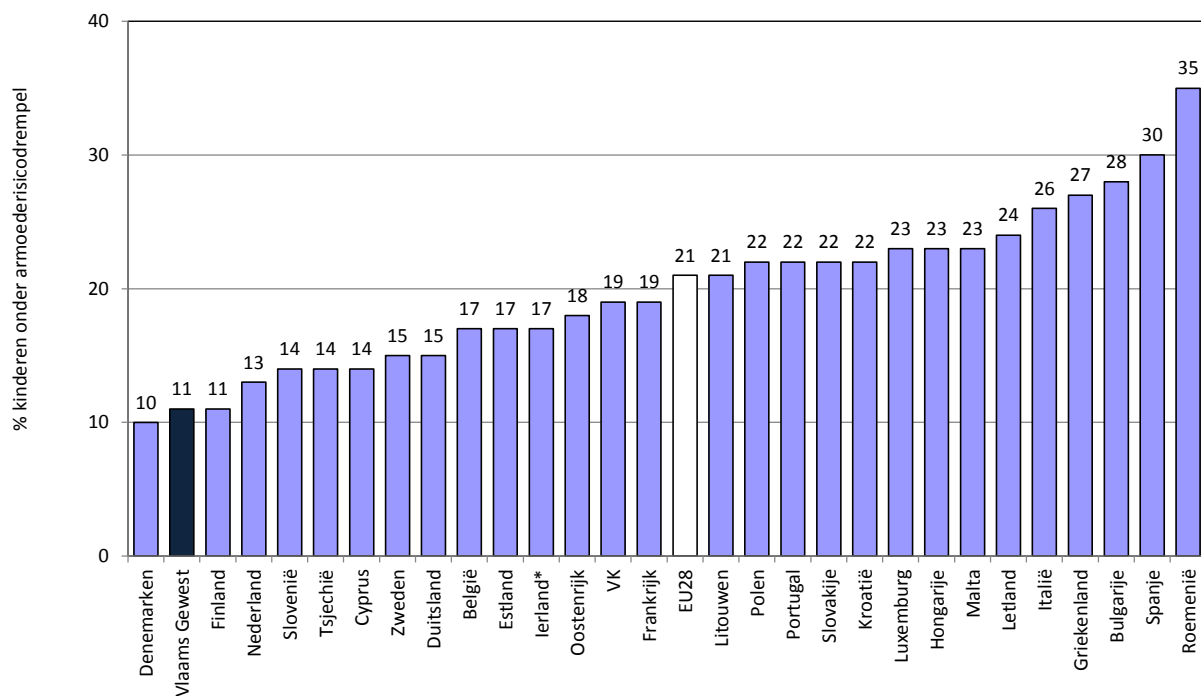
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

* Cijfer voor 2011.

Indicator K4**Kinderen in subjectieve armoede****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstittel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders

DIMENSIES

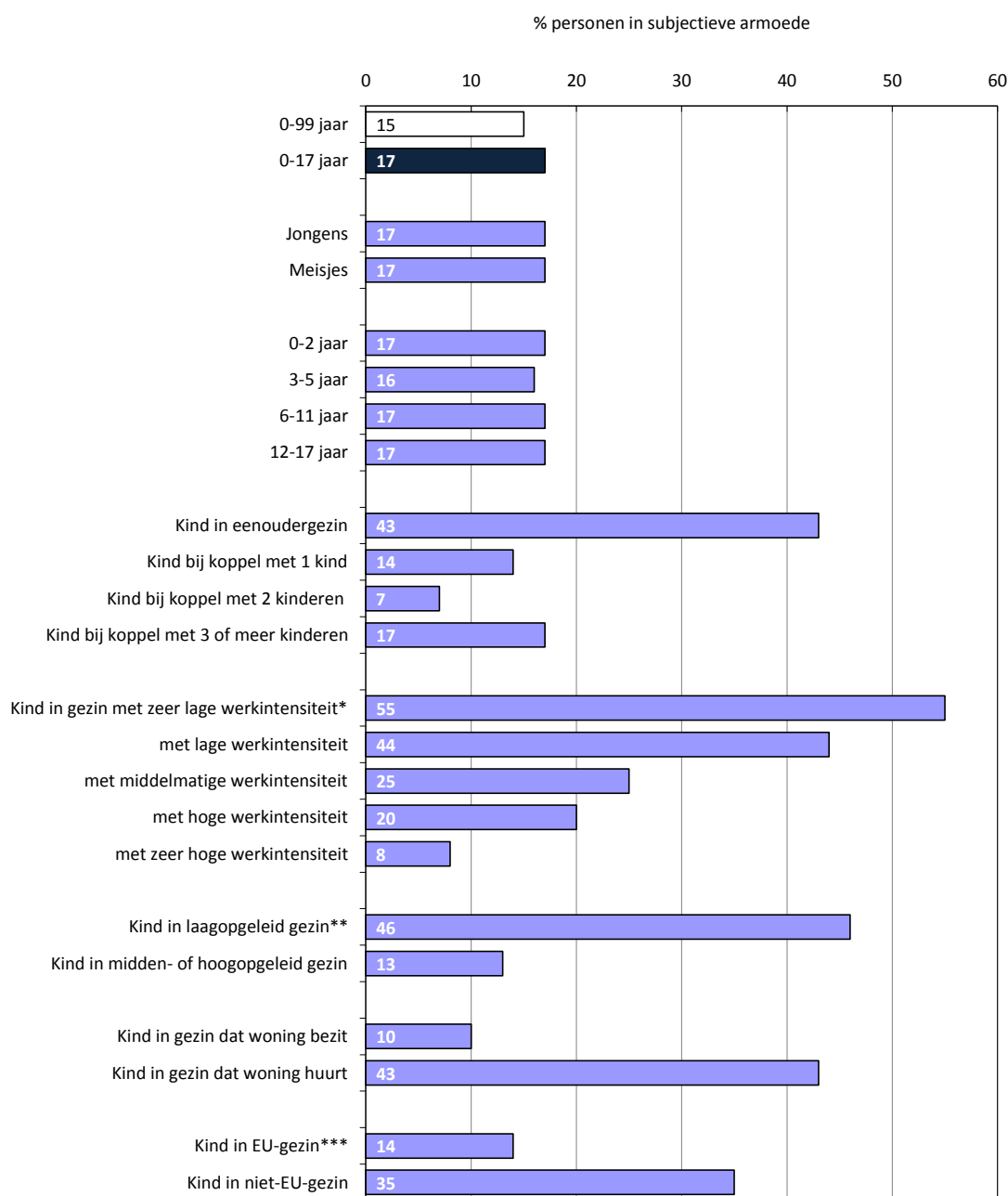
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2010-2012

BRON

Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm>

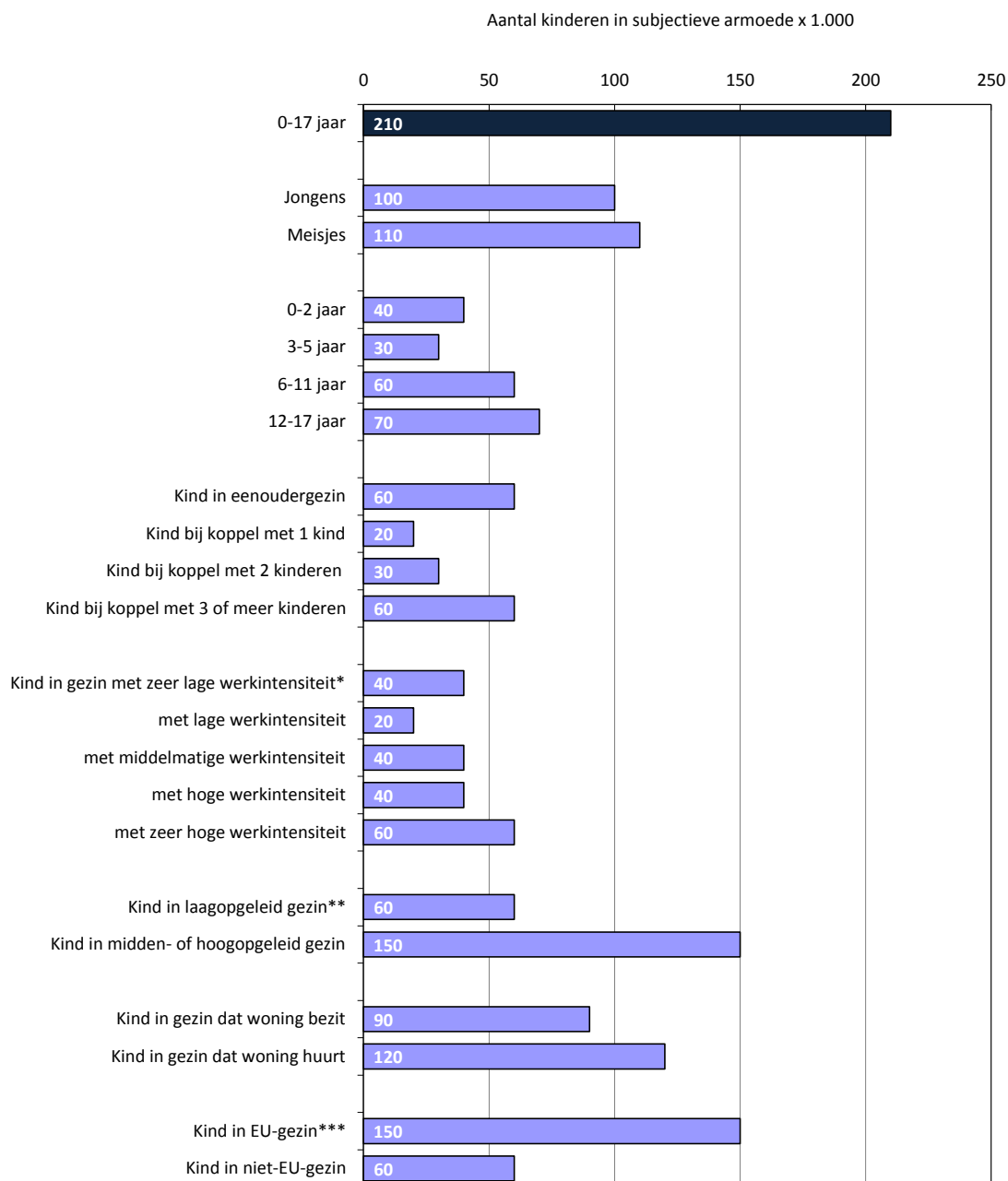
% kinderen in subjectieve armoede

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen in subjectieve armoede

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

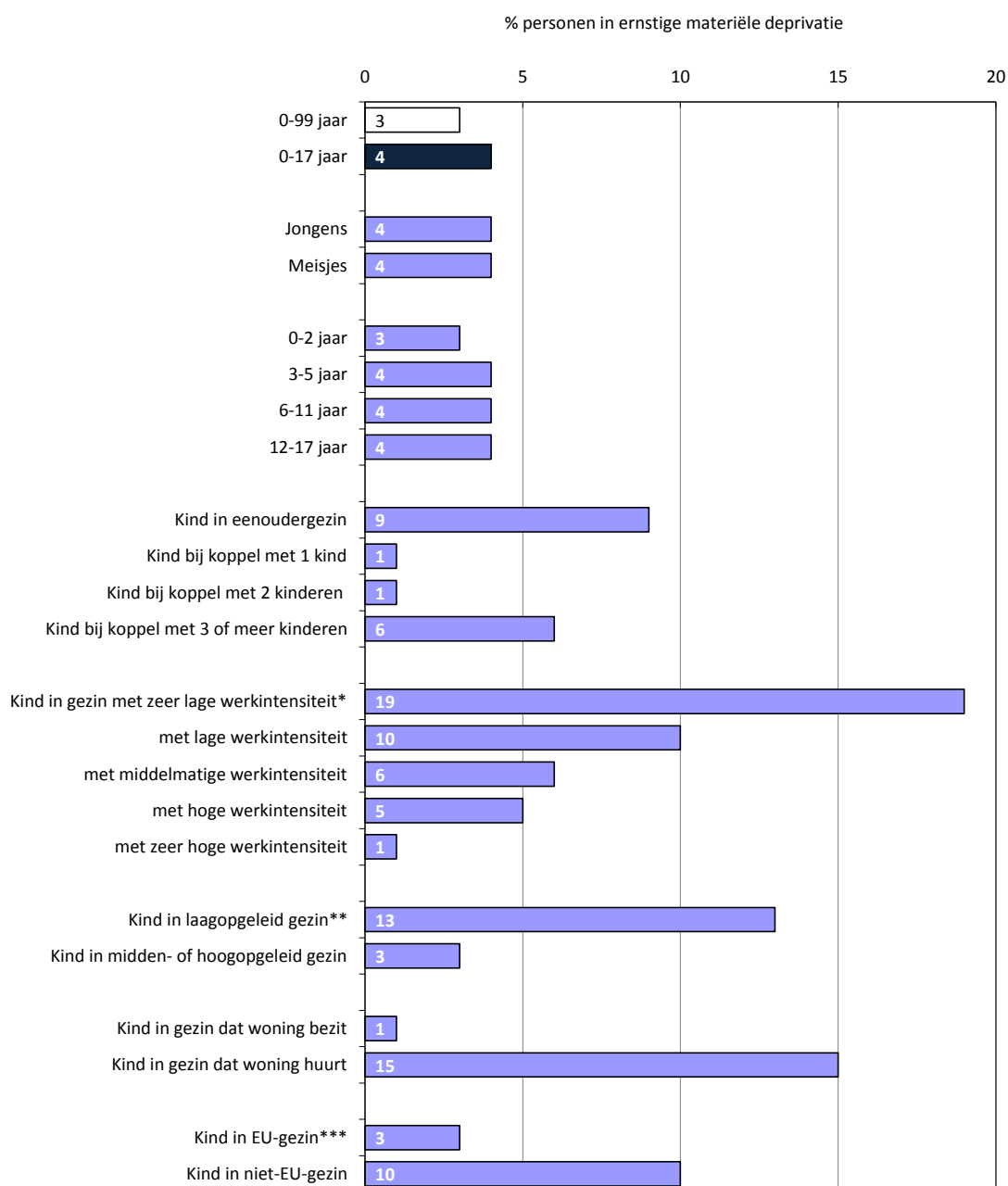
*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meeste recent e edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K5	Kinderen in ernstige materiële deprivatie		
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huishouden dat minstens 4 van 9 items mist omwille van financiële redenen (zie indicator I14), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstitel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	<u>2010-2012</u>	
BRON	Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

% kinderen in ernstige materiële deprivatie

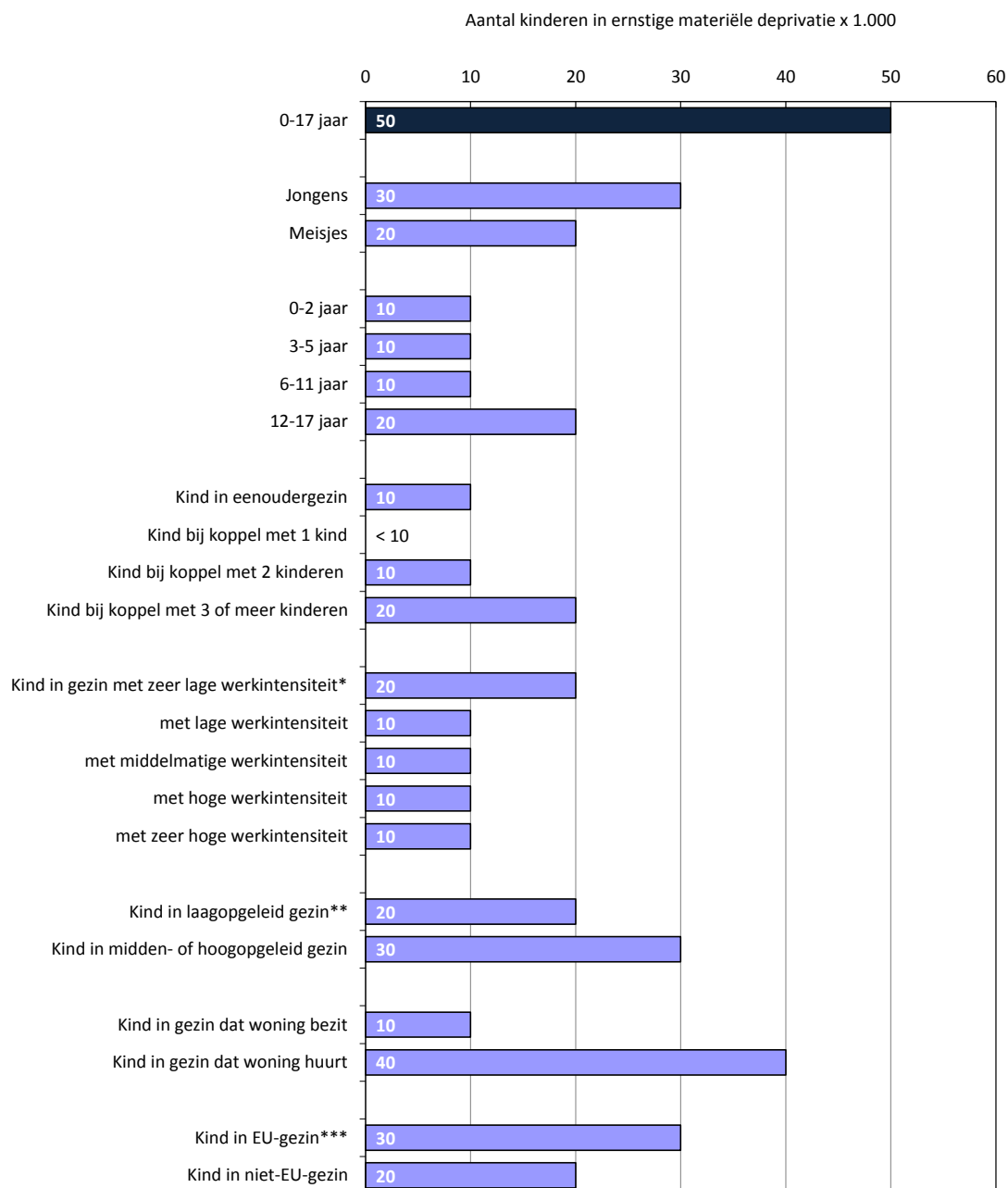

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen in ernstige materiële deprivatie

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meest recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K6**Kinderen in ernstige materiële deprivatie: score op afzonderlijke items****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huishouden:

1. dat zich per jaar geen week vakantie buitenshuis kan veroorloven
2. dat zich geen maaltijd met vlees, kip, vis of vegetarisch alternatief kan veroorloven om de 2 dagen
3. dat niet beschikt over een wasmachine omwille van financiële redenen
4. dat niet beschikt over een kleuren-tv omwille van financiële redenen
5. dat niet beschikt over een telefoon of GSM omwille van financiële redenen
6. dat niet beschikt over een auto omwille van financiële redenen
7. dat tijdens het afgelopen jaar minstens 1 achterstallige betaling had inzake hypotheek/huur, nutsvoorzieningen (gas, elektriciteit, water) en leningen (aankopen op afbetaling of andere leningen)
8. dat het huis niet degelijk kan verwarmen omwille van financiële redenen
9. dat een onverwachte noodzakelijke uitgave (900 euro) niet uit eigen middelen kan betalen

DIMENSIES

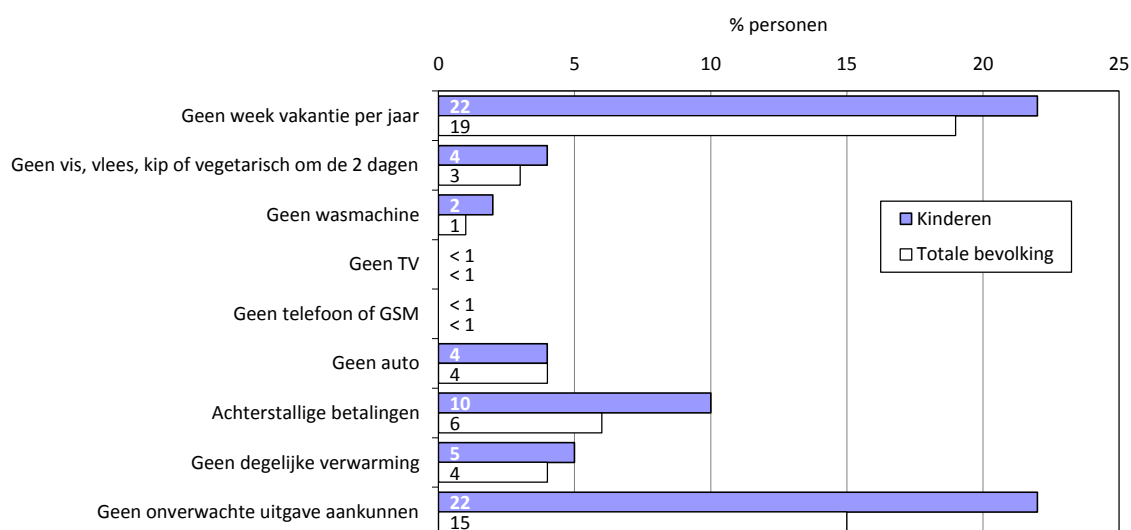
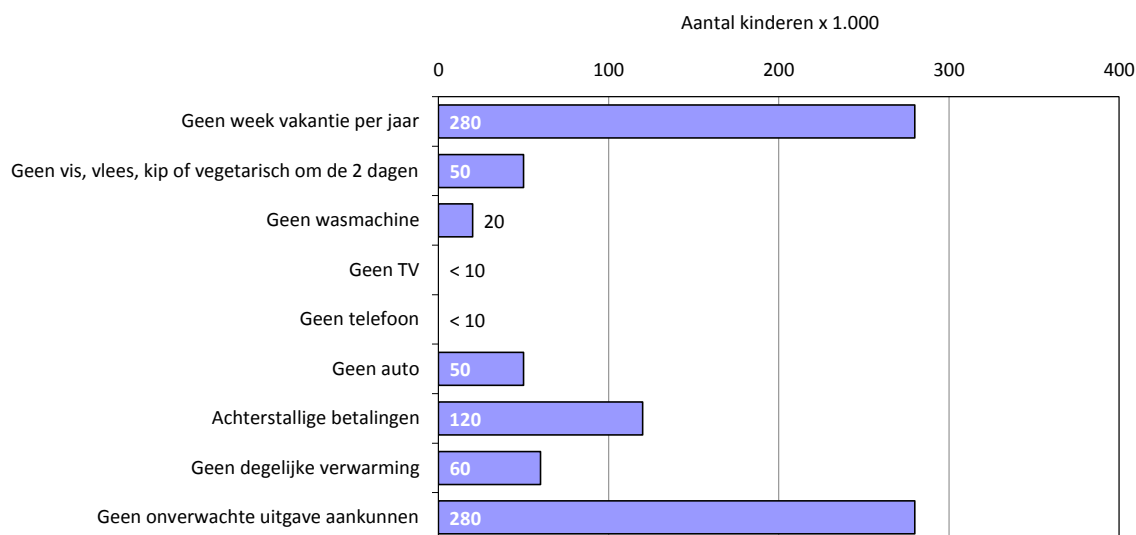
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2012

BRON

EU-SILC, Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

Percentage kinderen**Aantal kinderen**

Indicator K7**Kinderen in een gezin met te zware woonkost****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huishouden waar de totale woonkost (huur of aflossing van de lening, verzekering, taken, onderhoud en nutsvoorzieningen) meer dan 40% bedraagt van het beschikbare huishoudinkomen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstitel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders

DIMENSIES

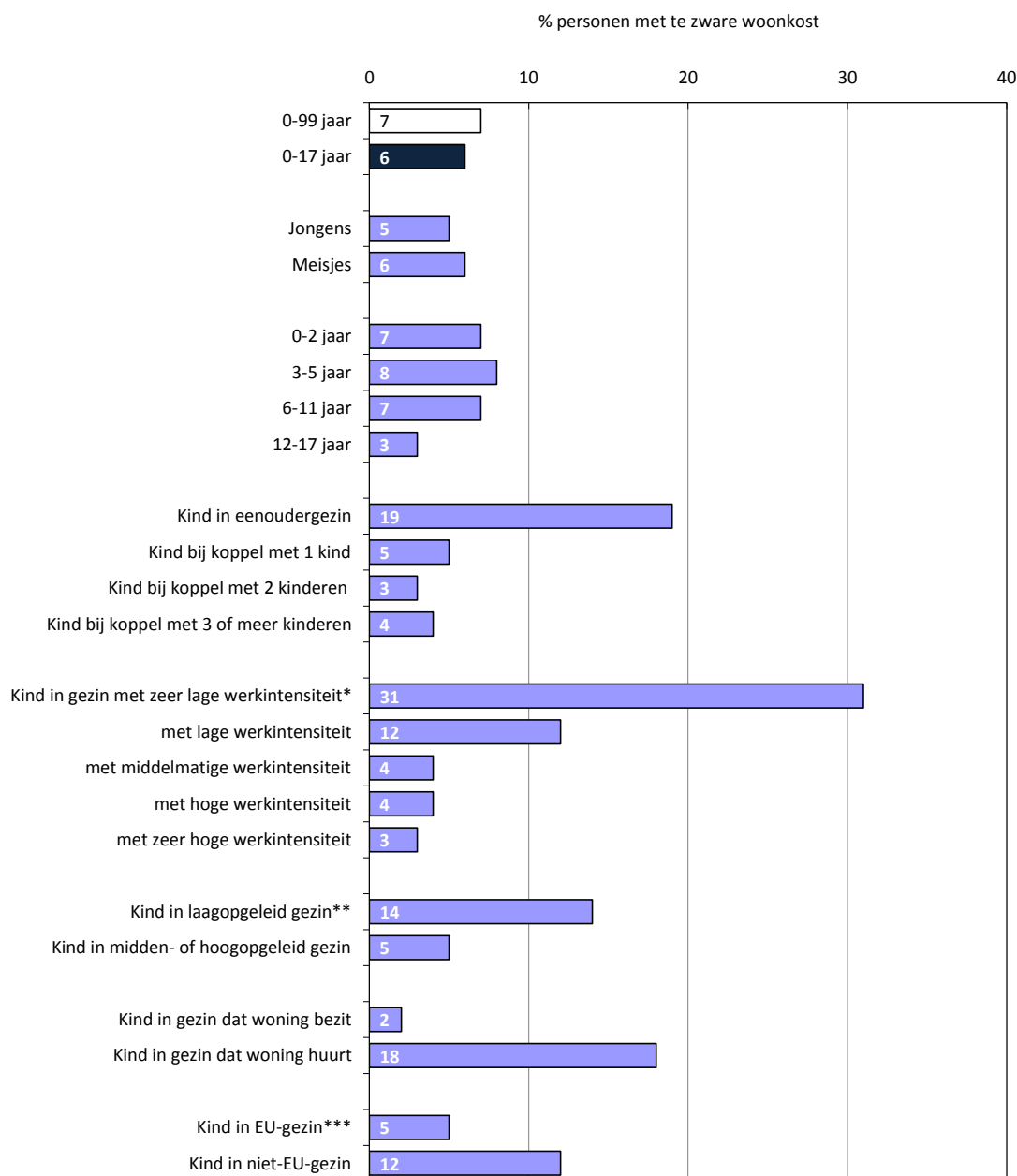
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2010-2012

BRON

Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

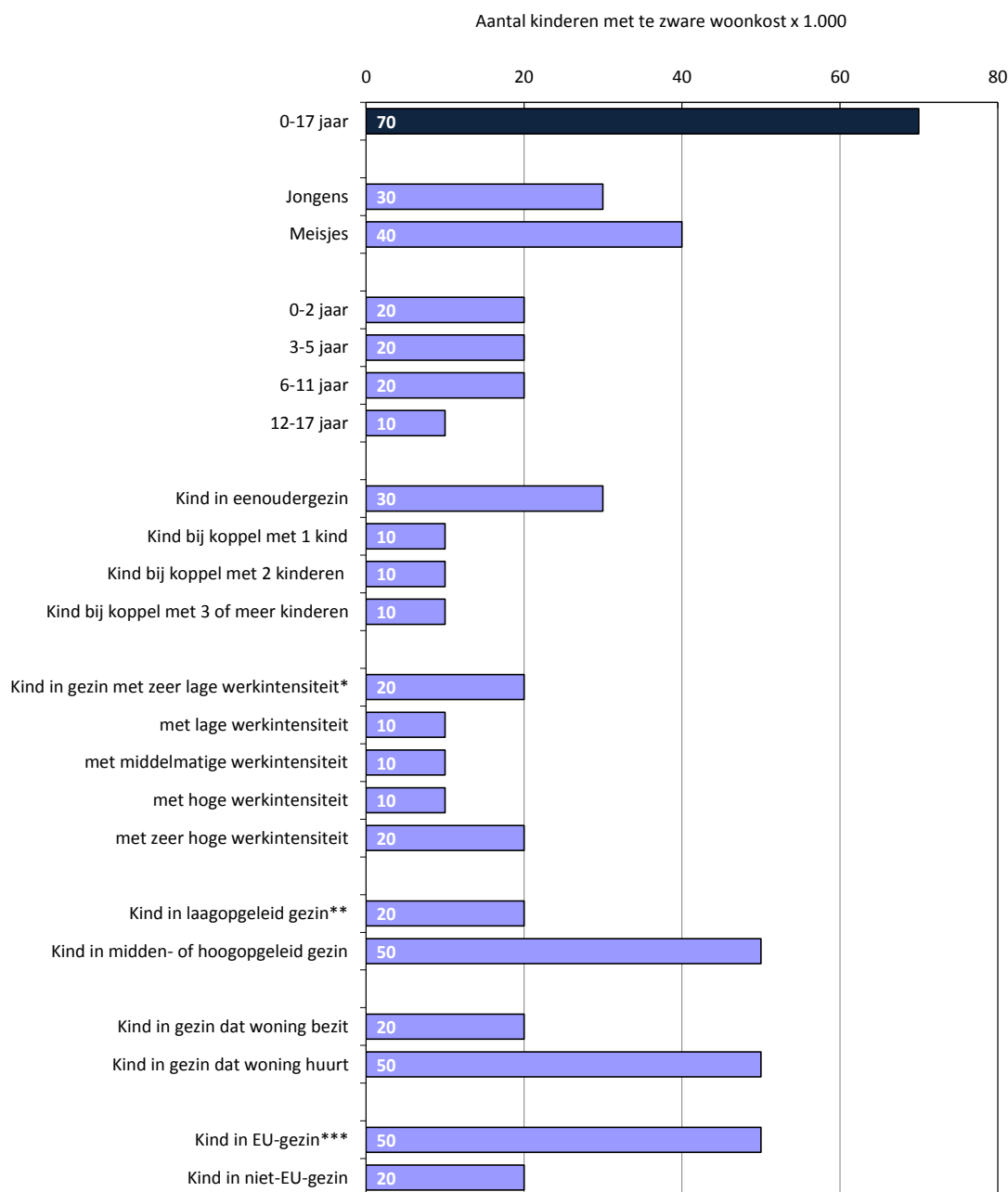
% kinderen met te zware woonkost

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen met te zware woonkost

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

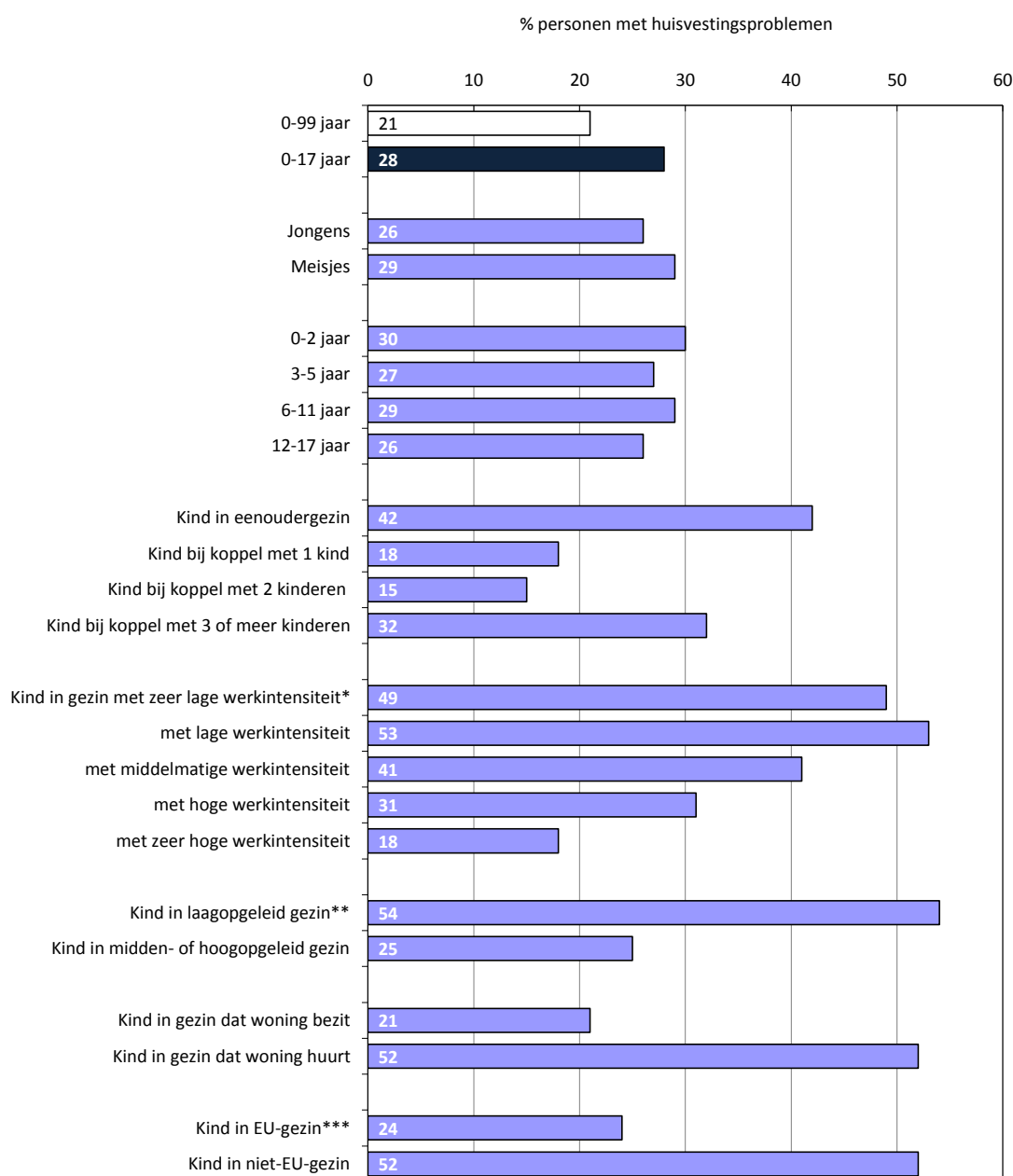
*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meeste recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K8	Kinderen met slechte woningkwaliteit		
Omschrijving	Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huis met een gebrekkige kwaliteit (zie indicator H5), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstiel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders		
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest	
	Tijd	<u>2010-2012</u>	
BRON	Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm		

% kinderen met huisvestingsproblemen

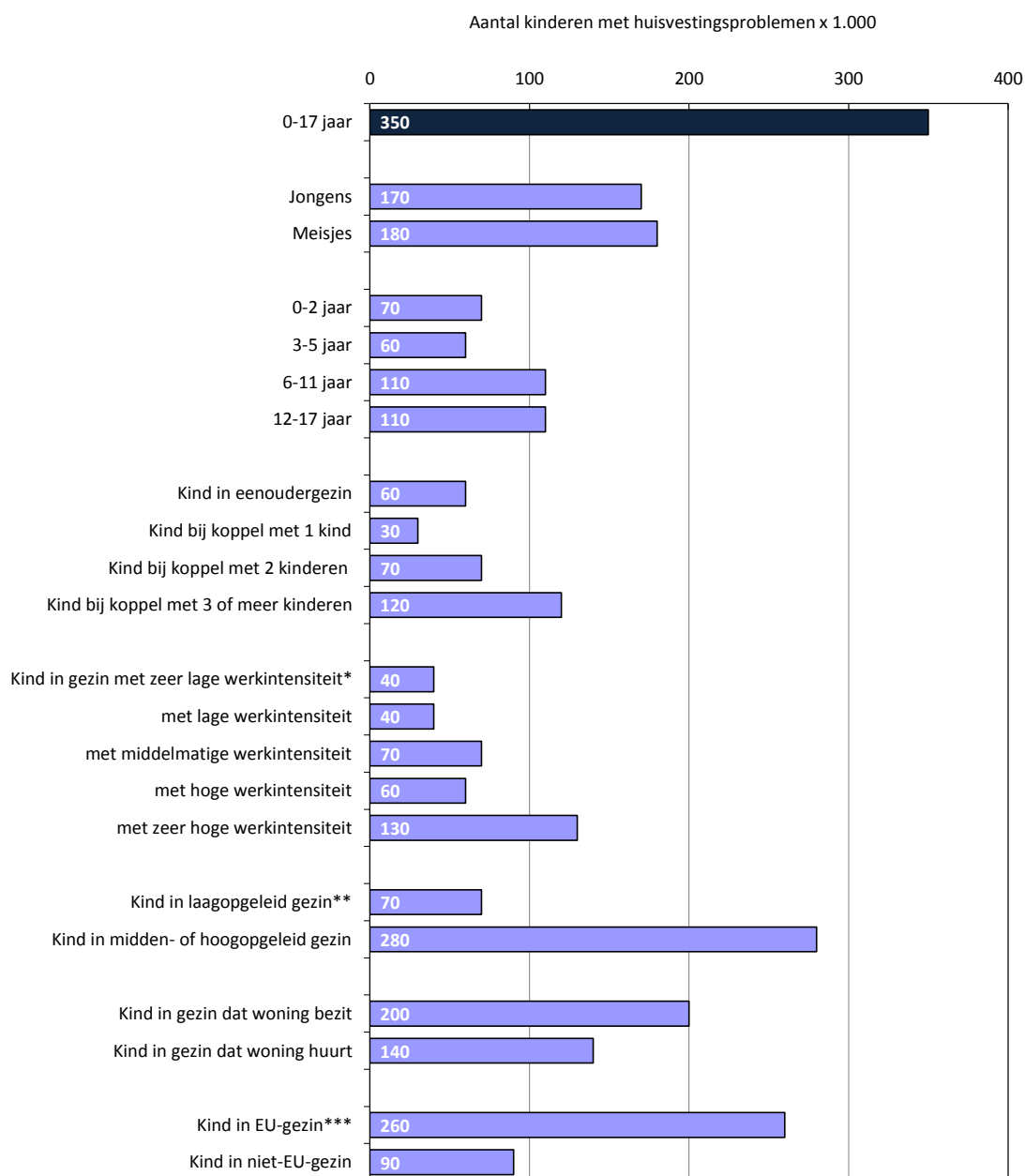

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen met huisvestingsproblemen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meest recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K9**Kinderen in gezin dat gezondheidszorg moet uitstellen om financiële redenen****Omschrijving**

Percentage en aantal personen van 0 tot 17 jaar dat leeft in een huishouden waarvan één van de leden in het voorbije jaar een bezoek aan de arts of tandarts heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, werkintensiteit van het huishouden, bewonerstitel, opleidingsniveau en geboorteland van de ouders

DIMENSIES

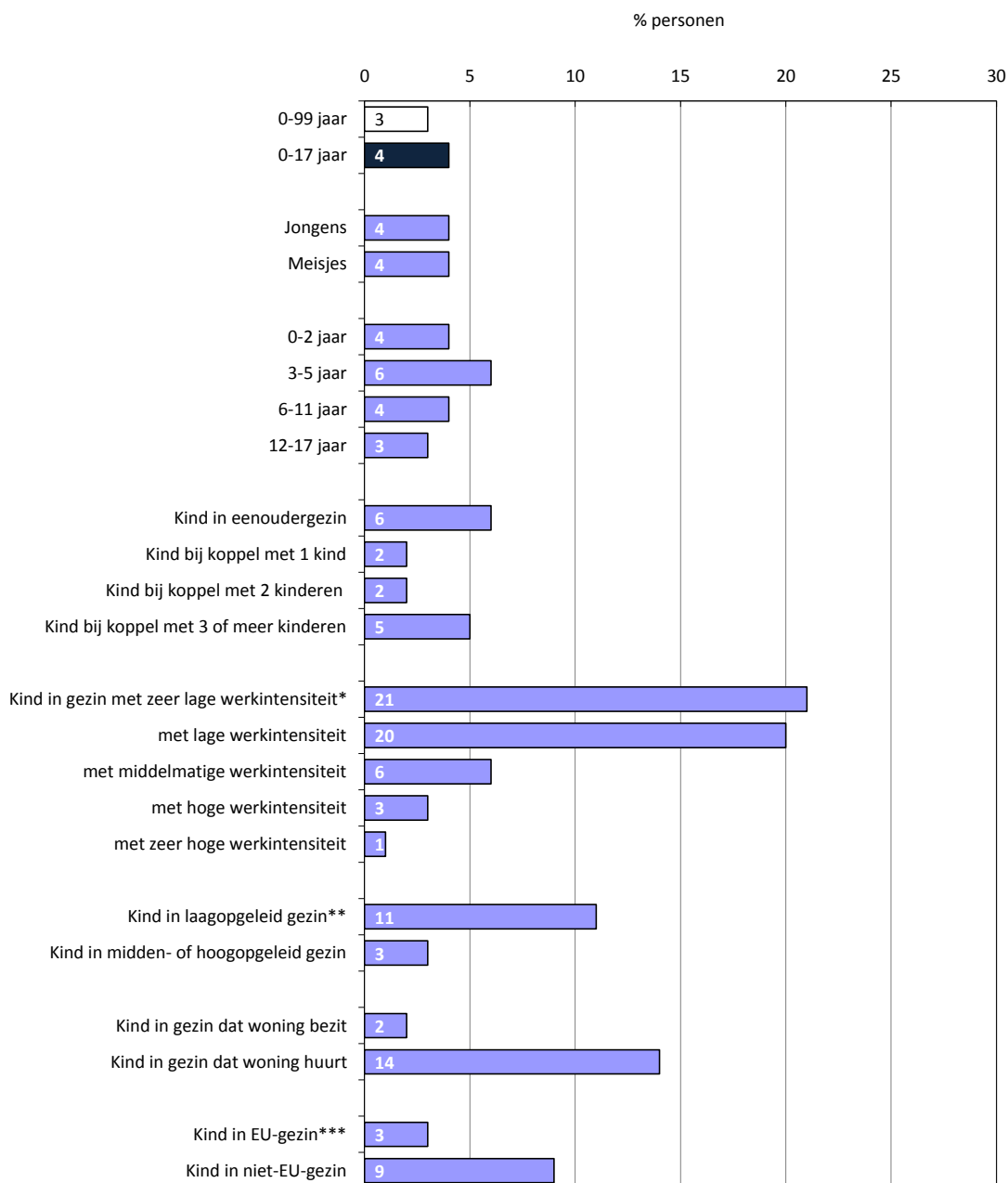
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2010-2012

BRON

Gepoolde dataset EU-SILC 2010-2012, Algemene Directie Statistiek (berekeningen SVR)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm>

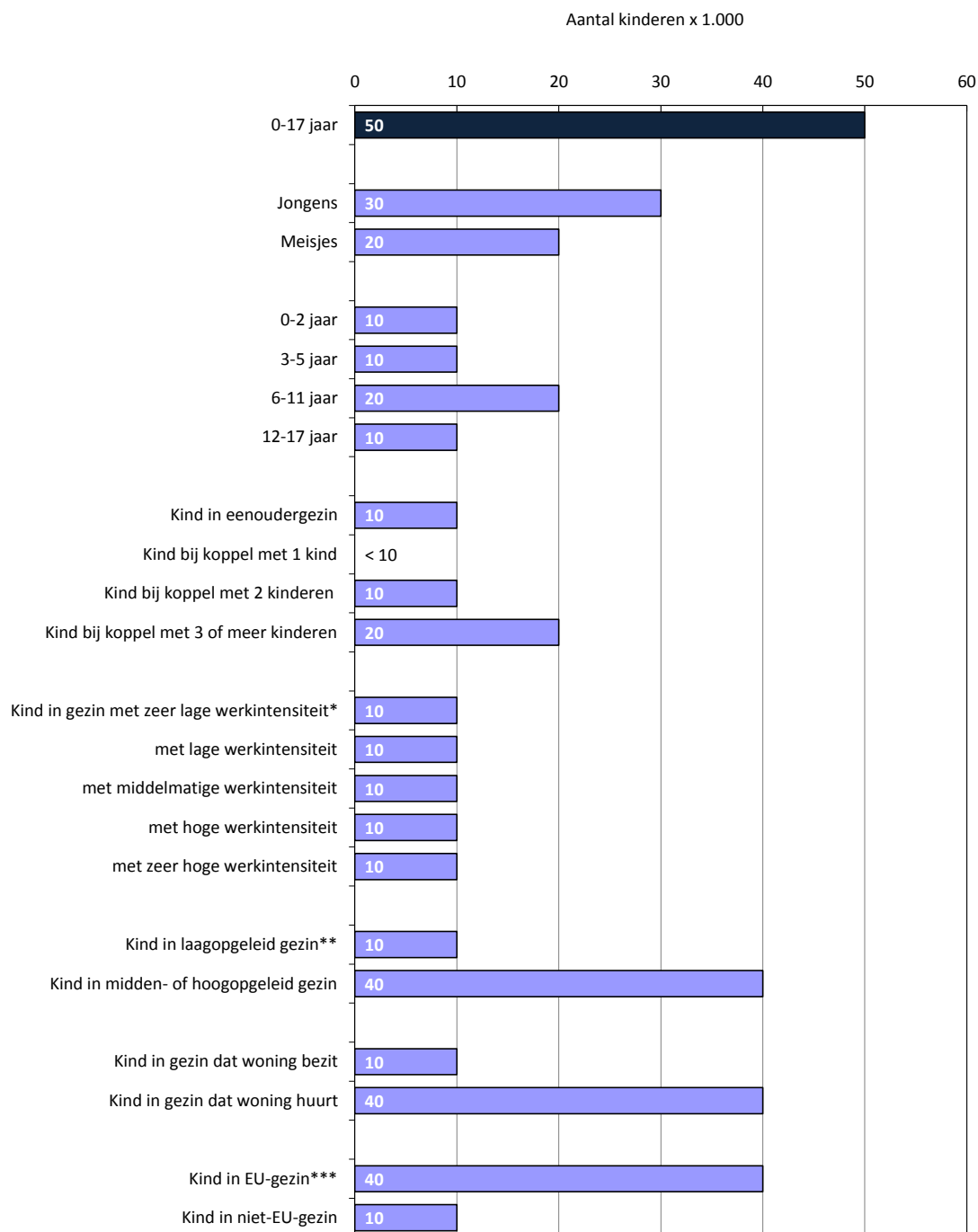
% kinderen in gezin dat zorg heeft moeten uitstellen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Aantal kinderen in gezin dat zorg heeft moeten uitstellen

* Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar (gehanteerde categorieën: $W < 0,2$ / W tussen 0,2 en 0,45 / W tussen 0,45 en 0,55 / W tussen 0,55 en 0,85 / $W > 0,85$).

** Kind in laagopgeleid gezin: geen van de volwassen leden van het gezin heeft een diploma hoger secundair onderwijs.

*** Kind in EU-gezin: alle volwassen leden van het gezin zijn geboren binnen de EU; kind in niet-EU-gezin: minstens 1 volwassene is geboren buiten de EU.

Toelichting

Om een opdeling te kunnen maken binnen de groep kinderen naar onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, werkintensiteit van het huishouden en opleidingsniveau en geboorteland van de ouders, wordt gebruik gemaakt van een dataset waarin de 3 meeste recente edities van de EU-SILC-survey (EU-SILC 2010, EU-SILC 2011 en EU-SILC 2012) werden samengevoegd. Dat verhoogt het aantal kinderen opgenomen in de steekproef en vergroot zo de betrouwbaarheid van de resultaten voor kleinere subgroepen.

Indicator K10**Kansarmoede-index van Kind en Gezin: evolutie****Omschrijving**

Aantal kinderen geboren in een kansarm gezin volgens de criteria van Kind en Gezin in jaar X en de jaren X-1 en X-2 en die wonen in het Vlaams Gewest op 31 december van jaar X gedeeld door het totaal aantal kinderen geboren in die 3 jaar en die wonen in het Vlaams Gewest op 31 december van jaar X (in percentages)

DIMENSIES

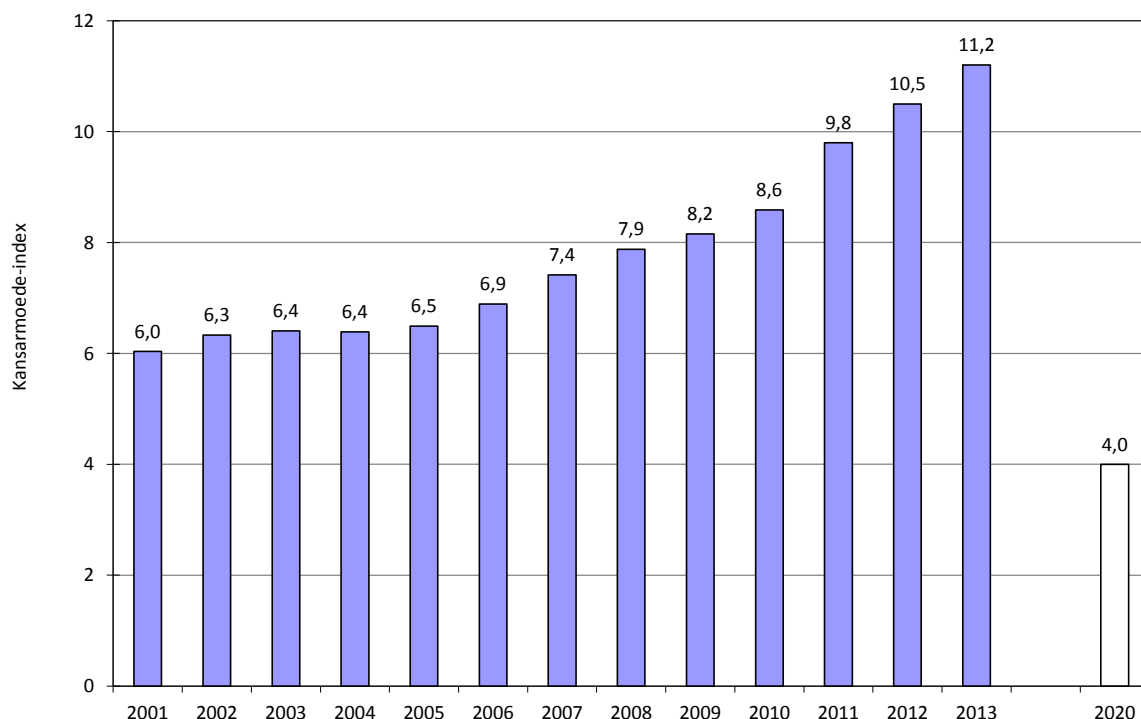
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2001-2013, doelstelling 2020

BRON

Kind en Gezin

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/259.htm>

Toelichting

Kind en Gezin ontwikkelde begin jaren 1990 een indicator die verschillende aspecten van de sociaaleconomische situatie van pasgeborenen tegelijk in rekening tracht te brengen. Aan de hand van het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van de kinderen, de huisvesting en de gezondheidssituatie van het gezin, wordt nagegaan hoeveel kinderen geboren worden in een kansarm gezin. Een gezin wordt als kansarm beschouwd als het op minstens 3 van de voorgenoemde criteria zwak scoort.

Sinds 2010 wordt niet meer gewerkt met jaarcijfers maar met het gemiddelde van het jaar en de 2 voorgaande jaren. Dat zorgt voor robuustere resultaten. Om de verandering in de berekening te accentueren, spreekt Kind en Gezin nu van een kansarmoede-index. In 2013 haalde de index een score van 11,2. Dat betekent dat 11,2% van de geboorten in de periode 2011-2013 in het Vlaamse Gewest plaatsvond in een kansarm gezin. Ook voor de voorgaande jaren werd een indexscore berekend volgens de nieuwe formule. Daaruit blijkt dat de kansarmoede-index sinds 2005 behoorlijk sterk is toegenomen.

In het Pact 2020 heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede tussen 2008 en 2020 met 50% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het percentage geboorten in kansarme gezinnen gedaald moet zijn tot maximaal 4%.

Vlaamse Armoedemonitor
Vlaamse Armoedemonitor 2014
Vlaamse Armoedemonitor 2014